

CUPRINS

CAP. 1 INTRODUCERE

- I.1. Conceptul de dezvoltare durabila
- I.2. Descrierea comitetului de coordonare

CAP. 2 CORELAREA CU PROGRAME NATIONALE SI EUROPENE

- II.1 – Legislatie nationala si europeana relevanta
- II.2 – Obiectivele Strategiei de Dezvoltare Durabila

CAP 3 PROGRAMELE, AXELE SI SURSELE DE FINANTARE

CAP 4 PREZENTARE GENERALA A LOCALITATII

- IV.1. Scurta descriere a regiunii
- IV. 2. Incadrarea comunei in teritoriu
- IV. 3. Structura administrativ-teritoriala
- IV.4. Relief
- IV.5. Hidrografie
- IV. 6. Clima

CAP 5. ANALIZA DOMENIILOR DE INTERES

Guvernare si democratie participativa

- V.1. Administratie publica
- V.2. Initiativa cetateneasca

Economie locala

- V. 3. Impactul economic al pandemiei de COVID-19, 2020
- V.4 - Agricultura
- V.5. Economia. Elemente ale economiei circulare
- V.6. Servicii
- V.7. Infrastructura si utilitati
- V.8. Mediul antreprenorial
- V. 9. Turism

Calitatea vietii

- V.10. Demografie
- V. 11. Familia
- V.12. Sanatate publica
- V.13. Acces la locuinte
- V.14. Educatie preuniversitara
- V.15. Protectie si incluziune sociala
- V.16. Tineret – proiecte si programe dedicate acestei categorii de varsta
- V.17. Persoanele varstnice – modalitati de incluziune sociala

Cultura locala si sport

- V.18. Sport – activitati sportive locale
- V.19. Obiective culturale si culte

Elemente de dezvoltare durabila

V.20. Mediul inconjurator – politici locale de protectie a mediului

Colaborare cu politia locala

V.21. Siguranta cetateanului

CAP 6. PORTOFOLIUL DE PROIECTE PRIORITARE PENTRU PERIOADA 2021-2027

VI.1. Proiecte prioritare

CAP 7 ANALIZA ESANTIONULUI

VII. Analiza chestionarelor

CAP. 1 INTRODUCERE

I.1. Conceptul de dezvoltare durabila

Sustenabilitatea, provocarea actuala

Noua Strategie de Dezvoltare Durabila a Comunei Bordei Verde reprezinta raspunsul nostru la "Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabila" adoptata la New York in data de 25 septembrie 2015, de catre sefii de stat si de guvern din cele 193 de state membre ale Natiunilor Unite.

"Agenda 2030" exprima cel mai bine o noua politica de sustenabilitate mondiala. Acest document anuleaza dichotomia "mediu – dezvoltare" prin integrarea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului intr-un sistem de obiective globale de dezvoltare durabila. Agenda 2030 se aplica la scara mondiala, atat in tarile dezvoltate, cat si in cele emergente sau aflate in curs de dezvoltare, impartind tuturor responsabilitatea urmatorilor 15 ani prin reorganizarea fundamentala a structurilor, proceselor si tiparelor de gandire si comportamentale, prin intermediul unui Parteneriat Global.

Numele acestei Agende, sugestiv si puternic, "Schimbarea lumii noastre", face trimitere directa la amploarea provocarilor lumii contemporane si necesitatea identificarii celor mai bune solutii pentru ele. Printre cele mai stringente probleme ale lumii actuale se numara:

- a) Schimbarile demografice, depopularea si imbatranirea populatiei,
- b) Globalizarea economica,
- c) Schimbarile bruste de pe piata muncii, cererea de noi competente si abilitati,
- d) Schimbarile climatice, amenintarile asupra biodiversitatii cauzate de activitatea umana,
- e) Cresterea consumului de energie si identificarea unor noi resurse,
- f) Criza institutiilor reprezentative pentru democratie si aparitia unor noi forme de participare publica,
- g) Cresterea, la nivel global, a clasei de mijloc, si, implicit, a riscului de saracie,
- h) Urbanizarea excesiva, aparitia zonelor metropolitane care nu-si pot sustine economic periferiile, cresterea oraselor in detrimentul zonelor rurale si, implicit, a mediului inconjurator.

Statele Membre ale ONU si UE au acceptat ideea ca modelul dezvoltarii durabile reprezinta o solutie pertinenta la schimbarile globale, intrucat are la baza dezvoltarea echilibrata si integrata a bunastarii sociale, a mediului natural si a economiei, fara a periclita satisfacerea nevoilor generatiilor viitoare si asigurand sanatatea biodiversitatii (asa cum a fost definit in 1992, in cadrul Summitului ONU de la Rio de Janeiro). Cu alte cuvinte, singurul raspuns viabil la provocarile globale este crearea unei politici de dezvoltare care sa asigure echilibrul intre cresterea economica si imbunatatirea calitatii vietii a fiecarui membru al societatii, precum si conservarea mediului inconjurator pentru viitor.

Principalele obiective ale Agendei 2030 vizeaza aspecte vitale ale vietii sociale ale generatiilor actuala si viitoare, descriind cadrul necesar dezvoltarii durabile globale:

- Oamenii – Agenda 2030 este construita pe eradicarea saraciei si foametei in toate formele si dimensiunile lor, asigurandu-se ca toate fiintele umane isi pot implini intregul potential intr-un mediu demn, egal si sanatos,
- Planeta – Agenda prevede protejarea planetei de la degradare, inclusiv prin consum si productie sustenabile, administrare sustenabila a resurselor naturale si actiune urgenta in cazul schimbarilor climatice, astfel incat aceasta sa poata raspunda nevoilor generatiilor prezente si viitoare,

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

- Prosperitatea – toti oamenii trebuie sa aiba acces la o viata prospera si care sa-i implineasca, in care progresul economic, social si tehnologic sa fie in deplina concordanta cu mediul inconjurator,
- Pacea – principala directie a Agendei 2030 este data de crearea unor societati incluzive, juste si pasnice, in care sa nu existe teama si nici violenta. Dezvoltarea durabila nu poate exista fara pace si nici pacea fara dezvoltare durabila.
- Parteneriatele – obiectivele Agendei 2030 pot fi implementate numai printr-un Parteneriat Global pentru Dezvoltare Durabila, bazat pe solidaritate globala si axat, in special, pe nevoile celor saraci si vulnerabili si participarea tuturor tarilor, a factorilor de decizie si a popoarelor.” (Extras din Preambulul Agendei 2030)

Alte obiective precum ”Educatie de calitate”, ”Stare buna de sanatate si bunastare”, ”Conditii de munca decente si crestere economica”, ”Apa curata si salubritate” etc sunt jaloane, puncte de reper, oferind o perspectiva pe termen lung ce depaseste perioadele electorale care sunt marcate, de cele mai multe ori, de interese pe termen scurt si castiguri facile. Gandirea pe durate de 7, 10 sau 20 de ani este un ”motor” de mentinere a democratiilor solide, de construire a unor economii moderne si dinamice, precum si de crearea unor standarde ridicate de viata, bazate pe eradicarea inechitatilor, pastrarea si conservarea resurselor si tranzitia catre o economie circulara, inclusiv o bioeconomie circulara care poate crea avantaje competitive pe baza durabila.

Adoptarea Strategiei de Dezvoltare Durabila a Comunei Bordei Verde reprezinta, de fapt, asumarea faptului ca provocarile lumii contemporane, precum extremismul, poluarea, saracia, pot fi combutate numai prin efortul conjugat al tuturor factorilor de decizie de la toate nivelurile, dar si prin constientizarea tuturor cetatenilor asupra schimbarilor aduse de noul secol.

Elaborarea acestui document programatic a avut la baza realitatea prevazuta in precedenta Strategie de Dezvoltare Durabila 2014 – 2020, dar si pe implicarea comunitatii, imbinandu-se factorul uman cu rigurozitatea metodologica, pastrandu-se in acelasi timp neutralitatea politica si coeziunea comunitara. Strategia de dezvoltare a comunei Bordei Verde trebuie sa utilizeze toate resursele si energiile comunitatii pentru identificarea obiectivelor comune pe termen mediu si lung, indiferent de schimbarile politice si administrative care pot aparea.

Resursele care ofera valoare comunei (”Capitalul” acesteia)

Termenul de ”capital” este folosit in acest document intr-un sens larg incluzand elemente dificil de exprimat direct din punct de vedere monetar. Un capital important al comunei il reprezinta oamenii – abilitatile, cunostintele si talentele lor. Un alt capital este natura – mediul, spatiul, pozitia geografica, in timp ce un al treilea este dat de mostenirea culturala - capacitatea de cooperare cu alti factori pentru a se obtine cresterea si dezvoltarea locala.

Toate aceste resurse, desi variate si perfect pastrate, sunt insuficient valorizate: de exemplu, capitalul uman este usor de pierdut prin fenomenul migratiei, chiar daca se investeste in tineri prin educatie, cadrul natural este insuficient promovat si transformat in factor de crestere prin dezvoltarea turismului ecologic, in timp ce lipsa unor legaturi teritoriale cu alte unitati administrative din tara sau de peste hotare poate avea ca efect izolarea comunei sau marginalizarea ei.

De aceea, actuala Strategie de Dezvoltare Durabila, Bordei Verde 2021-2027, pornind de la precedenta si analizand contextul actual, ofera o viziune a modului in care ”capitalul” comunei poate raspunde cel mai bine provocarilor globale. Mai intai, trebuie analizate tendintele lumii actuale, precum imbatranirea populatiei si schimbarile din economie, apoi impactul acestora asupra vietii comunei Bordei Verde ca, la final, sa fie identificate solutiile pentru diferite provocari, dar si transformarea acestora in noi oportunitati. Astfel,

dezvoltarea sustenabila a comunei Bordei Verde este data de stimularea celor trei tipuri de "capital" ale localitatii noastre, vizand cresterea economica, dar si sociala, umana si a mediului inconjurator.

Principiile strategice

Pornind de la tendintele globale si dupa o evaluare atenta a resurselor si a modului in care ele sunt folosite, am reusit sa stabilim principalele principii strategice care pot contribui la dezvoltarea comunei.

- a) Activitatea creativa – asa cum am mai spus, capitalul uman este cea mai importanta resursa a comunei, iar activitatea creativa unul din factorii esentiali de dezvoltare. Creativitatea se refera la capacitatea de a identifica si crea idei, concepte, metode, forme de actiune, dar si de a stabili relatii si legaturi cu cele deja existente. Nu este doar apanajul profesiilor creative, ci reprezinta un factor de plus valoare in viata sociala si economica, incurajand implicarea sociala si parteneriatele.
- b) Toleranta – rezultat al fenomenului globalizarii, migratia aduce cu sine schimbul nu doar de oameni, ci si de idei, resurse sau cutume. Principiul tolerantei reprezinta nu doar deschiderea catre alte culturi si moduri de viata, ci si eliminarea discriminarii de orice fel si oferirea de sanse egale tuturor locuitorilor comunei, indiferent de etnie, gen, varsta sau religie.
- c) Cooperarea – modelul sustenabilitatii inseamna, inainte de toate, identificarea acelor solutii integrate pentru problemele economice, dar si sociale sau de mediu. Cooperarea / conlucrarea orizontala intre orase, institutii si organisme publice din diferite sectoare de activitate permite combinarea tuturor resurselor disponibile pentru rezolvarea in comun a unor astfel de probleme. Cooperarea verticala intre organisme nationale, regionale si locale, autoritati locale si comunitati, mediul institutional, antreprenorial si academic, ofera ocazia de adoptare a unor decizii eficiente si de identificare a unor solutii mai bune.
- d) Participarea - dincolo de analiza aspectelor economice, sociale sau de mediu, dezvoltarea durabila mai inseamna si implicarea activa a societatii civile atat in procesul decizional, cat si in activitati creative, de arta, culturale, sportive, prin care se pot promova unitatea fiecarei comunitati, dar si gradul de constientizare a membrilor acesteia.

Actuala Strategie de Dezvoltare Durabila a Comunei Bordei Verde 2021 – 2027 reprezinta un instrument prin care comunitatea trece intr-o alta etapa de dezvoltare, aliniindu-se la prioritatile europene pentru urmatorii ani. Schimbarile climatice, demografice, digitalizarea, pandemia de coronavirus (ca si alte epidemii), precum si problema migratiei au un impact major asupra vietii fiecarei persoane la nivel european, national si local. Tocmai de aceea, Strategia de Dezvoltare Durabila a Comunei Bordei Verde 2021 – 2027 va incerca sa prezinte solutii pentru provocarile viitoare care vor avea loc in societate, dar si sa faca uz de oportunitatile ivite in noul context. Noua faza de dezvoltare a comunei trebuie sa puna accentul pe conceptul de calitate a vietii care sa reiasa nu doar dintr-o viata economica dinamica, ci si prin resursa umana cu spirit antreprenorial, educata, voluntara si implicata. Toate acestea vor duce, inevitabil, la crearea unei comunitati rurale aflate la un nivel european de dezvoltare, care poate deveni un model de buna guvernare, cu o administratie transparenta si performanta sustinuta de cetateanul transformat intr-un partener de nadejde.

Ca si restul lumii, Romania si, implicit, si comuna Bordei Verde, se confrunta cu marile provocari cauzate de pandemia COVID-19. In acest context, Agenda 2030 reprezinta un reper important in procesul decizional pentru a se asigura sanatatea publica, siguranta

economica si sociala si protectia mediului. In acest proces de transformare a intregii societati, este important sa se ia decizii la nivel national, dar si local, care sa raspunda nevoilor tuturor, sa elimine disparitatile si sa promoveze sisteme sanatoase de consum si productie centrate pe protectia mediului si pe principiul de "a nu lasa pe nimeni in urma".

I.2.Descrierea comitetului de coordonare

Componenta

Comitetul de Coordonare are in componenta sa reprezentanti ai institutiilor de pe plan local implicate in dezvoltarea comunitatii, precum si persoane fizice cu renume in comunitatea locala. In el si-au gasit locul toti cei care au dorinta de a crea ceva pentru comuna Bordei Verde inainte de a avea vreun beneficiu din apartenenta in sine. Comitetul de Coordonare este format din membri neretribuiti si s-a constituit in prima sedinta publica organizata de Grupul de Initiativa de la nivelul Primariei.

Este o organizatie consultativa a Autoritatii Publice Locale, fara inregistrare juridica. Nu deruleaza activitati finaciare si nu are bilant de venituri si cheltuieli.

Rol

Comitetul de Coordonare are rolul de a coordona procesul de elaborare participativa a Strategiei Locale de Dezvoltare Durabila a comunei Bordei Verde pe perioada 2021 – 2027 si de a facilita implementarea ei. Dezvoltarea comunitara este un proces orientat spre satisfacerea nevoilor comunitatii in baza utilizarii resurselor existente in comunitate si a implicarii pe larg a membrilor comunitatii in procesul de identificare a necesitatilor prioritare si de solutionarea lor.

Dezvoltarea comunitatii trebuie sa duca la o dezvoltare economica echilibrata, echitabila din punct de vedere social si care induce degradari de mediu minime.

Grupurile de Lucru

Fiecare domeniu analizat in prezenta Strategie a facut mai intai obiectul de cercetare pentru un Grup de lucru format din specialisti, reprezentanti ai Primariei, ai principalelor institutii de pe plan local si ai Elaboratorului. Lucrarile s-au desfasurat atat in mediu fizic, cat si online, date fiind conditiile generate de pandemia de coronavirus. S-au identificat principalele probleme ale comunitatii si s-au propus solutii si directii de actiune, avandu-se in vedere schimbarile generate de criza sanitara si economica. Din Grupurile de lucru fac parte:

- Membrii Consiliului Local,
- Personalul angajat la Primaria Comunei Bordei Verde,
- Liderii de opinie din comuna (preot, directorul scolii, cadre didactice, gospodari ai satului),
- Reprezentantii pensionarilor din comuna,
- Antreprenori locali,
- Reprezentanti ai ONG-urilor,
- Reprezentantul Elaboratorului.

CAP. 2 CORELAREA CU PROGRAME NATIONALE SI EUROPENE

II.1 – Legislatie nationala si europeana relevanta

Domeniul administratiei publice

- HOTĂRÂRE nr. 477 din 16 iunie 2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului - Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației
- Programul de guvernare - octombrie 2019
- Codul de etică și integritate a personalului MDRAP
- Procedura de sistem nr. 21 privind Codul de etică și integritate a personalului MDRAP
- Ordinul nr. 2469 din 17/03/2017 pentru aprobarea procedurii

Legislația națională privind Fondurile Europene Structurale si de Investitii

- Legislație generală privind gestionarea asistenței comunitare nerambursabile
- Legislație privind cadrul financiar general pentru gestionarea asistenței comunitare nerambursabile alocate României
- Legislație privind controlul și recuperarea fondurilor comunitare
- Legislație în domeniul finanțelor publice cu prevederi specifice Fondurilor Externe - Nerambursabile
- Legislație în domeniul achizițiilor
- Comunicare Instrumente Structurale

Domeniul economic

1. Hotărâre 44/2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri.
2. Hotarare 27 2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Economiei, cu modificarile si completările ulterioare.pdf
3. Hotărârea nr. 27/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Economiei
4. HG 27 2017- modificari si completari ulterioare
5. Ordonanță de urgență nr. 1/2017
6. Hotararea Guvernului nr. 957/2015 privind organizarea si functionarea Ministerului Economiei, Comertului si Relatiilor cu Mediul de Afaceri
7. HOTĂRÂRE nr. 41 din 21 ianuarie 2015 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 47/2013 privind organizarea și funcționarea Ministerului Economiei
8. Ordinul ME nr. 1097/17.09.2014
9. HOTĂRÂRE nr. 668 din 31 iulie 2014 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 47/2013 privind organizarea și funcționarea Ministerului Economiei
10. HOTARARE nr. 588 din 30 iulie 2013 pentru modificarea Hotararii Guvernului nr. 47/2013 privind organizarea si functionarea Ministerului Economiei.
11. HOTARARE nr. 431 din 26 iunie 2013 pentru modificarea si completarea Hotararii Guvernului nr. 47/2013 privind organizarea si functionarea Ministerului Economiei
12. HOTARARE nr. 47 din 19 februarie 2013 privind organizarea si functionarea Ministerului Economiei

Domeniul utilitatilor publice

1. DIRECTIVA 2009/31/CE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 23 aprilie 2009 privind stocarea geologică a dioxidului de carbon și de modificare a Directivei 85/337/CEE a Consiliului, precum și a Directivelor 2000/60/CE,

- 2001/80/CE, 2004/35/CE, 2006/12/CE, 2008/1/CE și a Regulamentului (CE) nr. 1013/2006 ale Parlamentului European și ale Consiliului
2. Directiva Comisiei privind ambalajele și deșeurile de ambalaje, cu modificările și completările ulterioare,
  3. Directiva Consiliului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice,
  4. Directiva privind calitatea apei destinate consumului uman,
  5. Codul administrativ din 03.07.2019, ultimul amendament în data de 12 sept 2019.
  6. Hotărârea Guvernului României 246 / 2006 pentru aprobarea Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, cu modificările și completările ulterioare
  7. LEGE 241 / 2006 privind serviciul de alimentare cu apă și de canalizare,
  8. Legea 99 / 2014 pentru modificarea și completarea Legii serviciului de salubritate a localităților nr. 101/2006
  9. Legea 230 / 2006 serviciului de iluminat public,
  10. Hotărârea de Guvern 94 / 2017 de aprobare a PNGD,
  11. LEGEA 101 / 2006 a serviciului de salubritate a localităților,
  12. ORDONANȚA DE URGENȚĂ 5 / 2015 privind deșeurile de echipamente electrice și electronice
  13. LEGEA 92 / 2007 serviciilor publice de transport persoane în unitățile administrativ-teritoriale
  14. LEGEA 123 / 2012 a energiei electrice și a gazelor naturale
  15. Legea 171 / 2018 privind aprobarea OUG 64/2016 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012.

Domeniul agricol

1. Ordin nr 128 din 12.05.2020 privind modificarea și completarea anexei la Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 763/2015 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al procesului de selecție și al procesului de verificare a contestațiilor pentru proiectele aferente măsurilor din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 (PNDR)
2. Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 68/28.02.2020 privind modificarea și completarea anexei la Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 362/ 2016 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a procesului de selecție și a procesului de verificare a contestațiilor pentru cererile de sprijin aferente Măsurii 8 „Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și îmbunătățirea viabilității pădurilor”, Submăsura 8.1 „Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite” și Măsurii 15 ”Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor”, Submăsura 15.1 ”Plăți pentru angajamente de silvo-mediu”, din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 (PNDR)
3. Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 67/28.02.2020 pentru modificarea art.21 din anexa la Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr.1002/2016 privind aprobarea schemei de ajutor de stat ”Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor”
4. Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 313/23.05.2019, pentru modificarea anexei la OMADR nr. 763/2015 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al procesului de selecție și al procesului de verificare a contestațiilor pentru proiectele aferente măsurilor din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020(PNDR)
5. Ordin nr. 72 din 28.01.2019 privind modificarea art. 12 din anexa la Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. OMADR 362/2016 privind aprobarea regulamentului de organizare și funcționare a procesului de selecție și a procesului

- de verificare a contestațiilor pentru cererile de sprijin aferente Măsurii 8 "Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și îmbunătățirea viabilității pădurilor" Sub-măsura 8.1 "Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite" și Măsurii 15 "Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor", Submăsura 15. 1 "Plăți pentru angajamente de silvo- mediu" din cadrul PNDR 2014-2020, cu modificările și completările ulterioare
6. Ordin nr. 840 din 07.05.2018 privind modificarea și completarea anexei la Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 362/ 2016 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a procesului de selecție și a procesului de verificare a contestațiilor pentru cererile de sprijin aferente Măsurii 8 "Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și îmbunătățirea viabilității pădurilor" Sub-măsura 8.1 "Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite" și Măsurii 15 "Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor", Submăsura 15. 1 "Plăți pentru angajamente de silvo- mediu" din cadrul PNDR 2014-2020
  7. Ordin nr. 362 din 23.03.2016 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a procesului de selecție și a procesului de verificare a contestațiilor pentru cererile de sprijin aferente Măsurii 8 "Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și îmbunătățirea viabilității pădurilor" Sub-măsura 8.1 "Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite" și Măsurii 15 "Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor", Submăsura 15. 1 "Plăți pentru angajamente de silvo- mediu" din cadrul PNDR 2014-2020 (PNDR)
  8. Ordinul nr. 56/16.01.2019 privind modificarea anexei la Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 763/2015 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al procesului de selecție și al procesului de verificare a contestațiilor pentru proiectele aferente măsurilor din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 (PNDR), cu modificările și completările ulterioare
  9. Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 1494/06.12.2018 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a procesului de evaluare, selecție și a procesului de soluționare a contestațiilor pentru proiectele aferente CEI selectate în etapa I pentru sub-măsurile 16.1 "Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operationale (GO), pentru dezvoltarea de proiecte pilot, noi produse în sectorul agricol" și 16.1a "Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operationale (GO), dezvoltarea de proiecte pilot, produse și procese în sectorul pomicol" din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 (PNDR 2014- 2020)
  10. Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 1292 din 3 august 2018 privind modificarea și completarea anexei la Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 763/2015 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al procesului de selecție și al procesului de verificare a contestațiilor pentru proiectele aferente măsurilor din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 (PNDR)
  11. Ordin nr. 198 din 09.03.2018 privind cheltuielile eligibile menționate în capitolul 15.6 - Descrierea modului de utilizare a asistenței tehnice din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020, efectuate de către Direcția Generală Dezvoltare Rurală din Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în calitate de Autoritate de Management
  12. Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 295 din 24 august 2017 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al procesului de evaluare, soluționarea contestațiilor, selecție și contractare pentru proiectele aferente măsurilor din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 (PNDR 2007-

- 2013) pentru care s-a dispus evaluarea si/sau contractarea prin hotarari judecatoresti definitive care pot fi finantate de la bugetul de stat
13. Ordin nr 154 din 18.05.2017 privind modificarea și completarea Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 763/2015 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al procesului de selecție și al procesului de verificare a contestațiilor pentru proiectele aferente măsurilor din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 (PNDR)
  14. ORDIN privind aprobarea schemei de ajutor de minimis "Sprijin pentru implementarea acțiunilor în cadrul strategiei de dezvoltare locală"

Domeniul sanatatii

1. CODUL ETIC ȘI DE INTEGRITATE al Funcționarilor Publici și al Personalului Contractual din cadrul Ministerului Sănătății
2. LEGE NR. 95 DIN 14 APRILIE 2006 privind reforma în domeniul sănătății, cu modificările și completările ulterioare
3. STRATEGIA NAȚIONALĂ DIN 18 NOIEMBRIE 2014 de sănătate 2014-2020
4. HOTĂRÂRE NR. 1028 DIN 18 NOIEMBRIE 2014 privind aprobarea Strategiei naționale de sănătate 2014-2020 și a Planului de acțiuni pe perioada 2014-2020 pentru implementarea Strategiei naționale
5. PLAN DE ACȚIUNI DIN 18 NOIEMBRIE 2014 pentru implementarea Strategiei Naționale 2014 – 2020
6. HOTĂRÂRE NR. 583 DIN 10 AUGUST 2016 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2016-2020, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor din strategie și a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public
7. HOTĂRÂRE NR. 144 DIN 23 FEBRUARIE 2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, cu modificările și completările ulterioare
8. ORDIN 689/23.05.2018 privind aprobarea Procedurii de recrutare si selecție a personalului angajat în afara organigramei în cadrul proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile derulate de Ministerul Sanatatii si unitățile cu personalitate juridică aflate în subordinea, sub autoritatea sau în coordonarea acestuia

Domeniul educatiei

1. Legea Educației Naționale nr. 1/2011 (actualizată la data de 18.07.2019)
2. Hotărârea Guvernului nr. 24 din 16 ianuarie 2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării
3. Regulamentul de organizare și funcționare a Ministerului Educației și Cercetării (2020)
4. Legea 188/1999 privind statutul funcționarilor publici
5. Legea nr.7/2004, privind Codul de conduită a funcționarilor publici, republicată
6. Legea nr. 477/2004 privind codul de conduită a personalului contractual din autoritățile și instituțiile publice
7. Ordonanța de Urgență nr. 92/2008 privind statutul funcționarului public denumit manager public
8. Legea nr.161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare
9. Legea nr. 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii

10. Legea 53/2003 privind Codul Muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare.
11. Legea 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public
12. Memorandum Guvern - transparență instituțională

II.2 – Obiectivele Strategiei de Dezvoltare Durabila

Agenda 2030 este construita pe 17 Obiective de Dezvoltare Durabila, insumand 169 de obiective asociate planificate a fi atinse pana in anul 2030 si creand premisele unor noi forme de cooperare atat pe verticala, cat si pe orizontala, intre institutii publice, mediul antreprenorial si societatea civila.

Dintre ODD 2030 se enumera

- 1) Fara saracie - mai mult de 800 de milioane de cetateni din toata lumea, echivalentul intregii populatii a Europei, traiesc cu mai putin de 1,25 dolari pe zi, ceea ce este echivalentul saraciei extreme.
- 2) Fara foamete – in ultimii 20 de ani, fenomenul foametei si al malnutritiei s-a injumatatit, iar acest proces poate continua prin promovarea unei agriculturi sustenabile si prin sprijinirea micilor fermieri.
- 3) Sanatate si bunastare – desi mortalitatea infantila si cea materna au scazut aproape la jumătate in intreaga lume, inca exista milioane de copii care se sting in primii cinci ani de viata si adolescenti care sufera de SIDA. Agenda 2030 este un angajament de eradicare a acestor probleme.
- 4) Educatie de calitate – educatia copiilor este direct influentata de starea economica a tarilor / regiunilor / familiilor din care provin, de razboaie sau insabilitate sociala, tocmai de aceea ea reprezinta una din prioritatile Agendei 2030 care vizeaza accesul neingradit al copiilor la studii primare si secundare, invatamant vocational de calitate, invatamant superior si altele.
- 5) Egalitatea de gen – in ciuda progresului inregistrat la nivel mondial, inca exista inegalitati atunci cand vine vorba de munca si salarizarea dintre femei si barbati. Pe langa indatoririle casnice care trebuie indeplinite, femeile mai au si joburi, functii de conducere mai putine pe piata muncii fata de barbati, reprezentativitate mai scazuta in clasa politica. Totusi, tendinta este de promovare mult mai mare a fetelor si femeilor in viata publica, de asigurare a accesului la educatie pentru fete si de implicare a acestora in procesul decizional.
- 6) Apa curata si salubritate – desi datele actuale arata clar o tendinta de pierdere a rezervelor de apa dulce din lume din cauza schimbarilor climatice si poluarii, eforturile conjugate la nivel international, cooperarea, protejarea zonelor umede si a raurilor, precum si tehnologiile de tratare / epurare a apei pot duce la indeplinirea cu succes a acestui obiectiv pentru anul 2030.
- 7) Accesul facil la surse de energie "curata" – cresterea numarului de locuitori care au primit acces la surse de energie nu inseamna neaparat si o buna protectie a mediului. Rezervele fosile de energie si gazul de sera au demonstrat ca e nevoie de o schimbare a perspectivei atunci cand vine vorba de surse de energie. De aceea, Agenda 2030 vizeaza utilizarea energiei solare si eoliene si investitiile in aceste surse.
- 8) Locuri de munca decente si crestere economica – ultimii 25 de ani au dus la o crestere semnificativa a clasei de mijloc, la mai mult de o treime in intreaga lume. Dar piata muncii nu tine mereu pasul cu specializarile oferite de scoala. Apar locuri de munca pentru care e nevoie de abilitati noi. De aceea, noile politici incurajeaza

- spiritul antreprenorial, joburile creative care sa ofere locuri decente de munca pentru toata lumea.
- 9) Industrie, inovare si infrastructura – Cu cat lumea este mai interconectata, cu atat poate prospera, intrucat se pot crea locuri noi de munca, se pot stabili contacte mult mai usor si se poate accesa bagajul universal de cunostinte si informatii. De aceea, promovarea industriilor sustenabile, dezvoltarea infrastructurii si investitiile in cercetare sunt prioritare intr-o societate noua, sustenabila.
  - 10) Reducerea inegalitatilor dintre tari – trebuie adoptate politici care sa creeze oportunitati pentru fiecare, astfel incat sa se reduca disparitatile dintre tari. Acest lucru se poate realiza prin crearea cadrului legal care sa imbunatateasca pietele financiare, institutiile si piata muncii.
  - 11) Orase si comunitati sustenabile – orasele trebuie sa devina asezari incluzive, sigure, sustenabile, tinandu-se cont ca mai mult de jumatate din populatia lumii traieste in ele. Desi sunt centre puternice din punct de vedere educational, cultural, decizional, orasele se confrunta si cu fenomenul saraciei extreme sau cu cel al violentei, de aceea acest obiectiv al Agendei 2030 vizeaza transformarea lor in asezari sigure, din punct de vedere financiar, dar si social.
  - 12) Consum si productie responsabile – pastrarea resurselor pentru generatiile viitoare trebuie sa fie preocuparea fiecaruia dintre noi, alaturi de masurile luate impotriva risipei alimentare si a poluarii. Dezvoltarea afacerilor centrate pe reciclare si refolosire, educarea consumatorilor pentru un consum rational pot contribui la asiguarrea resurselor pentru viitoarele generatii.
  - 13) Protectia mediului – schimbarile climatice cauzate de industrializarea excesiva au dus la fenomene meteorologice extreme, la tsunami, inundatii sau incalzirea globala, care afecteaza mai ales zonele vulenabile, cum ar fi cele de coasta, zonele insulare sau cele inundabile. Obiectivele de Dezvoltare Durabila vizeaza conlucrarea tuturor tarilor pentru a veni cu o solutie viabila la aceste provocari contemporane.
  - 14) Conservarea vietii subacvatice – Agenda 2030 propune actiuni concrete care sa salveze marile si oceanele lumii de la poluare si supraexploatare. Avandu-se in vedere faptul ca aproape jumatate din populatia lumii locuieste in zone de coasta sau depinde economic de ceea ce le ofera marile, se poate afirma ca protejarea si conservarea acestora este garantia unei vietii bune pentru generatiile viitoare.
  - 15) Conservarea vietii terestre – ca si marile si oceanul, pamantul ofera adapost si hrana pentru oameni si animale, de aceea grija pentru terenurile arabile, zonele de uscat, munti, ecosisteme este mai mare decat oricand.
  - 16) Pace, justitie si institutii puternice – Obiectivele de Dezvoltare Durabila vizeaza reducerea tuturor formelor de violenta si propun guvernelor si institutiilor sa gaseasca solutii pentru eradicarea conflictelor si insecuritatii. Acest lucru se traduce prin justitie puternica, reducerea traficului de arme si aducerea in fata institutiilor de guvernare globala a problemelor intalnite in tarile aflate in curs de dezvoltare.
  - 17) Parteneriate pentru atingerea obiectivelor – datorita internetului, a mobilitatii si a institutiilor globale, Obiectivele de Dezvoltare Durabila pot fi atinse prin conlucrarea tuturor celor 193 de state care le-au aprobat si le-au acceptat ca directii de parcurs pentru urmatorii ani.

Actuala Strategie de Dezvoltare Durabila a Comunei Bordei Verde este construita pe aceste 17 obiective care, prin definitie, au valoare globala, sunt aplicabile in orice colt al lumii si ofera o perspectiva internationala tuturor actiunilor locale. Principalul rezultat urmarit este reinventarea cresterii durabile, bazata pe asumarea si constientizarea faptului ca resursele naturale ale acestui secol sunt foarte diferite de cele ale secolului trecut, ca

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

modelul economic aplicat pana acum trebuie modernizat si bazat pe cooperari multilaterale, solide, sustinute de norme.

CAP 3 PROGRAMELE, AXELE SI SURSELE DE FINANTARE

1.Programul Operational Regional 2014–2020 își propune creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

Surse de finantare: Fondul de Coeziune, Fondul European de Dezvoltare Regionala

Axa prioritara 1: Promovarea transferului tehnologic

- OS 1.1 Creșterea inovării în firme prin susținerea entităților de inovare și transfer tehnologic în domenii de specializare inteligentă
- OS 1.2 Creșterea inovării în companii prin sprijinirea abordărilor multisectoriale rezultate în urma implementării „Inițiativei Regiuni mai puțin dezvoltate” în România

Axa prioritara 2: Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii

- OS 2.1 Consolidarea poziției pe piață a IMM-urilor în domeniile competitive identificate în SNC și PDR-uri
- OS 2.2 Îmbunătățirea competitivității economice prin creșterea productivității muncii în IMM-uri în sectoarele competitive identificate în SNC

Axa prioritara 3: Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon

- OS 3.1 Creșterea eficienței energetice în clădirile rezidențiale, clădirile publice și sistemele de iluminat public, îndeosebi a celor care înregistrează consumuri energetice mari
- OS 3.2 Reducerea emisiilor de carbon în zonele urbane bazate pe planurile de mobilitate urbana

Axa prioritara 4: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile

- OS 4.1 Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbana
- OS 4.2 Reconvertirea și refuncționalizarea terenurilor și suprafețelor degradate, vacante sau neutilizate din municipiile reședință de județ
- OS 4.3 Îmbunătățirea regenerării fizice, economice și sociale a comunităților marginalizate în municipiile reședință de județ din România,
- OS 4.4 Creșterea calității infrastructurii în vederea asigurării accesului sporit la educație timpurie și sprijinirea participării părinților pe piața forței de muncă
- OS 4.5 Creșterea calității infrastructurii educaționale relevante pentru piața forței de muncă

Axa prioritara 5: Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural

- OS 5.1 Impulsionarea dezvoltării locale prin conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și a identității culturale
- OS 5.2 Reconvertirea și refuncționalizarea terenurilor și suprafețelor degradate, vacante sau neutilizate din orașele mici, mijlocii și municipiul București

Axa prioritara 6: Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională

- OS 6.1 Creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și urbane situate în proximitatea rețelei TEN-T prin modernizarea drumurilor județene

Axa prioritara 7: Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabila a turismului

- OS 7.1 Creșterea numărului mediu de salariați în stațiunile turistice

Axa prioritara 8: Dezvoltarea infrastructurii de sanatate si sociale

- OS 8.1 Creșterea accesibilității serviciilor de sănătate, comunitare și a celor de nivel secundar, în special pentru zonele sărace și izolate
- OS 8.2 Îmbunătățirea calității și a eficienței îngrijirii spitalicești de urgență
- OS 8.3 Creșterea gradului de acoperire cu servicii sociale

Axa prioritara 9: Sprijinirea regenerarii economice si sociale a comunitatilor defavorizate din mediul urban

- OS 9.1 Reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, prin măsuri integrate

Axa prioritara 10: Imbunatatirea infrastructurii educationale

- OS 10.1 Creșterea gradului de participare la nivelul educației timpurii și învățământului obligatoriu, în special pentru copii cu risc crescut de părăsire timpurie a sistemului
- OS 10.2 Creșterea gradului de participare la învățământul profesional și tehnic și învățare pe tot parcursul vieții
- OS 10.3 Creșterea relevanței învățământului terțiar universitar în relație cu piața forței de muncă și sectoarele economice competitive

Axa prioritara 11: Extinderea geografica a sistemului de inregistrare a proprietatilor in cadastru si cartea funciara

- OS 11.1 Creșterea gradului de acoperire geografică și de înregistrare a proprietăților din zonele rurale în Sistemul Integrat de Cadastru și Carte Funciară

Axa prioritara 12: Asistenta tehnica

- OS 12.1 Implementarea eficientă a Programului Operațional Regional

Axa prioritara 13: Sprijinirea regenerarii oraselor mici si mijlocii

- OS 13.1 Îmbunătățirea calității vieții populației în orașele mici și mijlocii din România

Axa prioritara 14: Crearea infrastructurii spitalelor regionale de urgenta

- OS 14.1: Îmbunătățirea calității și a eficienței îngrijirii spitalicești de urgență

Axa prioritara 15: Initiativa pentru IMM-uri

- OS 15.1 Facilitarea accesului IMM-urilor la finanțare prin implementarea instrumentului de garantare neplafonată

2. Programul Operational Infrastructura Mare 2014-2020 are ca obiectiv global dezvoltarea infrastructurii de transport, mediu, energie și prevenirea riscurilor la standarde europene, în vederea creării premiselor unei creșteri economice sustenabile, în condiții de siguranță și utilizare eficientă a resurselor naturale.

Surse de finantare: Fondul de Coeziune, Fondul European de Dezvoltare Regionala

Axa prioritara 1: Îmbunătățirea mobilității prin dezvoltarea rețelei TEN-T și a metroului

- OS 1.1 Creșterea mobilității prin dezvoltarea transportului rutier pe rețeaua rutieră TEN-T centrală
- OS 1.2 Creșterea mobilității pe rețeaua feroviara TEN-T centrală
- OS 1.3 Creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor situate pe rețeaua TEN-T centrală
- OS 1.4 Creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în București-Ilfov

Axa prioritară 2: Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient

- OS 2.1 Creșterea mobilității pe rețeaua rutieră TEN-T
- OS 2.2 Creșterea accesibilității zonelor cu o conectivitate redusă la infrastructura rutieră a TEN-T
- OS 2.3 Creșterea gradului de utilizare sustenabilă a aeroporturilor
- OS 2.4 Creșterea volumului de mărfuri tranzitate prin terminale intermodale și porturi
- OS 2.5 Creșterea gradului de siguranță și securitate pe toate modurile de transport și reducerea impactului transporturilor asupra mediului
- OS 2.6 Reducerea timpului de staționare la punctele de comunicare transnațională
- OS 2.7 Creșterea sustenabilității și calității transportului feroviar

Axa prioritară 3: Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor

- OS 3.1 Reducerea numărului depozitelor neconforme și creșterea gradului de pregătire pentru reciclare a deșeurilor în România
- OS 3.2 Creșterea nivelului de colectare și epurare a apelor uzate urbane, precum și a gradului de asigurare a alimentării cu apă potabilă a populației

Axa prioritară 4: Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric

- OS 4.1 Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacerea ecosistemelor degradate
- OS 4.2 Creșterea nivelului de evaluare și monitorizare a calității aerului la nivel național
- OS 4.3 Reducerea suprafețelor poluate istoric

Axa prioritară 5: Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

- OS 5.1 Reducerea efectelor și a pagubelor asupra populației cauzate de fenomenele naturale asociate principalelor riscuri accentuate de schimbările climatice, în principal de inundații și eroziune costieră
- OS 5.2 Creșterea nivelului de pregătire pentru o reacție rapidă și eficientă la dezastre a echipajelor de intervenție

Axa prioritară 6: Promovarea energiei curate și eficienței energetice în vederea susținerii unei economii cu emisii scăzute de carbon

- OS 6.1 Creșterea producției de energie din resurse regenerabile mai puțin exploatate (biomasă, biogaz, geotermal)
- OS 6.2 Reducerea consumului de energie la nivelul consumatorilor industriali
- OS 6.3 Reducerea consumului mediu de energie electrică la nivelul locuințelor
- OS 6.4 Creșterea economiilor în consumul de energie primară produsă prin cogenerare de înaltă eficiență

Axa prioritară 7: Creșterea eficienței energetice la nivelul sistemului centralizat de termoficare în orașele selectate

- OS 7.1 Creșterea eficienței energetice în sistemele centralizate de transport și distribuție a energiei termice în orașele selectate
- OS 7.2 Creșterea eficienței energetice în sistemul centralizat de furnizare a energiei termice în Municipiul București

Axa prioritară 8: Sisteme inteligente și sustenabile de transport al energiei electrice și gazelor naturale

- OS 8.1 Creșterea capacității Sistemului Energetic Național pentru preluarea energiei produse din resurse regenerabile
- OS 8.2 Creșterea gradului de interconectare a Sistemului Național de Transport a gazelor naturale cu alte state vecine

3.Programul Operational Capital Uman 2014-2020 urmărește integrarea nevoilor de dezvoltare a resurselor umane în ansamblul programelor și politicilor publice ale României, ca SM al UE și are în vedere valorizarea capitalului uman, ca resursă pentru o dezvoltare sustenabilă în viitor.

Surse de finantare: Fondul Social European

Axa prioritară 1: Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”

- OS 1.1 Creșterea ocupării tinerilor NEETs șomeri cu vârsta între 16 - 24 ani, înregistrați la Serviciul Public de Ocupare, cu rezidența în regiunile eligibile (Centru, Sud-Est și Sud Muntenia)
- OS 1.2 Îmbunătățirea nivelului de competențe, inclusiv prin evaluarea și certificarea competențelor dobândite în sistem non-formal și informal al tinerilor NEETs șomeri cu vârsta între 16 - 24 ani, înregistrați la Serviciul Public de Ocupare, cu rezidența în regiunile eligibile (Centru, Sud-Est și Sud Muntenia)

4.Programul Operational Capacitate Administrativa 2014 - 2020 promovează crearea unei administrații publice moderne, capabilă să faciliteze dezvoltarea socio-economică, prin intermediul unor servicii publice competitive, investiții și reglementări de calitate.

Surse de finantare: Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul de coeziune (FC), Fondul social european (FSE), Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (EMFF)

Axa prioritară 1: Administrație publică și sistem judiciar eficiente

- OS 1.1 Dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică ce optimizează procesele decizionale orientate către cetățeni și mediul de afaceri în concordanță cu SCAP
- OS 1.2 Dezvoltarea și implementarea de politici și instrumente unitare și moderne de management al resurselor umane
- OS 1.3 Dezvoltarea și implementarea de sisteme standard și instrumente moderne și eficiente de management la nivelul instituțiilor din sistemului judiciar
- OS 1.4 Creșterea transparenței și responsabilității sistemului de achiziții publice în vederea aplicării unitare a normelor și procedurilor de achiziții publice și reducerea neregulilor în acest domeniu

Axa prioritară 2: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

- OS 2.1 Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu SCAP
- OS 2.2. Creșterea transparenței, eticii și integrității în cadrul autorităților și instituțiilor publice
- OS 2.3 Asigurarea unei transparențe și integrități sporite la nivelul sistemului judiciar în vederea îmbunătățirii accesului și a calității serviciilor furnizate la nivelul acestuia

Axa prioritară 3: Asistență tehnică

- OS 3.1: Consolidarea capacității administrative a AM pentru implementarea eficientă a POCA
- OS 3.2 Asigurarea publicității, informării și sprijinului pentru beneficiarii PO CA

5. Programul Operational Competitivitate 2014 - 2020 contribuie la creșterea competitivității și la dezvoltarea economică prin îmbunătățirea accesului, securității și utilizării TIC și prin consolidarea CDI.

Sursa de finanțare: Fondul European de Dezvoltare Regionala

Axa prioritară 1: Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare (CDI) în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor

- Actiunea 1.1.1 Mari infrastructuri de CD
- Actiunea 1.1.2 Dezvoltarea unor rețele de centre CD, coordonate la nivel național și racordate la rețele europene și internaționale de profil și asigurarea accesului cercetătorilor la publicații științifice și baze de date europene și internaționale
- Actiunea 1.1.3 Crearea de sinergii cu acțiunile de CDI ale programului-cadru ORIZONT 2020 al Uniunii Europene și alte programe CDI internaționale
- Actiunea 1.1.4 Atragerea de personal cu competențe avansate din străinătate pentru consolidarea capacității CD
- Actiunea 1.2.1 Întreținerea cererii întreprinderilor pentru inovare prin proiecte de CDI derulate de întreprinderi individual sau în parteneriat cu institutele de CD și universități, în scopul inovării de procese și de produse în sectoarele economice care prezintă potențial de creștere
- Actiunea 1.2.2 Instrumente de creditare și măsuri de capital de risc în favoarea IMM-urilor inovative și a organizațiilor de cercetare care răspund cererilor de piață
- Actiunea 1.2.3 Parteneriate pentru transfer de cunoștințe (Knowledge Transfer Partnerships)

Axa prioritară 2: Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) pentru o economie digitală competitivă

- Actiunea 2.1.1 Îmbunătățirea infrastructurii în bandă largă și a accesului la internet
- Actiunea 2.2.2. Sprijinirea utilizării TIC pentru dezvoltarea afacerilor, în special a cadrului de derulare a comerțului electronic
- Actiunea 2.3.1 Consolidarea și asigurarea interoperabilității sistemelor informatice dedicate serviciilor de e-guvernare tip 2.0 centrate pe evenimente din viața cetățenilor și întreprinderilor, dezvoltarea cloud computing guvernamental și a comunicării media sociale, a Open Data și Big Data
- Actiunea 2.3.2 Asigurarea securității cibernetice a sistemelor TIC și a rețelelor informatice
- Actiunea 2.3.3 Îmbunătățirea conținutului digital și a infrastructurii TIC sistemice în domeniul e-educație, e-incluziune, e-sănătate și e-cultură

6.Programul Operational Asistenta Tehnica 2014-2020 are drept scop asigurarea unui proces de implementare eficientă și eficace a Fondurilor Europene Structurale și de Investiții în România în conformitate cu principiile și regulile de parteneriat, programare, evaluare, comunicare, management, inclusiv management financiar, monitorizare și control, pe baza responsabilităților împărțite între Statele Membre și Comisia Europeană.

Surse de finantare: Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune, Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime

Axa Prioritară 1: Întărirea capacității beneficiarilor de a pregăti și implementa proiecte finanțate din FESI și diseminarea informațiilor privind aceste fonduri

- OS 1.1 Întărirea capacității beneficiarilor de proiecte finanțate din FESI de a pregăti și implementa proiecte mature
- OS 1.2 Asigurarea transparenței și credibilității FESI și a rolului Politicii de Coeziune a UE

Axa Prioritară 2: Sprijin pentru coordonarea, gestionarea și controlul FESI

- OS 2.1 Îmbunătățirea cadrului de reglementare, strategic și procedural pentru coordonarea și implementarea FESI
- OS 2.2 Dezvoltarea și menținerea unui sistem informatic funcțional și eficient pentru FSC, precum și întărirea capacității utilizatorilor săi

Axa Prioritară 3: Creșterea eficienței și eficacității resurselor umane implicate în sistemul de coordonare, gestionare și control al FESI în România

- OS 3.1 Dezvoltarea unei politici îmbunătățite a managementului resurselor umane care să asigure stabilitatea, calificarea și motivarea adecvată a personalului care lucrează în cadrul sistemului de coordonare, gestionare și control al FESI

7.Programul National de Dezvoltare Rurala 2014 - 2020 este programul prin care se acordă fonduri nerambursabile de la Uniunea Europeană și Guvernul României pentru dezvoltarea economico – socială a spațiului rural din România.

Sursa de finantare: Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală

Măsura 1: Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare

- Submasura 1.1 Sprijin pentru activități demonstrative și acțiuni de informare
- Submăsura 1.1 Sprijin pentru formarea profesională, precum și a acțiunilor pentru dobândirea de competențe

Măsura 2: Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei

- Submăsura 2.1 Sprijin pentru ajutorul în vederea beneficiarii de utilizarea serviciilor de consiliere

Măsura 3: Sisteme de calitate pentru produsele agricole și alimentare

- Submăsura 3.1 Sprijin pentru participarea pentru prima dată la schemele de calitate
- Submăsura 3.2 Sprijin pentru activitățile de informare și de promovare desfășurate de grupurile de producători în cadrul pieței interne

Măsura 4: Investiții în active fizice

- Submăsura 4.1 Investiții în exploatații agricole
- Submasura 4.1.a Investiții în exploatații pomicole
- Submasura 4.2 Sprijin pentru investiții în procesarea / marketingul produselor agricole
- Submasura 4.2 a Sprijin pentru investiții în procesarea / marketingul produselor din sectorul pomicol
- Submasura 4.3 Investiții pentru dezvoltarea, modernizarea sau adaptarea infrastructurii agricole și silvice

Măsura 5: Refacerea potențialului de producție agricolă afectat de dezastre naturale și de evenimente catastrofale și instituirea unor măsuri de prevenire corespunzătoare

- Submăsura 5.1 Sprijin pentru investițiile în măsuri preventive destinate să reducă efectele dezastrelor naturale, ale fenomenelor climatice nefavorabile și ale evenimentelor catastrofale probabile
- Submasura 5.2 Sprijin pentru investiții privind refacerea terenurilor agricole și a potențialului de producție afectate de dezastre naturale, de condiții de mediu adverse și de evenimente catastrofale

Măsura 6: Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor

- Submăsura 6.1 Ajutor la înființarea de societăți pentru tinerii fermieri
- Submasura 6.2 Sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale
- Submasura 6.3 Ajutor pentru începerea activității acordat pentru dezvoltarea fermelor mici
- Submasura 6.4 Sprijin pentru investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole în cadrul IMM-urilor, microîntreprinderilor și întreprinderilor mici din zonele rurale
- Submasura 6.5 Plăți pentru agricultori eligibile în cadrul schemei pentru micii fermieri care își transferă permanent exploatarea către alt agricultor

Măsura 7: Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale

- Submăsura 7.2 Sprijin pentru investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică în domeniul educațional și social
- Submasura 7.6 Sprijin acordat pentru stimularea investițiilor asociate conservării patrimoniului cultural și pentru menținerea tradițiilor și moștenirii spirituale

Măsura 8: Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor

- Submăsura 8.1 Sprijin pentru împădurire / crearea de suprafețe împădurite

Măsura 9: Înființarea de grupuri și organizații de producători în agricultură și silvicultură

- Submăsura 9.1 Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol
- Submasura 9.1.a Înființarea grupurilor de producători în sectorul pomicol

Măsura 15: Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor

- Submăsura 15.1 Plăți pentru angajamentele în materie de silvomediu și climă

Măsura 16: Cooperare

- Submăsura 16.1 Sprijin pentru cooperare prin înființarea și funcționarea GO
- Submăsura 16.2 Sprijin pentru proiecte-pilot și pentru dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii

- Submăsura 16.4 Sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare în vederea stabilirii de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale și a dezvoltării acestora

Măsura 17: Gestionarea riscurilor

- Submăsura 17.1 Prime de asigurare a culturilor, a animalelor și a plantelor
- Submasura 17.2 Fonduri mutuale pentru fenomene climatice cu efecte adverse, boli ale animalelor și ale plantelor, infestări parazitare și pentru incidente de mediu

Măsura 19: Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității)

- Submăsura 19.1 Sprijin pregătitor
- Submasura 19.2 Sprijin pentru implementarea operațiunilor în cadrul strategiei de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității
- Submasura 19.3 Pregătirea și punerea în aplicare a activităților de cooperare ale grupului de acțiune locală
- Submăsura 19.4 Sprijin pentru costurile de funcționare și animare

Măsura 20: Asistență tehnică pentru statele membre

8.Programul Operational pentru Pescuit si Afaceri Maritime 2014 - 2020 își propune în principal creșterea producției în acvacultură și procesare. De asemenea, își propune creșterea profitabilității operatorilor, conservarea biodiversității și protecția mediului, menținerea și crearea de locuri de muncă, în special în zonele pescărești.

Surse de finantare: Fondul European de Dezvoltare Regionala, Fondul Social European, Fondul de Coeziune, Fondul European pentru Pescuit si Afaceri Maritime, Mecanismele Financiare SEE si Norvegian, Programul de Cooperare Romano-Elvetian (PCER) vizand reducerea dispartatilor economice si sociale in cadrul Uniunii Europene extinse – Obiectivul 1 al Ariei de concentrare 4 – ”Îmbunătățirea mediului inconjurător”

PU 1 Promovarea pescuitului durabil din punctul de vedere al mediului, eficient din punctul de vedere al utilizării resurselor, inovator, competitiv și bazat pe cunoaștere

- OS 1.1 Reducerea impactului pescuitului asupra mediului, inclusiv evitarea și reducerea, în măsura posibilităților, a capturilor nedorite
- OS 1.4 Creșterea competitivității și a viabilității întreprinderilor din domeniul pescuitului, inclusiv a flotei costiere la scară mică și îmbunătățirea siguranței sau a condițiilor de lucru
- OS 1.5 Furnizarea de sprijin privind consolidarea dezvoltării tehnologice și inovării, inclusiv a creșterii eficienței energetice, și a transferului de cunoștințe

PU 2 Stimularea acvaculturii durabile din punctul de vedere al mediului, eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazate pe cunoaștere

- OS 2.2 Sporirea competitivității și a viabilității întreprinderilor din sectorul acvaculturii, inclusiv îmbunătățirea siguranței sau a condițiilor de lucru, în special ale IMM-urilor
- OS 2.1 Sprijinirea consolidării dezvoltării tehnologice, a inovării și a transferului de cunoștințe
- OS 2.3 Protejarea și refacerea biodiversității acvatice și îmbunătățirea ecosistemelor legate de acvacultură și promovarea unei acvaculturi eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor

- OS 2.4 Promovarea acvaculturii cu un nivel ridicat al protecției mediului înconjurător și promovarea sănătății animalelor, precum și a siguranței și sănătății publice

PU 3 Încurajarea punerii în aplicare a PCP

- OS 3.1 Îmbunătățirea și furnizarea de cunoștințe științifice și îmbunătățirea colectării și gestionării datelor
- OS 3.2 Asigurarea sprijinului pentru monitorizare, control și aplicare, consolidarea capacității instituționale și a eficienței administrației publice, fără creșterea sarcinilor administrative

PU 4 Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă și sporirea coeziunii teritoriale

- OS 4.1 Promovarea creșterii economice, a incluziunii sociale și a creării de locuri de muncă și furnizarea de sprijin pentru creșterea șanselor de angajare și a mobilității forței de muncă în cadrul comunităților costiere și interioare, dependente de pescuit și acvacultură, inclusiv diversificarea

PU 5 Stimularea comercializării și prelucrării

- OS 5.1 Îmbunătățirea organizațiilor de piață pentru produselor de pescuit și acvacultură
- OS 5.2 Încurajarea investițiilor în sectoarele de marketing și procesare

PU 6 Încurajarea punerii în aplicare a PMI

- OS 6.1 Dezvoltarea și implementarea Politicii Maritime Integrate

9. Programul National de Dezvoltare Locala PNDL 1 are ca obiectiv general echiparea unităților administrativ-teritoriale cu toate dotările tehnico-edilitare, de infrastructură educațională, de sănătate și de mediu, sportivă, social-culturală și turistică, administrativă și de acces la căile de comunicație, în conformitate cu reglementările cuprinse în Planul de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a - Rețeaua de localități, aprobat prin Legea nr. 351/2001, cu modificările și completările ulterioare, pentru creșterea accesibilității la resurse și a calității vieții pentru toți locuitorii României. (art. 1, alin. 2 din OUG 28 / 2013 pentru aprobarea Programului national de dezvoltare locala, cu modificarile si completarile ulterioare).

Sursa de finantare: transferuri de la bugetul de stat, în limita fondurilor aprobate anual în bugetul MLPDA, din fonduri aprobate anual cu această destinație în bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale beneficiare și din alte surse legal constituite.

- a) Subprogramul "Modernizarea satului românesc";
- b) Subprogramul "Regenerarea urbană a municipiilor și orașelor";
- c) Subprogramul "Infrastructură la nivel județean".

Obiective de investiții care pot fi finanțate în cadrul programului trebuie să vizeze lucrări de realizare / extindere / reabilitare / modernizare, respectiv dotare, pentru unul dintre următoarele domenii specifice:

- sisteme de alimentare cu apă și stații de tratare a apei;
- sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate;
- unități de învățământ preuniversitar, respectiv: grădinițe, școli generale primare și gimnaziale, licee, grupuri școlare, colegii naționale, școli profesionale, școli postliceale, unități de învățământ special de stat;
- unități sanitare;

- drumuri publice clasificate și încadrate, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, ca drumuri județene, drumuri de interes local, drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților;
- poduri, podețe sau punți pietonale;
- obiective culturale de interes local, respectiv biblioteci, muzee, centre culturale multifuncționale, teatre;
- platforme de gunoi;
- piețe publice, comerciale, târguri, oboare;
- modernizarea bazelor sportive;
- sediile instituțiilor publice ale autorităților administrației publice locale, precum și a instituțiilor publice din subordinea acestora;
- infrastructura turistică dezvoltată de autoritățile publice locale ca instrument de punere în valoare a potențialului turistic local, pentru obiectivele de investiții aflate în proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale sau în administrarea acestora.

Programul National de Dezvoltare Locala – PNDL 2 este un program de finanțare multianual având ca obiectiv general echiparea unităților administrativ-teritoriale cu toate dotările tehnico-edilitare necesare pentru a crește atractivitatea climatului investițional al localităților din România. Acest program finanțează diverse proiecte, de infrastructură educațională, de sănătate și de mediu, sportivă, social-culturală și turistică, administrativă și de acces la căile de comunicație.

A doua etapă a programului PNDL urmează să finanțeze 6.851 de proiecte de investiții, din care 2.500 de creșe și grădinițe, 2.000 de școli și 5.000 de alte obiective (din toate domeniile eligibile). Pentru aceste investiții sunt alocate fonduri în valoare de aproape 30 de miliarde de lei credite de angajament.

10. Programul National de Constructii de Interes Public sau Social se realizează de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, prin Compania Națională de Investiții "C.N.I." - S.A., societate pe acțiuni aflată sub autoritatea Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, potrivit obiectului său de activitate și cu atribuțiile stabilite conform prevederilor legale în vigoare (conf Anexei 3 a OUG 25 / 2001). Sursa de finanțare: bugetul de stat

Subprograme:

- a) Subprogramul "Săli de sport";
- b) Subprogramul "Bazine de înot";
- c) Subprogramul "Complexuri sportive";
- d) Subprogramul "Așezăminte culturale";
- e) Subprogramul «Unități și instituții de învățământ de stat»;
- f) Subprogramul "Patinoare artificiale";
- g) Subprogramul «Unități sanitare
- h) Subprogramul "Săli de cinema";
- i) Subprogramul "Lucrări în primă urgență";
- j) Subprogramul "Reabilitare blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate".
- k) Subprogramul «Drumuri de interes local și drumuri de interes județean»;
- l) Subprogramul «Fose septice, microstații de epurare și sisteme de alimentare cu apă»;
- m) Subprogramul «Alte obiective de interes public sau social în domeniul construcțiilor

11. Programul Orizont 2020 - European Green Deal: Catre orase neutre din punct de vedere climatic si inovatoare din punct de vedere social - Scopul acestui apel este de a dezvolta o platforma unica care sa ofere expertiza tehnica, de reglementare, financiara si socio-economica necesara, precum si asistenta pentru orase pentru dezvoltarea si

implementarea planurilor lor de actiune climatica si a planurilor de actiune inovare sociala aferente.

Activitatea 1: Planuri de actiune climatica si inovatie Green Deal:

- Elaborarea unui set de indicatori bazat pe stiinta, care sa permita evaluarea impactului climatic, de mediu si socio-economic al planului de actiune neutru din punct de vedere climatic al oraselor, precum si a potentialului de replicare si de scalare a acestuia, în ceea ce priveste reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera în cadrul acordului european
- Elaborarea unei metodologii inovatoare de evaluare a ecologizarii urbane pentru planificare si monitorizare reducerea emisiilor de GES pentru a îndeplini obiectivele ambitioase ale Acordului verde.
- Furnizarea specificatiilor armonizate pentru depozite de dovezi interoperabile si comparabile pentru orase, documentand abordarile si impacturile planului de actiune;
- Sprijinirea oraselor în identificarea si, eventual, depasirea reglementarilor, institutiilor, guvernantei, finantarii, acceptarii publice si a altor bariere care împiedica progresul si caile coordonate catre neutralitatea climei;
- Proiectarea, în stransa colaborare cu orasele si Comisia Europeana, un concept pentru un contract de oras neutru din punct de vedere climatic corespunzator planurilor de actiune climatica, care sa includa procesul de aplicare si criteriile de evaluare. O atentie speciala ar trebui acordata angajamentului cetatenilor, inovatiei sociale si antreprenoriatului social, beneficiilor de mediu, economice si de sanatate si mecanismelor de tranzitie justa.
- Sprijinirea oraselor în inovarea guvernantei lor locale si, acolo unde este cazul, consolidarea capacitatii de a implementa politici sistemice si integrate neutre din punct de vedere climatic, bazandu-se si pe experientele existente dezvoltate de retelele locale;
- Coordonarea grupului de orase care se angajeaza la contractul de oras neutru din punct de vedere climatic, asigurand o legatura operationala orientata catre clienti a acestei actiuni cu orasele ca utilizatori finali. Facilitarea schimbului de experienta si de bune practici si de învățare reciproca între orase în ceea ce priveste înfiintarea si integrarea proceselor de co-creatie care implica toti actorii relevanti pentru încadrarea, implementarea si evaluarea viziunii, strategiei si a unui plan de actiune pentru a atinge neutralitatea climatica, asigurand în acelasi timp partajarea proprietate.

Activitatea 2: Pregatirea si finantarea proiectelor de investitii:

- Furnizarea de informatii si servicii de consultanta oraselor cu privire la pregatirea si finantarea proiectelor de investitii pentru tranzitia catre neutralitatea climatica. Acest lucru ar trebui sa ia în considerare si sa se bazeze pe bunele practici dezvoltate de initiativele si programele globale, europene si nationale, cum ar fi Orizont 2020, ELTIS, ELENA, CIVITAS, EIP pe piata oraselor si comunitatilor inteligente (EIP-SCC), EIC Climate KIC, Intelligent Cities Challenge (ICC), European City Facility, JPI Urban Europe, Positive Energy Districts, Green City Accord, premiul European Green Capital. Solutiile financiare ar trebui sa includa, dar nu ar trebui sa fie limitate la, cele furnizate de InvestEU, BEI, BERD si Fondul european structural si de investitii. De asemenea, este încurajata colaborarea cu bancile nationale de dezvoltare, precum si cu bancile comerciale.

Activitatea 3: Inovare sociala si implicarea cetatenilor:

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

- Sprijinirea oraselor si comunitatilor locale în solutiile de testare (inclusiv noile tehnologii, non-tehnologice si inovatii sociale) care provin din cercetarea si cercetarea europeana. Acest lucru ar trebui sa implice o potrivire a nevoilor oraselor si ale comunitatilor locale cu rezultatele cercetarii si iertarii prin diferite mijloace, de exemplu, centrele de potrivire si intermediere;
- Combinarea rezultatelor existente ale cercetarii si dezvoltarii europene cu inovatia sociala si profitati de transformarea digitala si de infrastructura digitala pentru a crea si testa solutii cu comunitatile locale, inclusiv schimbari în practicile si comportamentul social;
- Acordarea de sprijin oraselor pentru consolidarea nu numai a comunicarii, ci si a activitatilor de implicare a cetatenilor care implica, de asemenea, cetateni marginalizati sau vulnerabili la excludere. Aceasta ar trebui sa includa schimbul si utilizarea bunelor practici privind inovarea sociala, precum si permiterea oraselor si a comunitatilor locale sa faca schimb de experiente si sa învete unul de la celalalt atunci cand testeaza si implementeaza solutii, conectand mai multi inovatori si cercetatori si sensibilizandu-i cu privire la nevoile cetatenilor si, desi toate aceste canale, ajutand orasele sa se apropie de neutralitatea climatica.

Activitatea 4: Cercetare si inovare pentru transformarea oraselor neutre din punct de vedere climatic:

- Odata ce serviciile platformei vor fi puse la dispozitie, vor fi lansate cereri de propuneri deschise pentru a sprijini piloti la scara larga pentru implementarea în orasele sau districtele principale a solutiilor sistemice, combinand, dupa caz, tehnologice, bazate pe natura, sociale, culturale, de reglementare si inovatie financiara si noi modele de afaceri si guvernanta pentru a sprijini tranzitia climatica, luand în considerare cele mai bune practici existente si solutiile deja disponibile. Aceste apeluri ar trebui evaluate de experti externi independenti într-un proces echitabil si transparent.

Pentru a facilita modernizarea acestor solutii si replicabilitatea acestora, pilonii vor sprijini, de asemenea, pentru fiecare oras si / sau district principal, activitati dedicate înfratirii cu si îndrumarii a cel puțin alte doua orase si / sau districte din diferite state membre ale UE sau tarile asociate H2020 care se confrunta cu dezavantaje structurale sau cu o dimensiune mai mica de 50 000 de locuitori, care sunt dispusi sa-si dezvolte planul adecvat de actiune climatica si sa-l implementeze într-o faza ulterioara, dincolo de viata actiunii actuale.

12. Planul Național de Redresare și Reziliență

Document strategic elaborate în cadrul Mecanismului de Redresare si rezilienta, conform articolului 16 din regulamentul Comisiei Europene si al Parlamentului European, Planul National de Redresare si Rezilienta urmareste 3 obiective strategice:

- Ameliorarea starii economice a Romaniei urmare a crizei pandemice,
- Consolidarea capacitatii de rezilienta,
- Asigurarea unei cresteri economice pe termen lung.

Structura Planului National de Redresare si Rezilienta

Denumire pilon	Domeniu de interventie	Buget mld. Euro	Procent
Pilonul I <i>Transport si schimbari climatice</i>	Transport durabil	9,27	43%
	Schimbari climatice	6,50	30%
	Mediu	2,30	12%
	Energie si tranzitie verde	1,55	7%

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

	Eficiența energetică și termică	1,80	8%
Total Pilon I		21,42	100%
Pilon II <i>Servicii publice, dezvoltare urbana, valorificare patrimoniu</i>	Mobilitate și regenerare urbana, valorificarea patrimoniului	3,60	55%
	Sanătate	1,85	29%
	Educație	1,05	16%
Total Pilon II		6,50	100%
Pilonul III <i>Competitivitate economică, digitalizare, capacitate de reziliență</i>	Mediul de afaceri / Ecosisteme antreprenoriale	3,80	75%
	Cercetare și inovare	0,27	5%
	Digitalizare și Securitate cibernetică	0,70	14%
	Cresterea capacității de reziliență	0,31	6%
Total Pilon III		5,08	100%

13 Perioada 2021-2027 propune o serie de **programe operaționale** care vizează adaptarea economiei naționale la provocările erei post-covid, accentul fiind pus pe dezvoltarea inovației, a digitalizării și a economiei circulare.

Noile programe operaționale în următoarea perioadă de finanțare sunt:

- a) Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027 este elaborat în concordanță cu obiectivul specific dedicat al Fondului pentru Tranziție Justă, care vizează permiterea regiunilor și oamenilor de a aborda impactul social, economic și de mediu al tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic, obiectiv specific stabilit la același nivel și menționat împreună cu obiectivele de politică prevăzute la articolul (4) din Regulamentul UE (noul RDC). POTJ 2021-2027 ia în considerare direcția amintită în propunerea de Regulament de instituire a Fondului pentru o tranziție justă, conform căreia "cadru de reglementare care guvernează perioada 2021-2027, în contextul următorului cadru financiar multianual, contribuie la îndeplinirea angajamentelor Uniunii de a implementa Acordul de la Paris și obiectivele de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite prin concentrarea finanțării Uniunii asupra obiectivelor ecologice".
- b) Programul Operațional Transport 2021-2027 a fost elaborat pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare ale României identificate în Acordul de Parteneriat 2021-2027 și în acord cu Raportul de țară, și Recomandarile specifice de Țară, dar și strategiei dezvoltate de România pentru recuperarea decalajelor de dezvoltare în domeniul infrastructurii de transport, Planul investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pe perioada 2020-2030. Strategia POT s-a dezvoltat la intersecția politicii europene de transport evidențiată prin Politica TEN-T, Strategia Europa 2020, pachetul "Europa în mișcare" și nevoile naționale de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor de transport, precum și a siguranței rutiere așa cum sunt prezentate în Strategia actualizată de implementare a Master Planului General de Transport al României parte din Planul Investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2020-2030. Prin urmare principala provocare pe care POT 2021-2027 va trebui să o rezolve o reprezintă recuperarea decalajului de

- dezvoltare a infrastructurii de transport a României, adaptata inclusiv utilizarii duale si asigurând în același timp atingerea obiectivelor europene de reducere a emisiilor de carbon și transferul spre o mobilitate durabilă și sigură.
- c) Programul Operational Sanatate 2021-2027 a fost elaborat cu scopul indeplinirii unor obiective concrete, precum: c.1) Îmbunătățirea eficacității serviciilor medicale de urgență, c.2) Creșterea accesului la servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu, c.3) Îmbunătățirea accesibilității și eficacității serviciilor de reabilitare/recuperare, serviciilor de îngrijire paliativă, serviciilor de îngrijire pe termen lung, c.4) Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii, c.5) Îmbunătățirea eficacității și eficienței serviciilor medicale prin investiții în cercetare și în digitalizarea sistemului medical, c.6) Creșterea gradului de utilizare a metodelor moderne și inovative de investigație, intervenție și tratament,
- d) Programul Operational Incluziune si Demnitate Sociala 2021-2027, elaborat cu scopul de a sprijini incluziunea sociala a persoanelor apartinand grupurilor vulnerabile, mai ales ale celor in risc ridicat, inclusiv prin reducerea decalajului rural-urban in ceea ce priveste saracia si excluziunea sociala si cresterea accesului la servicii de calitate pentru populatia vulnerabila, urmarind obiectivele generale: d.1) Cresterea accesului la servicii sociale pentru populatia vulnerabila, cu precadere din mediul rural prin infiintarea si dezvoltarea de servicii sociale la nivel local, d.2) Cresterea calitatii serviciilor sociale destinate persoanelor apartinand grupurilor vulnerabile prin asigurarea cu personal de specialitate bine pregatit la nivel local si infrastructura adecvata, d.3) Reducerea gradului de excluziune sociala pentru grupurile vulnerabile prin oferirea de suport si servicii accesibile pentru depasirea situatiilor de dificultate in care se afla, d.4) Cresterea capacitatii sistemului national de asistenta sociala de a raspunde la nevoile populatiei vulnerabile prin dezvoltarea capacitatii furnizorilor de servicii sociale publici si privati la nivel local, d.5) Cresterea capacitatii autoritatilor locale de a identifica si evalua nevoile sociale ale comunitatii intru-un mod participativ si de a elabora planuri de actiune adecvate,
- e) Programul Operational Educatie si Ocupare 2021-2027 vizeaza indeplinirea cu celeritate a unor obiective precum: e.1) îmbunătățirea accesului la ocupare pentru toți, e.2) modernizarea instituțiilor și a serviciilor oferite pe piața muncii pentru anticiparea nevoii de competențe și furnizarea de sprijin personalizat, adaptat nevoilor individuale, e.3) promovarea participării echilibrate după gen pe piața muncii și asigurarea echilibrului între viața profesională și viața de familie, inclusiv prin acces la servicii de îngrijire a copiilor și a persoanelor dependente, e.3. bis) promovarea adaptării lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor la schimbare, îmbătrânirea activă și în condiții bune de sănătate și asigurarea unui mediu de lucru adecvat, care să prevină riscurile profesionale, e.4) îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței sistemului de educație și formare, pentru piața muncii, pentru sprijinirea dobândirii competențelor cheie, inclusiv digitale, e.5) promovarea accesului egal la educație și formare de calitate, favorabile incluziunii, e.6) promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională, facilitând tranzițiile și promovând mobilitatea profesională.
- f) Programul Operational Dezvoltare Durabila 2021-2027 este elaborat în concordanță cu obiectivul Uniunii Europene de conservare, protecție și îmbunătățire a calității mediului, în conformitate cu articolul 11 și cu articolul 191 alineatul (1) din Tratatul privind Functionarea Uniunii Europene. Totodată, în elaborarea PODD s-a avut în vedere Semestrul European, care oferă un cadru pentru identificarea

priorităților naționale în materie de reforme și monitorizarea implementării acestora, Recomandările Specifice de Țară relevante, Programul Național de Reformă, Rapoartele de Țară din 2019 și 2020 și Anexa D a Raportului din 2020, precum și nevoile de dezvoltare identificate la nivel național. Astfel, prin investițiile care urmează a fi realizate, PODD va adresa provocările și deficiențele identificate în Rapoartele de Țară recente și la punerea în practică a deciziilor Semestrului European, prin finanțarea celui de-al doilea obiectiv de politică, respectiv "o Europă mai verde, cu emisii scăzute de carbon, prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor". De asemenea, PODD are ca fundament Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, document structurat conform Obiectivelor pentru Dezvoltare Durabilă stabilite conform Agendei 2030 a ONU pentru Dezvoltare Durabilă și Concluziilor Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, „Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă”. Astfel, prin Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 sunt asigurate premisele strategice de dezvoltarea României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu.

- g) Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021-2027 (POCIDIF) propune măsuri în domeniile cercetării, dezvoltării și inovării/specializării inteligente și în domeniul digitalizării, finanțate fie prin granturi, fie prin instrumente financiare cu respectarea regulilor de ajutor de stat, după caz, pentru a răspunde provocărilor identificate la nivel național.

14 Programe de cooperare

- Bazinul Marii Negre
- Interreg Europa
- Dunarea

CAP 4 PREZENTARE GENERALA A LOCALITATII

IV.1. Scurta descriere a regiunii

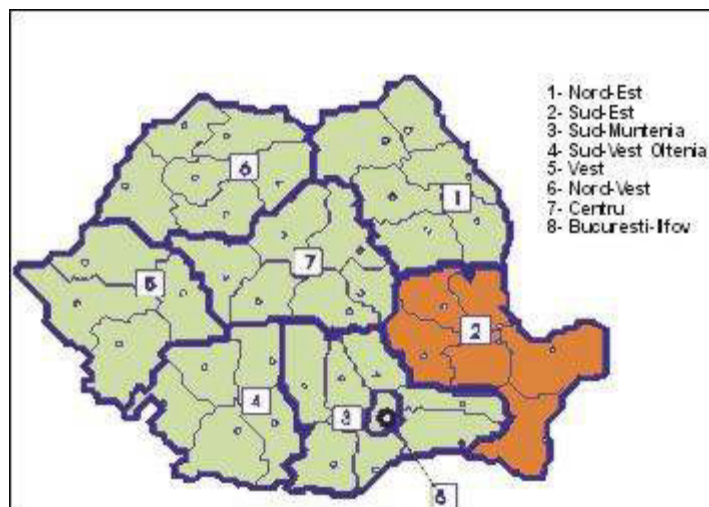
Regiunea Sud-Est, a doua regiune a țării, ca marime, este compusa din urmatoarele județe: Braila, Buzau, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea.

Regiunea Sud-Est este situata în partea de sud-est a României și se învecineaza la nord cu Regiunea NordEst, la vest cu Regiunea Centru, la sud-vest cu Regiunea Sud-Muntenia și Regiunea București - Ilfov, la sud cu Bulgaria, la est cu Republica Moldova, Ucraina și țărmul Marii Negre. Acoperind 35.762 km² sau 15 % din suprafața totala a țării, regiunea este a doua ca marime din cele 8 regiuni ale Romaniei.

Regiunea Sud-Est aparține provinciei fizico-geografice a Europei rasaritene, subprovincia ponto-danubiana si are granițe naturale formate de râul Prut, fluviul Dunarea, precum și Marea Neagra. Aceasta regiune cuprinde aproape toate formele de relief: Lunca Dunarii, Câmpia Baraganului în centru și Câmpia Covurluiului în nord, Podișul Dobrogei în est și sud. În partea de nord a podișului Dobrogei se afla Munții Macinului, iar partea de nord-vest a regiunii cuprinde o parte a Carpaților de Curbura și a Subcarpaților de Curbura. Totodata regiunea este strabatuta de fluviul Dunarea, cuprinde Delta Dunarii și este marginita la est de întreg litoralul românesc al Marii Negre (245 km).

În aceasta regiune, clima este temperat-continentala cu ierni geroase în vest și mai moderate în sud. Zona Câmpiei Române are de regula veri caniculare și ierni blânde. În partea de est, influențata de briza marina care amana racirea sau încălzirea aerului, sunt

toamne lungi și primaveri tarzii.

Regiunile de dezvoltare din Romania

Zone specifice ale regiunii

Avand in vedere un numar de indicatori de analiza, respectiv caracteristicile fizico-geografice, demografice, economice si de productie, infrastructura, locuintele si modul de locuire, echiparea tehnica a locuintelor, problemele sociale si ecologice, au fost identificate mai multe zone care prezinta caracteristici asemanatoare.

Una din zonele in care predomina factorii favorizanti ai dezvoltarii este Dobrogea de Sud-Est. Pe de alta parte, sunt zonele Deltei Dunarii, Dobrogea Centrala si de Sud-Vest, Campia Baraganului, zona Subcarpatilor de curbura si a Moldovei de Sud, care in ciuda potentialului ridicat de dezvoltare, raman totusi nedevelopate.

Regiunea dispune de numeroase statiuni balneoclimaterice asezate in vecinatatea unor lacuri cu proprietati curative (Techirghiol in judetul Constanta, Lacu Sarat si Caineni Bai in judetul Braila, Balta Alba in judetul Buzau). O atractie speciala a regiunii sunt siturile cultural-istorice si arheologice precum si manastiri cu valoare etnografica speciala. O alta particularitate a regiunii este prezenta celor mai renumite podgorii si centre de productie a vinului din Romania, acestea gasindu-se in toate judetele regiunii.

Zona Campiei Baraganului, in care se includ suprafete din judetele Buzau, Braila si Vrancea, este caracterizata din punct de vedere fizico-geografic de o seismicitate foarte ridicata, precipitatii reduse, risc de inundatii, potential forestier scazut.

Demografic, se inregistreaza un declin datorat imbatranirii accentuate a populatiei si se observa o tendinta continua de scadere a numarului de locuitori. Indicii de natalitate au valori medii si sub medii. Totusi, se poate spune ca exista posibilitati de innoire si sporire a fortei de munca mature.

Exista o slaba reprezentare a sectorului zootehnic, iar activitatile industriale sunt foarte slab reprezentate.

Atractivitatea turistica este limitata iar ponderea activitatilor neagricole este redusa.

Element pozitiv poate fi faptul ca terenul arabil are o pondere ridicata din totalul terenului agricol.

In acest spatiu predomina locuintele realizate din materiale nedurabile. Exista un grad slab de echipare a locuintelor cu instalatii de apa, racordarea limitata la reseaua telefonica.

Dobrogea de Nord acoperita în exclusivitate de Judetul Tulcea este o zona speciala datorita, în primul rând, conditiilor fizico - geografice si anume Delta Dunarii – declarata în 1990 rezervatie a mediului înconjurator, ecologica si a pasarilor fiind sub protectie

UNESCO si Muntii Macinului – Parc National, pentru conservarea speciilor rare, de flora si fauna specifice intersectiei arealelor mediteranean, balcanic, caucazian.

Rezervatia Biosferei cuprinde 5.800 km², reprezentand 53% din suprafata judetului de 8.498,8 km² iar parcul national se întinde pe o suprafata de 11.321 ha reprezentand singura arie protejata din România unde padurile de stepa sud-mediteraneene si balcanice sunt prezente împreuna si se afla într-o stare buna de conservare.

Caracteristicile demografice arata ca densitatea populatiei in acest spatiu este foarte redusa si se inregistreaza un declin demografic accentuat.

În zonele naturale protejate, activitatile economice sunt permise numai în anumite zone si în anumite conditii, fapt care a determinat ca activitatile industriale sa fie slab reprezentate, remarcându-se si o pondere redusa a terenului agricol aflat în proprietate privata, comparativ cu alte zone ale regiunii.

În aceste conditii activitatile economice preponderente s-au axat pe exploatarea de resurse naturale, turism si activitati traditionale în concordanta cu principiile dezvoltarii durabile.

În Dobrogea de Sud-Est, din punct de vedere demografic, predomina comunele cu talie medie si mare, densitatea populatiei in zona rurala fiind ridicata. Se inregistreaza o stabilitate demografica si chiar o usoara crestere.

Aspectul economic este caracterizat printr-un grad foarte mare de atractivitate turistica, dimensiuni relativ mari ale exploatatiilor agricole individuale, ponderea ridicata a terenului arabil in total agricol, posibilitati de cooperare cu centrele urbane, forta de munca calificata si o pondere ridicata a activitatilor neagricole.

Se constata fenomenul de poluare a plajelor datorat in special navelor din apropierea litoralului, solurile sunt moderat degradate datorita folosirii pesticidelor.

Dobrogea Centrala si de Sud-Vest prezinta precipitatii reduse. In acest spatiu exista rezervatii si monumente ale naturii, precum si resurse complexe.

Densitatea populatiei este redusa si predomina comunele care inregistreaza un declin accentuat al populatiei.

Delta Dunarii si aria mai larga a judetului Tulcea reprezinta o zona speciala datorita in primul rand conditiilor fizico-geografice.

Caracteristicile demografice arata ca densitatea populatiei in acest spatiu este redusa si se inregistreaza un declin demografic accentuat.

Activitatile industriale sunt foarte slab reprezentate si se remarca o pondere redusa a terenului agricol aflat in proprietate privata in comparatie cu alte zone ale regiunii. Consecinta acestei situatii este gradul de ocupare foarte redus al populatiei.

Ca elemente pozitive pot fi mentionate potentialul forestier ridicat si gradul foarte mare de atractivitate pentru turismul de agrement, itinerant, stiintific în Delta Dunarii dar si prin diversitatea si biotopurile unice, monumentele istorice si religioase (in special triumphiul celor trei manastiri aflate in nordul judetului: Celic-Dere, Cocos-Niculitel, Saon si Bazilica paleo-crestina situata in satul Niculitel, cetati romane italienesti, bizantine Troesmis, Arrubium, Dinogetia, Noviodonum, Halmyris, Arganum, Enisala).

Zona Moldovei de Sud, care cuprinde parti din judetele Galati si Vrancea, se caracterizeaza prin alunecari de teren frecvente, risc de inundatii si seismicitate ridicata.

Procentul de alimentare cu apa a populatiei in sistem centralizat este redus.

Accesul direct la reseaua majora rutiera si feroviara este dificil in majoritatea comunelor.

Din punct de vedere social se inregistreaza un nivel ridicat al mortalitatii infantile si o oferta precara de asistenta sanitara.

Zona Subcarpatilor de Curbura, ce cuprinde arii din judetele Vrancea si Buzau, este o zona cu seismicitate ridicata, zona montana reprezentand circa 50 % din suprafata. Se inregistreaza frecvent alunecari de teren.

Ca elemente fizico-geografice pot fi mentionate numeroasele rezervatii si monumente ale naturii precum si complexitatea mare de resurse ale naturii.

Din punct de vedere demografic, se inregistreza un declin datorat imbatranirii populatiei si a tendintei continue de scadere a numarului de locuitori.

În aceasta regiune se inregistreaza o pondere ridicata a activitatilor neagricole, iar terenul agricol se afla cu preponderenta in proprietate privata, fapt ce constituie premise pozitive in dezvoltarea economica locala.

Din punct de vedere ecologic, zona este caracterizata prin existenta padurilor pe suprafete intinse, ceea ce contribuie la mentinerea unui echilibru pe termen lung, conditionat de altfel de exploatarea rationala a resurselor forestiere.

Agricultura domina ca activitate principala, avand o pondere de aprox. 33,2 % din totalul populatiei ocupate, dar sunt o serie de factori care determina randamente agricole slabe: noua clasa de proprietari funciari detine suprafete mici de teren, nu dispune de utilaje tehnologice moderne.

Conform rezultatelor ultimului Recensamânt al Populației, regiunea avea o populație de 2545.9 mii locuitori. În aceasta regiune exista o mare diversitate etnica, lingvistica și religioasa generata de comunitatea rusa, comunitatea greaca, comunitatea turca, comunitatea tatarilor, populația rroma.

La 01.01.2019, conform Balanței Forței de Munca, resursele de munca ale regiunii au fost în numar de 1489.2 mii persoane din care populația ocupata civila reprezenta 63.7%.

Rata șomajului înregistrat la data de 31 martie 2020 a fost de 4.1%, fiind înregistrați 40 mii șomeri.

Din punct de vedere al participării la principalele activități economice, ponderea populației ocupate civile în agricultura este de 25.4%, în timp ce ponderea populației ocupate civile din servicii este predominanta (44.6%), iar în industrie și construcții este de 30%.

Agricultura detine o pondere importanta în economia regiunii, producția agricola fiind semnificativa. Regiunea se situeaza pe primul loc în tara în ceea ce priveste suprafata viilor roditoare. Pescuitul și acvacultura, alaturi de prelucrarea pestelui si comerțul cu peste si produse din pește, sunt activitati cu traditie în regiune.

Regiunea dispune și de o industrie diversificata: industria petrochimica, metalurgica, constructoare de mașini, industria materialelor de constructii, industria alimentara și textila.

În aceasta regiune se gasesc importante centre industriale: combinate (siderurgic, petrochimic), fabrici de celuloza și hârtie, fabrici de panificație, combinatul petrochimic de la Navodari, centrala nucleara de la Cernavoda. Un alt sector important pentru regiune, cu un numar semnificativ de angajati, este cel naval, aici funcționând 5 șantiere navale, la Braila, Galati, Tulcea, Mangalia și Constanta.

Conform datelor statistice ale ANOFM, cei mai importanți angajatori din regiune, ca numar de salariați, sunt: SC Liberty Galați SA, SC Șantierul Naval Damen Galați, SC Vard Tulcea SA, Arabesque SRL, DGRFP Galați, Damen Shipyards Mangalia, Raja SA.

Specificul Regiunii Sud - Est îl reprezinta disparitațiile dintre nodurile de concentrare a activităților industriale și terțiare (Braila - Galați; Constanța - Navodari), centrele industriale complexe (Buzau, Focșani), areale cu specific turistic (litoralul și Delta Dunarii) și întinsele zone cu suprafete de culturi agricole și viticole. Astfel, județele Braila și Constanța sunt caracterizate de o rata mai mare a populației ocupate în industrie și construcții, Buzau și Vrancea cu procente mai mari de populație ocupate în agricultura, Constanța și Galați în servicii.

Surse utilizate: Agenția Naționala pentru Ocuparea Forței de Munca, Institutul Național de Statistica (Balanța Forței de Munca), Ministerul Lucrarilor Publice, Dezvoltării și Administrației.

IV. 2. Incadrarea comunei in teritoriu

Istoric

Evoluția istorică a locuirii pe actualul teritoriu al comunei Bordei Verde este una sinuoasă, neuniformă și cu multe discontinuități, modelată fiind de evoluțiile politice, economice și sociale generale din spațiul Câmpiei Române. În neolitic a fost o foarte însemnată locuire, urmată de dovezi sporadice până pe la mijlocul veacului al XIX-lea și de o dezvoltare accentuată începând cu a doua jumătate a aceluiași secol.

Un singur obiectiv din comuna Bordei Verde este inclus în lista monumentelor istorice din județul Brăila ca monument de interes local. Este vorba despre situl arheologic de la Lișcoteanca, situat pe un bot de terasă de la marginea de vest a satului, în punctual Denumit „Moș Filon” (cod LMI BR-I-s-B-02056). El cuprinde o așezare neolitică aparținând culturii Boian, faza Giulești; o altă așezare eneolitică aparținând culturii Gumelnița (fazele A1 și A2); precum și morminte sarmatice (secolele al II-lea–al III-lea e.n.) și pecenege (secolele al X-lea–al XI-lea e.n.).

Importantele cercetări arheologice dintre anii 1971 – 1974 și 1979 – 1980 au condus la descoperirea, pe teritoriul comunei Bordei Verde, în situl arheologic de la „Moș Filon”, lângă Lișcoteanca, a celor mai vechi urme de cultură materială cunoscute până în prezent pe teritoriul județului Brăila, aparținând de cultura Boian II, faza Giulești, care datează din mileniul V î.e.n.

În siturile arheologice din jurul satului Lișcoteanca („Moș Filon”, „Movila Olarului”, „Movila din Baltă” și „Satnoiieni”) au fost descoperite artefacte din diferite epoci istorice, ilustrând atât continuitatea locuirii permanente în zonă, cât și valurile migratoare care s-au deplasat de-a lungul văii Călmățuiului, de-a lungul istoriei. Din cursul fazei Giulești se cunosc așezări situate pe grinduri sau popine în luncile râurilor, marginile simple de terasă, gorgane, boturi de deal. Preferința oamenilor fazei Giulești de a alege pentru așezările lor grindurile sau popinele din luncile râurilor este argumentată de complexul de pe popina din lunca Călmățuiului (Movila din Baltă), de lângă satul Lișcoteanca.

Teritoriul actualei comune Bordei Verde s-a situat de-a lungul întregii perioade medievale la frontiera estică a Țării Românești cu Imperiul Otoman. După 1540, județul Brăila dispărea din catagrafiile Țării Românești, ca urmare a anexării Brăilei de către Imperiul Otoman, care a organizat în jurul orașului raiaua Brăilei, ce ocupa mai bine de jumătate din teritoriul fostului județ. Satele rămase în Țara Românească aveau să fie înglobate în județul Slam Râmnic.

Această situație la granița cu Imperiul otoman a făcut ca zona actualei comune Bordei Verde să devină de multe ori scena disputelor și luptelor dintre țărani de pe moșiile vecine, fugiți „la turci” pentru a scăpa de asupra stăpânilor și bostangii nazârului din Câșla Vizirului, plecați la pradă în Țara Românească, fapt care a făcut ca nici așezare omenească stabilă să se poată înființa aici timp de aproape 280 de ani.

Formele de locuire și viață socială din Bărăganul Brăilei, constau în locuiri temporare și de multe ori în locuințe subterane, după cum se poate observa din mărturiile călătorilor străini de la mijlocul secolului al XIX-lea. „Bordeiului acoperit de verdeață” era o prezență obișnuită în stepa Brăilei.

Prima mențiune documentară a unui toponim de pe teritoriul actualei comune Bordei Verde, apare într-un hrisov al voievodului Radu cel Mare din 18 iulie 1505. Este vorba de moșia „Șchiaul”, moștenire lingvistică pe care o regăsim în vechea denumire a actualului sat Constantin Gabrielescu, și anume „Șcheaua Nouă”.

Prezența toponimului a fost de-a lungul timpului interpretată ca atestând existența actualului sat Constantin Gabrielescu, ca una din cele mai vechi localități din județ, lucru devenit deja un loc comun în prezent. Chiar dacă hrisovul atestă pentru prima dată un toponim legat de comuna Bordei Verde (prezența moșiei Șcheaua, care acoperea și

porțiuni din suprafața actuală a comunei), aceasta nu are nici o legătură cu atestarea vreunei localități componente.

În secolul XIX a existat un sat cu denumirea „Șchiaua” dar acesta era actualul sat Căldărușa din comuna Urleasca. Satul „Șcheaua-Nouă”, fostul nume al actualului Constantin Gabrielescu avea să fie întemeiat la cumpăna dintre secolele al XIX-lea - al XX-lea, prin crearea unui nou amplasament în care au fost mutați toți locuitorii din fostele cătune aflate în zona actualei localități (Crestezul, Mototolești și Burta-Encei). De altfel chiar atribuirea numelui de „Nouă” avea rolul de a evita o confuzie cu „Șcheaua-Veche” (Căldărușa).

Prima localitate menționată documentar de pe teritoriul comunei Bordei-Verde este Lișcoteanca, care apare în actul de donație din 1715 a spătarului Mihail Cantacuzino către ctitoria sa filantropică, Spitalul Colțea.

Actul original de donație nu s-a păstrat, dar conținutul său se regăsește în actele de proprietate ale Eforiei Spitalelor Civile, de unde putem afla că aceasta stăpânea în județul Brăila, printre altele, „moșiile Doiceasa, Șchiaua și Lișcoteanca, dăruite de spătarul Mihail Cantacuzino.”

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, localitățile aflate pe actualul teritoriu al comunei au avut o evoluție încadrată în evoluția generală a situației din țară și în mod specific a evoluției județului Brăila. Are loc un proces de consolidare economico-administrativă în cele două noi comune, caracterizate prin crearea și dezvoltarea instituțiilor (primării, școli, biserici, cămine culturale, etc.) precum și a diferitelor forme de activitate economică (exploatații agricole, mori, bănci populare, comerț etc).

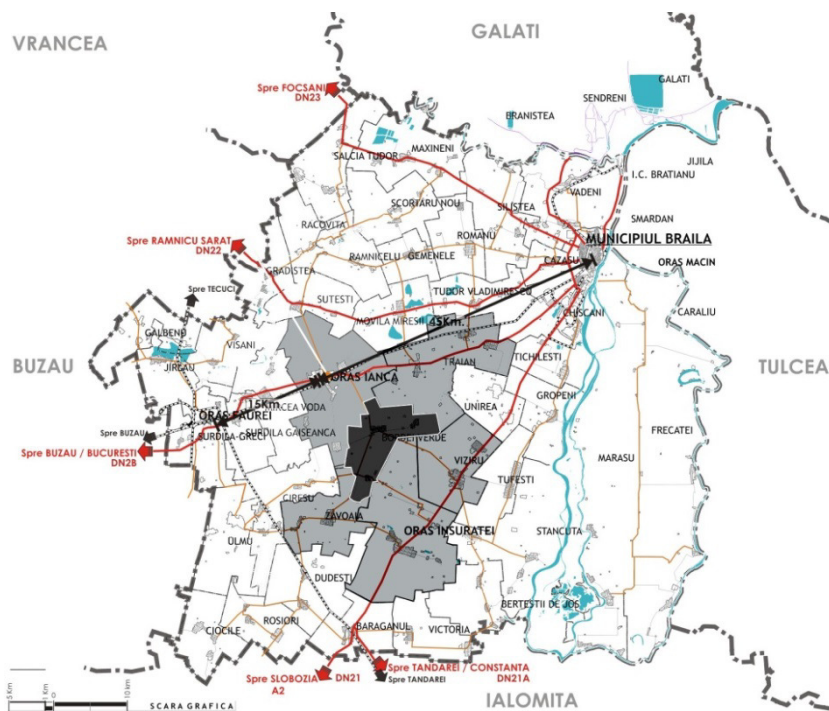
La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, comunele Bordeiul-Verde și Filiul făceau parte din Plasa Balta a județului Brăila, pe actualul teritoriu al comunei existând următoarele localități:

- Comuna Bordeiul-Verde cu satul reședință de comună Bordeiul-Verde (193 de gospodării cu 906 locuitori), satul Crestezul (27 de gospodării cu 150 locuitori), cătunele Druica (34 de gospodării cu 155 locuitori) și Mototolești (24 de gospodării cu 109 locuitori) și târlele, Colțica , Vlădeni și Spînul,
- Comuna Filiu cu satul reședință de comună Filiul (109 de gospodării cu 539 locuitori), satul Lișcoteanca-Satnoieni (27 de gospodării cu 105 locuitori) și târlele Lișcoteanca-Cărămidari (38 de gospodării cu 138 locuitori) și Albuleț (7 gospodării cu 27 locuitori). Nu sunt date referitoare la populația din târlele Colțica, Vlădeni și Spînul, dar populația lor totală era de sub 30 de persoane. În total, pe teritoriul de azi al comunei se găseau 541 de gospodării cu 2.330 de locuitori.

După revoluția din 1989 comuna Bordei Verde a cunoscut frământările și convulsiile prin care a trecut societatea românească, în general. La nivel local, cele mai importante evoluții din această perioadă au fost: desființarea cooperativelor agricole de producție și retrocedarea proprietăților agricole, degradarea infrastructurii agricole și a sistemului de îmbunătățiri funciare, apariția a noi forme de asociere agricolă și arendare, diminuarea activității industriale (extracția de petrol și gaze), îmbătrânirea populației, stagnare economică etc. (sursa. www.wikiwand.com)

Pozitia geografica

Bordei Verde este o comună în județul Brăila, Muntenia, România, formată din satele Bordei Verde (reședința), Constantin Gabrielescu, Lișcoteanca și Filiu. Comuna este situată în centrul județului Brăila, la circa 50 km vest de Brăila.

Bordei Verde, localitatea de reședință a comunei, este situată la intersecția a două drumuri județene: DJ 211 - Gara Ianca – Bordei Verde - Zăvoaia - Grivița și DJ 211A - Bordei Verde – Viziru – Cuza Vodă.

Satul Lișcoteanca se află la circa 8 km sud de centrul comunei, fiind situat de-a lungul drumului județean DJ 203R - Ulmu - Valea Călmățuiului - Dropia, în apropierea intersecției acestuia cu DJ221.

Satul Constantin Gabrielescu se află la circa 5 km est de centrul comunei, de care este legat prin intermediul drumului comunal DC12.

Localitățile învecinate sunt: orașul Ianca la nord și vest, comuna Traian la nord-est, comuna Viziru la est, orașul Însurăței la est și sud și comuna Zăvoaia la sud.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 351/2001 satul reședință al comunei Bordei Verde este clasificat ca localitate rurală de rangul IV, iar celelalte sate componente sunt clasificate ca localități rurale de rangul V. Aceeași lege include comuna în lista cu comunele în care s-au produs scăderi accentuate de populație în perioada 1966 - 1998 între 30 și 50% și care necesită acțiuni de sprijin și revitalizare.

Incadrarea comunei in regiune:

Conceptual, dezvoltarea regionala este definita in Romania ca fiind ansamblul politicilor autoritatilor centrale si locale. Elaborate in scopul imbunatatirii performantelor economice ale unor arii geografice constituite in regiuni de dezvoltare si care beneficiaza de sprijinul Guvernului, al Uniunii Europene si a altor institutii si autoritati nationale si internationale interesate. Pentru atingerea obiectivelor de baza ale politicii de dezvoltare regionala in Romania, in anul 1998, Legea nr.151 a permis constituirea a 8 regiuni de dezvoltare, prin asocierea voluntara a judetelor – corespunzatoare, in prezent, nivelului statistic NUTS II, conform sistemului practicat in tarile UE.

Regiunea de Dezvoltare 2 Sud-Est se caracterizeaza prin existenta unor centre economice localizate in municipiile resedinta de judet, care valorifica forta de munca existenta, precum si resursele naturale din zona. Specificul Regiunii il reprezinta

decalajele de dezvoltare dintre zonele puternic industrializate (Constanta, Galati-Braila) si zonele care valorifica in special resursele locale (Buzau, Focsani, Tulcea), precum si decalajele de dezvoltare dintre mediul urban si mediul rural. Regiunea dispune de importante suprafete agricole (mai ales in judetele Braila, Constanta si Galati). Exista exploatarea agricole importante, care au fost arendate de la micii proprietari de pamant, precum si asociatii de proprietari. Regiunea este traversata de Dunare, care joaca un rol si mai mare in traficul naval. Dunarea maritima se opreste la Braila si exista premise pentru revigorarea traficului pe Dunare.

IV. 3. Structura administrativ-teritoriala

Conform PATN, localitatea Bordei Verde are rangul IV, fiind resedinta de comuna.

Elemente si nivel de dotare ale localitatilor rurale de rang IV (cf. PATN)

Rangul IV este atribuit satelor resedinta de comuna. Dotarile minime obligatorii necesare in vederea servirii tuturor satelor din cadrul comunei respective sunt:

- Sediul de primarie;
- Gradinita, scoala primara si gimnaziala;
- Dispensar medical, farmacie sau punct farmaceutic;
- Posta, servicii telefonice;
- Sediul de politie;
- Camin cultural cu biblioteca;
- Magazin general, spatii pentru servicii;
- Teren de sport amenajat;
- Parohie;
- Cimitir;
- Statie / halta CFR sau statie de transport auto;
- Dispensar veterinar;
- Sediul al serviciului de pompieri
- Puncte locale pentru depozitarea controlata a deseurilor;
- Alimentare cu apa prin cistele stradale.

Suprafata teritoriului administrativ al comunei Bordei Verde este de 3464 ha, din care suprafata intravilanului este de 159 ha, iar cea a extravilanului de 3295 ha.

Populatia

Conform datelor definitive ale Recensământului populației și al locuințelor, desfășurat în anul 2011, populația comunei Bordei Verde de 2654 locuitori (1337 de sex masculin și 1317 de sex feminin), din care 2596 sunt de etnie română, 8 de etnie romă, iar 50 de cazuri prezintă informații nedisponibile. Totodată, în comuna s-a înregistrat un număr de 930 gospodării.

Edificator este faptul că în anul 2011 se înregistrează o scădere a populației.

Se poate afirma că nu scăderea în sine a numărului populației reprezintă factorul cel mai îngrijorător, ci faptul că acestei evoluții i se asociază o degradare continuă a structurii pe vârste datorată procesului de îmbătrânire a populației. Aceasta înseamnă diminuarea grupelor de vârstă tinere și creșterea celor în vârstă (peste 65 de ani), proces care va afecta pe termen lung populația comunei Bordei Verde. Cauzele acestei evoluții sunt nivelul mai scăzut al fertilității și migrația internă și externă care afectează mai ales tinerii cu un grad de profesionalizare înalt.

Structura pe grupe de vârstă.

JUDET MUNICIPIU SI ORASE COMUNE SEXE	POPULATIA STABILA TOTAL	GRUPA DE VARSTA																		
		Sub 5 ani	5 - 9 ani	10 - 14 ani	15 - 19 ani	20 - 24 ani	25 - 29 ani	30 - 34 ani	35 - 39 ani	40 - 44 ani	45 - 49 ani	50 - 54 ani	55 - 59 ani	60 - 64 ani	65 - 69 ani	70 - 74 ani	75-79 ani	80-84 ani	85 ani si peste	
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Bordei Verde																				
Ambele sexe	2703	129	139	181	167	186	135	219	175	208	136	143	146	145	145	165	143	74	50	
Masculin	1383	67	72	100	90	103	79	119	103	122	80	78	78	59	61	70	64	27	11	
Feminin	1320	62	67	81	77	83	56	100	89	86	56	65	68	86	84	95	79	47	39	

Sursa: PUG Comuna Bordei Verde

Procesul de îmbătrânire demografică influențează direct evoluția demografică, calitatea, amploarea și ritmul vieții socio-economice în comuna studiată. Efectele acestora se pot vedea din raportul de dependență după vârstă care exprimă raportul dintre populația inactivă (tineri pînă în 16 ani și varstnici peste 65ani) și populația activă (16 - 65 ani) și ne arată sarcina socială pe care o suportă segmentul populației adulte care are cea mai importantă contribuție la realizarea bugetului familial și are de asemenea un rol activ în formarea tinerei generații. Raportul de dependență după vârstă, pe baza datelor din 2011, stabilește la nivelul comunei un număr de 611 dependenți minori și varstnici ce revin la 1000 de persoane în vîrstă de muncă, față de 604 la nivelul județului Brăila, ceea ce face ca sarcina socială a populației apte de muncă a comunei să fie mult mai mare decît cea a populației în vîrstă de muncă din județul Brăila. Ca o circumstanță agravantă trebuie menționat că valoarea indicatorului se datorează ponderii mai mari de varstnici decît de copii, ceea ce confirmă încă o dată manifestarea acută a fenomenului de îmbătrânire demografică a populației comunei.

IV.4. Relief

Comuna Bordei Verde este situată în mijlocul Bărăganului, mai precis în Bărăganul de Nord cunoscut și sub numele de Câmpia Brăilei. Termenul „Bărăgan” provine din cuvântul Buragan, de origine orientală care se traduce prin „furtună”, „vîrtej”, „vifor”. Câmpia Brăilei este formată din două părți aproape egale: Câmpul Viziru și Câmpul lanca, separate de Valea lanca.

Relieful comunei este relativ uniform, reprezentat prin interfluvii plane întinse, avînd un aspect șes, de mari dimensiuni, cu înălțimea de 20-24 metri deasupra nivelului mării. Înălțimile sunt mai mari în zona de vest și de sud a comunei (zona Bordei Verde-vest - Filiiu - Lișcoteanca, inclusă în Câmpul lanca) și mai mici în partea estică (zona Bordei

Verde - est - Constantin Gabrielescu, inclusă în Câmpul Viziru). Înălțimea maximă a reliefului este de 27 de metri, la 2 kilometri vest de Lișcoteanca, pe terasa râului Călmățui de deasupra amplasamentului fostului sat Filiu (45°0'19"N 27°30'59"E), iar înălțimea minimă de 8 metri în zona Valea Ianca, 2 kilometri nord de Constantin Gabrielescu (45°5'37"N 27°38'37"E).

Pe cuprinsul acestor câmpuri se evidențiază ca neregularități, câteva văi late și puțin adânci, care nu sunt străbătute de ape curgătoare cu scurgere permanentă (Valea Adâncă, Valea Ianca, Valea Burta Ianca, Valea Druica, etc.). Adâncimea acestor văi nu depășește 4-6 metri, cea mai mare fiind Valea Ianca, dispusă în partea de nord-est a satului Bordei Verde, având o lățime de până la 2 kilometri și o adâncime maximă de 7-8 metri. Pe lângă câmpie, o a doua formă de relief întâlnită pe teritoriul comunei este reprezentată de Lunca Călmățuiului. Lunca are 2–7 km lățime, malul său nordic (cel aflat pe teritoriul comunei) având o înălțime medie de 5 m, cu mult mai mică decât cel sudic care se înalță până la 30 m.

IV.5. Hidrografie

Râul Călmățui este singura apă curgătoare permanentă de pe teritoriul comunei Bordei Verde, formând limita cu comuna Zăvoaia, pe o distanță de circa 5 kilometri, în zona satului Lișcoteanca. Călmățuiul este un râu de câmpie, puțin adânc și cu debit mic, care curge printr-o luncă foarte lată pentru dimensiunile sale (5-7 kilometri lățime în zona Lișcoteanca-Satnoieni), probabil o fostă albie a râului Buzău. Râul a fost regularizat și îndiguit pe toată lungimea sa în anii 1970-1980.

În dreptul satului Lișcoteanca, în lunca râului Călmățui s-a format Balta Lișcoteanca, puțin adâncă și a cărei suprafață variază funcție de sezon și cantitatea de precipitații. Balta era folosită în perioada interbelică de topitoriile de cânepă din zonă.

Rețeaua hidrografică nepermanentă mai include scurgerile temporare pe văile dintre câmpuri (Valea Adâncă, Valea Ianca, Valea Burta Ianca, Valea Druica etc.)

IV. 6. Clima

Elementele meteorologice observate la diferite stații din județ se diferențiază puțin, ca urmare a aspectului relativ uniform al reliefului. În zona localității Bordei Verde, climatul este temperat continental, caracterizat de veri calduroase și uscate, precipitații reduse, cu caracter torențial și inegal repartizate, ierni reci, fără un strat de zăpadă stabil și continuu, influențate de anticlonul siberian.

Temperatura medie anuală a aerului, variază între 10,3° C...10,5° C. Luna cea mai rece este ianuarie, iar cea mai caldă iulie.

Precipitațiile lichide și solide totalizate în cursul unui an, oscilează între 400...490 mm.

Umiditatea relativă anuală a aerului ajunge la peste 72%, iarna depășind 80%, în timp ce vara reprezintă 65%

Vara, datorită zilelor senine îndelung și a temperaturilor ridicate crește mult deficitul de saturatie, fapt ce intensifică procesul de evaporatie.

Vantul dominant este Crivatul, un vant rece și uscat, care bate în timpul iernii din direcția Nord – Est, determinat de anticlonul siberian. Suhoveiul, vant uscat și cald, suflă vara, din direcția Est, cu o frecvență mai mică.

Adâncimea maximă de îngheț este de 0,85 m – 0,9 m, iar frecvența medie a zilelor de îngheț cu $T < 0^{\circ}$ este de 18,3 zile/an.

Riscul seismic

Localitatea se încadrează în zona de intensitate seismică „C” cu coeficient $k_s = 0,20$. Perioada de colt $T_c = 1,5$ secunde.

Solurile

Teritoriul județului se află pe un fundament de platforma, ce coboară puternic dinspre Dobrogea de vest și nord-vest, ca și dinspre Platforma Moesica spre nord-est, respectiv către curbura Carpatilor.

Terenul de fundare în zona studiată este reprezentat de depozite loessoide, (loessuri argiloase, loessuri prafoase, prafuri argiloase loessoide, prafuri nisipoase loessoide) și nisipuri de dune, având vârsta Holocen inferior.

Nivelul panzei freatice este situat la adâncimi de 3-7 m de cota terenului și pământul se prezintă uscat, tare, cu sensibilitate la umezire pronunțată la partea superioară a stratului loessoid și puternic umezit în partea inferioară.

Terenurile interceptate de forajele executate în zona prezintă compresibilitate mare sau foarte mare, caracteristici nefavorabile ale rezistenței la forfecare. Se încadrează în categoria terenurilor de fundare slabe, care necesită măsuri de îmbunătățire pentru fundarea directă a construcțiilor.

Cea mai mare parte a solurilor comunei Bordei Verde este reprezentată de cernoziomuri de foarte bună calitate și propice pentru dezvoltarea unei agriculturi intensive. Excepția o constituie lunca râului Călmățui (zona Filii-Lișcoteanca), formată din soluri halomorfe de tipul soloncaurilor, soluri sărăturoase datorate existenței unei pânze de ape freatice cu mineralizare ridicată, la adâncime foarte mică (1-1,5 m). Aceste suprafețe sunt folosite în special pentru pășunat.

În a doua parte a anilor 1960 pe teritoriul comunei au fost descoperite importante zăcăminte de petrol și gaze naturale (gaze asociate) în perimetrul Bordei Verde-Est, Bordei Verde-Vest, Lișcoteanca și Filii.

Exploatarea acestora a contribuit la dezvoltarea generală a zonei, prin locurile de muncă create și modernizarea infrastructurii. Această activitate rămâne încă cea mai importantă activitate industrială din comună, deși volumul său s-a restrâns după 1990 prin reduceri de personal, dezafectarea unor sonde, închiderea unor parcuri petroliere, ecologizarea unor terenuri etc.

Vegetatia

Fauna comunei este reprezentată prin animale caracteristice stepei – rozătoare: popandaul, soareci de câmp și harciogul care provoacă pagube neînsemnate agriculturii. Animalul reprezentativ din punct de vedere vânatoresc este iepurele, a cărui înmulțire este ocrotită de lege. Destul de răspândite sunt și vulpile în comparație cu lupii, care în ultimii ani nu s-au mai semnalat din cauza defrisării plantatiilor și pădurilor din zonă. O noutate în peisajul faunei locale o constituie caprioarele. Păsările cele mai răspândite din această zonă sunt: cioara, prepelița, vrabia, graurul. Pasărea caracteristică întinderilor nefarsite ale Baraganului – dropia – a dispărut din zonă.

Pe teritoriul administrativ al comunei Bordei Verde se găsesc un Sit Natura 2000 - ROSCI0259 Valea Călmățuiului și o Arie de protecție specială avifaunistică - ROSPA145 Valea Călmățuiului. Suprafața aflată pe teritoriul comunei a celor două arii protejate este de 583 de hectare, reprezentând circa 7% din suprafața lor totală.

Ariile protejate conservă două tipuri de habitate naturale: Cursuri de apă din zonele de câmpie, cu vegetație din *Ranunculus fluitans* și *Callitriche-Batrachion* și Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice și protejază specii importante din faună și ihtiofauna Câmpiei Călmățuiului.

Vegetația este specifică de câmpie. Marea majoritate a terenurilor sunt ocupate de culturi agricole, iar o mică parte sunt izlazuri folosite pentru pășunat. Excepționând terenurile cultivate, habitatele întâlnite sunt de tip ruderal. În lunca râului Călmățui, ca și pe văile fără scurgere permanentă, se întâlnesc terenuri, pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice, cu o vegetație moderat până la slab halofilă.

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

Fauna de nevertebrate este reprezentată de numeroase specii terestre. Cele mai comune specii observate sunt: *Helix pomatia* (melc de livadă), *Aranea diadema* (păianjen cu cruce), *Gryllotalpa gryllotalpa* (coropișniță), *Decticus verrucivorus* (cosaș), *Formica rufa* (furnică), *Apis mellifera* (albină), *Libellula depressa* (libelulă), *Coccinella septempunctata* (buburuză), *Melolontha melolontha* (cărăbuș de mai), *Pieris brassicae* (fluturele alb al verzei), *Bombus terrestris* (bondar), *Musca domestica* (musca de casă).

Fauna de vertebrate mici este foarte săracă, fiind reprezentată de amfibieni și reptilien: *Lacerta viridis* (gușter), *Lacerta agilis* (șopârla cenușie) și *Natrix natrix* (șarpe de casă). Avifauna reprezintă componenta faunistică cu cele mai multe specii semnalate majoritatea acestora fiind cantonate în zona așezărilor umane și mult mai puține pe terenurile agricole: *Perdix perdix* (potârniche), *Coturnix coturnix* (prepelită), *Streptopelia decaocto* (guguștiuc), *Cuculus canorus* (cuc), *Athene noctua* (cucuvea), *Pica pica* (coțofană), *Corvus monedula* (stăncuță), *Corvus frugilegus* (cioară de semănătură), *Sturnus vulgaris* (graur), *Passer domesticus* (vrabie de casă). Mamiferele sunt foarte slab reprezentate, fiind observate doar câteva specii: *Talpa europaea* (cârțiță), *Myotis myotis* (liliac), *Lepus europaeus* (iepure), *Microtus arvalis* (șoarece de câmp)

Flora este reprezentată de elemente tipice de stepa pontică și silvostepa panonică.

Cea mai mare parte a teritoriului administrativ este ocupată de terenuri agricole. Se găsesc și ramăsite de stepă, reprezentată de pajisti naturale precum și pe marginea drumurilor, de-a lungul digurilor și canalelor de irigații.

În pajistile xerofile, speciile predominante sunt reprezentate prin graminee: negară, paiusurile stepice, pirul crestat, ovazul sălbatic.

Mai cresc traista ciobanului, troscotul, coada soricelului, volbura, papadia, pelinul, susai, levantica, holera, cimbrisor, diferiți scaieti etc.

În jurul lacurilor se găsește o vegetație halofilă reprezentată prin ierburi marunte cu tulpina joasă (ghimbirul, rogoz, patlagina).

Dintre pomii fructiferi menționăm: prunul, ciresul, caisul, dudul, corcodusul.

Cultivarea vitei de vie da rezultate foarte bune.

CAP 5. ANALIZA DOMENIILOR DE INTERES

GUVERNARE SI DEMOCRATIE PARTICIPATIVA

V.1.Administrație publica

Activitati desfasurate de principalele compartimente din cadrul Primariei Bordei Verde

1) Compartiment Financiar Contabil, Taxe si Impozite locale, Casierie

Serviciul Financiar este organizat cu respectarea prevederilor Legii contabilității nr.82/1991 cu completarile si modificarile ulterioare, republicată și duce la îndeplinire următoarele atribuții principale:

- organizează și conduce evidența contabilă a sumelor primite din bugetul propriu drept alimentare cu mijloace bănești pentru executarea cheltuielilor proprii, conduce evidența alimentării cu mijloace bănești a ordonatorului principal de credite;
- organizează și conduce evidența contabilă pentru lucrările decontabile la Legea nr. 118/1997 cu modificarile si completarile ulterioare și întocmește documentele de plată către organele bancare și documentele contabile pe baza facturilor și situațiilor de lucrări prezentate atât la cheltuieli curente cât și la cheltuieli capitale;
- execută controlul financiar preventiv pentru plățile efectuate din bugetul propriu, în conformitate cu dispoziția președintelui de organizare a acestui control;
- asigură respectarea normelor metodologice proprii ale primăriei privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare;
- întocmește documentele de plată către organele bancare (trezorerie) și documentele contabile pentru ordonatori secundari de credite și urmărește extrasele de cont asigurând încadrarea corectă a cheltuielilor conform clasificăției bugetare;
- ține evidența separată pe conturi a activității derulate conform metodologiei impuse de trezorerie, separat pe fiecare activitate bugetară și plată;
- întocmește documentele de plată către organele bancare (trezorerie) și documentele contabile, în conformitate cu reglementările în vigoare și urmărește primirea la timp a extraselor de cont și verificarea acestora cu documentele lor însoțitoare, asigurând încadrarea corectă pe subdiviziunile clasificăției bugetare a cheltuielilor pentru bugetul propriu;
- asigură întocmirea conturilor de execuție lunare și a dărilor de seamă contabile trimestriale și anuale privind executarea planului de cheltuieli bugetare și din mijloace extrabugetare;
- efectuează încasările și plățile în numerar și asigură evidența operativă a acestora;
- exercită controlul zilnic asupra operațiunilor efectuate prin casierie și asigură încasarea la timp a creanțelor, lichidarea obligațiilor de plată, luând măsurile necesare pentru stabilirea răspunderilor, atunci când este cazul;
- efectuează controlul periodic al magaziiilor, informând ordonatorul principal de credite în cazuri de abateri de la disciplina financiară și propune luarea de măsuri corespunzătoare pentru recuperarea pagubelor;
- efectuează la timp operațiunile de inventariere a valorilor materiale, bănești și a decontărilor din bugetul propriu;
- analizează cererile și documentațiile privind alimentarea cu mijloace bănești a conturilor de disponibil ale ordonatorilor secundari de credite pentru cheltuielile curente și de capital, inclusiv pentru construcțiile de locuințe din fondul locativ de stat, urmărind respectarea legalității, necesității, eficienței, economicității și oportunității în limitele aprobate prin buget și în raport cu îndeplinirea acțiunilor și sarcinilor de plan și a utilizării mijloacelor financiare

acordate anterior și virează în conturile de disponibil ale acestora sumele aprobate în limita prevederilor și potrivit destinației stabilite;

-îndeplinește și alte sarcini dispuse de primar în legătură cu atribuțiile specific serviciului financiar – contabilitate;

- analizează și propune variante privind nivelul cheltuielilor și evoluția acestora la bugetul local al comunei;

-elaborează și supune spre aprobare programul calendaristic de desfășurare a lucrărilor privind proiectul de buget propriu și a bugetelor instituțiilor ce se finanțează din bugetul primăriei comunei;

-îndrumă și coordonează acțiunea de elaborare a proiectului bugetului propriu și proiectele bugetelor următoarelor instituții publice de interes local;

-analizează proiectele de buget ale instituțiilor publice finanțate integral sau parțial din bugetul propriu al comunei;

-elaborează variante privind proiecția veniturilor și a cheltuielilor pe următorii trei ani, precum și programul local de investiții publice, detaliat pe obiective și ani de execuție, atât pentru bugetul propriu cât și pentru instituțiile publice de sub autoritatea consiliului local;

-analizează și elaborează variante ale bugetelor: fondurilor externe nerambursabile, a împrumuturilor interne și externe și a fondurilor evidențiate în afara bugetului local;

-întocmește proiectul de hotărâre privind bugetul propriu al comunei și al instituțiilor publice subordonate;

-propune repartizarea pe trimestre a sumelor și cotelor defalcate din unele venituri ale bugetului de stat, precum și a veniturilor proprii pe întregul buget;

-verifică și analizează legalitatea propunerilor de rectificare a bugetului propriu și a bugetelor componente;

-verifică și analizează legalitatea și întocmește documentația privitoare la:

a) utilizarea fondului de rezervă la dispoziția primăriei, precum și majorarea acestuia, în condițiile legii;

b) utilizarea veniturilor proprii peste cele planificate, în condițiile legii;

c) utilizarea fondului de rulment în condițiile legii;

- verifică, analizează și întocmește proiecte de hotărâre pe care le supune dezbaterii consiliului local privind:

a) contractarea de împrumuturi interne sau externe, pe termen mediu și lung, pentru realizarea de investiții publice de interes local precum și refinanțarea datoriei publice locale;

b) utilizarea până la lichidarea soldului fondului de tezaur constituit la nivelul consiliului local pentru realizarea de investiții publice de interes local;

-analizează legalitatea împreună cu compartimentele de specialitate din cadrul Serviciului tehnic, a propunerilor de lucrări, utilaje, mobilier și alte obiective de investiții a căror finanțare se asigură din bugetul propriu, în vederea cuprinderii acestora în proiectul bugetului respectiv;

-centralizează, analizează și prezintă conducerii, trimestrial și anual, execuția bugetară a unității administrativ-teritoriale;

-centralizează și întocmește valoric, lista obiectivelor de investiții la nivelul comunei, trimestrial și anual;

-întocmește documentația necesară deschiderii finanțării obiectivelor de investiții;

-inițiază acțiuni de implementare a finanțării bugetare pe baza de programe care se întocmesc de către instituțiile și serviciile publice de interes local, în scopul finanțării unor acțiuni, obiective sau proiecte;

-analizează și propune ordonatorului principal de credite avizarea bugetelor instituțiilor și serviciilor publice finanțate integral din venituri extrabugetare;

- stabilește, constată, controlează și urmărește încasarea impozitelor, taxelor și altor venituri locale care se cuvin bugetului propriu al comunei;
- soluționează obiecțiunile, contestațiile și plângerile formulate la actele de control și de impunere;
- execută creanțele bugetare;
- îndeplinește și alte atribuții stabilite de primar.

2) Serviciul Public de Asistența Socială

- a) acordarea tuturor formelor de sprijin financiar, social (ajutor social, indemnizații creștere copil, ajutor de deces, ajutoare de urgență, alocația de susținere a familiei, indemnizațiile pentru persoanele cu handicap grav, tichete sociale pentru grădiniță etc.);
- b) asigurarea serviciilor de asistență socială la domiciliu în vederea prevenirii instituționalizării asistaților și menținerea acestora în mediul familial;
- c) îmbunătățirea condițiilor de viață, sănătate și educație pentru menținerea copiilor în familie, reintegrarea familială și școlară a acestora;
- d) asigurarea venitului minim garantat prin acordarea ajutorului social ;
- e) acordarea ajutoarelor de urgență în caz de calamități naturale sau alte situații, conform legii.
- f) Instruirea persoanelor angajate ca însoțitori personali, conform metodologiei aprobate de Ministerul Sănătății
- g) Efectuarea înmormintărilor cadavrelor neidentificate, fără aparținători;
- h) Efectuarea înmormintărilor pentru persoanele vârstnice fără aparținători, care au avut calitatea de pensionar.

3) Compartiment Integrare Europeană, Dezvoltare Rurală și proiecte

- Intocmește și actualizează baza de date privind organismele care acordă finanțări de proiecte și oportunitățile de realizare de programe (cereri de finanțare) cu finanțare externă.
- Acordă consultanță compartimentelor Primăriei și instituțiilor /serviciilor publice subordonate Consiliului Local în activitatea de redactare a proiectelor (cereri de finanțare), cu finanțare externă.
- Centralizează informații cu privire la diversele nevoi ce afectează comunitatea și resursele ce stau la dispoziția comunității ;
- Desfășoară sesiuni de instruire pentru angajații administrației publice locale cu privire la modul de întocmire a unui proiect de finanțare externă ;
- Diseminează (prin pliante, seminarii, work-shopuri, etc.) proiectele cu finanțare externă realizate de administrația publică locală a comunei Bordei Verde;
- Monitorizează beneficiile materiale și de imagine aduse autorității locale și prezintă aceste rezultate prin mijloace specifice (mass-media, internet).
- Ține legătura permanentă cu organizațiile neguvernamentale;
- Face propuneri și împreună cu celelalte servicii din primărie, prezintă conducerii noi modalități de colaborare respectiv: contracte, convenții de colaborare, parteneriate cu ONG-urile și alte organizații civice;
- Contactează orice alte organisme abilitate de lege respectiv, organisme guvernamentale, neguvernamentale sau societăți comerciale care pot contribui la rezolvarea unor probleme ale cetățenilor de pe raza comunei Bordei Verde;
- Participă cu materiale de sinteză, informări, la diferite manifestări organizate la nivelul comunei Bordei Verde, la nivel național pentru a face cunoscută activitatea primăriei în domeniu;
- Încheie parteneriate cu toate O.N.G.-urile care doresc colaborare cu Primăria comunei Bordei Verde;

- Face invitatii pentru discutarea si solutionarea unor sesizari precum si pentru incheierea unor potentiale parteneriate;
- Actualizeaza baza de date care cuprinde toate O.N.G.-urile de pe raza orasului pe domenii de activitate;
- Intocmeste fisa O.N.G.-urilor;
- Intocmeste referate privind O.N.G.-urile sau alte institutii (scoli, licee, gradinite, case de cultura, camine de batrani, spitale etc.) in urma verificarilor prin vizitarea sediilor lor sociale si a punctelor de lucru.

4) Compartiment Stare Civila, Urbanism

Este compartimentul de specialitate care asigura îndeplinirea atribuțiilor ce revin acestuia în următoarele domenii de activitate:

- urbanism, disciplina în construcții, amenajarea teritoriului, cadastru imobiliar;
- pregătire documentații, licitații, contracte de achiziții publice și contracte de concesiune lucrări publice și de servicii;
- lucrări publice, investiții;
- administrarea domeniului public și privat al comunei;

Compartimentul Stare Civila, Urbanism îndeplinește, în condițiile legii, și următoarele atribuții principale:

- Întocmește, potrivit legii, acte de naștere, de căsătorie și de deces și eliberează acte doveditoare;
- Înscrie mențiuni, în condițiile legii și ale metodologiilor, pe marginea actelor de stare civilă aflate în păstrare și trimite comunicări de mențiuni pentru înscriere, în registre, exemplarul I sau II, după caz;
- Răspunde de corectitudinea datelor preluate din documentele primare și înscrise în formulare;
- Eliberează extrase de pe actele de stare civilă, la cererea autorităților, precum și dovezi privind înregistrarea unui act de stare civilă la cererea persoanelor fizice;
- Înaintează structuri de evidență a persoanelor din cadrul serviciului, până la data de 5 a lunii următoare, înregistrările, comunicările nominale pentru nașcuții vii, cetățeni români, ori cu privire la modificările intervenite în statutul civil al persoanelor în vârstă de 0-14 ani, precum și actele de identitate ale persoanelor decedate, ori declarațiile din care rezultă că persoanele decedate nu au avut acte de identitate;
- Trimite centrelor militare, până la data de 5 a lunii următoare, înregistrările decesului, livretul militar, a persoanei supuse obligațiilor militare;
- Întocmește buletine statistice de naștere, de căsătorie și de deces, în conformitate cu normele Institutului Național de Statistică, pe care le trimite lunar sub semnatura șefului de serviciu al Direcției Județene de Statistică;
- Atribue codul numeric personal pe baza listelor de coduri precalculate, pe care le arhivează și pastrează în condiții depline de securitate;
- Oficiază căsătorii în baza delegării primite de la ofițerul de stare civilă (primar);
- Propune anual necesarul de registre, certificate de stare civilă, formulare, imprimate auxiliare și cerneală specială pentru anul următor, care va fi comunicat de șeful serviciului, Direcției Județene de Evidență a Persoanelor;
- Se îngrijește de reconstituirea prin copiere a registrelor de stare civilă pierdute sau distruse parțial sau total, după exemplarul existent, certificând exactitatea datelor înscrise;
- Întocmește documentația necesară pentru rectificarea actelor de stare civilă în conformitate cu prevederile Legii 117/2006 de modificare și completare a Legii 119/1996 cu privire la actele de stare civilă;

- Primește cereri pentru schimbarea numelui pe cale administrativă și efectuează verificările prevăzute de OG 41/2003 aprobată prin Legea 323/2003 cu privire la schimbarea numelui pe calea administrativă;
  - Întocmește documentația necesară privind acordarea de trusouri pentru nou-nascuți conform normelor de aplicare a Legii 482/2006;
  - Se sesizează din oficiu cu privire la persoanele a căror naștere nu este înregistrată în registrele de stare civilă și propune șefului serviciului inițierea de acțiuni în instanță;
- În ceea ce privește atribuțiile privind domeniul Urbanismului, enumerăm:
- asigură respectarea și realizarea prevederilor din documentațiile de urbanism și amenajarea teritoriului;
  - verifică documentațiile prezentate în vederea eliberării certificatelor de urbanism și a autorizațiilor de construire/desființare;
  - întocmește și propune eliberarea certificatelor și a autorizațiilor de construire/desființare pentru lucrările din competența primăriei;
  - urmărește lucrările de construcții, verificarea respectării disciplinei în construcții la lucrările aflate în execuție pe raza orasului, efectuează recepții sau prelungeste perioada de valabilitate a autorizațiilor și verifică stările tehnice de funcționalitate a imobilelor existente ;
  - întocmește, propune emiterea avizului pentru lucrările la care se emite certificatul de urbanism și autorizația de construire/desființare către Consiliul Județean;
  - întocmește proces-verbal de predare a amplasamentului pentru lucrările autorizate de primărie;
  - stabilește prin certificatul de urbanism avizele necesare în vederea eliberării autorizațiilor de construire/desființare;
  - ține la zi registrul unic de certificate de urbanism și registrul unic de autorizații de construire /desființare;
  - primește, înregistrează și urmărește autorizațiile emise de Consiliul Județean;
  - urmărește respectarea în teren a amplasamentelor și a documentațiilor pe baza cărora s-a eliberat autorizația de construire;
  - asigură controlul în teren a disciplinei în construcții în vederea înlăturării încălcării prevederilor legale în domeniu;
  - urmărește regularizarea taxelor pentru autorizația de construire/terminare a lucrărilor autorizate;
  - urmărește lucrările de întreținere a drumurilor publice din comună;
  - urmărește lucrări de întreținere și reparație la școala, grădinița și sediul administrativ;
  - verifică situațiile de lucrări și participă la recepția reparațiilor executate la școala, grădinița și sediul administrativ;
  - asigură registrul unic de control, consemnează rezultatul controalelor efectuate în teren, îl pune la dispoziția inspectorilor și rezolvă măsurile dispuse de aceștia;
  - urmărește protecția mediului înconjurător de către agenții economici, indiferent de forma de proprietate;
  - sesizează Inspectoratul Județean de Protecția Mediului și colaborează cu comunele vecine în situația în care apar pe teritoriu cazuri de încălcare a normelor de protecție a mediului.

5) Compartiment Deservire

Gestionează, monitorizează și distribuie funcție de cerințele celorlalte compartimente, bunuri materiale, mijloace fixe și obiecte de inventar, aflate în administrarea directă a Primăriei comunei Bordei Verde, aplicând legislația aferentă;

- prin personal desemnat, recepționează, semnează și răspunde pentru conformitatea bunurilor sau serviciilor achiziționate cu documentele care le însoțesc;

- exploatează și întreține dotările: garaj, cladiri, instalații de aer etc.;
- asigură spațiile corespunzătoare pentru desfășurarea în condiții normale a activității personalului din toate compartimentele primăriei;
- controlează modul de folosire a bunurilor mobile și imobile;
- colaborează cu Serviciul Public Poliția Comunitară pentru păstrarea ordinii pe durata desfășurării programului de lucru și după program;
- efectuează împreună cu Compartimentul Financiar Contabil, inventarierea periodică, casarea mijloacelor fixe și a obiectelor de inventar;
- asigură buna funcționare a centralei termice, centralei telefonice, precum și a celorlalte echipamente tehnice;
- răspunde de necesarul de aprovizionare a materialelor și rechizitelor de birou
- face propuneri privind reparațiile imobilelor din patrimoniu și a instalațiilor din dotare, urmărind executarea lor;
- participă la recepția finală;
- urmărește și controlează modul de furnizare a energiei electrice;
- întocmește și completează la zi evidența mijloacelor mobile, imobile și a obiectelor de inventar;
- ține evidența și asigură confecționarea, gestionarea și scoaterea din uz a ștampilelor și a sigiliilor din primărie;
- asigură măsuri de pază a imobilelor și bunurilor ce aparțin Primăriei Bordei Verde;
- organizează și asigură efectuarea curățeniei în sediul primăriei;
- organizează și asigură accesul în primărie a personalului propriu și a publicului;
- asigură dotare cu materiale igienico-sanitare, echipament de lucru și de protecție a personalului de întreținere;
- întocmește referate de specialitate specifice activității compartimentului;
- face propuneri pentru realizarea de cheltuieli bugetare privind întreținerea și buna funcționare a activității instituției;
- asigură verificarea și confirmarea facturilor de prestare servicii și toate facturile care au ca scop achiziționare de bunuri și servicii;
- asigură dotarea și echiparea imobilelor cu mijloace de prevenire și stingere a incendiilor, în concordanță cu prevederile legale privind avizele de funcționare necesare pentru fiecare imobil;
- păstrează și răspunde de cărțile tehnice ale instalațiilor din dotare, urmărind, conform registrului de intervenții planificate ca la termenele scadente să se execute reparațiile și întreținerea acestora, conform legislației specifice;
- supraveghează efectuarea curățeniei în spații cu destinația: - birouri, spații comune (săli conferințe, holuri) în grupurile sanitare și curtea interioară, în conformitate cu normele sanitare și de protecția muncii;
- programează autoturismele la verificarile tehnice obligatorii;
- urmărește încadrarea în consumurile specifice de carburanți și lubrifianți a autoturismelor din parcul auto propriu, răspunde de: echiparea autoturismelor, de starea lor tehnică, dotarea cu mijloace de măsurare (corespunzătoare normelor tehnice în vigoare) a consumului, omologate și sigilate;
- urmărește rulajul echivalent pentru a putea schimba anvelope și lubrifianți conform normativelor;
- realizează grafice de reparații și întreținere curente pentru autoturisme în funcție de kilometri efectuați;
- solicită încheierea de asigurări obligatorii RCA și asigurări Casco pentru autoturismele și persoanele care circulă.

6) Compartiment Agricol

- solutionarea cererilor si redactarea raspunsurilor la cererile adresate Compartimentului Agricol
- transcrierea și completarea pe anul în curs în noile registre agricole a pozițiilor din vechile registre reprezentând gospodăriile populației deținătoare de terenuri agricole și animale;
- deschiderea de noi poziții în registrul agricol la solicitarea proprietarilor de terenuri sau deținători de animale;
- operarea modificărilor în Registrul Agricol ca urmare a vânzărilor-cumpărărilor, moștenirii, donații, schimbări ale categoriilor de folosință a terenurilor;
- tine evidența gospodăriilor populației deținătoare de terenuri agricole și animale;
- înscrierea titurilor de proprietate ca urmare a reconstituirii dreptului de proprietate în conformitate cu Legea Fondului Funciar și legea 10/2001;
- conduce evidențele persoanelor fizice sau juridice care au terenuri în arendă conform Legii 16/1994;
- întocmește și eliberează adeverințe de proprietate cu situația existentă în registrul agricol,
- întocmește și eliberează certificate de producător (pentru vânzări de produse agricole), potrivit evidențelor pe care le dețin după o prealabilă verificare în teren;
- întocmește procesele verbale și vizează trimestrial certificatele de producător.
- comunicarea modificărilor survenite la vechile proprietăți înscrise în Registrul Agricol precum și comunicarea noilor proprietari.
- verifică în teren reclamațiile și sesizările privind registrul agricol,
- întocmirea dărilor de seamă statistice R.AGR, AGR 2A, AGR 2B (cu regim special) privind anumite situații din registrul agricol și care sunt înaintate Direcției Județene de Statistică Braila și Direcției Agricole Braila în termenele stabilite prin lege;
- întocmirea machetelor privind exploatațiile zootehnice pe specii - raport tehnic operativ AGR- 6 a - lunar
- conduce evidența asociațiilor agricole cu personalitate juridică,
- verificări în teren a veridicității datelor declarate în registrul agricol;
- centralizează toate datele înscrise în registrul agricol:
  - nr.pozițiilor înscrise în Registrul Agricol
  - terenuri aflate în proprietate pe categorii de teren
  - modul de utilizare a suprafețelor agricole situate pe raza localității.
  - suprafața arabilă cultivată pe raza localității pe culturi.
  - pomi fructiferi răzleți pe raza localității
  - suprafața plantațiilor pomicele și numărul pomilor pe raza localității.
  - evoluția efectivelor de animale în cursul anului, aflate în proprietatea gospodăriilor /exploatațiilor agricole.
  - utilaje, instalații pentru agricultură, mijloace de transport cu tracțiune animală și mecanică existente la începutul anului pe raza localității
  - aplicarea îngrășămintelor, amendamentelor și pesticidelor pe raza localității.
  - utilizarea îngrășămintelor chimice la principalele culturi.
  - producția vegetală obținută de gospodăriile/exploatațiile agricole pe raza localității.
- Numerotarea actelor și întocmirea proceselor-verbale de predare-primire pentru arhivarea documentelor din cadrul Compartimentului Agricol
- întocmirea borderourilor în vederea expedierii corespondenței adresată Compartimentului Agricol
- verificarea pozițiilor din registrul agricol și eliberarea de adeverințe pentru persoanele defuncte, solicitate de Direcția de Evidență a Persoanelor Braila, în vederea întocmirii sesizării privind deschiderea procedurii succesoriale și transmiterea către Camera Notarilor Publici

- relații cu publicul privind Registrul Agricol,
- actualizeaza zilnic baza de date informatizată in programul "Agroregis" privind gospodariile din Registru Agricol
- indeplinirea oricaror alte sarcini, care nu sunt cuprinse în fișa postului, în funcție de solicitările conducerii primăriei sau ale șefului sau direct, participând și la rezolvarea unor cereri venite de la alte compartimente din cadrul instituției privind sesizări, verificări, reclamații, proiecte;
- Înregistrarea și eliberarea adeverințelor pentru persoanele îndreptățite privind modul de acordare a sprijinului financiar pentru subvenționarea motorinei pentru lucrările din agricultură
- Participă la Programul de verificare în teren a veridicității datelor înscrise în evidențele fiscale și în registrul agricol a terenurilor agricole intravilane.
- Colaborarea cu alte compartimente din cadrul instituției, care au drept obiect de activitate suprafețe de terenuri, aflate în proprietatea privată a persoanelor fizice și juridice, sau în proprietatea publică sau privată a Statului Român sau Unității Administrativ-Teritoriale Bordei Verde.
- Întocmeste diferite situații privind date și informații referitoare la persoanele fizice care dețin terenuri date în arendă, informații referitoare la persoanele juridice care dețin terenuri, informații referitoare la persoanele fizice care dețin terenuri in proprietate în comuna Bordei Verde, în vederea verificării modului de declarare și stabilirea impozitului datorat de persoanele fizice /juridice prin punerea de acord a datelor referitoare la terenurile înscrise în Registrul Agricol, informații solicitate de Curtea de Conturi.
- Corespondența cu alte instituții, OCPI-Braila; Prefectura Județului Braila, Direcția Agricolă, Direcția Jud. de Statistică Braila, D.S.V. Braila etc. și cu organele de anchetă, din proprie inițiativă sau la solicitarea acestora.
- efectuarea studiului individual si documentare în domeniul legislației aplicabile ;
- Perfecționarea profesională prin urmărirea legislației, participarea la cursuri de specialitate și punerea în practică a cunoștințelor acumulate

7) Serviciul Public Voluntar pentru Situatii de Urgenta

1. Desfășoară activități de informare și instruire privind cunoașterea și respectarea regulilor și măsurilor de prevenire, comportare și apărare împotriva incendiilor sau dezastrelor :

- executarea programului de pregătire de specialitate a voluntarilor;
- cunoașterea încălcărilor frecvente ale normelor de prevenire și stingere a incendiilor și a cauzelor de incendiu, sau alte situații de urgență;
- sprijină conducătorii instituțiilor aparținând primăriei pentru instruirea persoanelor care execută lucrări cu pericol de incendiu;
- popularizează prin instructaje, cât și pe timpul executării controalelor de prevenire, actele normative care reglementează activitatea de management a situațiilor de urgență, cauzele și împrejurările care duc la izbucnirea incendiilor sau alte situații de urgență și consecințele acestora ;
- execută aplicații și exerciții practice de intervenție;
- participă la aplicații de cooperare cu serviciile profesionale pentru situații de urgență și alte forțe stabilite prin planurile de cooperare;
- asigură cunoașterea tehnicii de luptă din dotare și instrucțiunile de exploatare a acesteia;
- asigură cunoașterea tuturor tipurilor de riscuri, surselor și sistemelor de alimentare cu apă;

2.Verifică modul de aplicare a normelor, dispozițiilor, instrucțiunilor și măsurilor de prevenire, care constă în:

- efectuarea de controale asupra modului în care se aplică normele de prevenire a incendiilor sau a altor situații de urgență;
- fac propuneri pentru înlăturarea constatărilor și urmărește rezolvarea operativă a acestora;
- stabilirea de restricții ori interzicerea utilizării focului deschis și efectuării unor lucrări cu pericol de incendiu în locuri cu substanțe inflamabile, pentru a preveni producerea de incendii, explozii, etc;
- asigură supravegherea cu personal și mijloace tehnice de specialitate adecvate pericolului de incendiu a locurilor în care se execută diverse lucrări cu grad ridicat de pericolozitate;
- sprijină conducătorii instituțiilor subordonate primăriei pentru realizarea activității de prevenire;
- sprijină pe conducătorii locurilor de muncă la organizarea intervenției în situații de urgență;
- acționează prin mijloace legale pentru înlăturarea imediată a oricărui pericol, constatat pe timpul controlului de prevenire sau adus la cunoștință de alte persoane;
- informează primăria, personalul inspecției de prevenire din cadrul Inspectoratului pentru Situații de Urgență Județean Braila asupra încălcărilor deosebite de la normele de prevenire și starea de pericol făcând propuneri menite să înlătore pericolul;

3.Execută acțiuni de intervenție pentru stingerea incendiilor, căutare - salvarea, acordarea primului ajutor, limitarea efectelor unei situații de urgență, protecția persoanelor și a bunurilor materiale și a mediului, evacuare, reabilitare,etc.:

- întocmește documentele operative de intervenție;
- planifică, organizează și execută instruirea voluntarilor asupra modului de intervenție în diferite situații;
- asigură menținerea în stare de funcționare a mijloacelor de intervenție, avertizare, anunțare și semnalizare a incendiilor, a instalațiilor de stingere, a surselor de alimentare cu apă și a căilor de acces și de intervenție din cadrul localității;
- asigură forțele și mijloacele de intervenție în caz de incendiu sau alte situații prin luarea tuturor măsurilor de protecție până la înlăturarea stării de pericol;

4.Acordă ajutor persoanelor sinistrate sau a căror viață este pusă în pericol în caz de explozii, inundații, alunecări de teren, accidente și în caz de dezastre naturale pe teritoriul localității:

- participă la acțiuni de alimentare cu apă în caz de deteriorare a rețelei și a surselor de alimentare cu apă;
- menține în stare de funcționare mijloacele tehnice de refulare și absorbție a apei.
- organizează și pune în funcțiune, prin forțele proprii sau împreună cu alte structuri, locații speciale cu dotările necesare asigurării condițiilor minime de supraviețuire a populației ;

5.Participă la efectuarea de deblocări și înlăturarea dărâmăturilor provocate de dezastre:

- în acest scop trebuie să cunoască planurile clădirilor și ale instalațiilor tehnologice din cadrul localității. De asemenea vor fi însușite cunoștințele minime necesare despre instalațiile de alimentare cu energie electrică, apă;
- stabilește ipoteze de acțiune pentru stingerea incendiilor în situația în care datorită diferitelor situații sunt afectate rețelele instalațiilor de apă pentru stingerea incendiilor din cadrul localității;
- participă la salvarea persoanelor de sub dărâmături și la deblocarea căilor de acces, în vederea asigurării deplasării mijloacelor tehnice, pentru intervenții în situații de dezastre;

8) Cultura, Biblioteca

- Asigură înscrierea și accesul beneficiarilor în Bibliotecă prin parcurgerea tuturor etapelor specifice acestei activități, menționate în procedurile de lucru;
- Asigură deservirea beneficiarilor Bibliotecii prin punerea la dispoziție a fondului de documente și oferirea consultării publicațiilor în sălile de lectură, respectiv, împrumutul acestora la domiciliu în sălile de împrumut;
- Preia și prelucrează fondul de documente repartizat la bibliotecile filiale;
- Efectuează operațiile de evidență primară și secundară a publicațiilor repartizate la bibliotecile filiale;
- Efectuează operațiile de organizare a colecțiilor repartizate la bibliotecile filiale;
- Efectuează operațiile privind dezvoltarea colecțiilor: investigație, selecție și evaluare periodică;
- Asigură recuperarea publicațiilor nerestituite la termen sau pierdute, conform procedurilor de lucru specifice acestei activități;
- Asigură evidența beneficiarilor;
- Asigură informarea beneficiarilor, în sistem tradițional și automatizat;
- Asigură familiarizarea beneficiarilor cu structura și modul de utilizare a instrumentelor de informare, clasice și automatizate;
- Asigură gestionarea corectă a fondului de publicații;
- Elaborează un program de dezvoltare și strategii culturale pentru instituțiile publice de cultură din subordinea Consiliului Local.
- Stabilește și menține relații de cooperare (colaborare) cu instituțiile Administrației Centrale în vederea corelării programelor și inițiativelor în domeniu ale comunei cu prioritățile, direcțiile și programele elaborate la nivel național;
- Dezvoltă și menține relații de colaborare cu organizațiile neguvernamentale (ONG-uri) care derulează programe educativ-culturale în domeniu;
- Colaborează cu anumite compartimente de specialitate din cadrul Primăriei Comunei Bordei Verde în scopul derularii activitatilor culturale pe plan local.
- Fundamentează măsurile care se propun spre aprobare Consiliului Local, privind buna funcționare a instituțiilor publice de cultură subordonate, înființarea sau reorganizarea unor instituții publice de cultură de interes local;
- Gestionează informațiile privind cadrul normativ în domeniul culturii (legislația specifică), informează superiorul ierarhic asupra evoluției acestuia în vederea adoptării normelor locale specifice privind organizarea și desfășurarea activității instituțiilor locale de cultură și perfecționarea demersurilor autorităților locale în scopul susținerii și dezvoltării ofertei culturale în comuna Bordei Verde.
- Dezvoltă relații permanente cu instituțiile județene de cultura în scopul fundamentării strategiilor culturale, precum și a programelor și proiectelor culturale specifice;
- Analizează dinamica vieții culturale locale, rezultatele proiectelor și programelor susținute de administrație în acest domeniu și propune măsuri fundamentate privind optimizarea și dezvoltarea ofertei culturale locale;
- Evaluează programele, strategiile culturale și proiectele de management propuse de instituțiile de cultură subordonate în conformitate cu Legea din domeniu;
- Asigura asistența persoanelor fizice și juridice interesate să contribuie la diversificarea formelor de organizare a vieții culturale locale și la dezvoltarea ofertei culturale locale, precum și celor care susțin proiecte și programe culturale în parteneriat cu autoritățile și instituțiile locale;
- Analizează proiectele, întocmește și propune spre aprobare măsurile de colaborare cu uniunile de creație, asociațiile profesionale de utilitate publică, inițiază programe

în parteneriat pentru dezvoltarea și susținerea ofertei culturale a comunei Bordei Verde;

- Se informează sistematic și desfășoară relații pe baze permanente cu organismele guvernamentale, regionale precum și cu reprezentantele organismelor internaționale din România în scopul identificării surselor extrabugetare de finanțare a proiectelor și programelor culturale inițiate sau susținute de municipalitate prin instituțiile publice subordonate sau în parteneriat cu organizațiile neguvernamentale; promovează și urmărește demersurile pentru obținerea sprijinului financiar necesar derulării programelor respective;
- Analizează legislația specifică domeniului sau de competență și propune spre aprobare norme locale privind procedurile și fundamentarea deciziilor autorităților locale în raport cu solicitările și propunerile organizațiilor neguvernamentale și persoanelor fizice în ceea ce privește susținerea și dezvoltarea ofertei culturale în comuna Bordei Verde;
- Coordonează programarea evenimentelor culturale, sportive și sociale desfășurate pe domeniul public al comunei Bordei Verde în colaborare cu Serviciul de specialitate;
- Participă la ședințele de evaluare și aprobare a cererilor de desfășurare a evenimentelor pe domeniul public;
- Face toate demersurile necesare în vederea organizării selecțiilor de oferte pentru finanțarea nerambursabilă a programelor, proiectelor și acțiunilor culturale;
- Face publice, prin mijloace de informare, lansarea selecțiilor de oferte;
- Preia, inventariază și înregistrează dosarele de proiect depuse de solicitanții finanțării nerambursabile;
- Ia măsurile necesare pentru constituirea comisiilor de evaluare și selecție a ofertelor;
- Participă în calitate de membru în comisiile de evaluare și selecție a proiectelor, ca reprezentant al aparatului de specialitate al primarului, în situația în care este desemnat prin dispoziție;
- Evaluează cererile de finanțare selectate pentru a fi finanțate de către comisie și aprobate prin HCL;
- Gestionează și rezolvă corespondența sosită prin mail sau prin registratură pe tema finanțării nerambursabile a programelor, proiectelor și acțiunilor sportive acordate de Primăria Comunei Bordei Verde.

Activități conexe desfășurate de aparatul propriu din cadrul Primăriei Bordei Verde

În domeniul arhivei:

- propune constituirea prin dispoziția primarului a comisiei de selecționare a documentelor ce urmează a fi predate la arhivă;
- întocmește nomenclatorul arhivistic, indicativul termenelor de păstrare a documentelor și propune emiterea dispoziției primarului pentru aprobarea acestuia cu confirmarea Arhivelor naționale ale statului;
- întocmește liste de inventar pe compartimente, ani și termene de păstrare;
- preia de la compartimentele funcționale, pe bază de inventar, conform nomenclatorului arhivistic, unitățile arhivistice, legate și opisate;
- asigură ordonarea, depozitarea, selecționarea, păstrarea și folosirea documentelor din arhivă;

- răspunde de selecționarea și scoaterea din arhivă a documentelor care nu mai au valoare practică și științifică și în baza prevederilor Legii Arhivelor naționale, procedează la distrugerea sau valorificarea acestora;
- eliberează copii, certificate, extrase și adeverințe de pe documentele din arhivă la solicitarea celor interesați;
- depune la arhivele statului copii de pe listele de inventar ale documentelor cu termen de păstrarea permanent și a celor scoase din evidență;
- asigură evidența, păstrarea și conservarea documentelor secrete de uz intern și sesizează imediat primarul despre cazurile de pierdere, alterare ori distrugere a acestora;
- procedează la reconstituirea documentelor distruse;
- ia măsuri cu privire la predarea materialelor selectate la arhivele statului.

În ceea ce privește activitatea de reglementare și informare documentară:

- înregistrează, distribuie, urmărește rezolvarea în termen și expediază corespondența;
- colecționează actele normative ce se aplică în administrația locală pe domenii de activitate ;
- ține evidența publicațiilor, lucrărilor de specialitate și a celorlalte materiale date spre păstrare într-un registru special și pe bază de fișă;
- distribuie în baza unui registru compartimentelor interesate, publicațiile la care este abonată primăria ;
- îndeplinește și alte atribuții stabilite prin acte normative sau încredințate de conducerea executivă și deliberativă.

În ceea ce privește activitatea juridică:

- întocmește și ține la zi evidența legislației în vigoare pe domenii de activitate;
  - asigură procurarea prin abonament a principalelor publicații și a unor lucrări de specialitate necesare;
  - asigură afișarea citațiilor primite de la instanțele de judecată;
- Serviciul juridic-contencios și coordonarea consiliilor locale îndeplinește în condițiile legii următoarele atribuții principale:
- în baza mandatului încredințat de către primar, reprezintă primăria în fața instanțelor judecătorești și a altor organe de jurisdicție, a organelor de urmărire penală, a notarilor publici, precum și în raporturile cu alte persoane fizice și juridice de drept public sau privat;
  - întocmește proiectele acțiunilor în justiție care se înaintează în instanță împreună cu documentația necesară, propune exercitarea căilor de atac ordinare și extraordinare și redactează documentele necesare, propune orice alte măsuri prevăzute de lege pentru soluționarea cauzelor în care este parte primăria comunei;
  - ține evidența tuturor cauzelor aflate în curs de judecată urmărind finalizarea cu celeritate a acestora prin asigurarea reprezentării în fața instanțelor;
  - propune măsuri pentru realizarea creanțelor unde primăria are calitatea de creditor pentru obținerea titlurilor executorii precum și pentru sprijinirea executării acestora;
  - comunică hotărârile judecătorești rămase definitive și irevocabile și compartimentelor implicate din cadrul aparatului propriu al primarului;
  - inițiază sau, după caz, redactează proiecte de dispoziții, hotărâri, regulamente și alte acte cu caracter normativ și individual;
  - analizează și avizează, pentru legalitate, contractele ce urmează a fi încheiate de către primărie;
  - analizează și avizează pentru legalitate autorizațiile de construcție ce urmează a fi eliberate;
  - asigură asistență juridică compartimentelor de specialitate din aparatul propriu al primarului;

- acordă, la cerere și în baza rezoluției primarului, sprijin și consultanță juridică autorităților administrației publice locale, comunale și orășenești;
- asigură existența unui fond de documentare de specialitate reprezentând biblioteca juridică a primăriei, precum și actualizarea continuă a acesteia;
- primește, analizează și soluționează în termen legal corespondența specifică;
- monitorizează și informează asupra modului de aplicare și îndeplinire de către serviciile publice de interes local a legilor, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, a celorlalte acte normative emise de la organele centrale ale administrației publice, a hotărârilor Consiliului Local și inițiază măsuri în acest sens;
- propune, în colaborare cu celelalte compartimente, autorităților locale măsuri de îmbunătățire a relațiilor dintre aparatul propriu al acestora și cetățeni, pentru implementarea unor metode și sisteme de informare pe probleme de administrație publică;
- contribuie la întocmirea materialelor ce urmează a fi dezbătute în ședințele consiliului local (rapoarte, referate, expuneri de motive, avize, procese-verbale, proiecte de hotărâri);
- redactează reglementările ce trebuie aprobate de consiliul local, cum sunt: regulamente, statute, metodologii sau norme cu caracter predominant tehnic ca și toate instrumentele de prezentare ce însoțesc proiectele de hotărâri;
- ține evidența adreselor primăriilor din județ, în vederea colaborării cu compartimentele similare ale acestora pentru soluționarea unitară a unor probleme de interes general;
- redactează rapoartele primarului cu privire la starea și activitatea administrației locale și a atribuțiilor proprii ce revin primarului;
- îndeplinește și alte atribuții stabilite de lege, prin alte acte normative, dispoziții ale primarului.

Strategia de Dezvoltare Durabila in domeniul administratiei publice

Agenda 2030 ofera o viziune cuprinzatoare a societatii spre care trebuie sa ne indreptam, unde atingerea ODD are ca rezultat schimbarea reala in materie de durabilitate. Bineinteles, aceasta schimbare aduce cu sine o serie de provocari, dar si oportunitati, strans legate intre ele, care vor solicita cooperarea dintre diferitele domenii de politica, sectoare si niveluri de decizie. La acestea se adauga respectarea statului de drept, a democratiei si a drepturilor fundamentale, principii si valori pe care este construit intregul proiect european. De aceea, ele trebuie aparate, mentinute si consolidate atat de institutii publice, cat si de partenerii sociali, pentru a se asigura atat o guvernanta eficace, cat și o coerenta adecvata a politicilor.

Pentru ca aceasta coerenta sa fie obtinuta, trebuie intreprinse actiuni de planificare bazata pe date concrete, monitorizare si evaluare a impactului pe care politicile de guvernanta le pot avea asupra mediului economic, social si natural, astfel incat sa fie inlaturate la timp orice disensiuni, inadvertente sau compromisuri care pot aparea pe parcursul implementarii.

O trasatura caracteristica a ODD este indivizibilitatea, capacitatea acestora de a acoperi mai multe domenii, fiind strans legate intre ele si facilitand dezvoltarea unor proiecte multisectoriale. "Abordarea bazata pe conexiune" ("nexus approach") vizeaza integrarea unor domenii apropiate in cadrul unor proiecte integrate (de exemplu: sanatate, transport si calitatea aerului – domenii conexe care pot fi abordate in cadrul aceluiaș proiect). Parte a unei structuri comune precum Uniunea Europeana, fiecare Stat Membru are in vedere si integrarea proiectelor in contextul mai larg european, nu doar local. Coerenta politicilor nu se refera doar la nivelul intern, ci si la impactul politicilor interne asupra dimensiunii externe si invers. Fiecare actiune locala trebuie sa evite crearea saraciei, instabilitatii sau inegalitatii in alte parti ale lumii si, mai ales, trebuie sa fie centrata in jurul unor obiective clare si masurabile, care sa faciliteze monitorizarea progreselor si promovarea

rezultatelor. Tocmai de aceea, la masurile de punere în aplicare e necesara participarea atât a administratiei publice locale, cât și a societatii civile, a sectorului privat și a mediului academic. Proiectele propuse spre finantare, la nivelul comunei Bordei Verde, trebuie sa reflecte cooperarea atât pe verticala, la nivel local, regional și national, cât și pe orizontala, între factorii de decizie din comuna, implicând lideri de opinie, reprezentanti ai principalelor categorii sociale, consilieri locali, profesori etc.

Analiza SWOT – Administratie publica in comuna Bordei Verde, Braila

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> -Exista deja o parte din servicii tip e-guvernare, accesibile si utilizate de catre locuitorii comunei, -un procent semnificativ de locuitori are acces la internet, -O parte din functionari, corpul profesoral al scolii au fost instruiti in legatura cu e-guvernarea si avantajele oferite, -Tendinta actuala pentru urmatorii ani arata este pentru digitalizare, ca un alt mod de a face administratie 	<ul style="list-style-type: none"> -O pondere importanta a serviciilor administratiei locale sunt de tip offline, -O parte din angajatii din cadrul Primariei inca au nevoie de pregatire pentru utilizarea noilor aplicatii -Departamentul IT nu este dimensionat corespunzator nevoilor actuale -Adaptarea la noile conditii ale digitalizarii se face mai greu, in lipsa unui plan bazat pe o viziune clara, -Buget insuficient pentru implementarea noilor servicii de e-guvernare, -Legislatia actuala necesita si ea adaptare la noul context al e-guvernarii
Oportunitati	Amenintari
<ul style="list-style-type: none"> -colaborarea cu diferite localitati care au implementat deja e-guvernarea si care pot deveni modele de succes pentru comuna Bordei Verde, -Industria IT se afla in plina dezvoltare, - Cresterea numarului de dispozitive mobile de accesare a internetului si, implicit, a serviciilor online 	<ul style="list-style-type: none"> -contextul actual politic si sanitar din tara si din lume (tensiuni politice, pregatirea alegerilor locale si parlamentare, efectele pandemiei COVID-19) -lipsa interesului pentru a fi implementat mai rapid sistemul e-guvernare,

Elaborarea Strategiei de Dezvoltare Durabila a Comunei Bordei Verde 2021-2027

Avand deja experienta Strategiei de Dezvoltare Durabila 2014-2020, prezenta Strategie s-a realizat prin parcurgerea unor etape premergatoare, care au avut rolul de a cristaliza si consolida datele adunate.

1. Pregatirea si planificarea (1 luna) – comitetul de coordonare a stabilit metoda colectarii informatiilor, limita de timp, precum si principalele aspecte care vor fi acoperite in acest document. S-a propus ca in aceasta Strategie sa fie abordate probleme actuale, precum digitalizarea, economia circulara, schimbarile climatice sau egalitatea de sanse in societate.
2. Evaluarea situatiei prezente si colectarea datelor (3 luni) – fiecare subiect abordat a fost discutat, incercand sa se identifice punctele tari si cele slabe din fiecare domeniu, posibile solutii si responsabili. S-au redactat chestionarele ale caror raspunsuri vor fi interpretate si folosite ca uncte de plecare in propunerea unor viitoare proiecte.
3. Elaborarea unui document de lucru (2 luni) – s-au redactat drafturi pentru fiecare din domeniile abordate in prezenta Strategie si s-au supus consultarii Comitetului de elaborare.
4. Pasii finali (3 luni) – s-a redactat forma finala a prezentei Strategii in baza observatiilor, interventiilor si ideilor de baza, urmarindu-se, in acelasi timp,

conectarea la Obiectivele de Dezvoltare Durabila si la Planul de actiuni propuse de catre Comuna Bordei Verde in urmatoarea perioada de programare.

Agenda 2030 este un instrument de lucru nu doar la nivel european sau national, ci si local, Romania fiind alcatuita din conglomeratul de unitati administrativ-teritoriale si cetateni care urmaresc traseul european al activitatilor si proiectelor lor. De aceea, cooperarea dintre mediul administrativ, cel antreprenorial, societatea civila si mediul academic / educational trebuie sa reprezinte principala metoda de implementare a Agendei 2030 la nivelul comunei Bordei Verde. Este chiar indicata numirea, la nivelul administratiei locale, a unor **responsabili** cu monitorizarea / evaluarea modului in care sunt indeplinite Obiectivele de Dezvoltare Durabila, precum si cu activarea retelei de colaboratori pe toata durata implementarii prezentei Strategii. Acest lucru se poate realiza pe baza unui ghid de implementare a ODD care sa contina indicatori de monitorizare, limite de timp, activitati corective atunci cand e cazul, propuneri de actiuni care sa vina in sprijinul proiectelor prezentate si identificate in prezenta Strategiei. Rapoartele de monitorizare, trimestriale sau semestriale pot constitui baze de lucru pentru intreaga perioada de implementare a Strategiei, promovandu-se activitatile care au creat cel mai mare impact in cadrul comunitatii sau identificandu-se solutii si ajustari acolo unde e nevoie. Responsabilii cu monitorizarea implementarii ODD si a Strategiei de Dezvoltare Durabila pot proveni din diferite medii, tocmai pentru a oferi mai multa obiectivitate si viziune.

Implicarea cetatenilor in procesul decizional de la nivel local poate avea ca rezultat **intarirea credibilitatii administratiei publice locale** in randul lor. Marile crize din ultimii ani, asa cum a fost criza financiara din 2008 – 2012, sau mai nou, criza sanitara si sociala provocata de pandemia de coronavirus din acest an, au dus la o scadere a increderii populatiei in institutiile statului care, in opinia ei, nu a reusit intotdeauna sa adopte cele mai bune masuri pentru contracararea efectelor negative ale acestor crize, chiar daca masurile luate au fost rationale, asumate si obiective. Tocmai de aceea este nevoie de **un nou tip de administratie, centrat pe cetatean** nu ca beneficiar final al tuturor actiunilor intreprinse, ci ca parte integranta a acestora, din momentul pregatirii lor si pana in etapa de finalizare si monitorizare. Daca doar o mica parte a societatii este implicata in procesul decizional, in mod inevitabil vor fi luate hotarari care nu reusesc sa reflecte interesul nici al marii majoritati, dar nici al minoritatilor (etnice, lingvistice sau economice). Baza democratiei este data de mentinerea dezbaterilor publice care sa duca la cooperare pe plan local, indepartandu-se riscul unor conflicte sociale si imbunatatindu-se calitatea vietii cetatenilor. Criza administratiei nu este echivalenta cu disparitia democratiei, ci cu necesitatea reinventarii, a transformarii institutiilor administrative, in concordanta cu realitatile noului mileniu.

Legatura alesilor locali (primari, consilieri locali) se poate face acum atat in plan fizic, prin audiente sau intalniri periodice, cat si prin mediul online care trebuie sa devina o interfata din ce in ce mai prezenta intre alesi si alegatori. **Digitalizarea administratiei publice locale** inseamna, pe langa posibilitatea platilor de taxe si impozite in format electronic, si comunicarea permanenta cu cetatenii, trimiterea de sugestii, petitii sau propuneri, relatii stranse cu mediul antreprenorial si colaborare eficienta si rapida cu acesta. Retelele de socializare, forumurile, portalurile, blogurile, videoconferintele sunt cateva exemple de modalitati in care discutiile publice se pot derula fara impedimente.

In contextul transformarii administratiei publice locale, cea mai mare provocare o reprezinta identificarea mecanismelor de cooperare si participare care sa dezvolte capitalul social si sa creasca participarea cetatenilor la viata comunitatii. Oamenii isi dedica mult mai mult timp problemelor comunitare daca vad ca participarea lor produce rezultate concrete, de aceea procesul decizional are nevoie de o reforma care sa aplice principiul subsidiaritatii, in sensul in care fiecare decizie care se ia trebuie sa fie in stransa

concordanta cu nevoile si asteptarile celor pe care ii vizeaza. In anumite domenii, o forma inovatoare de administratie este si parteneriatul public-privat care sa adune actorii implicati in procesul decizional. Acest lucru este posibil intr-o unitate administrativ-teritoriala de marimea comunei Bordei Verde, intrucat apropierea fizica si afinitatile dintre locuitori sunt mult mai mari decat in mediul urban. Dar, ca sa devina un exemplu de bune practici in ceea ce priveste guvernarea inovativa, este nevoie de de crearea mediului favorabil unei activitati publice creative si a infrastructurii care sa permita transpunerea ideilor in realitate.

Directii de actiune pe termen lung

Participarea publica in procesul decizional

Utilizarea capitalului uman din comuna Bordei Verde, implicarea lui in dezvoltarea politicii de guvernanta locala, reprezinta o conditie esentiala in transformarea si innoirea administratiei publice locale. Pentru asta este nevoie de oferirea posibilitatilor de participare reala care sa motiveze cetatenii sa o faca. De exemplu, stabilirea unui sistem de recunoastere sociala (crearea unui comitet a cetatenilor sau a unui parteneriat public-privat) sau simplele rezultate vizibile, palpabile, concrete pot genera emulatie in randul locuitorilor si dorinta de a oferi mai mult comunitatii din care fac parte.

Se pot crea comitete / grupuri de lucru din care sa faca parte cetateni apartinand unor diferite categorii sociale, astfel incat proiectele derulate sau deciziile luate pe plan local sa aiba un grad ridicat de adresabilitate si un impact semnificativ in comunitate. Un instrument de lucru in acest scop este Codul Bunelor Practici al Participarii Civile in Procesul Decizional, adoptat de Statele Membre ale Consiliului Europei in 2009 si care reflecta valori, indicatii si mecanisme de participare a societatii civile, dar si responsabilitatile partilor implicate in acest proces.

Educatie civica si integrare sociala

Participarea cetatenilor la procesul decizional din comuna Bordei Verde poate fi constructiva si eficienta daca acestia vor fi si instruiti prin programe de educatie cetateneasca, proiecte prin care sa se ofere cursuri, seminarii, instruirii astfel incat sa se obtina nu doar dezvoltarea abilitatilor cetatenesti, ci si integrarea sociala a tuturor participantilor. Fondurile europene sunt o sursa viabila de finantare a unor astfel de proiecte care sa sprijine si sa incurajeze cat mai mult implicarea cetatenilor la viata comunitatii.

E-guvernare si inovatie publica

Noile tipuri de management administrativ necesita idei inovative care sa fie create si discutate zilnic, ca o rutina a angajatilor din administratia publica. Studiile arata ca ideile creative din administratie imbunatatesc nu doar modul de lucru al angajatilor, ci si relatiile cu beneficiarii si utilizatorii serviciilor publice, cu mediul academic sau cel antreprenorial. Propunerea noilor idei, inasa, nu trebuie sa fie unidirectionala, din interiorul institutiei administrative catre cetateni, ci si invers, facilitandu-se schimbul liber de idei care pot fi implementate cu succes. De aceea, utilizarea mijloacelor electronice de comunicare si cooperare, trecerea spre e-guvernare si inovatie publica sunt premisele unor schimbari specifice noului context intern si international.

E-guvernarea poate fi inteleasa ca furnizare de servicii online cu ajutorul infrastructurii de internet sau prin transformarea integrala a administratiei prin intermediul tehnologiilor informatinale. "E-guvernarea este folosirea tehnologiilor informatinale și de comunicare, și în special a internetului, ca instrumente pentru bună guvernare". (Organizatia pentru Cooperare si Dezvoltare in Europa).

În literatura de specialitate sunt identificate 6 atribute majore ale e-guvernării:

- Utilizarea IT&C - e-guvernarea se bazează cvasi-exclusiv pe utilizarea IT&C, deci este doar o extensie a guvernării în sens general,

- Livrarea de informații și servicii - proiectele/sistemele implementate trebuie să poată disemina/livra toate informațiile/serviciile de interes pentru cetățeni,
- Transparență și responsabilitate - e-guvernarea trebuie să fie transparentă și responsabilă pentru toate părțile interesate (interne sau externe organizației), în ideea creșterii încrederii acestora,
- Transformare organizațională și structurală - orice proiect de e-guvernare poate solicita organizației să sufere transformări care să permită atingerea obiectivelor de proiect,
- Integrare - orice utilizator al unui sistem de e-guvernare ar trebui să aibă un singur punct de acces, ceea ce presupune integrarea completă a diferitelor aplicații,
- Guvernare eficientă - eficiența guvernării este extrem de importantă în ideea ca toate atributele de mai sus să fie gestionate efectiv și eficient.

Scopul introducerii e-guvernării este așadar acela de a sustine și potentă buna guvernare, iar pentru ca acest obiectiv să fie atins trebuie ca e-guvernarea să fie însoțită de reforme în administrație. Trebuie de asemenea menționat faptul că nu există o singură cale prin care e-guvernarea poate fi implementată. Drumul de urmat trebuie decis în funcție de obiectivele urmărite și de condițiile particulare fiecărei instituții în parte.

Tipuri de servicii care se pot desfășura online:

- Plata taxelor și a impozitelor,
- Programarea căsătoriilor,
- Depunere de cereri, petiții, diverse solicitări și urmărirea soluționării acestora,
- Plata amenzilor,
- Diferite sesizări.

Acțiuni pentru a accelera atât punerea în aplicare a legislației existente, cât și adoptarea serviciilor publice online care decurg din acestea.

a) Modernizarea administrației publice cu ajutorul TIC, utilizând tehnologii-cheie de facilitare a digitalizării

Pentru o administrație publică modernă și eficientă, Primăria Bordei Verde trebuie să asigure servicii rapide și de înaltă calitate pentru cetățeni și un mediu favorabil pentru întreprinderi, astfel cum se arată în cele mai recente analize anuale ale creșterii. Administrația publică trebuie să își transforme serviciile administrative (back offices), să regăndească și să re-proiecteze procedurile și serviciile existente, precum și să deschidă accesul la datele și serviciile lor altor administrații și, în măsura posibilului, întreprinderilor și societății civile. În acest moment, chiar se desfășoară activități pentru tranziția către achiziții publice electronice, utilizarea registrelor de contracte și semnăturile electronice, transmitere electronică de documente, facturare electronică etc. Acest lucru presupune, în același timp, și instruirea personalului în domeniul TIC, prin cursuri de perfecționare derulate în cadrul unor proiecte cu finanțare europeană, națională sau locală.

b) Facilitarea mobilității transfrontaliere prin intermediul unor servicii publice digitale interoperabile.

Piata unică a UE nu poate funcționa în mod eficient fără servicii publice digitale transfrontaliere. Acestea facilitează accesul la piață, sporesc încrederea în piața unică și stimulează concurența în cadrul acesteia. Printr-o strânsă cooperare cu mediul de afaceri local, Primăria Bordei Verde trebuie să ajute antreprenorii să își desfășoare activitatea economică online, peste granițe, în cadrul pieței unice, să simplifice accesul la informații în conformitate cu dreptul comercial și dreptul societăților comerciale al UE și să le permită antreprenorilor să înceapă cu ușurință o activitate economică, să se extindă și să desfășoare activitatea respectivă în alte state membre prin servicii publice electronice end-to-end.

Pentru a face progrese in ceea ce priveste aceste prioritati de politică, se propune o serie de actiuni concrete menite sa contribuie la crearea unei administratii publice transfrontaliere favorabile intreprinderilor si sa sprijine mobilitatea cetatenilor.

c) Facilitarea interactiunii digitale dintre administratii si cetateni/intreprinderi pentru servicii publice de inalta calitate

Noul mediu digital ofera posibilitatea unei mai bune interactiuni intre cetateni, intreprinderi si organizatii neguvernamentale, pe de o parte, si administratiile publice, pe de alta parte. Exista o legatura stransa intre competitivitate si serviciile publice de înalta calitate, acest tip de servicii influențând alegerea locurilor in care urmeaza sa se realizeze investitii. Din experiențele recente reiese ca exista un potential promitator pentru furnizarea unor astfel de servicii publice de inalta calitate, printr-o mai mare implicare a intreprinderilor, a cetatenilor si a cercetatorilor in conceperea si furnizarea acestor servicii, precum si prin asigurarea unui feedback menit sa asigure imbunatatirea serviciilor, atunci cand este necesar. Aceasta abordare duce la o reducere si mai mare a birocratiei, la facilitarea utilizarii si la diminuarea costurilor de furnizare a serviciilor.

În plus, prin deschiderea accesului la datele si serviciile sectorului public si prin facilitarea reutilizarii acestora de catre terti, in conformitate cu principiul „credibilitate si securitate”, administratiile publice pot promova noi oportunitati in materie de cunoastere, crestere economica si creare de locuri de munca. Prin deschiderea accesului la datele lor, administratiile publice devin mai transparente, sporindu-si gradul de asumare a responsabilitatii si apropiindu-se mai mult de cetateni.

In afara de aceste servicii, o interfata foarte buna este site-ul primariei, care trebuie actualizat si mentinut la un nivel bun de claritate si accesibilitate.

O problema care trebuie rezolvata rapid este cea a resursei umane care are nevoie de instruire si deschidere fata de noile modalitati de a face administratie. In acelasi timp este nevoie de un departament IT bine dimensionat la nevoile actuale si o infrastruktura capabila de a sustine tehnic e-guvernarea locala.

Exemple de modalitati de realizare a directiilor de actiune la nivelul Primariei Bordei Verde

- "Comitetul cetatenesc". Pentru a se evita neconcordanța dintre măsurile aplicate și nevoile comunitatii, se poate infiinta un comitet al cetatenilor destinat deciziilor politice. Implicarea lor poate lua forma unor chestionare pe care sa le completeze si in baza carora sa se poata adopta decizii pertinente.
- Participarea in procesul decizional. Inovarea actului administrativ cuprinde si implicarea beneficiarilor finali in procesul decizional. Cooperarea poate porni de la identificarea comuna a unor probleme sau provocari pana la propunerea unor solutii in cadrul unor intalniri de tipul brainstorming, dezbateri publice, grupuri de lucru etc.
- "Juratii comunitatii". Model de implicare civica, inspirat din sistemul juridic american in care un grup de "jurati", reprezentanti ai comunitatii poate adresa intrebari, solicita informatii detaliate, formula obiectii la deciziile sau proiectele administratiei.
- Grupuri organizate ale societatii civile. Detinand cunostinte si abilitati, grupurile (in cazul nostru organizatii neguvernamentale) pot oferi sprijin cetatenilor atunci cand nici administratia centrala, nici cea locala nu o pot face. Ele constituie o punte de legatura intre administratie si beneficiarii finali ai activitatii acesteia, respectiv cetatenii.
- Insusirea stiintelor sociale. Liderii de opinie, consilierii locali trebuie sa primeasca educatie sociala, sa fie instruiti pe teme de psihologie sociala, economie, politologie. Acest lucru este posibil prin proiecte cu finantare europeana destinate cresterii capacitatii administrative.

- Programe de educatie civica. Destinate in special tinerei generatii, programele de educatie civica au menirea de a transmite copiilor sau tinerilor informatii despre modul in care statul lucreaza in comunitatea in care ei traiesc, care sunt principalele procese sociale sau mecanisme institutionale. In acest scop, organizatiile neguvernamentale pot coopera cu scolile, bibliotecile sau locuitorii (parintii copiilor).
- Managementul diversitatii. Unul dintre cele mai eficiente instrumente de stimulare a participarii civile si a activitatilor creative in acest domeniu. Administratia va fi centrata pe respectarea diversitatii in societate, a egalitatii drepturilor diferitelor grupuri si in educarea cetatenilor si propriilor angajati, prin cursuri si seminarii, care sa-i ajute sa își desfășoare activitatea in lumina principiului egalitatii si al respectului pentru identitatea celuilalt.
- Portalul activitatii creative a societatii. Utilizarea potentialului creativ al cetatenilor se poate realiza prin dezvoltarea unui portal prin care cetatenii sa-si poata prezenta propunerile, ideile sau comentariile referitoare la activitatile sau proiectele administratiei. Oamenii pot fi motivati sa se implice in procesul decizional de la nivel local prin promovarea / premiarea / implementarea celor mai bune idei, propuneri dintr-un an.
- E-guvernare. Administratia modernizata inseamna si digitalizare, posibilitatea derularii activitatii in sistem online (de la plata taxelor si impozitelor pana la semnatura electronica, trimiterea de petitii via internet, organizare de referendumuri online sau chiar vot in sistem electronic). Este nevoie de o strategie coerentă de comunicare a avantajelor acestor noi tehnologii și de explicare a modului în care ele vor simplifica și asista munca funcționarilor. De asemenea, pe baza unei evaluări a impactului introducerii diverselor sisteme informatizate, ar trebui să existe o situație clară cu evoluția numărului de locuri de muncă afectate (detașate, modificate, desființate) pentru fiecare direcție sau serviciu.
- Dotarea departamentului IT din cadrul Primariei Bordei Verde cu resursele necesare (umane, financiare, tehnice) si dezvoltarea unei retele corespunzatoare infrastructurii IT in toata comuna.
- Crearea cadrului legislativ adecvat e-guvernarii în sensul creșterii transparenței și a facilitării interacțiunii virtuale între cetățeni/firme/organizații și administrație, atât locală cât și centrala.

Provocarile implementarii Strategiei de Dezvoltare Durabila 2021-2027 in comuna Bordei Verde

Se stie ca administratia publica este un sistem destul de invecitat, incorsetat in vechi cutume si deprinderi care deja nu mai raspund nevoilor societatii actuale. De aceea, prezenta Strategie este o provocare serioasa in egala masura pentru politicieni, administratia publica, societatea civila si mediile sociale, ea adresandu-se fiecarei persoane din comunitate. Implementarea corecta si asumarea ODD prevazute in Agenda 2030, ca si cooperarea intre institutii pot transforma fiecare cetatean intr-un beneficiar al noilor politici si al unui mod de viata mult imbunatatit fata de cel apartinand secolului trecut. Trecerea trebuie sa fie facuta de la administratia sectoriala, disparata, organizata pe domenii de activitate la un mod inovativ de management public in care sa existe nu doar o stransa legatura intre institutii si activitati, ci si intre obiectivele de pe termen mediu si lung si planificarea bugetara adecvata. Forma actuala de administratie, propusa spre schimbare, trebuie sa aiba ca principal rezultat castigarea increderii cetatenilor in institutiile statului, dorinta lor de implicare si identificarea si aplicarea celor mai corecte si inovatoare politici sociale.

O conditie preliminara pentru implementarea prezentei Strategii o constituie asumarea persistentei si a rabdarii cu care se va face schimbarea, tinand cont de faptul ca

rezultatele nu vor aparea imediat, iar majoritatea actiunilor prevazute in acest document implica schimbarea atitudinilor si a obiceiurilor tuturor cetatenilor. Societatea romaneasca a experimentat schimbari de mentalitate in ultimii 30 de ani, de la schimbarea regimului comunist intr-unul democratic, de la un stat izolat dincolo de Cortina de Fier la un Stat Membru NATO si al Uniunii Europene. Adaptabilitatea locuitorilor reprezinta punctul forte in implementarea tuturor schimbarilor prevazute si intrarea intr-o noua etapa de dezvoltare locala si nationala.

Actuala Strategie este in sine o provocare serioasa, dat fiind contextul implementarii ei in conditiile crizei globale provocate de pandemia de coronavirus, scaderea PIB si a activitatii economice, cresterea datoriei publice, dar aceste aspecte ne obliga la adoptarea unor masuri si politici sustenabile, centrate pe prioritatile perioadei post-criza.

In acelasi timp, se stie ca o buna guvernare a sistemului public atrage dupa sine o satisfactie generala din partea cetatenilor. Odata ce individul isi achita datoria fiscala, asteptarile privind furnizarea de bunuri si servicii publice de calitate cresc.

Gradul de satisfactie al locuitorilor comunei Bordei Verde fata de serviciile administratiei publice (note acordate de la 1 la 10, unde 1 = foarte scazut, 10 = foarte ridicat)

- a) Accesul la servicii publice si infrastructura = 7,56
- b) Calitatea serviciilor publice = 7,34
- c) Increderea in institutiile publice = 8,46
- d) Multumirea fata de serviciile publice = 6,32,
- e) Multumirea fata de sistemul administrativ = 5,78
- f) Multumirea fata de guvernul central = 5,30
- g) Calitatea serviciilor de protectie a copilului = 7,61
- h) Calitatea locuintelor sociale = 6,36
- i) Calitatea sistemului de pensii = 5,46

Implementarea prin Planul de Dezvoltare

Strategia devine eficienta prin armonizarea prioritatilor de la toate nivelurile, precum si prin cooperarea tuturor partilor implicate in procesul de planificare, publice, private si civile. Planul de Dezvoltare, gandit pe termen mediu si lung, este suficient de flexibil pentru a se adapta la schimbarile care pot aparea, dar si ferm gandit pentru a trasa tendintele viitoare in conformitate cu nevoile comunitatii.

In acelasi timp, trebuie sa existe o legatura / concordanta intre prioritatile de dezvoltare si planificarea bugetara, in conformitate cu obiectivele pe termen lung ale comunei. Criza economica, migratia, limitarea finantelor publice intaresc nevoia de a gasi solutii inovative si eficiente, cum ar fi, de exemplu, utilizarea energiei regenerabile, implicarea societatii civile in procesul decizional, educatia pe tot parcursul vietii, toate ca posibile solutii pentru provocarile comunei din acest secol.

Exemple de proiecte ce se pot dezvolta in domeniul e-guvernarii:

- Instruirea angajatilor Primariei Comunei Bordei Verde,
- Dezvoltarea infrastructurii IT a Primariei / Eficientizarea infrastructurii existente
- Adoptarea procedurilor interne la e-guvernare,
- Implementarea infrastructurii de comunicatii distribuite a localitatii,
- Informarea, educarea locuitorilor cu privire la modalitatile prin care pot accesa serviciilor Primariei prin intermediul internetului,
- Implementarea platformelor integrate, interoperabile si deschise de e-guvernare,
- Transparenta decizionala prin e-guvernare,
- Eficientizarea bugetelor de IT si crearea unei structuri autonome de IT

Programe de finantare pentru administratia publica:

Cel mai accesat Program in perioada 2014-2020 a **fost POCA, Programul Operational Capacitate Administrativa** care promoveaza crearea unei administrații publice moderne, capabilă să faciliteze dezvoltarea socio-economică, prin intermediul unor servicii publice competitive, investiții și reglementări de calitate, contribuind astfel la atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020. Pentru a putea îndeplini acest rol, administrația publică are nevoie de resurse umane competente și bine gestionate, un management eficient și transparent al utilizării resurselor, o structură instituțional-administrativă adecvată, precum și de proceduri clare, simple și predictibile de funcționare. O astfel de administrație trebuie să fie capabilă să ofere decidenților politici instrumentele necesare fundamentării și implementării unor politici publice în interesul cetățenilor. Optimizarea administrației este o condiție importantă pentru punerea în aplicare a oricărei schimbări structurale către o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

Monitorizarea Strategiei de Dezvoltare Durabila a Comunei Bordei Verde

Monitorizarea modului in care este implementata Strategia se poate face alaturi de partenerii sociali si reprezentantii societatii civile.

Consiliul Local Bordei Verde este cel care aproba Strategia prin Hotarare de Consiliu Local si, odata la doi ani, in primul si al treilea an de mandat, poate emite un Raport de Progres privind Implementarea Strategiei, in care se pot propune solutii sau modificari pentru acele aspecte din Strategie care nu au fost indeplinite. In acest fel, se demonstreaza faptul ca Strategia este un instrument de lucru viu, adaptabil si ajustabil permanent, pentru a se plia cate mai bine pe nevoile comunitatii careia ii este destinata. Monitorizarea se poate efectua plecandu-se de la principiul parteneriatului public-privat si pe cel al finantarii partilor direct implicate, statul, mediul privat si societatea civila. Strategia va contine o serie de indicatori cu rol semnificativ in masurarea rezultatelor (beneficiilor) obtinute in raport cu obiectivele pe termen lung. Indicatorii vor marca cele mai importante aspecte ale dezvoltarii, progresului obtinut, pentru a informa comunitatea locala intr-o maniera transparenta despre ceea ce s-a reusit sa se realizeze, permitand fiecarui cetatean sa participe la discutii în cunostinta de cauza, sa evalueze corectitudinea prioritatilor si masurilor alese, precum si sa realizeze conexiunea dintre rezultatele asteptate si responsabilitatea implementarii obiectivelor strategice.

V.2. Initiativa cetateneasca

Obligatiile juridice internationale ce le revin statelor implica crearea de catre acestea a conditiilor – economice, politice, sociale, culturale, juridice – care sa sprijine in mod activ competenta si capacitatea persoanelor de a se angaja, in mod individual sau in asociere cu alte persoane, in activitati civice.

Principiile drepturilor omului ce stau la baza relatiei dintre autoritațile publice si actorii societatii civile sunt:

- Participarea – Se recunoaște rolul societatii civile in societate, iar actorii societatii civile sunt liberi sa actioneze independent si sa sustina pozitii diferite de cele ale autoritatilor publice.
- Non-discriminarea – Toti actorii societatii civile sunt invitati si abilitati sa participe la viata publica, fara niciun fel de discriminare.
- Demnitatea – Autoritatile publice si actorii societatii civile urmaresc scopul comun de a îmbunatati viata, jucand in acelasi timp diferite roluri. Respectul reciproc este crucial in aceasta relatie.
- Transparenta si responsabilitatea – A actiona in interesul public inseamna deschidere, responsabilitate, claritate, transparenta si raspundere din partea

functionarilor publici. Este vorba, de asemenea, de transparenta si responsabilizare si fata de publicul larg.

Conditii esentiale ce stau la baza bunei practici:

Mediu politic si public favorabil – Mediu politic si public ce pune in valoare si incurajeaza contributia civica. In practica, institutiile si functionarii publici raspund actorilor societatii civile in interactiunea lor obisnuita.

Mediu de reglementare stimulant – Legislatia, regulile si practicile administrative sunt conforme standardelor internationale si activitatilor de protectie a societatii civile. In acest cadru sunt integrate atat accesul la justitie al actorilor societatii civile, institutiilor nationale independente si eficiente in domeniul drepturilor omului, cat si accesul la mecanismele internationale privind drepturile omului. Existenta unor legi si politici rezonabile este vitala, insa acestea vor ramane ineficiente daca nu sunt implementate in mod corespunzator.

Libera circulatie a informatiei – Accesul gratuit la idei, date, rapoarte, initiative si decizii pentru a permite societatii civile sa constientizeze si sa se informeze despre problemele in domeniu, sa determine preocuparile, sa se angajeze in mod constructiv si sa contribuie la solutionarea acestora.

Srijin si resurse pe termen lung – Masuri pentru crearea capacitatilor persoanelor marginalizate si asigurarea accesului la resurse, la locurile de reuniune si la tehnologii.

Spatii comune pentru dialog si colaborare – A asigura un local destinat societatii civile in procesul decizional.

Standardele juridice internationale cu privire la activitatea societatii civile

Un mediu sigur si propice pentru activitatea societatii civile trebuie sprijinit de un cadru juridic national solid, avand la baza legislatia internationala privind drepturile omului.

Libertatea de exprimare, de asociere, de intrunire pasnica si dreptul de a participa la viata publica sunt drepturi ce le permit oamenilor sa se mobilizeze pentru schimbari pozitive. Orice persoana, in mod individual sau in asociere cu alte persoane, ar trebui sa se bucure de aceste drepturi esentiale pentru activitatea civica.

Cele mai multe instrumente internationale de baza privind drepturile omului includ dispozitii ce tin direct de protectia libertatilor publice si se refera toate la principiul nediscriminarii:

- Declaratia Universala a Drepturilor Omului (articolele 19, 20, 21);
- Pactul international cu privire la drepturile civile si politice prevede dreptul la libertatea de opinie si de exprimare, de intrunire pasnica si asociere, precum si participarea la viata publica (articolele 19, 21, 22, 25);
- Pactul international cu privire la drepturile economice, sociale si culturale prevede dreptul de a forma sau de a face parte dintr-un sindicat si de a participa la viața culturala (articolele 8, 15);
- Conventia cu privire la eliminarea tuturor formelor de discriminare impotriva femeilor prevede dreptul femeilor de a participa la viata politica, economica si culturala (articolul 3);
- Conventia internationala privind eliminarea discriminarii rasiale interzice discriminarea in ceea ce privește modul de exprimare, intrunire si asociere, si in conducerea vietii publice (articolul 5);
- Conventia cu privire la drepturile copilului prevede libertatea de exprimare, de asociere si de întrunire pasnica (articolele 13, 15);
- Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilitați garanteaza dreptul la libertatea de opinie si de exprimare, precum si accesul la informație, participarea la viața politica si publica, precum si la viața culturala (articolele 21, 29, 30);

- Convenția internațională pentru protecția tuturor persoanelor contra disparițiilor forțate prevede dreptul de a forma și participa liber în organizațiile și asociațiile, ce caută să stabilească circumstanțele disparițiilor forțate și soarta persoanelor dispărute, și să acorde asistența victimelor disparițiilor forțate (articolul 24);
- Convenția internațională privind protecția drepturilor tuturor lucrătorilor migranți și a membrilor familiilor acestora prevede dreptul de asociere (articolul 26).

Libertățile de exprimare, de asociere și de întrunire pasnică și dreptul de a participa la viața publică servesc ca mijloc de exercitare a multor altor drepturi civile, culturale, economice, politice și sociale. Acestea abilitază femeile, bărbații și copiii să se angajeze în activități ce vizează schimbări pozitive în sânul societății.

- a) Libertatea de exprimare. Libertatea de exprimare include dreptul de a cauta, primi și răspândi informații și idei de orice gen. Este vorba de informații și idei din discursuri politice și religioase, ce țin de viața publică, de drepturile omului, precum și de viața culturală și artistică. Domeniul de aplicare cuprinde exprimarea unor idei ce pot fi considerate ca profund ofensatoare, sub rezerva unor limitări (de ex., a se vedea Planul de acțiune de la Rabat privind interzicerea instigării la ura națională, rasială sau religioasă, ce constituie o incitare la discriminare, ostilitate sau violență, 05 octombrie 2012). Orice formă de exprimare și mijloacele de diseminare a informațiilor astfel exprimate sunt protejate: limbajul vorbit, scris și cel al semnelor, precum și exprimarea non-verbală prin imagini și obiecte de artă. Exprimarea ideilor și informațiilor este posibilă prin cărți, ziare, broșuri, postere, desene animate, bannere, haine și fapte de drept. Aceasta include orice mijloc de exprimare audiovizual, precum și electronic și bazat pe internet.
- b) Libertatea de asociere. Aceasta se referă la orice grup de persoane sau entități care, în mod colectiv, acționează, exprimă, promovează, urmăresc sau apără interese comune. Exemple de libertate de asociere include aderarea și participarea – sau alegerea de a nu participa – în cadrul unor organizații ale societății civile, cluburi, cooperative, ONG-uri, asociații religioase, partide politice, sindicate, fundații sau asociații on-line. „Capacitatea de a cauta, securiza și utiliza resurse este esențială pentru existența și funcționarea eficientă a oricărei asociații, indiferent de dimensiunea acesteia. Dreptul la libertatea de asociere include dreptul de a cauta, primi și folosi resurse – umane, materiale și financiare – din surse interne, externe și internaționale” (A/HRC/23/39, alin. 8).
- c) Libertatea de întrunire pasnică. O întrunire pasnică este o adunare temporară, non-violentă într-un spațiu privat sau public într-un anumit scop. Aceasta include demonstrații, greve, procesiuni, mitinguri sau greve cu ocupare de local.
- d) Dreptul de a participa la viața publică. Gestionarea vieții publice este un concept larg ce se referă la exercitarea puterii politice, în special la exercitarea puterii legislative, executive și administrative. Acesta acoperă toate aspectele legate de administrația publică și formularea și implementarea politicii la nivel internațional, național, regional și local. Participarea poate avea loc prin intermediul unor reprezentanți liber alesi sau direct, prin aprobarea sau modificarea constituției, elaborarea legislației și dezvoltarea unor politici, printr-un proces decizional asupra unor aspecte publice în cadrul unui referendum, participarea la adunări a poporului cu factori de decizie cu privire la anumite probleme de nivel local. Dreptul la libertatea de asociere, inclusiv dreptul de a constitui și adera la organizații și asociații implicate în viața politică și publică, este esențial pentru exercitarea dreptului de a participa la viața publică.
- e) Non-discriminare. Toate drepturile de mai sus sunt garantate pentru toate persoanele, fără a face vreo deosebire de orice gen, cum ar fi rasa, culoarea, sexul, limba, religia, opiniile politice sau de altfel, identitatea de gen, originea socială sau

naționala, bunurile materiale, statutul la naștere sau orice alt statut. Aceste drepturi se aplica femeilor, copiilor, popoarelor indigene, persoanelor cu dizabilități, persoanelor aparținând grupurilor minoritare sau grupurilor cu risc de marginalizare sau excludere, inclusiv victimelor discriminării pe motiv de orientare sexuală a acestora și identitate de gen; apatrizilor, refugiaților sau migranților, precum și asociațiilor, inclusiv grupurilor neînregistrate.

Aceste standarde internaționale se aplica în toate ramurile statului: executiva, legislativa și judecătorească; altor autorități publice sau guvernamentale, la orice nivel – național, regional sau local. Statul, de asemenea, trebuie să protejeze persoanele de acte comise de persoane private sau entități ce ar submina dreptul la aceste libertăți. Statul are responsabilitatea primordială de a promova și proteja exercitarea acestor drepturi.

Libertățile de exprimare, de asociere și de întrunire pasnică cuprind sarcini și responsabilități speciale, prin urmare, exercitarea acestora poate fi subiect al anumitor limitări. Orice restricții trebuie să fie prevăzute de lege și trebuie să fie inerente pentru respectarea drepturilor sau a reputației altor persoane, sau pentru protecția securității naționale sau a ordinii publice, sau a sănătății publice, sau a moravurilor. Aceste motive nu pot fi invocate ca justificare pentru subminarea oricarei susțineri a democrației bazate pe pluripartidism, principii democratice și a drepturilor omului.

„Niciunul dintre noi, în parte, nici guvernele nu dețin toate faptele, cele mai bune idei sau nu cunosc toate motivele, ce stau la baza problemelor, pe care încercăm să le rezolvăm. Putem doar beneficia de înțelepciunea colectivă. Prin urmare, este important să auzim toate părțile, mai ales persoanele marginalizate, înainte de a lua o decizie. De exemplu, Comitetul pentru Drepturile Omului adună informații dintr-o gamă largă de surse: Guvernele propriu-zise, Organizația Națiunilor Unite, societatea civilă. Aceasta contribuie la elaborarea observațiilor și recomandărilor noastre finale, care conturează măsurile practice, pe care urmează să le întreprindă guvernele pentru armonizarea legislației și practicilor cu obligațiile lor prevăzute de tratatele privind drepturile omului pe care le-au ratificat”. - Profesorul Sir Nigel Rodley, Președinte, Comitetul ONU pentru Drepturile Omului, octombrie 2014

Contribuția parteneriatelor la dezvoltarea locală

Elementul central al dezvoltării societății civile îl constituie parteneriatele, stabilite atât la nivel local, cât și național sau European. Schimbul de know-how și proiectele comune duc la schimbare de mentalități și tipare comportamentale, precum și la însușirea unui mod deschis de implicare cetățenească în administrarea propriei comunități. Totodată, se pot identifica oportunități și se pot stabili tipuri noi de parteneriate cu diferiți actori, organizații neguvernamentale, instituții de cercetare, investitori, mediul antreprenorial etc, care duc invariabil la obținerea unor rezultate palpabile cu impactul așteptat.

Parteneriatele reprezintă o bună ocazie de promovare a propriilor interese locale în context internațional astfel încât să atragă expertiză și finanțare. Ele pot îmbrăca diferite forme, de la parteneriate încheiate la nivel regional, național sau European, până la acțiuni comune cu entități private care au ca scop îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare stabilite.

Viziunea curajoasă a acestei Strategii constă în hotărârea de a aduce alături parteneri cu competențe diferite și expertiză solidă pentru a contribui la planul de dezvoltare a comunei Bordei Verde. Subiecte sensibile precum schimbările climatice, energia regenerabilă, asigurarea hranei și a sănătății populației pot primi soluții prin cooperarea cu instituțiile ale statului, dar și cu investitori, instituții financiare, fundații, organizații etc. Acest lucru ar reprezenta un bun punct de pornire în asigurarea asistenței oferite în procesul de dezvoltare prin mobilizarea competențelor, a rețelelor de profesioniști și a finanțării private. În același timp, parteneriatele stabilite pe plan local pot reprezenta prototipuri de

parteneriate incheiate la nivel national sau european, pastrandu-se valorile si obiectivele locale.

Rolul societatii civile este pe deplin recunoscut pe plan national si international, promovandu-se transformarea diversitatii intr-o oportunitate de dezvoltare locala. In acelasi timp, diversitatea se poate transforma in discriminare pe diferite criterii, de aceea rolul societatii civile este important in promovarea principiului Agendei 2030 "nu lasam pe nimeni in urma".

Organizatiile de tineret sunt un vector de dezvoltare locala, intrucat ele au capacitatea de a oferi lideri implicati in viata comunitatii, cu viziune si grad ridicat de adaptabilitate la noile conditii socio-economice.

Tinerii sunt o resursa importanta de valori si competente, ca si femeile si preotul comunitatii care pot oferi principii si valori precum comunicarea, dialogul bazat pe non-violenta, pacea si reconcilierea.

De aceea, se pot derula proiecte care sa promoveze specificul local, sa stimuleze dezvoltarea si initiativa locala si sa transforme societatea civila intr-un instrument important de progres. Astfel, locuitorii comunei Bordei Verde se pot organiza in diferite grupuri de lucru din care sa faca parte si reprezentanti din alte medii, pentru a identifica si propune solutii si metode de obtinere a dezvoltarii locale. Incurajarea creativitatii acestor grupuri va duce invariabil la dezvoltarea unui sector asociativ, filantropic si de voluntariat in domenii precum dezvoltarea economica, mediul inconjurator, cultura, incluziunea sociala sau democratia locala. Sentimentul apartenentei la comunitate, prin implicare si actiune poate transforma fiecare membru al comunitatii in factor de crestere. Pentru ca intregul potential intelectual si creator al unei persoane sa duca la dezvoltarea unei economii inovative si competitive, modelul economic cunoscut pana acum trebuie sa fie schimbat. Trebuie pus accentul pe promovarea initiativei personale si a antreprenoriatului, pe transferul de cunostinte si monetizarea ideilor inovatoare, astfel incat fiecare locuitor al comunei Bordei Verde sa poata deveni un promotor de idei, solutii pentru o economie adaptata noilor realitati.

Tendintele actuale ale economiei globale indica o serie de tari aflate in curs de dezvoltare care devin competitori seriosi economiilor stabile prin forta de munca ieftina si investitiile in tehnologie si expertiza. De aceea, trebuie identificat un model economic rentabil, care sa poata concura cu pietele asiatice, de exemplu. Iar acest lucru nu se poate face decat prin incurajarea liberei initiative, a antreprenoriatului creator si a implicarii personale in dezvoltarea comunitatii din care face parte fiecare persoana. Este demonstrat ca tarile competitive sunt cele cu capital uman scump, adica oamenii cu idei, experienta si motivatie devin vectori de crestere locala si regionala. In acelasi timp, inovarea, crearea nu sunt rezultatul efortului unei singure persoane, ci al cooperarii, deschiderii fata de alte opinii, expertizei. Oamenii participa la activitati creatoare utilizandu-si fiecare abilitatile si perspectivele personale asupra respectivelor realitati. Este nevoie de dezvoltarea unei culturi a cooperarii, prin aparitia platformelor comune de lucru in administratia locala, educatie sau cultura.

Situatia actuala din comuna Bordei Verde

In acest moment nu sunt detinute date suficiente pentru a stabili relevanta organizatiilor civile si filantropice din comuna Bordei Verde. Activitati filantropice si de voluntariat se deruleaza de catre Biserica sau scoala, alaturi de cativa parteneri locali sau regionali. Tocmai de aceea este necesara dezvoltarea sectorului nonprofit, atat datorita impactului pozitiv in societate, cat si a influentei economice asupra intregii comunitati.

Analiza SWOT a sectorului ONG-urilor in comuna Bordei Verde

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> -Dinamica accentuata a sectorului, atat din punct de vedere al numarului de organizatii infiintate, cat si al domeniilor acoperite, -Calitate crescanda a serviciilor oferite de catre organizatii, prin cooptarea profesionistilor cu experienta nationala si internationala, -Grad mare de creativitate in identificarea solutiilor la problemele comitatii -Existenta unui numar crescand de programe de finantare pentru societatea civila 	<ul style="list-style-type: none"> -Desi proiectele sunt generoase, impactul creat de ele este relativ restrans, organizatiile adresandu-se unui numar mic de beneficiari, incercand sa ofere solutii pentru probleme punctuale, -Incapacitatea organizatiilor de a dezvolta proiecte si programe in mod holistic, care sa realizeze interconectarea de comunitati, -Instabilitatea membrilor organizatiilor, care nu reusesc sa ofere coeziune
Oportunitati	Amenintari
<ul style="list-style-type: none"> -Deschiderea spre nou si informatiile de ultima ora determina din ce in ce mai multe persoane, in special tineri, sa se implice in problemele comunitatii, -Schimbarea comportamentului oamenilor, care sunt mult mai deschisi si toleranti fata de schimbarile din comunitate 	<ul style="list-style-type: none"> -Mediatizare insuficienta a initiativelor din domeniul voluntariatului si filantropiei, -Discrepanta intre costuri si rezultate (mediu de finantare cu fluctuatii mari), - Insuficienta cunoastere a rolului ONG-urilor

Activitati filantropice

Din ce in ce mai multe organizatii se implica in activitati filantropice, sustinand financiar proiecte cu impact social, de regula initiative punctuale, pe termen scurt, existand insa si practici de implicare pe termen lung si in parteneriate care pot fi extinse si in viitor. Proiectele propuse a fi dezvoltate vor avea un dublu scop, pe de o parte educarea populatiei in spiritul filantropiei, iar pe de alta parte, rezolvarea unor nevoi ale beneficiarilor carora le sunt pregatite.

Exista si companii care finanteaza diferite proiecte cu impact in comunitate, astfel de parteneriate public-private intalnindu-se din ce in ce mai des in peisajul social.

Comunitate si societate civila

In functie de specificul lor, organizatiile nonprofit pot oferi servicii unor anumite grupuri de beneficiari, pot proteja si promova interesele propriilor membri (aici incluzandu-se organizatiile minoritatilor etnice, de exemplu), in timp ce alte organizatii aduc in prim-plan politicile publice, promovand un cadru de dezvoltare comunitara transparent si progresist.

Locuitorii comunei, in special tinerii, pot fi antrenati in activitati de voluntariat sau filantropice, raspunzand nevoilor comunitatii, intrucat exista inca disponibilitate de implicare ce, din pacate, nu este urmata de o actiune concreta. Dar si persoanele in varsta reprezinta o resursa viabila pentru organizatii, pentru ca ele manifesta deschidere catre participarea civica. Conform unui studiu realizat la nivel national (Achimescu, 2013), cea mai mare deschidere catre participarea civica o prezinta persoanele de varsta medie, cu studii superioare, cu identitate europeana, cu multe contacte sociale, cu nivel ridicat de toleranta si consumatoare de media si internet.

Prin participarea la diferite actiuni cu impact comunitar, oamenii au posibilitatea de a-si exprima cat mai liber valorile fata de mediul in care traiesc, identifica solutii si idei, iar comunitatile, ca intreg, se mobilizeaza exemplar.

Prin activitatile derulate, proiectele propuse si rezultatele obtinute, se poate afirma ca organizatiile nonprofit contribuie din plin la coeziunea grupurilor, a comunitatilor, oferind oamenilor oportunitatea de a-si descoperi interese comune, hobby-uri sau practici.

Programele europene precum **"Tineret in actiune"**, **"Europa pentru cetateni"**, **"Active Citizens Fund"** finantate prin **Fondul Social European** sunt instrumente viabile de dezvoltare a initiativei cetatenesti in localitate.

Exemple de actiuni si proiecte care se pot desfasura in comuna Bordei Verde in perioada 2021-2027

1. Dezvoltarea diferitelor forme asociative (organizatii, fundatii, asociatii) in comuna, pornind de la grupuri de initiativa deja existente sau domenii / zone ale comunei inca neacoperite,
2. Stabilirea diferitelor forme de parteneriat intre organizatii avand ca principal scop remedierea unor probleme punctuale sau comunitare intr-o maniera holistica,
3. Promovarea comunicarii si transparenteii intre organizatii si comunitate, prin platforme electronice de comunicare,
4. Oferirea de educatie cetateneasca locuitorilor comunei prin cursuri, seminarii, activitati integrate in care sa fie implicati locuitori apartinand unor diferite categorii de varsta si educatie,
5. Crearea de parteneriate intre administratia locala si organizatii pentru solutionarea unor probleme la nivel local,
6. Accesul resurselor umane din organizatii (inclusiv voluntarii) la sisteme de instruire oferite de organisme cu expertiza in domeniu,
7. Infiintarea unui centru comunitar unde locuitorii comunei sa se poata intalni periodic in cadrul unor activitati cu impact local. Primaria, administratia publica locala, nu trebuie sa ramana in afara unor astfel de initiative, ci sa devina partener implicat. Numai in acest fel, locuitorii, in special cei tineri, vor avea sentimentul ca pot participa din plin la dezvoltarea locala, alegand pe viitor sa ramana aici in loc sa plece in alte parti.

ECONOMIE LOCALA

V.3 Impactul economic al pandemiei de COVID-19, 2020

Criza sanitara cauzata de pandemia de coronavirus, desi afecteaza societatea si piata muncii pentru urmatorii ani, poate fi privita ca o oportunitate pentru schimbari ireversibile. In prezent, afecteaza modul de lucru cunoscut, a dus la cresterea somajului, la scaderea veniturilor populatiei, pierderea sigurantei locului de munca si amplificarea fenomenului saraciei si inechitatii sociale.

Natura unica a crizei COVID-19 a dus la comparatia cu starea de razboi din cauza pierderilor de vietii omenesti, a starii de carantina si a recesiunii economice. Desi se fac analize si pronosticuri asupra efectelor contractiei economice, inca exista incertitudini in aceasta privinta deoarece nu exista informatii concrete privind deciziile politice care se vor lua la nivel local si international, nu se cunoaste evolutia pandemiei si nu se stie gradul de imunitate oferit de actualele variante de vaccin. Organismele internationale incep sa afirme din ce in ce mai clar ca se prefigureaza o recesiune economica mai grava decat cea din anii 30 din secolul trecut, economia UE contractandu-se cu 8,3% in 2020, cu o crestere de 5,8% in 2021. Totusi, aceste efecte vor diferi de la o regiune la alta sau de la un domeniu la altul, asa cum si revenirea economica va fi inegala.

Un exemplu in acest sens il constituie sectorul medical unde cheltuielile au crescut semnificativ in toate tarile ca urmare a eforturilor guvernelor de a imbunatati capacitatea de diagnosticare si tratament al bolnavilor de COVID-19. Intr-o mare masura au fost afectate si companiile manufacturiere, unde munca fizica a angajatilor nu s-a putut face din alta parte, iar productia a stagnat sau chiar s-a inchis (de ex. Industria componentelor pentru automobile fabricate in companii internationale, industria confectiilor etc) Cele mai putin afectate par sa fie companiile din sectorul IT care chiar si-au marit veniturile pe toata perioada crizei si carantinei, intrucat au crescut vanzarile de servicii si produse digitale

(videoconferinte, scoala online, jocuri online, comert digital, digitalizarea administratiei publice).

Organizatia Internationala a Muncii semnalizeaza impactul pe care criza actuala il are asupra **cantitatii** locurilor de munca (prin cresterea somajului), a **calitatii** locurilor de munca (prin scaderea salariilor si acces limitat la protectie sociala), precum si asupra **grupurilor vulnerabile**.

Toate tarile au inceput sa introduca sau sa extinda masuri destinate sprijinirii companiilor si angajatilor in egala masura, recurgand la diferite programe care sa pregateasca contracararea viitoarei crize.

Exemple de masuri intreprinse:

a) Scurtarea timpului de lucru – permite companiilor sa reduca numarul de ore lucrate pentru a-si pastra totusi capacitatea de plata a angajatilor. Conform datelor inregistrate, la sfarsitul lunii aprilie 2020, in Uniunea Europeana fusesera deja depuse aproximativ 42 de milioane cereri pentru acest program.

b) Protectia sociala – reprezinta o parte indispensabila a politicii de raspuns la criza economica, intrucat stabilizeaza economia prin sprijinirea locurilor de munca. In acelasi timp, grupurile vulnerabile financiar (familiile monoparentale, tineri, familii cu venituri scazute, parinti care se confrunta cu probleme cauzate de inchiderea scolilor) pot primi plati pe loc, in timp ce concediile medicale vor fi extinse pentru a impiedica raspandirea virusului, pentru a asigura stabilitatea financiara pentru cei care se afla in carantina si care nu pot lucra de acasa. Un alt element de luat in calcul il reprezinta perioadele de asteptare care trebuie sa fie sustinute financiar (de exemplu, pana la aflarea rezultatelor testelor).

c) Acoperire financiara pentru angajatii "non-standard" – aceasta masura se poate aplica acelor angajati care se afla in risc de pierdere a veniturilor si care nu sunt reprezentati de sindicate. Este vorba de angajatii din acele domenii vulnerabile afectate de criza economica (turism, constructii, retail, HoreCa, PFA) si carora li se pot oferi masuri de protectie sociala precum plata concediilor medicale, asistenta sociala si ajutor de somaj.

d) Fondul de Ajustare la Globalizare – este masura Uniunii Europene de asistenta financiara oferita afacerilor si regiunilor cele mai afectate de pandemie, dar si de globalizarea comertului, oferind cursuri de calificare si recalificare pentru angajati, alocatii pentru cautarea unui loc de munca, stimulente de creare de locuri de munca pentru angajatori, alocatii de mobilitate, sau alocatii de formare sau de subzistenta (inclusiv alocatii pentru ingrijitori).

Este din ce in ce mai evident faptul ca aceasta pandemie duce la o "alta normalitate" reprezentata de accelerarea mediului virtual. Dupa socul creat de acest virus asupra vietii tuturor locuitorilor planetei, distantarea sociala impusa a dus la noi modalitati de lucru de la distanta prin intermediul internetului, de a colabora prin platforme online, de a concepe noi strategii de vanzare in online, de a oferi produse si servicii si chiar de a identifica noi modalitati de a face administratie publica online. In timp ce unele solutii de adaptare la contextul creat de coronavirus par a fi pe termen scurt, implementarea rapida a noilor tehnologii poate duce la un nou mod de viata pe termen lung si la schimbari in ceea ce priveste productivitatea muncii, chiar si de la distanta. Utilizarea progresiva a tehnologiilor digitale, chiar daca intr-un ritm mai lent la inceput, a dus deja la cererea pe piata muncii a celor care detin noi abilitati si cunostinte care sa raspunda nevoilor contextului actual. Acest lucru se intampla in detrimentul locurilor de munca unde se deruleaza activitati repetitive, manufacturiere, bazate pe cateva abilitati. Prin urmare, atat afacerile, cat si mediul educational au inceput deja sa ofere online cursuri, seminarii, traininguri, pregatind momentul in care aceste lucruri se pot face exclusiv cu distantare fizica.

Pandemia de COVID-19 a demonstrat importanta investirii in "capital" imaterial, in cunostinte si mijloace tehnice digitale, pentru a se putea trece cu succes peste astfel de provocari. Acest "capital" imaterial include competente economice precum brandingul (publicitatea si studiul de piata), investirea in expertiza si instruirea capitalului uman, precum si redefinirea capitalului organizational care trebuie sa fie suficient de flexibil pentru a se adapta la noul tip de piata. Acest lucru se traduce prin promovarea conceptului de "companie / organizatie rezistenta la situatii de disconfort" prin creativitate, experimentarea noilor solutii, colaborare si gandire critica.

Oportunitatile create de COVID-19

Dincolo de lupta pentru supravietuire in perioada pandemiei si de dupa aceasta, trebuie identificate oportunitatile care pot schimba in bine societatea, prin "reinventarea" care sa duca la crearea de plusvaloare (noi bunuri si servicii, noi modele de business, noi canale de distributie si comunicare, noi abilitati insusite de catre angajati).

In perioada imediat urmatoare, un rol important il au cercetarea si inovatia ca motor de stimulare a productivitatii, intrucat ele creeaza noi tehnologii si idei, sau le reconfigureaza pe cele deja existente pentru schimbarea fundamentala a modului in care functioneaza businessul actual. Acest lucru va avea un efect pozitiv asupra competitivitatii companiilor, regiunilor sau economiilor, cercetarea si inovarea contribuind deja la cresterea productivitatii muncii in doua treimi din statele Uniunii europene, conform statisticilor.

Chiar daca a scazut numarul de startup-uri nou infiintate sau deja existente din cauza pandemiei, se prefigureaza o crestere a veniturilor in sfera activitatilor de tip Business-to-Customer, orientate spre client, in loc de Business-to-Business, afectate de restrictiile de mobilitate.

In alta ordine de idei, se poate spune ca aceasta criza provocata de pandemia de COVID-19 are un efect benefic si asupra mediului inconjurator. Incalzirea globala a dus la aparitia virusurilor si microbilor care au inceput sa migreze in diferite parti prin circulatia oamenilor si a marfurilor. De aceea, este foarte importanta gasirea unor mijloace de a combate aceste doua inconveniente. Pandemia a adus cateva imbunatatiri pe termen scurt asupra mediului inconjurator, intrucat starea de carantina, izolarea au facut ca nivelul de poluare si cel a gazelor de sera sa scada simtitor. In luna aprilie a anului 2020, nivelul emisiilor de CO2 a fost mai scazut cu 17% fata de cel din aceeasi perioada a anului 2019, cu o scadere de aproape 50% a impactului provocat de transportul terestru.

Schimbarea brusca si radicala a vietii normale a dus la oprirea multor practici sociale care faceau parte deja din natura umana, iar adaptarea la noile conditii si invatarea necesita eforturi considerabile din partea tuturor care pot reprezenta baza unor schimbari la nivel mai larg, in domenii diferite precum igiena, asigurarea hranei, mobilitatea, utilizarea apei, munca si ingrijirea celorlalti din cadrul familiei.

Cercetarea si inovarea sunt principalii stimulenti ai transformarii digitale si ecologice a societatii noastre, determinand eliminarea emisiilor de carbon si atragand dupa sine economia circulara. Fiecare transformare a intregului sistem produce consecinte asupra politicilor publice care devin din ce in ce mai constiente de necesitatea identificarii unor solutii pe termen lung mai degraba decat incercarea de a rezolva urgentele de moment. Noile programe de revigorare economica vor duce la transformari radicale ale tuturor sectoarelor de activitate, atentia trecand spre strategii de reducere a emisiilor de carbon si de dezvoltare sustenabila. Acum este momentul sa fie promovate domenii precum eco-designul, durabilitatea sau reducerea deșeurilor. Pentru depasirea crizei de coronavirus, parteneriatele public-private create pentru atingerea unor obiective pe termen lung vor fi de preferat in locul masurilor de salvare gandite pe termen scurt.

Actiunile intreprinse in aceasta perioada vor fi centrate pe construirea unui sistem bine structurat de rezistenta la astfel de amenintari pe termen lung. In primul rand, ca raspuns

la pandemie, este de importanta vitala a se investi in sistemele de sanatate nationale pentru a le face mai pregatite si capabile de raspuns rapid in baza celor mai recente descoperiri stiintifice. In al doilea rand, programele de revigorare economica trebuie sa includa masuri de sprijin pentru companiile care, pastrandu-si activitatea si angajatii, au fost afectate de pandemie sau care investesc in digitalizare si instruire.

In mijlocul crizei sanitare si al recesiunii economice care deriva din prima, planurile de redresare economica vor sprijini schimbarile care vor avea loc prin investitii in oameni, mediu si economie bazata pe emisii reduse de CO₂. Acest lucru va duce la imbunatatirea sistemului sanitar, precum si la o regandire a intregului lant alimentar din lume.

Prioritati si directii de actiune pe termen lung

a)Inovarea orientata spre consumator

Experienta globala arata ca aproximativ 73% din inovatiile industriale nu se transforma in produse de succes deoarece nu sunt centrate pe utilizator, chiar daca sunt deosebite din punct de vedere al inovarii. Prin urmare, este necesara crearea unui sistem de cercetare si inovare bazat pe utilizator / consumator, prin intelegerea nevoilor acestuia. Numarul mare de utilizatori duce, invariabil, si la imbunatatirea serviciilor si produselor.

b)Exercitiul inovatiei deschise

In economia moderna, rolul institutiilor de educatie superioara sau de cercetare devine mai important daca activitatea de cercetare si inovare depaseste spatiul de laborator si se orienteaza spre cooperarea cu intreprinderi sau persoane care pot oferi solutii, idei, expertiza ce pot deveni un alt model inovator de business.

c)Antreprenoriat inovativ

Globalizarea poate fi privita ca o oportunitate pentru antreprenori de a-si incepe sau stabili afacerile in acele orase si tari care le ofera conditiile optime pentru dezvoltarea afacerilor lor. Se stie ca antreprenoriatul este forta inovatoare a economiei, intrucat ofera posibilitatea fiecaruia de a-si gasi propria cale spre dezvoltare, tocmai de aceea posibilitatile de sprijin ale partenerilor sociali sau ale ONG-urilor ar trebui mai mult folosite (clusterelor, incubatoarele de afaceri, centrele de competenta sau sistemul de mentorat in afaceri).

d)Cultura activitatii creative

Activitatea creativa nu este doar un fenomen individual, ci social, presupunand schimburi de idei si experiente care sa duca la imbunatatirea vietii. Creativitatea trebuie folosita atat in viata profesionala, cat si in cea personala, manifestandu-se in idei noi, dar si deschidere fata de nou. In mediul economic, cultura activitatii creative promoveaza implicarea antreprenorilor in dialog social, dezvoltarea unor noi abilitati, crearea mediului propice acestor activitati, atragerea investitiilor si dezvoltarea exporturilor, utilizarea cadrului si mecanismelor institutionale adecvate.

Pentru aceste directii de actiune pe termen lung, s-au putut identifica si cateva posibile modalitati de a le implementa:

- a) Cooperarea cu cercetatori si organizatii,
- b) Internationalizarea activitatii de cercetare,
- c) Programul de dezvoltare a clusterelor
- d) Achizitia de software
- e) Intarirea competitivitatii internationale a institutiilor de cercetare,
- f) Inovarea programului de achizitii,
- g) Educatie creativa
- h) Crearea "bancilor de idei",

i) Garantii oferite inovarii sub forma de cupoane, sprijin financiar etc

Este clar ca, la nivelul UAT Bordei Verde, e nevoie de implementarea unor masuri de instruire digitala a locuitorilor, mai ales a celor tineri, astfel incat acestia sa se poata adapta mult mai usor la noile conditii economice. Aparitia "locurilor de munca verzi" duce invariabil si la nevoia crescuta de cunoscatori ai echipamentelor si limbajului digitale. Pe plan local, prin proiecte cu finantare europeana si in parteneriat cu entitati publice sau private care pot oferi instruire, administratia publica locala poate asigura sansa locuitorilor de a-si insusi cunostintele necesare pe piata muncii. Prin proiecte de tipul "scoala dupa scoala" sau "invatare pe parcursul vietii", oamenii nu numai ca pot sa treaca la un nivel superior de educatie si instruire, dar se pot integra mult mai bine pe piata muncii, unii putand sa devina ei insisi antreprenori. Noul Plan de Redresare si Rezilienta subliniaza importanta initiativei private, asa ca locuitorii comunei Bordei Verde, prin instruire, au sansa de a-si dezvolta propria afacere.

V. 4. Agricultura

Strategia Romaniei in domeniul agriculturii

Sectorul agricol și zonele rurale ale UE sunt esențiale pentru bunăstarea cetățenilor europeni. Agricultura și industria noastră alimentară fac din UE unul dintre cei mai importanți producători de alimente și garanți ai securității alimentare din lume, furnizând, de asemenea, milioane de locuri de muncă pentru cetățenii europeni.

Fermierii din UE sunt și primii gardieni ai mediului natural, întrucât se ocupă de resursele naturale pe 48 % din terenurile UE; acestora li se adaugă silvicultorii, cu un procent suplimentar de 40 %. Zonele rurale ale UE sunt gazdele unor sectoare inovatoare cum ar fi bioeconomia. În plus, zonele rurale reprezintă baze importante pentru recreere și turism. Însă pe măsură ce temperaturile continuă să crească, iar mediul natural continuă să se degradeze, fermierii și silvicultorii sunt cel mai direct afectați.

Agricultura UE a înregistrat progrese reale în ceea ce privește clima și mediul înconjurător, reducând, începând din 1990, emisiile de gaze cu efect de seră cu 20 %, iar nivelurile de nitrați din râuri cu 17,7 %. Cu toate acestea, provocările identificate sunt în continuare valabile. Dacă dorim să ne modernizăm economia, să ne protejăm mediul și să ameliorăm calitatea produselor noastre alimentare, dezechilibrele din lanțul alimentar trebuie corectate, de la agricultură și pescuit și până la industria produselor alimentare și a băuturilor, la transport, la distribuție și la consum.

Obiectivele de dezvoltare durabilă arată calea de urmat. Se estimează că un sistem mondial alimentar și agricol care s-ar conforma ODD ar putea crea noi valori economice de peste 1,8 mii de miliarde EUR până în 2030. Acesta ar putea oferi produse alimentare nutritive și la prețuri abordabile unei populații mondiale în creștere, ar genera venituri mai mari, ar contribui la refacerea pădurilor, a resurselor de apă dulce și a ecosistemelor și ar fi mai rezilient la riscurile legate de schimbările climatice. Se estimează că practicile durabile de producție alimentară și agricolă vor crea peste 200 de milioane de locuri de muncă cu normă întreagă la nivel mondial până în 2050. Și în acest caz, cererea publică este în creștere. Tot mai mulți cetățeni apreciază alimentele a căror producție aduce beneficii sporite pentru societate, precum produsele ecologice, produsele cu indicații geografice, sistemele locale de producție de alimente cu o amprentă de carbon redusă, precum și producția alimentară inovatoare cu emisii scăzute de dioxid de carbon.

Agricultura ecologică, cu accent pe protecția mediului și bunăstarea animalelor, a înregistrat o creștere constantă în toate statele membre ale UE începând din 2005 și se preconizează că va continua să crească în calitate sa de principal exportator și importator de produse agroalimentare din lume, UE este bine plasată pentru a beneficia

de avantajele oferite de această oportunitate economică și pentru a deveni un lider mondial în domeniul produselor alimentare durabile.

Acest lucru poate fi realizat printr-o abordare cuprinzătoare, care să implice o schimbare reală a modului în care sunt produse, transformate, consumate și distribuite produsele alimentare; trebuie astfel să fie accelerată tranziția către un sistem alimentar durabil, bazat pe principiile economiei circulare.

Comisia Europeană a propus modernizarea politicii agricole comune (PAC), planurile naționale ale statelor membre trebuind să reflecte principiile stricte de durabilitate cuprinse în obiectivele PAC. Politica comună în domeniul pescuitului a condus la progrese considerabile în ceea ce privește îmbunătățirea caracterului durabil al pescuitului european. Cu toate acestea, punerea în aplicare corespunzătoare a politicii comune în domeniul pescuitului – inclusiv gestionarea durabilă a tuturor stocurilor de pește și dezvoltarea unei acvaculturi durabile – rămâne esențială.

Sprijin pentru tranziția către o agricultură durabilă prin intermediul unei PAC modernizate Viitoarea PAC (2021-2027) va continua să asigure accesul la alimente de calitate superioară și să acorde un sprijin puternic pentru modelul unic european de agricultură, cu un accent mai puternic pe mediu și climă, sprijinind continuarea tranziției spre un sector agricol mai durabil și spre dezvoltarea unor zone rurale dinamice.

Noile obligații includ: conservarea solurilor bogate în carbon prin protejarea zonelor umede și a turbăriilor, un instrument obligatoriu de gestionare a nutrienților pentru a îmbunătăți calitatea apei, care să reducă nivelurile de amoniac și de protoxid de azot, rotația culturilor, în locul diversificării culturilor. Toți agricultorii care beneficiază de sprijinul PAC vor trebui să respecte aceste standarde de bază.

Fiecare stat membru va trebui să elaboreze scheme ecologice menite să sprijine și/sau să stimuleze fermierii să aleagă cu prioritate practici agricole benefice pentru climă și mediu, în plus față de cerințele obligatorii pe care trebuie să le respecte. Mai mult, agricultorii vor avea posibilitatea de a contribui în continuare la consolidarea durabilității, primind sprijin suplimentar prin diferite programe voluntare.

În acest context, este important să se impună prin lege o utilizare mai prudentă a antimicrobienelelor, pentru a se reduce riscul creșterii rezistenței animalelor și a oamenilor la antimicrobiene, să se urmărească Planul de acțiune al UE privind combaterea risipei de alimente, să se acorde o atenție sporită standardelor de bunăstare a animalelor, să se asigure utilizarea pesticidelor conform unor modele durabile și să se transforme biodeșeurile, reziduurile și rebuturile în resurse valoroase. Transparența la nivelul lanțurilor valorice și stimulentele pentru ca producătorii și supermarketurile să ofere alimente durabile și sănătoase și consumatorii să aleagă astfel de alimente ar putea fi încurajate prin măsuri adecvate și inovatoare, inclusiv printr-o mai bună educare și informare a consumatorilor, pentru ca aceștia să beneficieze de opțiuni reale, sănătoase și la prețuri abordabile. Trecerea la modele mai durabile ale consumului de produse de origine animală ar aduce în plus beneficii semnificative pentru sănătatea consumatorilor și ar avea un efect pozitiv asupra mediului natural.

Agricultura ocupă un loc important în economia României și are perspective considerabile de dezvoltare în context european, datorită condițiilor pedoclimatice favorabile și potențialului în sfera producției ecologice. În perioada 1995-2016, contribuția agriculturii la formarea PIB-ului național a înregistrat o scădere majoră, de la 14,7% în 1995 la 4,7% în 2016, în condițiile în care ponderea forței de muncă ocupată în agricultură avea o valoare foarte apropiată de cea înregistrată în 1995.

Se previzionează că, la nivel global, cererea de alimente va crește cu 70% până în 2050, ca urmare a populației din ce în ce mai numeroase și a sporirii veniturilor (MADR, 2012). Conform Strategiei pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung

2020 - 2030 agricultura joacă un rol important în România, raportat la mărimea populației rurale și la gradul de ocupare a forței de muncă.

În comparație cu alte țări din UE, sectorul agricol din România are o pondere relativ ridicată în valoarea adăugată brută (VAB), dar a rămas în urmă în ceea ce privește productivitatea muncii. Unul dintre obiectivele României este de a avea un sector agroalimentar durabil și competitiv, centrat pe exportul de produse cu valoare adăugată înaltă, rezistent la provocările globale.

Pandemia de COVID-19 a reliefat problemele legate de dependenta de importuri și de necesitatea asigurării unor stocuri și produse alimentare/medicale de baza, tocmai de aceea viitoarele direcții de acțiune vor viza, în primul rând, nu doar conservarea terenurilor agricole și combaterea degradării solurilor, dar și creșterea producției interne, iar acest deziderat poate fi atins prin investiții în modernizare, conform cerințelor UE.

În anul 2015, ponderea forței de muncă în agricultură, în România, era de 25,9%, fiind cea mai mare pondere din UE, a cărei medie era de 4,4%. 84% dintre lucrătorii în agricultură din România se încadrau în categoria personalului nesalarat, în timp ce ponderea medie a lucrătorilor nesalariați din sectorul agricol în UE era de 72%, valoarea adăugată brută generată la nivel de lucrător fiind redusă cu circa 50% față de media UE20.

Toate acestea arată că agricultura românească se confruntă cu o problemă majoră privind productivitatea scăzută a muncii și implicit randament relativ mic al producției agricole. În ciuda productivității scăzute, România este printre principalii exportatori de porumb și grâu la nivel mondial, datorită mărimii suprafeței agricole disponibile. Astfel, provocarea viitoare este de a îmbunătăți nivelul productivității agricole, fără a periclita factorii de mediu (aer, apă, calitatea solului, biodiversitatea), prin eliminarea principalilor factori limitatori ai randamentului producției: fragmentarea exploatațiilor agricole și lipsa cooperării între fermieri (aproape 75% din fermele din România au o suprafață mai mică de 2 ha și 70% au venituri mai mici de 2.000 euro), nivelul de pregătire al fermierilor, nivelul redus de capitalizare, statutul profesional nedefinit cu claritate al agricultorului, nivelul de dotare tehnologică al fermelor. România este mult în urma altor țări europene din punctul de vedere al sistemului de irigații, în condițiile în care seceta afectează frecvent peste 50% din terenul agricol, iar numai 12% din terenul agricol dispune de irigații viabile. În anul 2016, a fost elaborat și aprobat Programul Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România, cu o valoare a investițiilor de cca. 1 miliard euro, care vizează adaptarea agriculturii la schimbările climatice și reducerea efectelor acestora asupra producției agricole, în principal, dar și asupra altor factori de mediu, precum și a populației, prin reabilitarea infrastructurii principale de irigații existente și aparținând domeniului public al statului.

Agricultura ecologică și produse tradiționale

Agricultura ecologică este un sistem dinamic în România, înregistrând în ultima perioadă o tendință ascendentă. În anul 2010, totalul suprafeței cultivate după metoda de producție ecologică era de 182.706 ha (cca. 1,4% din totalul suprafeței agricole utilizate), iar la sfârșitul anului 2017 de 258.470,927 ha, cu un număr total de aproximativ 8.434 de operatori certificați în sistemul de agricultură ecologică, o creștere de circa 41,5%.

În vederea creșterii competitivității, a încurajării produselor locale și a protejării resurselor naturale a fost creat cadrul legislativ privind atestarea produselor tradiționale, rețetelor consacrate și utilizarea mențiunii facultative de calitate „produs montan” – acesta din urmă în scopul dezvoltării zonelor montane, pentru sprijinirea producătorilor din aceste areale și pentru creșterea valorii adăugate a produselor. Înregistrarea produselor în sisteme de calitate naționale și europene reprezintă o sursă de valorificare a produselor ale căror caracteristici sunt legate de originea geografică, benefică pentru economia rurală. Astfel,

sistemele de calitate pun accentul atât pe producția de bunuri alimentare calitative, cât și pe siguranța și securitatea alimentară a consumatorilor.

Cercetarea, noile tehnologii și materii prime, cât și o mai bună utilizare a nutrienților sau a tratamentului gunoiului de grajd pot schimba modul de producție agricolă de astăzi, pentru trecerea la o economie circulară funcțională.

Este necesară o analiză a calității nutriționale a produselor agricole, întrucât conținutul de nutrienți al anumitor categorii de legume este în scădere din cauza utilizării masive a pesticidelor și fertilizanților non-organici.

Finanțarea europeană

Implementarea politicilor agricole ale UE a sporit într-o oarecare măsură sustenabilitatea economiei agrare românești prin racordarea la normele și standardele comunitare de calitate și competitivitate, inclusiv sub aspect ecologic și susținerea financiară a fermelor mari prin plăți directe în cadrul mecanismelor de Politică Agricolă Comună (PAC).

Cu toate acestea, în cei 10 ani de la aderarea la UE, nu s-a reușit găsirea unor soluții practice pentru sprijinirea micilor gospodării de subzistență, astfel încât 2,6 milioane de unități de tip tradițional țărănesc, circa jumătate din total, au fost considerate neeligibile și Capitolul II: Obiectivele pentru Dezvoltare Durabilă au rămas în afara sistemului plăților directe pe suprafața de teren. Această situație s-a corectat prin ajustarea corespunzătoare a schemelor de aplicare a plăților directe din primul pilon al PAC, în cadrul ciclului financiar multianual (CFM) al UE 2014-2020. De asemenea, în CFM Post 2020 se vor aduce, în continuare, ameliorări ale sistemului de plăți directe dedicate gospodăriilor țărănești de subzistență.

Orizont 2020

- Dezvoltarea unor programe pentru promovarea consumului de alimente sănătoase
- Continuarea Programului Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România
- Susținerea producției și diversificarea speciilor autohtone cu valoare genetică ridicată, dar deficitare pe piața internă, în domenii precum legumicultura, creșterea efectivelor la rasele valoroase de suine, taurine și bivoli, sectorul avicol, colectarea și comercializarea lânii, apicultură, pescuit și acvacultură, inclusiv prin stimularea cercetării-dezvoltării în domeniul agro-alimentar
- Creșterea numărului de produse recunoscute la nivel european / atestate tradițional / atestate ca rețete consacrate
- Susținerea și atragerea tinerilor fermieri
- Creșterea numărului de fermieri activi înregistrați în sistemul de agricultură ecologică și creșterea suprafeței agricole certificate ecologic
- Creșterea numărului de grupuri aplicante/operatori economici înregistrați pe scheme de calitate naționale și europene
- Promovarea bunelor practici agricole pentru prevenirea și combaterea poluării solului

Tinte 2030

- Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10%, similar cu nivelul înregistrat în anul 2014
- Finalizarea cadastrului agricol
- Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018
- Menținerea și extinderea diversității genetice a semințelor, a plantelor cultivate și a animalelor de fermă și domestice și a speciilor sălbatice înrudite
- Creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone

- Creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole
- Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și fructelor de pădure în zona montană. Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică

Strategia UE in sectorul alimentar "Farm to Fork" (De la ferma la consumator)

Strategia „De la fermă la consumator” reprezintă o nouă abordare cuprinzătoare a modului în care europenii apreciază durabilitatea sistemelor alimentare. Este vorba de o oportunitate de îmbunătățire a stilurilor de viață, a sănătății și a mediului. Crearea unui mediu alimentar favorabil care să faciliteze alegerea unei alimentații sănătoase și durabile va fi benefică pentru sănătatea și calitatea vieții consumatorilor și va reduce costurile legate de sănătate pentru societate. Oamenii acordă o atenție sporită aspectelor legate de mediu, de sănătate, precum și aspectelor sociale și etice și, mai mult ca niciodată, caută valoare în produsele alimentare. În pofida urbanizării societăților, oamenii doresc să se simtă mai aproape de produsele alimentare pe care le consumă. Ei își doresc produse alimentare proaspete, mai puțin prelucrate și obținute în mod durabil. Iar apelurile la scurtarea lanțurilor de aprovizionare s-au intensificat în timpul epidemiei actuale. Consumatorii ar trebui să aibă posibilitatea de a alege produse alimentare durabile, iar toți actorii din lanțul alimentar ar trebui să privească aceste lucruri ca o responsabilitate și o oportunitate.

Produsele alimentare europene au reputația de a fi sigure, hranitoare și de înaltă calitate. În prezent, acestea ar trebui să devină și referința mondială în materie de durabilitate. Deși tranziția către sisteme mai durabile a început deja, satisfacerea nevoilor alimentare ale unei populații mondiale aflate în creștere rapidă continuă să reprezinte o provocare pentru modelele actuale de producție. Producția de alimente duce în continuare la poluarea aerului, a apei și a solului, contribuie la declinul biodiversității și la schimbările climatice și consumă cantități excesive de resurse naturale, în timp ce o parte importantă a alimentelor este irosită. În același timp, o alimentație de slabă calitate contribuie la apariția obezității și a unor boli precum cancerul.

Pandemia de COVID-19 a evidențiat importanța unui sistem alimentar robust și rezistent, care să funcționeze în toate circumstanțele și care să fie capabil să asigure accesul la o aprovizionare suficientă cu produse alimentare la prețuri accesibile pentru cetățeni. De asemenea, această pandemie ne-a sensibilizat extrem de bine cu privire la interrelaționarea dintre sănătate, ecosisteme, lanțurile de aprovizionare, modelele de consum și limitele planetei. Este evident că trebuie să facem mult mai mult pentru a asigura sănătatea noastră și a planetei. Pandemia actuală este doar un exemplu. Apariția din ce în ce mai frecventă a secetelor, a inundațiilor, a incendiilor forestiere și a noilor organisme dăunătoare reprezintă o reamintire constantă a faptului că sistemul nostru alimentar este amenințat și că el trebuie să devină mai durabil și mai rezistent.

Obiectivele UE sunt de a reduce amprenta ecologică și climatică a sistemului alimentar al UE și de a consolida rezistența acestuia, de a asigura securitatea alimentară în condiții de schimbări climatice și de declin al biodiversității, de a conduce o tranziție globală către o durabilitate competitivă de la fermă la consumator și de a explora noi oportunități. Acest lucru înseamnă:

- asigurarea faptului că lanțul alimentar, care acoperă producția, transportul, distribuția, comercializarea și consumul de produse alimentare, are un impact neutru sau pozitiv asupra mediului, conservând și refăcând resursele terestre, de apă dulce și marine de care depinde sistemul alimentar; contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la impactul acestora; protejarea terenurilor, a

- solului, a apei, a aerului, a sănătății plantelor și a sănătății și bunăstării plantelor; și inversarea declinului biodiversității;
- asigurarea securității alimentare, a nutriției și a sănătății publice - garantarea faptului că fiecare persoană are acces la produse alimentare suficiente, nutritive și durabile, care respectă standarde înalte de siguranță și calitate, sănătatea plantelor și sănătatea și bunăstarea animalelor și care răspund, în același timp, nevoilor și preferințelor alimentare; precum și
  - menținerea accesibilității produselor alimentare, generând, totodată, profituri economice mai echitabile în cadrul lanțului de aprovizionare, astfel încât, în ultimă instanță, alimentele cele mai durabile să devină și cele mai accesibile, stimulând competitivitatea sectorului de aprovizionare al UE, promovând comerțul echitabil, creând noi oportunități de afaceri și asigurând totodată integritatea pieței unice și sănătatea și siguranța la locul de muncă.

Noul Plan de Redresare si Rezilienta are, printre obiectivele sale, si:

- Implementarea planului de extindere accelerată a rețelelor de apă și canal pentru UAT-uri cu peste 2000 locuitori, implementarea programului “prima conectare la apă și canalizare” și colectarea și tratarea apelor uzate urbane în aglomerările cu mai puțin de 2000 locuitori folosind fose;
- Modernizarea sistemelor de irigații, dezmlăștiniri și antigrindină prin lucrări de combatere a eroziunii solurilor, riscului de alunecări și degradarea terenurilor;
- Creșterea eficacității prognozelor și avertizărilor meteorologice la apariția riscului de producere a inundațiilor în vederea diminuării pierderilor umane și materiale;
- Controlul poluării mediului din sursa agricolă prin dezvoltarea unei scheme de finanțare pentru construire de platforme la nivel de ferme mici și medii, pentru colectarea, managementul și valorificarea gunoiului de grajd.

Economia circulară bazată pe agricultura ecologică reprezintă în continuare un potențial în mare măsură neexploatat pentru fermieri și cooperativele acestora. De exemplu, biorafinăriile avansate care produc bioîngrășăminte, furaje proteice, bioenergie și produse biochimice oferă oportunități pentru tranziția către o economie europeană neutră din punct de vedere climatic și pentru crearea de noi locuri de muncă în producția primară. Fermierii ar trebui să profite de oportunitățile de reducere a emisiilor de metan provenite de la creșterea animalelor prin dezvoltarea producției de energie din surse regenerabile și prin investirea în digestoare anaerobe pentru producția de biogaz provenit din deșeuri și reziduuri agricole, cum ar fi gunoiul de grajd. Fermele au, de asemenea, potențialul de a produce biogaz din alte surse de deșeuri și reziduuri, cum ar fi din industria alimentară și a băuturilor, din canalizare, ape uzate și deșeuri municipale. Clădirile și hambarele aparținând unei ferme agricole sunt adesea perfecte pentru amplasarea panourilor solare, iar astfel de investiții ar trebui să aibă prioritate în viitoarele planuri strategice PAC. Comisia va lua măsuri pentru a accelera adoptarea de către piață a acestora, precum și a altor soluții de eficiență energetică în sectoarele agricol și alimentar, atât timp cât aceste investiții sunt realizate în mod durabil și fără a compromite securitatea alimentară sau biodiversitatea, în cadrul inițiativelor și programelor din domeniul energiei curate.

Sectorul agricol in comuna Bordei Verde

Principala activitate economica a comunei este agricultura, zona fiind renumita pentru fertilitatea solului încă din secolele trecute. De aceea, aici se cultiva atat cereale, grau, orz, porumb, secara, cat si plante industriale si tehnice, rapita, soia sau floarea soarelui. In trecut, zona era renumita si pentru plantatiile de dud, atat de necesare la cresterea viermilor de matase, dar aceasta ocupatie a incetat in timp, ceea ce a dus la eliminarea duzilor.

Zootehnia se practica de subzistenta, oamenii crescand in special oi si capre in gospodariile proprii.

Avand in vedere aceste aspecte, se poate spune a este necesara o identificare a resurselor locale, a bazei materiale existente, a oportunitatilor privind reinvierea unor mestesuguri traditionale (morarit si panificatie, prelucrarea si comercializarea produselor agricole, reparatii si intretinere utilaje si alte echipamente agricole, tamplarie, dulgherie, materiale de constructii, reparatii, reabilitare si construire locuinte, confectii metalice, croitorie, cismarie, activitati ce se pot practica in asociatii familiale, mici ateliere) actiuni ce ar putea aduce beneficii economice multiple si ar putea absorbi forta de munca locala.

Pe teritoriul comunei isi desfasoara activitatea asociatii familiale, societati comerciale a caror activitate se incadreaza in sfera prestarilor de servicii in domeniile: agricol si morarit, comert, mici producatori de rachiu si tuica, precum si de produse ale oieritului.

Sistarea unora dintre activitatile economice, abandonarea sau lasarea in paragina a bazei de materiale implica blocarea unor terenuri cu constructii si echipamente, ce ar putea fi disponibilizate si realocate unor activitati din domeniu; agriculturii sau altor activitati industriale, de depozitare si transport, cu perspective de dezvoltare.

Analiza SWOT a sectorului agricol in comuna Bordei Verde

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Terenuri si spatii disponibile pentru dezvoltare economica; - Preocuparea si deschiderea autoritatilor locale pentru stimularea si sprijinirea dezvoltarii mediului de afaceri; - Stimulente locale si fiscalitate redusa locala, atat cat permite legea; - Planuri funciare locale concrete pentru dezvoltarea economica; -Infrastructura de transport rutier relativ dezvoltat. -Asezarea geografica optima pentru dezvoltarea agroturismului 	<ul style="list-style-type: none"> - Slaba diversificare a sectoarelor economice si dependenta celor dezvoltate de sectorul agricol - Lipsa asociatiilor de intreprinzatori locali; - Acces limitat la finantarea intreprinderilor locale; - Acces limitat la tehnologie inalta si rezultate ale activitatilor de cercetare-dezvoltare; - Parteneriatele public-privat insuficient exploatare; - Proprietate agricola importanta, dar faramitata si necultivata in proportie de circa 60%; - Lipsa stimulării utilizării consumului produselor locale, cu exceptia pietelor agro-alimentare; - Lipsa cursurilor locale de management destinate micilor intreprinzatori; -Ritm lent al crearii unor activitati economice adecvate potentialului rural; -Practicarea unui management neperformant din partea agentilor economici ai localitatii.
Oportunitati	Amenintari
<ul style="list-style-type: none"> - Potentialul agricol si conex agricol ridicat - Programe guvernamentale si europene de stimulare a dezvoltarii intreprinderilor - Atragerea investitorilor prin facilitati locale - Promovarea produselor locale traditionale - Implicarea actorilor locali din domeniile socio-economice in rezolvarea problemelor comunitatii - Promovarea comunei in Consiliul Judetean Braila -Existenta conditiilor propice obtinerii unor alimente ecologice bine valorificate la export; - Promovarea, prin măsuri PNDR, a dezvoltării fermelor de semisubzistentă,către productie si vânzări 	<ul style="list-style-type: none"> - Cadru legislativ insuficient pentru sprijinul IMM-urilor la debut - Instabilitatea legislativa - Atractiile turistice potentiale necesita investitii importante externe pentru a fi puse in valoare - Continuarea procedurilor birocratice, complexe si cu durata mare in timp, etc. pentru obtinerea de finantari nerambursabile sau rambursabile -Riscul producerii de alunecari de teren, viituri etc din cauza fenomenelor meteo extreme; - pierderea de forta de munca prin emigratie in domenii cheie pentru dezvoltarea judetului si, implicit, a comunei – ex. constructii; - pierderea competitiei cu alte judete pentru

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea, prin măsuri PNDR, a formării profesionale a fermierilor • Promovarea, prin PNDR, a integrării tinerilor în viața rurală, atât prin acordarea unor stimulente pentru tinerii fermieri, cât și pentru retragerea bătrânilor fermieri (proprietari) din activitate. • Promovarea prin finanțări PNDR a agriculturii ecologice • Promovarea prin PNDR a diversificării economice în mediul rural, inclusiv a inițiativelor cu impact asupra calității vieții în mediul rural (dezvoltarea serviciilor pentru populație) • Introducerea recentă în România de către MADR a sistemului de certificare a marilor de origine protejate • Posibilitatea, prin POS CCE / BERD de certificare a IMM-urilor / produselor lor • Oportunități de afaceri considerabile în domeniul producției vinului, branzeturilor și a alimentelor ecologice, în condițiile existenței unei cereri crescânde pentru aceste produse -Legislație românească și europeană centrată pe dezvoltarea unei agriculturi durabile, conforme noilor tendințe de circularitate a economiei 	<p>atragera de investitori straini;</p> <ul style="list-style-type: none"> - tendinta pe plan mondial de delocalizare catre est/tarile mai slab dezvoltate a ramurilor bine reprezentate in judet (ex. confectii) – potential generatoare de somaj; -epizootii, de tipul pestei porcine sau gripei aviare care pun in pericol efectivele de animale din ferme
---	---

Perioada post 2020 aduce cu sine o abordare total nouă a modului în care se va face agricultura, luând în considerare diverse inițiative și repere privind îmbunătățirea potențialului Statelor Membre. De asemenea, va avea în vedere că tranziția spre durabilitatea sistemelor alimentare va modifica structura economică a multor regiuni ale UE și modelele de interacțiuni ale acestora. Asistența tehnică și financiară prin intermediul instrumentelor UE, precum **fondurile de coeziune și Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR)** vor sprijini această tranziție. Cercetarea și inovarea pot contribui la punerea la punct și la testarea soluțiilor, la depășirea barierelor și la identificarea de noi oportunități de piață. În cadrul programului Orizont 2020, Comisia pregătește o cerere suplimentară de propuneri pentru prioritățile aferente Pactului verde din 2020, pentru o sumă totală de aproximativ 1 miliard EUR. În cadrul programului Orizont Europa, Comisia propune alocarea a 10 miliarde EUR pentru cercetare și inovare în ceea ce privește produsele alimentare, bioeconomia, resursele naturale, agricultura, pescuitul, acvacultura și mediul, precum și utilizarea tehnologiilor digitale și a soluțiilor bazate pe natură în sectorul agroalimentar.

V.5. Economia. Elemente ale economiei circulare

Criza COVID-19

Pandemia de COVID-19 a avut un impact semnificativ asupra mediului economic european și mondial, afectând locurile de muncă, productivitatea (în special în industriile manufacturiere), accesul la finanțare etc. Analizele economice afirmă că o revenire a economiei la nivelul anului 2019 ar fi posibilă abia în 2022, avându-se totuși în vedere variabile precum viteza de răspândire a virusului, rapiditatea de răspuns a autorităților la acesta, pastrarea regulilor de sănătate publică, ritmul de vaccinare a populației etc.

Chiar dacă a avut una dintre cele mai mici contractii economice la nivelul UE, România trebuie să treacă testul timpului și al mobilizării populației și autorităților pentru a recupera

cat mai rapid decalajul creat fata de nivelul anului 2019. Pandemia a scos la iveala disfunctionalitati care, in context de restrictii si carantina, au fost exacerbate:

- structură dezechilibrată a capitalurilor, grad de îndatorare printre cele mai ridicate din UE;
- calitatea capitalurilor proprii ale firmelor s-a deteriorat, ponderea capitalului subscris cunoscând o reducere masivă;
- gradul de acoperire a activelor prin capitalurile proprii a scăzut de la 35% în 2008 la doar 28% înainte de pandemie, cel mai scăzut din Europa;
- nivel de bancabilitate redus (aprox 100.000 companii cu potențial de a accesa finanțare, peste 50% dintre acestea cu venituri sub 100.000 euro; în jur de 12.000 companii cu venituri peste 1 mil. euro);
- folosirea resurselor pe termen scurt pentru finanțarea unor investiții pe termen lung;
- finanțare majoritară prin credit comercial (de aprox. 3 ori mai mare decât creditul bancar);
- valoare adăugată redusă, semnificativ sub media europeană (VAB/companie la sub 50% din media europeană);
- decalaj de productivitate față de media europeană;
- firme de dimensiuni mici, majoritatea rămânând în clasa de dimensiune în care au fost create sau trecând într-o clasă inferioară;
- sectoarele intensive în tehnologie slab reprezentate;
- vârsta medie a firmelor românești – 10-12 ani;
- intrarea și mai ales ieșirea de pe piață a firmelor sunt încă procese dificile (îndelungate și birocratice);
- instabilitate și impredictibilitate legislativă;
- proceduri administrative greoaie și birocratie;
- politici fiscale care duc la descurajarea comportamentelor investiționale și antreprenoriale;
- lipsa forței de muncă calificată în diverse domenii;
- capacitatea de producție instalată învechită și utilizată la maxim, acces limitat la finanțare pentru înlocuire;
- capacitate limitată de reacție, de adaptare și integrare a noilor tehnologii și de a face față mediului concurențial la nivelul pieței unice;
- costuri ridicate de producție și cu forța de muncă;
- lipsa unei culturi antreprenoriale;
- reticența în accesarea noilor instrumente de finanțare a afacerilor și/sau lipsa accesului la finanțare din cauza condițiilor de acces;
- capacitate limitată de inovare și de investire în domeniul cercetării-dezvoltării, accesul la piețele externe și internaționalizarea afacerii;
- competențele digitale reduse.

Printre masurile de redresare economica propuse in Planul National de Rezilienta si Redresare Economica, se enumera:

- Reducerea sarcinii administrative pentru companii și dezvoltarea aplicației digitale aferente registrului unic de control;
- Instrumente financiare prin transferarea a 4% din alocare către compartimentul național al programului InvestEU și prin acordare directă către Grupul Băncii Europene de Investiții pentru finanțarea anumitor domenii prioritare;
- Scheme de finanțare pentru susținerea costurilor de listare la bursă;
- Scheme de granturi pentru înființarea întreprinderilor sociale în zona rurală;
- Fond pentru buna guvernare a companiilor de stat;

- Scheme de granturi pentru organizarea și consolidarea asocierilor agricole, dezvoltarea de depozite cu servicii și a activității de marketing pentru produse și branduri locale și promovarea unor lanțuri scurte de aprovizionare.

Dezvoltarea economica durabila

Trecerea catre dezvoltare durabila trebuie sa fie prioritara pentru toti factorii decizionali de la nivel national si local, punand in practica in mod coordonat politicile UE orientate catre realizarea ODD-lor. Implementarea presupune costuri, dar respectarea deplina a normelor nu numai ca aduce beneficii directe, ci are ca efect secundar crearea de locuri de munca.

In conformitate cu baza de dovezi solide privind principalele provocari legate de durabilitate cu care se confrunta UE si oportunitatile aferente, este important sa se puna accentul pe productie si consum in domeniul materiilor prime si produselor, al alimentelor, al energiei, al mobilitatii si al mediului construit, tinand seama de implicatiile sociale ale evolutiilor din aceste domenii, domenii in care schimbarile in directia durabilitatii sunt cele mai necesare si pot fi cele mai benefice pentru economia, societatea si mediul natural al UE, cu efecte pozitive puternice la nivel mondial. Aceste domenii nu funcționeaza in mod izolat, ci sunt strans interconectate si se consolideaza reciproc.

Dezvoltarea durabila inseamna crestere economica fara impact negativ asupra mediului si societatii, promovandu-se munca si un trai decent pentru toti cetatenii, indiferent de apartenenta geografica, religioasa sau de gen. Noile politici sunt centrate pe principiul "nimeni nu e lasat in urma", urmarindu-se dezvoltarea initiativei private, a antreprenoriatului, crearea de locuri de munca, dezvoltarea intreprinderilor mici si mijlocii, astfel incat absolut toata lumea sa aiba sansa de a trai decent intr-o societate care manifesta respect atat pentru mediul inconjurator, dar pentru valori, traditii si diversitate locala.

Orientarile politice pentru viitoarea Comisie Europeana 2019-2024, reprezentand si programul Ursulei von der Leyen ca presedinte al Comisiei Europene, sustin "o economie in serviciul cetatenilor", promovand prosperitatea acestora si echitatea sociala. Principalele directii de dezvoltare propuse in perioada urmatoare sunt: sprijinirea IMM-urilor, vazute ca elemente de sustinere a economiei, uniunea economica si monetara, prin crearea unui instrument bugetar de convergenta si competitivitate pentru zona euro, intarirea pilonului social European, prin politici de salarizare echitabila pentru toti angajatii si combaterea saraciei, combaterea discriminarii la locul de munca, prin noi acte legislative, impozitarea echitabila pentru o mai buna adaptare la realitatile economiei moderne globalizate.

Cresterea economica si competitivitatea

Era industrială se pare devine incet era competitivitatii, prin asigurarea sustenabilitatii productiei si consumului, majorarea eficientei in utilizarea resurselor materiale, revitalizarea industriilor prelucratoare cu valoare adaugata mare si echilibrarea relativa cu sectorul serviciilor, care a cunoscut o dezvoltare vertiginoasa in ultimele decenii. In Romania, sectorul serviciilor a cunoscut o crestere semnificativa in ultimii ani, dar se afla inca sub media europeana, daca se face referire la activitati din comert, administratie publica, educatie sau sanatate. In schimb, contributiile creative au ajuns aproape de media UE, aparand ocupatii noi, precum cea de expert in Dezvoltare Durabila.

Sistemul financiar-bancar

Dezvoltarea economica depinde, in mod semnificativ, de complexitatea sistemului financiar-bancar. Capitalizarea in sectorul bancar romanesc este în crestere, mai ales dupa criza parcursa si care a afectat Romania mai mult decat alte tari din UE. Chiar daca nu este vorba despre evolutii spectaculoase la nivelul acestui indicator, semnalele sunt pozitive si releva un sistem financiar-bancar tot mai puternic si mai interesat de calitatea

capitalului de care dispune. Este necesar ca Romania sa continue efortul amplu de consolidare si de restructurare in sectorul bancar.

Datele statistice aferente anului 2016 au indicat datoria publica raportata la PIB de 37,4%. Romania fiind într-un proces de continua indatorare, trebuie sa arate prudenta si sa evite riscul sistemic si directionarea banilor imprumutati catre actiuni care nu genereaza dezvoltare economica, care nu au un impact social si de mediu favorabil. Romanii reusesc sa acumuleze resurse importante de capital atat in perioade de crestere economica, cat si in perioade de recesiune. Datele arată ca rata economisirii in Romania a crescut constant, depasind in 2012 media UE si media Zonei Euro (un aspect pozitiv pentru capitalul si investitiile autohtone). Criza din 2007-2008 a contribuit masiv la impulsivitatea economisirilor. Se poate observa o schimbare de comportament a cetatenilor romani, care au devenit mai prudenti cu privire la momentele in care pot avea probleme cu locul de munca, cu veniturile sau cu valoarea activelor pe care le detin.

Ocuparea fortei de munca

In anul 2017, conform Institutului National de Statistica si Eurostat, populatia ocupata a fost de 8.670.556 persoane. Rata de ocupare pentru populatia in varsta de 20-64 de ani a fost de 68,8%, dintre care 77,3% la barbati si 60,2% la femei. Varstnicii intre 55-64 de ani au inregistrat o rata de ocupare de 44,5%. Rata somajului a fost de 4,9%. Romania a inregistrat o rata a ocuparii in randurile persoanelor cu studii superioare, pentru grupa de varsta 15-64 ani, cu aproximativ 4 puncte procentuale mai mare decat media UE, respectiv 87,9% față de 84,0%.

Activitatile industriale din Romania s-au concentrat in ultimii ani in sectoarele de tehnologie joasa (low-tech) si medie (medium-tech). Industriile de tehnologie joasa (low-tech) au angajat 69% din forta de munca fata de 62% în UE. Procentajul în zona de tehnologie inalta (high-tech) este de 4% comparativ cu media UE de 7%. Se remarca evolutia dinamica in zona tehnologia informatiei si comunicatiilor din Romania, mai ales in ultimii 5-6 ani, cu o crestere a contributiei la PIB de la 3,8% in 2010, la 5,0% in 2015 si 5,3% in 2016. Se creeaza astfel premisele unei participari active si consistente a Romaniei la infaptuirea Agendei UE privind construirea pietei unice digitale.

Start-up si climatul de afaceri

Succesul unui Start-Up este strans legat de climatul de afaceri. Conform raportului „Doing Business in Uniunea Europeana 2017: Bulgaria, Romania si Ungaria” al Bancii Mondiale, Romania a facut progrese semnificative in imbunatatirea mediului antreprenorial. Raportul argumenteaza ca Romania a inregistrat progrese mai mari decat orice alt stat membru UE, cu exceptia Poloniei, din punct de vedere al alinierii la cele mai bune practici in domeniul legislatiei aplicabile mediului de afaceri. Acest lucru este deosebit de important pentru intreprinderile mici si mijlocii, care reprezinta mai mult de 98% din toate intreprinderile la nivel UE si asigura circa 66% din locurile de munca din sectorul privat.

Orizont 2020

Continuarea creării premiselor pentru aderarea la Zona Euro prin politici monetare prudente și măsuri de sprijinire a productivității și competitivității economiei românești

- Sprijinirea activității întreprinderilor mici și mijlocii, a antreprenoriatului în rândul tinerilor prin încurajarea și susținerea financiară a start-up-urilor

- Inițierea unor programe de formare profesională de bază cu finanțare UE în corelare cu cerințele pieței muncii, cu accent pe segmentele tinere sau social vulnerabile ale populației

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

- Încurajarea încheierii de contracte de muncă cu orar flexibil și / sau telemuncă / teleworking (munca de la distanță); asigurarea de facilități și servicii de sprijin pentru îngrijirea copiilor și a membrilor de familie aflați în întreținere
- Elaborarea și punerea în aplicare a unui program coerent pentru dezvoltarea turismului, inclusiv a agroturismului, generator de locuri de muncă și venituri considerabile, prin îmbunătățirea infrastructurii și căilor de acces la obiectivele turistice, profesionalizarea personalului și valorificare înțeleaptă a tradițiilor culturale și specificului național
- Valorificarea potențialului piețelor de capital și altor instrumente de finanțare, inclusiv a parteneriatelor public-privat

Tinte 2030

Păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației

- Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin startup, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare
- Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă
- Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică
- Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți

De la economia liniară la cea circulară

Procesul de tranziție către o economie circulară este strâns legat de reconsiderarea modelelor de consum și producție nesustenabile în vederea identificării oportunităților viitoare de dezvoltare. În acest sens, implementarea Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă, în special a obiectivului de dezvoltare durabilă 12, aduce în prim-plan necesitatea promovării integrate a elementelor de mediu, sociale și economice.

Cresterea calitatii vietii si accesibilitatea la preturi rezonabile a diferitelor materii prime au condus incet la supraconsumul resurselor naturale si la cresterea presiunilor asupra capitalului natural si a climei. Anii care vor urma sunt hotaratori in ceea ce priveste cresterea economica intr-un mod durabil si conform asteptarilor cetatenilor. Acest lucru va presupune schimbarea atat a produselor, cat si a materiilor prime din care acestea vor fi obtinute, astfel incat sa poata fi reutilizate si reciclate cat mai mult. Procesul de tranziție către o economie circulară este strâns legat de reconsiderarea modelelor de consum și producție nesustenabile în vederea identificării oportunităților viitoare de dezvoltare. În acest sens, implementarea Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă, în special a obiectivului de dezvoltare durabilă 12, aduce în prim-plan necesitatea promovării integrate a elementelor de mediu, sociale și economice.

In acelasi timp, aceasta noua abordare va presupune nu numai scaderea cantitatii de deseuri, ci si a exploatarii de noi resurse care sa implice costuri financiare si de mediu. În

cazul în care un produs a ajuns la sfârșitul duratei sale de viață, fie că este vorba de o pereche de blugi, de un smartphone, de un recipient alimentar sau de o mobilă, o economie circulară autentică se asigură de faptul că cea mai mare parte a valorii sale materiale se păstrează, astfel încât ceea ce înainte era considerat deșeu poate fi folosit pentru fabricarea de produse noi.

Economia circulară nu se aplică unui singur domeniu de activitate sau unor resurse singulare, ea poate să fie extinsă la nivelul tuturor sectoarelor de activitate prin intermediul diferitelor tipuri de sinergii, care pot genera prin asociere efecte cumulate de tip pozitiv sau negativ. Este o componenta a dezvoltării durabile, aducând în prim plan nevoia de optimizare a consumurilor de resurse pentru a preveni, a reduce risipa și a promova reutilizarea.

Ideea de circularitate, respectiv de închidere a buclei economice, apare schițată în 1976 în cadrul raportului „Potențialul de a substitui forța de lucru umană pentru energie” (Stahel și RedayMulvey, 1977), fiind prezentată viziunea unei bucle economice în relație cu crearea de noi locuri de muncă, creșterea competitivității economice, a economisirii resurselor și a prevenirii risipei.

Economia circulară reduce risipa și nevoia de noi resurse

Tranziția către o economie circulară, inclusiv către o bioeconomie circulară, reprezintă o oportunitate uriașă de a crea avantaje competitive pe o bază durabilă. Aplicarea principiilor economiei circulare în toate sectoarele și industriile va aduce beneficii Europei din punct de vedere social și ecologic și va avea, în plus, potențialul de a genera un beneficiu economic net de 1,8 mii de miliarde EUR până în 2030, de a crea peste 1 milion de noi locuri de muncă în UE până în 2030 și de a avea o contribuție majoră la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Având în vedere că produsele UE se bazează foarte mult pe resurse din alte părți ale lumii, UE ar putea, datorită tranziției către o economie circulară, să reducă presiunile ecologice, sociale și economice de la nivel mondial și să-și sporească totodată autonomia strategică.

UE este cel mai bine plasată pentru a beneficia de tranziția la economia circulară, întrucât își poate transforma produsele provenite din aceasta în mărci emblematice, generând astfel avantaje competitive. Pentru a își menține însă avantajul respectiv, vor trebui intensificate eforturile. Planul de acțiune pentru economia circulară adoptat de Comisia Juncker în 2015 stabilește măsuri pentru a orienta economia UE către o traiectorie circulară și a sprijini UE să devină lider mondial în această tranziție. Acesta include măsuri pentru schimbarea modelelor de consum și de producție, acordând prioritate proiectării produselor (rezistența în timp și potențialul de reparare, reutilizare și reciclare), gestionării deșeurilor (evitarea risipei, reciclarea materialelor, valorificarea energetică și evitarea depozitării în depozitele de deșeuri), precum și îmbunătățirii gradului de informare al consumatorilor. Aproape toate elementele planului de acțiune au fost deja furnizate, dar mai trebuie luate măsuri pentru a construi o economie europeană pe deplin circulară.

Strategia reînnoită a UE în domeniul bioeconomiei, prezentată în 2018, completează Planul de acțiune pentru economia circulară, îmbunătățind și extinzând utilizarea durabilă a resurselor regenerabile și permițând transformarea materiilor prime regenerabile și a subproduselor industriale în bioproduse, cum ar fi combustibili, produse chimice, materiale compozite, mobilier și îngrășăminte.

În momentul de față, este esențială concretizarea pe teren a politicilor instituite și prioritizarea noilor acțiuni la toate nivelurile guvernantei UE. De exemplu, statele membre vor trebui să pună în practică modernizarea ambițioasă a normelor UE privind deșeurile. Evaluările ciclului de viață al produselor ar trebui să devină o normă, iar cadrul de

proiectare ecologică – creat pentru creșterea eficienței produselor în vederea reducerii consumului de energie și de resurse – ar trebui să fie extins cât mai mult posibil. Trebuie accelerate lucrările începute privind substanțele chimice, mediul netoxic, etichetarea ecologică și ecoinovarea, materiile prime critice și îngrășămintele. Stimularea pieței de materii prime secundare trebuie să rămână o prioritate majoră. Activitatea legată de economia circulară a materialelor plastice, care a înregistrat succese, va trebui să rămână și în continuare un domeniu prioritar, iar celelalte industrii care consumă multe resurse și generează multă poluare, cum ar fi industria alimentară, a textilelor și a produselor electronice, vor trebui, de asemenea, să fie sprijinite și stimulate pentru a deveni circulare. Trebuie extinse și consolidate biosectoarele și protejate totodată ecosistemele, evitând în același timp supraexploatarea resurselor naturale. Continuând în această direcție, economia circulară ar trebui să devină coloana vertebrală a strategiei industriale a UE, permițând circularitatea în noi domenii și sectoare, oferind consumatorilor posibilitatea de a face alegeri în cunoștință de cauză și consolidând eforturile depuse de către sectorul public, prin achiziții publice durabile. Momentul este propice, iar opinia publică extrem de favorabilă în ceea ce privește Strategia UE privind materialele plastice arată că există un nivel crescând de înțelegere pentru a urma în continuare această cale.

Economia circulară în acțiune: UE pune în aplicare prima strategie cuprinzătoare din lume în ceea ce privește materialele plastice

Strategia UE privind materialele plastice și legislația privind articolele din plastic de unică folosință vor proteja mediul înconjurător împotriva poluării cu plastic și vor stimula în același timp creșterea și inovarea. Toate ambalajele din plastic introduse pe piața UE vor trebui să fie reciclabile până în 2030 într-un mod viabil din punct de vedere economic, microparticulele de plastic adăugate în mod intenționat și articolele din plastic de unică folosință cele mai nocive pentru care există alternative vor fi interzise, iar materialele plastice reciclate vor fi din ce în ce mai utilizate pentru a fabrica noi produse.

Economia circulara in slujba oamenilor, a regiunilor si a oraselor

Intre 2012 si 2018, numarul locurilor de munca asociate economiei circulare a crescut in UE cu aproximativ 5%, ceea ce inseamna un numar de aproximativ 4 milioane de joburi. Pe masura ce lucatorii / angajatii isi vor imbunatati abilitatile cerute de noua economie verde, se asteapta ca aceasta sa aiba un impact mult mai mare in societate. Legata de economia verde este si economia sociala, care consta nu doar in tranzitia spre "verde", ci si in intarirea incluziunii sociale, asa cum este mentionat in Planul de Actiune al "Pilonilor Europeni pentru Drepturi Sociale". Fondul Social European Plus va fi sursa de finantare a principalelor proiecte care se vor axa pe sisteme de educatie si instruire, invatare pe tot parcursul vietii si inovare sociala, derulate in cadrul Pactului pentru Abilitati prin parteneriate cu factori de decizie din diferite sectoare de activitate. Pentru ca tranzitia sa se realizeze in absolut toate regiunile europene, Politica de Coeziune le va sprijini in implementarea strategiilor economiei circulare. Solutiile economiei circulare vor fi adaptate in special regiunilor marginase si insulelor, caracterizate prin grad mare de dependenta fata de importuri, generare excesiva de deseuri din cauza turismului si a exporturilor. Mecanismul de Tranzitie Justa si Programul InvestEU vor fi cele care vor sprijini proiectele derulate special in contextul economiei circulare.

Tranzitia efectuata prin cercetare, inovare si digitalizare

Mediul de afaceri european este varful de lance in ceea ce priveste inovarea circulara. **Fondul European de Dezvoltare Regionala**, prin specializarile smart, programele **LIFE** sau **Orizont** vor suplimenta finantarile pentru intreg ciclul inovator cu scopul de a aduce cele mai bune solutii pe piata. Institutul European pentru Inovare si Tehnologie va

coordona initiativele din domeniul economiei circulare in colaborare cu universitati, organisme de cercetare, IMM-uri in cadrul Comunitatilor de Expertiza si Inovatie.

Regimul proprietatii intelectuale trebuie sa fie adaptat la noua era digitala si la tranzitia verde si sa sprijine competitivitatea afacerilor din UE.

In Romania, ca in intreaga UE, pandemia de COVID-19 a dus la identificarea celor mai performante mecanisme financiare care sa sprijine economiile afectate si sa pregateasca, in acelasi timp, trecerea spre o noua era a tehnologizarii si digitalizarii. Prin Mecanismul de Redresare si Rezilienta in baza caruia se elaboreaza Planul National de Redresare si Rezilienta a Romaniei, se finanteaza acele proiecte al caror scop final il reprezinta asigurarea ameliorării stării economiei naționale după criza generată de COVID-19, creșterea economică și crearea de locuri de muncă necesare pentru incluziunea forței de muncă.

Astfel, principalele domenii economice de finantare sunt cele privind infrastructura de orice fel, sprijinirea parcurilor stiintifice si tehnologice, tehnologiile inovatoare cu emisii scazute de carbon.

Situatia economiei locale a comunei Bordei Verde

Ca urmare a crizei sanitare și economice provocate de pandemia de coronavirus, calitatea vieții populației comunelor si orașelor mici a fost afectată prin reducerea locurilor de muncă și creșterea șomajului, reducerea veniturilor; creșterea numărului de beneficiari ai ajutorului social, reducerea cheltuielilor de consum.

In cazul comunei Bordei Verde, viata locuitorilor a fost afectata si de diminuarea activitatii de extractie a titeiului si a gazelor naturale asociate din perimetrele Bordei Verde Est, Bordei Verde Vest si Liscoteanca. Prin urmare, unele instalatii de extractie au fost desfiintate, altele au trecut in conservare.

Alte consecințe negative cu impact asupra calității vieții comunităților sunt cele din domeniul serviciilor publice prestate către populație sau din cel al infrastructurii acestor localitati.

Având în vedere implicațiile negative ale crizei economice și sanitare asupra populației, este de așteptat ca aceasta să adopte o serie de măsuri de adaptare, iar aceste măsuri să vizeze fie recuperarea nivelului de venituri ale gospodăriei, fie ajustarea consumului acesteia.

Reducerea cererii de bunuri și servicii din partea populației afectează, de asemenea, economia locală, printr-o producție mai redusă și, implicit, prin mai puține locuri de muncă.

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Capacitate de polarizare a dezvoltarii economice in zona, datorita conditiilor naturale favorabile si a facilitatilor existente - Dinamica mediului de afaceri buna; - Terenuri si spatii disponibile pentru dezvoltari economice; - Preocuparea si deschiderea autoritatilor locale pentru stimularea si sprijinirea dezvoltarii mediului de afaceri ; - Stimulente locale si fiscalitate redusa locala, atat cat permite legea; - Planuri funciare locale concrete pentru dezvoltarea economica ; -Infrastructura de transport rutier relativ dezvoltat. -Asezarea geografica optima pentru dezvoltarea 	<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa unui produs local, care să poată fi folosit pentru promovare internațională; - Slaba capacitate managerială și anteprenorială în promovarea mediului privat. - Slaba diversificare a sectoarelor economice si dependenta celor dezvoltate de sectorul agricol - Lipsa asociatiilor de intreprinzatori locali ; - Acces limitat la finantarea intreprinderilor locale; - Acces limitat la tehnologie inalta si rezultate ale activitatilor de cercetare-dezvoltare; - Ponderea microintreprinderilor si intreprinderilor mici cu activitate de comert in totalul ntreprinderilor; - Sectorul bancar-financiar slab reprezentat; - Parteneriatele public-privat insuficient exploatare; - Proprietate agricola importanta, dar faramitata

agroturismului	<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa stimulării utilizării consumului produselor locale, cu excepția pietelor agro-alimentare; - Lipsa cursurilor locale de management destinate micilor întreprinzători; - Slaba implicare a comunității de afaceri în problemele comunității; - Ritm lent al creării unor activități economice adecvate potențialului rural; - Practicarea unui management neperformant din partea agenților economici ai localității.
Oportunitati	Amenintari
<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea unor produse locale care pot fi promovate prin multitudinea de firme specializate în domeniul publicității; - Accesarea de fonduri europene prin diferitele programe. - Potențialul agricol și conex agricol ridicat - Programe guvernamentale și europene de stimulare a dezvoltării întreprinderilor - Atragerea investitorilor prin facilități locale - Promovarea produselor locale tradiționale - Implicarea actorilor locali din domeniile socio-economice în rezolvarea problemelor comunității - Promovarea comunei în Consiliul Județean Braila - Existența condițiilor propice obținerii unor alimente ecologice bine valorificate la export; - Promovarea, prin măsuri PNDR, a dezvoltării fermelor de semisubzistentă, către producție și vânzări <ul style="list-style-type: none"> • Promovarea, prin măsuri PNDR, a formării profesionale a fermierilor • Promovarea, prin PNDR, a integrării tinerilor în viața rurală, atât prin acordarea unor stimulente pentru tinerii fermieri, cât și pentru retragerea bătrânilor fermieri (proprietari) din activitate. • Promovarea prin finanțări PNDR a agriculturii ecologice • Promovarea prin PNDR a diversificării economice în mediul rural, inclusiv a inițiativelor cu impact asupra calității vieții în mediul rural (dezvoltarea serviciilor pentru populație) • Introducerea recentă în România de către MADR a sistemului de certificare a marilor de origine protejate • Posibilitatea, prin POS CCE / BERD de certificare a IMM-urilor / produselor lor • Oportunități de afaceri considerabile în domeniul producției vinului, branzeturilor și a alimentelor ecologice, în condițiile existenței unei cereri crescânde pentru aceste produse 	<ul style="list-style-type: none"> - Migrația forței de muncă înalt calificată din cauza lipsei de salarii motivationale, - Lipsa unei legislații care să sprijine începerea unor afaceri - Scăderea populației - Cadru legislativ insuficient pentru sprijinul IMM-urilor la debut - Instabilitatea legislativă - Atracțiile turistice potențiale necesită investiții importante externe pentru a fi puse în valoare - Continuarea procedurilor birocratice, complexe și cu durată mare în timp, etc. pentru obținerea de finanțări nerambursabile sau rambursabile - Riscul producerii de alunecări de teren, viituri etc din cauza fenomenelor meteo extreme; - Derularea dificilă a investițiilor majore și pe termen lung din cauza instabilității monedei naționale - Pierderea de forță de muncă prin emigratie în domeniul cheie pentru dezvoltarea județului și, implicit, a comunei – ex. construcții; - Pierderea competiției cu alte județe pentru atragerea de investitori străini; - Tendința pe plan mondial de delocalizare către est/tările mai slab dezvoltate a ramurilor bine reprezentate în județ (ex. confecții) – potențial generatoare de somaj;

Relansarea economică și accelerarea dezvoltării durabile reprezintă obiectivul esențial pentru asigurarea depășirii condiției actuale a comunei Bordei Verde. Acesta vizează crearea infrastructurilor necesare pentru favorizarea mediului de afaceri, precum și sprijinirea dezvoltării IMM-urilor, dezvoltarea accentuată a spiritului antreprenorial, dezvoltarea rurală și a agriculturii.

Totodată, este necesară construirea unor infrastructuri de afaceri eficiente și flexibile, capabile să catalizeze și să susțină dezvoltarea unor activități profitabile atât pentru antreprenori cât și pentru comunitate. Ele ar urma să constituie adevărate „pepiniere” de

afaceri de succes, care să beneficieze de diferite facilități (financiare, juridice etc.) precum și de un sprijin pentru accesul la tehnologii noi, performante, nepoluante.

Pentru asigurarea unei dezvoltări echilibrate a localitatii se impune cooperarea întreprinderilor în scopul integrării pe verticală și pe orizontală, dezvoltarea activităților de marketing și consultanță în vederea formării și dezvoltării unor abilități manageriale, antreprenoriale și de piață, precum și susținerea sectorului de cercetare-dezvoltare și transfer tehnologic, promovarea tehnologiilor curate și a celor bazate pe reciclarea materialelor.

Este necesară dezvoltarea economiei alimentare într-o manieră integrată, pentru fabricarea produselor specifice prin înființarea unor întreprinderi regionale de prelucrare a materiilor prime agricole și extinderea celor existente.

Agricultura și dezvoltarea rurală vor fi stimulate prin înființarea de ferme ecologice eficiente, crearea unor rețele de valorificare și colectare a produselor specifice, dezvoltarea serviciilor și valorificarea luciului de apă.

Administratia locala poate intia parteneriate public-private care sa creeze contextul potrivit absortiei pe piata muncii a unui numar cat mai mare de locuitori. Programele de instruire la locul de munca, facilitarea digitalizarii, crearea unui centru local de afaceri pot constitui premisele conturarii unui mediu antreprenorial solid in comuna Bordei Verde.

V.6. Servicii

Piata serviciilor prezinta o serie de caracteristici, ceea ce determina anumite particularitati. Principalele caracteristici ale pietei serviciilor sunt diversitatea, includerea doar a serviciilor marfa, dificultatea evaluarilor cantitative privind structura si dinamica pietei.

Analiza teritorială a sectoarelor terțiar și cuaternar a relevat diferențe importante ale nivelelor de dezvoltare, care se explică cel mai adesea prin: diferențele de dezvoltare în teritoriu (ce provin în special de la sectoarele primar și secundar), politicile publice utilizate, înzestrarea cu resurse naturale și accesarea acestora precum și diferențele evidente de dezvoltare a serviciilor în mediul urban față de cel rural. Diferențele existente înseamnă și probleme economice și sociale la nivelul teritoriului.

Viziunea strategiei de dezvoltare teritorială a sectoarelor terțiar și cuaternar trebuie sa urmărească planificarea, coordonarea resurselor, a valorilor și intereselor naționale, regionale, locale, atât publice cat și private, pentru a rezolva problemele identificate la nivel teritorial.

Economia României se confruntă cu următoarele probleme, resimțite puternic și la nivelul serviciilor din sectoarele terțiar și cuaternar:

- Lipsa unor strategii de dezvoltare pe termen mediu și lung;
- O dezvoltare teritorială dezechilibrată (dependentă în cazul multor teritorii de o singură ramură economică);
- O infrastructură inadecvată nevoilor curente, deci implicit și celor planificate;
- Resurse neexploatate;
- Lipsa capitalului autohton și a celui străin;
- Promovarea deficitară a serviciilor;
- Politici publice ineficiente și inadecvate;
- Influența excesivă a factorului politic;
- Număr mare de impozite și taxe;
- Birocrație excesivă;
- Corupția aparatului public;
- Legislație instabilă;
- Mediu politic si economic instabil

Prin viziunea de dezvoltare a sectoarelor terțiar și cuaternar la nivel teritorial sunt stabilite obiective care să fie în concordanță cu celelalte obiective propuse la nivel macroeconomic sau la nivelul celorlalte sectoare de activitate.

Obiectivul general este acela de: Dezvoltare a competitivității economice a teritoriului - "O Românie competitivă". Se vizează, pe ansamblu, identificarea și utilizarea eficientă a resurselor, de orice natură (inclusiv îmbunătățirea accesibilității la resursele existente) de care dispune România, consolidarea infrastructurii economice și sociale, reducerea decalajelor existente între diferitele teritorii ale țării. Pentru sectoarele terțiar și cuaternar acest obiectiv general se transpune în: Dezvoltarea competitivității economice a teritoriului - "Servicii pentru o Românie competitivă".

Pentru valorificarea potențialului semnificativ al României în serviciile aferente sectoarelor terțiar și cuaternar, având în vedere dezvoltarea durabilă și protecția mediului, strategia de dezvoltare a sectoarelor terțiar și cuaternar susține:

- Identificarea tuturor resurselor existente la nivel local, regional, național, care pot contribui la creșterea economică și socială. Creșterea accesibilității acestora și utilizarea lor cât mai eficientă.
- Dezvoltarea serviciilor terțiare și cuaternare ca alternativă de dezvoltare dar și sprijinirea industriei, agriculturii, turismului (mai ales rural) cu ajutorul serviciilor aferente acestora (care sunt componente ale sectoarelor terțiar și cuaternar). Serviciile din sectoarele terțiar și cuaternar trebuie să ajute și chiar să substituie ramurile clasice ale economiei (industria și agricultura).
- Dezvoltarea cât mai echilibrată a teritoriilor, pe baza situației existente și a priorităților stabilite de către autorități.
- Dezvoltarea economică și socială în anumite teritorii din România a depins/ depinde în mare măsură de sectorul industrial sau de cel agricol. Restructurărilor din ultima perioadă în aceste domenii fundamentale au avut și au efecte negative semnificative în cazul acestor teritorii.
- În dezvoltarea teritorială a zonelor cu specific industrial sau agricol trebuie să se urmărească o evoluție economică și socială independentă de aceste sectoare, în scopul unei dezvoltări durabile și eficiente.
- Dezvoltarea turismului, a transporturilor, a infrastructurii de interes general, a serviciilor aferente (comerciale, bancare, de telecomunicații, etc.) trebuie să potențeze dezvoltarea teritoriilor respective și chiar să crească activitățile din domeniile de bază (agricultură și industrie).
- Stimularea investițiilor, atât autohtone cât și străine, ca motor al dezvoltării.
- Realizarea de parteneriate public - privat pentru proiecte în pentru realizarea obiectivelor prioritare,
- Creșterea gradului de absorbție a fondurilor europene (mai ales pentru finanțările referitoare la dezvoltarea serviciilor: POR, POS CCE, Transport, Capacitate administrativă)
- Consolidarea serviciilor bancare pentru susținerea economiei naționale și nu pentru realizarea de profit și expatrierea acestuia. Sectorul bancar a contribuit la adâncirea crizei din România. Avem însă de-a face aici cu un cerc vicios, pentru ca adâncirea crizei a atras la rândul ei și reculul sectorului bancar.
- Utilizarea de tehnologii moderne, performante, care să permită utilizarea resurselor în condiții de maxima eficiență dar și de protecție a mediului.
- Legislație fiscală în sprijinul dezvoltării economice, inclusiv a serviciilor terțiare și cuaternare.

Este important ca fiscalitatea să fie cât mai simplă, mai stabilă, cât mai puțin împovărătoare și să stimuleze munca, dezvoltarea, investițiile, respectiv să se creeze un

mediu stabil care să permită atragerea de noi investitori și consolidarea poziției celor existenți.

În acest sens este absolut obligatoriu să se reducă evaziunea fiscală și arieratele către bugetul public național consolidat, deoarece acestea distorsionează puternic spiritul competițional și încalcă principiile elementare ale eticii în afaceri.

- Legislație adecvată, în ansamblu său, pentru activitățile sectoriale.

Lipsa unei legislații modificate în acord cu prioritățile strategice, cu evoluțiile sectoriale așteptate, determină numeroase probleme care contribuie la incapacitatea întreprinderilor active în sectoarele respective de a se dezvolta, de a deveni competitive pe piața internă și/sau externă.

În județul Braila, sectorul serviciilor concentrează 80% din întreprinderile județului Braila, cea mai mare pondere o au firmele din sectorul comerțului cu ridicata și cu amănuntul, iar numărul cel mai mare de companii având sediul în municipiul Braila (78%), urmat de orasul Ianca și comuna Chiscani, de orasele Faurei și Insuratei și comunele Vadeni și Cazasu.

Alte sub-sectoare de activitate importante sunt transporturile cu 7,02% din totalul întreprinderilor, activități profesionale, științifice și tehnice cu 6,14% și hoteluri și restaurante, având o pondere de 4,39%.

La nivelul comunei Bordei Verde, sectorul serviciilor este reprezentat doar de câteva activități comerciale, alături de instituțiile care oferă servicii medicale sau educationale. Este totuși de menționat faptul că activitatea comercială nu este totuși generatoare de un profit semnificativ, deși a rămas de bază în sectorul serviciilor din localitate. Cu alte cuvinte, nu poate genera multe locuri de muncă și nici un impact important în dezvoltarea locală.

Un aport important îl oferă serviciile publice locale prin modul în care gestionează activitățile curente ale localității, dar și prin cheltuielile generate prin proiectele de dezvoltare.

Deși se află în zona centrală a județului, comuna nu are capacitatea de a oferi servicii complete în domeniul turistic care ar putea reprezenta și unul din factorii generatori de plus-valoare. Ținând cont de faptul că majoritatea respondenților la ancheta derulată pentru prezenta Strategie au vârste tinere și studii superioare, administrația locală poate găsi o modalitate de a-i implica în dezvoltarea sectorului turistic, mai ales că acesta este unul extrem de creativ, lăsând antreprenorilor libertatea totală de a găsi cele mai potrivite forme de servicii în domeniu.

Mai mult decât atât, având în vedere tendințele actuale spre digitalizare, persoanele instruite pot fi implicate în oferirea unor servicii TIC de bază pentru comunitate.

Modernizarea infrastructurii rutiere din Bordei Verde a atras și creșterea serviciilor de transport și depozitare, activități interdependente de comerț, dar și de celelalte servicii locale publice, cum ar fi transportul elevilor la școală.

Analiza preliminară a sectorului terțiar al comunei Bordei Verde demonstrează faptul că se cere demararea unor proiecte de dezvoltare a acestuia, fructificându-se avantajele locale.

Măsuri:

- Facilități fiscale pentru serviciile care creează noi locuri de muncă;
- Încurajarea dezvoltării, la nivel rural sau la nivelul zonelor aflate în declin sau transformare, a activităților de prelucrare a resurselor naturale existente (crearea de servicii conexe).
- Ameliorarea generală a infrastructurii de transport județean și național
- Îmbunătățirea transportului în zonele identificate cu potențial de dezvoltare

- Îmbunătățirea infrastructurii de transport prin programe de proiectare și execuție ecologică în conformitate cu obligațiile protejării particularităților peisajului și ale spațiului rural, protejării vieții sălbatice, a activităților agricole și pastorale, a necesităților populației
- Ameliorarea generală a infrastructurii de comunicații
- Implementarea serviciilor de acces la comunicațiile prin internet și comerțul electronic, la care se vor adăuga probleme de educare a populației cu folosirea serviciilor de comunicații electronice moderne
- Accelerarea introducerii în exploatare a suportului pentru accesul la servicii de bandă largă, prin tehnologizarea corespunzătoare a punctelor de acces și extinderea rețelei fixe și mobile la nivelul localităților cu specific rural
- Folosirea intensivă a sistemelor de educație prin e-learning, munca la distanță (teleworking), telemedicină
- Folosirea sistemelor de e-guvernare
- Sprijinirea dezvoltării turismului rural
- Crearea unui cadru legislativ care să încurajeze folosirea materiilor prime secundare
- Desfășurarea la nivel local a unor campanii de promovare a materiilor prime secundare cu evidențierea avantajelor utilizării acestora
- Realizarea de investiții în servicii de transport, comerț, servicii financiare și tehnologiile informației pentru sprijinirea dezvoltării agriculturii
- Organizarea unor programe de conștientizare și educare a factorilor implicați
- Stimularea agenților economici ce finanțează acțiuni de educare și conștientizare a populației, prin deduceri din sumele datorate Fondului pentru Mediu
- Realizarea parteneriatelor public privat pentru gestiunea eficientă a utilităților la nivel local
- Standardizarea de costuri privind serviciile publice

V.7. Infrastructura si utilitati

a)Alimentarea cu apa si canalizarea

Asigurarea accesului la apa curata si canalizare reprezinta unul din drepturile omenesti si factori esentiali pentru o viata sanatoasa si demna. Modul in care apa este utilizata pentru alte scopuri – in special pentru producerea si procesarea alimentelor, poate hotari nivelul de saracie sau bunastare a unei comunitati. Tendintele globale precum cresterea populatiei, urbanizarea sau schimbarile climatice au ca principal efect o crestere progresiva a necesarului de apa si, prin urmare, o presiune din ce in ce mai mare asupra resurselor de apa si a acvasistemelor. Comportamentul consumerist si neglijenta cu care sunt administrate resursele de apa variaza de la o regiune la alta, creand chiar si situatii conflictuale sau chiar razboaie.

Iata de ce unul din Obiectivele de Dezvoltare Durabila (SDG 6) face referire la accesul la apa potabila si canalizare, avand ca obiective adiacente: accesul la apa potabila (6.1), accesul la canalizare, acordandu-se atentie nevoilor femeilor din lumea intreaga (6.2), imbunatatirea calitatii apei potabile (6.3), utilizarea eficienta a apei si recuperarea ei din toate sectoarele (6.4), implementarea unor sisteme integrate de management al resurselor de apa (6.5) si protejarea si revigorarea surselor de apa si a ecosistemelor din ea (6.6).

Desi accesul la surse de apa potabila si canalizare reprezinta unul din Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului (Obiectivul 7), in lume inca exista 663 de milioane de oameni fara acces la surse bune de apa, 1.8 miliarde de locuitori folosesc surse de apa infestate cu bacterii, 2,4 miliarde de oameni nu au acces la canalizare. Lipsa accesului la un sistem sanatos de apa si canalizare inca mai constituie o cauza importanta de saracie, malnutritie,

boli si migratie. In ultimii ani, cererea de apa s-a dublat odata cu cresterea populatiei, in timp ce suprasolicitarile resurselor de apa si rationalizarea ei sunt prezente in multe locuri din lume. Aceste lucruri duc, inevitabil, si la presiuni asupra ecosistemelor acvatice.

Teritoriul administrativ al comunei Bordei Verde este delimitat la extrema sudica de albia minora a raului Calmatui.

Raul Calmatui are o lungime totala de 145 km din care 70 km pe teritoriul judetului Braila, iar pe teritoriul comunei Bordei Verde 3,2 km.

Raul are un bazin hidrografic redus de numai 820 km². Acesta izvoraste din zona localitatilor Costesti-Grosani, judetul Buzau si au cativa afluenti in amonte de judetul Braila: Rusavat, Negreasca si parauri nepermanente. In judetul Braila nu are niciun afluent.

In zona sudica a albiei majore are un brat de divagatie denumit Puturosul.

Intre localitatile Gabinasi (judetul Buzau) si Mircea Voda (jud.Braila) se afla numeroase alpii parasite denumite generic Buzoele. Aceste alpii deveneau active cand raul Buzau se afla la cota de inundatie, iar o parte din debitul sau era trimis catre raul Calmatui. Odata cu indiguirea raului Buzau (1975) a incetat activitatea acestor Buzoele.

Specialistii hidro apreciaza ca raul Calmatui reprezinta vechea albie a raului Buzau (paleo-Buzaul). O mostenire a acestor Buzoele sunt vaile situate intre satele Bordei Verde si Constantin Gabrielescu:

- Valea Adanca;
- Valea Cretezelui;
- Valea Droica.

Raul Calmatui are un debit multianual de 1,4 m³/s iar debitul minim (95%) este de 0,2 m³/s. Debitul maxim observat direct la portul hidrometric Ciresu a fost de 32,2 m³/s (1965 si 1970).

Datorita caracterului impermeabil al aluviunilor din lunca Calmatuiului, se formeaza numeroase lacuri temporare in urma ploilor sau inundatiilor. Cel mai mare este lacul Liscoteanca cu cca 6,75 km² (suprafata maxima a luciului de apa).

In lacul Liscoteanca se varsa privalul care descarca surplusul de apa din lacul Batogu (situat pe terasa). In anii secetos lacul Liscoteanca seaca total.

Raul Calmatui a fost partial regularizat in anul 1975 numai pe parcursul sau inferior (in aval de lacul Liscoteanca, pana la varsarea in Dunare).

Amenajari antropice

Intreaga suprafata agricola a comunei Bordei Verde a beneficiat de amenajari hidroameliorative, irigatii si desecari, in cadrul sistemului Terasa Viziru, lucrari realizate in anii 1975-1980.

Apa este captata din Dunare prin statia de pompare plutitoare I.M. Gheorghiu de la km 221 si trimisa prin canalul principal CA1 situat in lunca Dunarii pe 5,3 km si apoi ridicata pe terasa Viziru cu ajutorul statiei de pompare SRPA 01 (Cuza Voda).

Pe teritoriul comunei Bordei Verde sunt amplasate statiile de pompare pentru irigatii : SRPA 03, SRPA 04-14, SRPA 09, SRPA 13, SRPA 27 precum si canalele CA (intre SRPA 03 si SRPA 04), CD5, CD7, CD9 SI CD10.

Evacuarea excesului de apa se face prin SPE 4 si canalul CE2.

Starea tehnica a amenajarilor hidroameliorative este precara din cauza vandalizarilor produse dupa 1989. Aproximativ 20% din aceste amenajari au fost reabilitate iar inca cca 8% se afla in curs de reabilitare.

Programul Operational Infrastructura Mare 2014-2020

Obiectivele POIM privesc investițiile în sectorul apei necesare pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde unor nevoi de investiții identificate de statele membre care depășesc aceste cerințe.

Rezultatul urmărit prin promovarea investițiilor în domeniul apei și apei uzate vizează realizarea angajamentelor ce derivă din directivele europene privind epurarea apelor uzate (91/271/EEC) și calitatea apei destinate consumului uman (Directiva 98/83/CE), respectiv:

- **ape uzate urbane colectate și epurate** (din perspectiva încărcării organice biodegradabile) pentru toate aglomerările mai mari de 2.000 l.e. și

- **Serviciu public de alimentare cu apă potabilă, controlată microbiologic, în condiții de siguranță și protecție a sănătății**, extins la populația din localitățile cu peste 50 locuitori.

Prin POIM vor fi continuate acțiunile integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată, contribuind la obiectivul global de asigurare a colectării și epurării integrale a încărcării organice biodegradabile în aglomerările cu peste 2.000 l.e. Valoarea totală a investițiilor estimate pentru conformare este de cca. 13,85 mld. Euro (5,8 mld. euro pentru apă potabilă și 8,03 mld. euro pentru apa uzată), estimare care ia în considerare finalizarea obiectivelor de investiții finanțate prin POS Mediu 2007-2013. Din cele 8,03 mld. euro pentru apă uzată, 2,4 mld. euro sunt necesare pentru aglomerările de peste 10.000 l.e care mai necesită investiții pentru conformare (206 aglomerări, din care 173 sunt acoperite prin POIM). Dintr-un total identificat de 223 aglomerări peste 10.000 l.e., investițiile pentru 33 de aglomerări de peste 10.000 l.e. nu sunt acoperite de proiecte finanțate din FC, 5 aglomerări sunt deja conforme, 12 de aglomerări vor fi conforme la finalul proiectelor POSM, iar 173 vor fi acoperite prin POIM (investiții în continuarea celor susținute prin POSM).

Diferența de 5,63 mld. euro este necesară pentru conformarea celor 1544 aglomerărilor neconforme cuprinse între 2.000 – 10.000 l.e. Din totalul de 1629 aglomerări cuprinse între 2.000-10.000 l.e., identificate în prezent în baza Master Planurilor Județene, 85 se presupune că vor fi conforme la finalul POSM, 660 vor fi acoperite prin proiectele POIM, iar 884 nu sunt cuprinse în proiecte FC.

Din necesarul pentru conformarea aglomerărilor cu peste 10.000 l.e., proiectele propuse spre finanțare din POIM acoperă cca. 68% (respectiv 1,631 mld euro pentru 173 aglomerări de peste 10.000 l.e., unele dintre acestea având investiții în continuarea celor prevăzute prin POSM). În ceea ce privește proiectele fazate, se estimează că necesarul ce trebuie acoperit se ridică la un total de cca. 434 mil. euro. Finanțarea disponibilă va contribui la realizarea obiectivelor generale ale directivei în proporție de cca. 25%.

Pentru județul Braila, s-au stabilit urmatoarele obiective judetene:

Obiectivul 1: sa se realizeze conformarea legislativa la angajamentele de tranzitie si obiectivele intermediare convenite intre Comisia Europeana si Guvernul Romaniei pentru implementarea Directivei 91/271/CEE a CE cu privire la colectarea si tratarea apelor uzate urbane in judetul Braila.

Obiectivul 2: sa se realizeze conformarea la Directiva 98/83/CE a CE cu privire la calitatea apei destinate consumului uman, asa cum a fost transpusa in legislatia romaneasca de Legea 458/2002 cu privire la calitatea apei potabile (modificata prin Legea nr.311/2004) si sa se imbunatateasca performanta operationala a infrastructurii de apa a judetului pentru a se asigura viabilitatea financiara si operationala.

Avand in vedere aceste obiective, Master Planul a fost realizat la nivelul ariei proiectului, luandu-se in considerare, in prima etapa (2014-2020), toate aglomerarile urbane si rurale, care au o populatie peste 2.000 de locuitori echivalenti si cu termene de conformare la

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

Directiva 91/271/CEE pana in 2018, conform si cu Tratatul de Aderare, Capitolul 22 – Protectia mediului inconjurator, obligatii post aderare.

Una dintre sarcinile consultantei a fost cea de actualizare a Master Planului elaborat anterior. Deoarece Ghidul de elaborare a Master Planului a fost aprobat de AM ulterior aprobarii Master Planului, Consultantul a considerat necesar sa actualizeze acest document – Master Plan.

Pe parcursul acestui proces, Consultantul a pregatit o versiune actualizata a Master Planului pentru sistemele de apa si de apa uzata la nivel judetean pentru o perioada de 30 de ani, ce include lista de investitii necesare pentru a fi in concordanta cu Acquis-ul comunitar.

In prezent, sunt finalizate sau in stadiu de finalizare toate contractele din cadrul proiectului finantat in cadrul POS Mediu 2007-2013.

Date preliminare/finale au fost puse la dispozitie de compania SC CUP Dunarea Braila S.A., pe baza rezultatelor finale/preliminare obtinute in cadrul altor programe de investitii implementate in aria proiectului (Fonduri de Coeziune, fonduri nationale sau locale).

Unul din obiectivele MP este identificarea investitiilor necesare pe termen lung in domeniul alimentarii cu apa si canalizare a localitatilor din judet pentru a le aduce in concordanta cu Directivele relevante ale UE.

Investigatiile care s-au efectuat au avut ca obiect o buna cunoastere a dotarilor si serviciilor publice de apa si canalizare, precum si a deficientelor acestora si a efectelor asupra conditiilor de mediu.

Pentru fiecare dintre aglomerarile din judetul Braila s-au identificat necesitatile in infrastructura de apa si apa uzata si s-au propus in consecinta, lucrari de investitii atat pentru alimentarea cu apa, cat si pentru canalizarea apelor uzate, inclusiv epurarea acestora. Aceste propuneri de lucrari se concretizeaza in —planul de investitii pe termen lung la nivel de judet si detaliat pentru fiecare aglomerare.

Pentru fiecare aglomerare, planul de investitii pe termen lung, tine cont de urmatoarele concepte:

- Conformarea cu Directivele UE relevante;
- Suportabilitatea populatiei pentru investitie;
- Capacitati de functionare locale;
- Probleme existente, asa cum au fost descrise in capitolul 2, crescand importanta fiecarei masuri propuse;
- Eficienta masurii, corelata cu indicatorii adoptati, conform subiectului.

Totodata, s-a avut in vedere capacitatea si capabilitatea Operatorului Regional de a gestiona corespunzator situatia existenta si in aria de operare actuala si viitoare.

Valorile de investitie propuse pentru aria proiectului sunt cele prezentate in urmatorul tabel:

INVESTITII TOTALE PENTRU JUDETUL BRAILA	COSTURI TOTALE (2014-2044)	ETAPA 1 (2014-2020)	ETAPA 2 (2021-2044)
Alimentare cu apa – Constructii, echipamente, utilitaje, dotari	109.414.196	63.079.021	46.335.175
Apa uzata – Constructii, echipamente si utilitaje, dotari	230.827.021	103.998.761	126.828.260
Alte cheltuieli (proiectare, asistenta tehnica, supervizare lucrari, diverse si nepravazute)	48.654.494	23.892.123	24.762.371

TOTAL	388.895.711	190.969.905	197.925.806
--------------	--------------------	--------------------	--------------------

Investitiile propuse in sistemele de alimentare cu apa cuprind:

- Lucrari pentru asigurarea necesarului de apa pentru toti locuitorii: dezvoltarea surselor de apa existente, crearea posibilitatii de racordare la sursele existente prin extinderea conductelor magistrale de transport apa, pentru a facilita conectarea localitatilor situate in zone deficitare din punct de vedere al surselor de apa etc;
  - Lucrari de potabilizare a apei brute prelevate populatiei prin statii de tratare sau sisteme de dezinfectie, dupa caz;
  - Lucrari de extindere a sistemelor de alimentare cu apa in zone fara acoperire sau cu furnizare intermitenta a apei, inclusiv masuri de control a poluarii: conducte de aductiune, rezervoare statii de pompare, retele de distributie.
  - Lucrari de reabilitare/inlocuire a componentelor existente ale sistemelor de alimentare cu apa cu risc important asupra sistemului si implicit asupra sanatatii umane: conducte de aductiune, rezervoare statii de pompare, retele de distributie;
- Astfel, s-au prevazut investitii, grupate pe sisteme zonale/regionale de alimentare cu apa, dupa cum urmeaza:

A. Sistemul Zonal de alimentare cu apa Braila (Etapa I)

Sistemul Zonal de alimentare cu apa Braila cu sursa de apa fluviul Dunarea, captarea apei realizandu-se prin priza de mal Chiscani, va deservi zona de nord si nord-est a judetului. In prezent Sistemul Zonal de alimentare cu apa Braila, deserveste un numar de 193.356 locuitori.

Sistemul Zonal Braila, dupa finalizarea investitiilor prevazute prin POS Mediu (etapa 2007-2013), a investitiilor care se deruleaza pe alte fonduri si dupa realizarea investitiilor in prezentul plan de masuri, va asigura alimentarea cu apa in municipiul Braila, statiunea Lacu Sarat si satele Chiscani, Varsatura, Lacu Sarat (com. Chiscani), Cazasu (com. Cazasu), Silistea, Martacesti, Cotu Lung, Cotu Mihalea, Muchea, Vamesu (com. Silistea), Tudor Vladimirescu, Scortaru Vechi, Comaneasa (com. T. Vladimirescu), Vadeni, Baldovinsti, Pietroiu (com. Vladeni), Romanu, Oancea (com. Romanu), Maxineni, Corbu Nou, Corbu Vechi, Latinu, Voinesti (com. Maxineni), si Cuza Voda, Gulianca, Olaneasca (com. Salcia Tudor), insumand un numar total de 203.241 locuitori.

Masurile de investitii propuse in vederea dezvoltarii Sistemului Zonal Braila cuprind categorii de lucrari, care se vor realiza etapizat.

B. Sistemul Regional Gropeni Etapa a II-a (2020-2044)

In etapa a II-a se vor realiza lucrari de reabilitare a obiectelor existente: rezervoare de inmagazinare, aductiuni, retele de distributie, inlocuiri de echipamente pentru statiile de clorinare si pompare, in functie de vechimea si uzura acestora.

Dezvoltarea Sistemului Regional pe o arie extinsa a judetului Braila are drept scop reducerea pe cat posibil a deficientelor legate de alimentarea cu apa pentru localitatile din judet care, fie nu dispun de sisteme de alimentare cu apa, fie sursa de apa nu este corespunzatoare din punct de vedere calitativ, sau cantitativ, iar rezolvarea punctuala a acestor probleme (deficiente) nu este posibila sau este mult costisitoare.

Aceasta conceptie (de extindere) a Sistemului Regional are avantajul ca faciliteaza conectarea localitatilor si prelevarea apei potabile, fara a fi necesare investitii ulterioare pentru potabilizare.

In prezent, 58.744 locuitori sunt deserviti de Sistemul Regional Gropeni. Pentru 6.137 locuitori sunt in derulare lucrari de conectare la Sistemul Regional cu fonduri asigurate din diferite surse de finantare.

Sistemul Regional de alimentare cu apa Gropeni cu sursa de apa fluviul Dunarea, dupa finalizarea investitiilor prevazute prin POS Mediu (etapa 2007-2013), a investitiilor aflate in derulare prin alte programe si dupa realizarea lucrarilor propuse in planul de masuri pe termen lung, va deservi orasele Ianca si Faurei si satele apartinatoare comunelor Gropeni, Tichilesti, Tufesti, Unirea, Viziru, Traian, Movila Miresii, Mircea Voda, Gemenele, Scortaru Nou, Ramnicelu, Racovita, Gradistea, Sutesti, **Bordei Verde**, Surdila Gaiseanca, Surdila Greci, Jirlau, Galbenu, Visani, Ciresu, Ulmu, Duesti, Stancuta, Bertestii de Jos, insumand un numar total de 90.733 locuitori.

Masurile de investitii propuse in vederea dezvoltarii Sistemului Regional Gropeni cuprind categorii de lucrari, care se vor realiza etapizat, dupa cum urmeaza:

Etapa I (2014-2020)

Sursa de apa

Sursa de apa pentru intreg Sistemul Regional Gropeni va fi asigurata de captarea existenta la Gropeni. Captare de suprafata din fluviu Dunarea, existenta are capacitatea de a preleva debitul necesar suplimentar prin extinderea Sistemul Regional.

Localitatile, care nu beneficiaza de sisteme de alimentare cu apa, sau pentru care actuala sursa de apa (sursa subterana) este necorespunzatoare, vor fi conectate la Sistemul Regional, dupa cum urmeaza:

- Racordarea la Sistemul Regional a sistemului de distributie din satele comunei Traian;
- Racordarea la Sistemul Regional a sistemului de distributie din localitatea Jirlau;
- Racordarea la Sistemul Regional a sistemelor de distributie din satele comunei Galbenu;
- Racordarea la Sistemul Regional a sistemelor de distributie din satele comunei Visani;
- Racordarea la Sistemul Regional a sistemului de distributie din satele comunei Ciresu;
- Racordarea la Sistemul Regional a sistemului de distributie din satele comunei Ulmu;
- Racordarea la Sistemul Regional a sistemului de distributie din satele comunei Duesti;
- Racordarea la Sistemul Regional a sistemelor de alimentare cu apa din satele comunei Bertestii de Jos;
- Racordarea la Sistemul Regional a sistemelor de alimentare cu apa din satele comunei Stancuta.

Prin racordarea la Sistemul Regional Gropeni, aceste localitati vor beneficia de o sursa de apa sigura, de calitate corespunzatoare si fara restrictii in furnizare.

Statii de tratare / clorinare

- Statie de tratare Gropeni: extinderea statiei de tratare pentru a asigura capacitatea de tratare necesara ca urmare a extinderii Sistemului Regional.
- Statie de clorinare Stancuta;
- Statie de clorinare Batogu;
- Statie de clorinare Ciresu;

Apa distribuita in sistemul regional Gropeni este supusa unui proces de tratare in statia de tratare Gropeni. Avand in vedere traseul lung si ramificat al aductiunii este necesar a se prevrea statii de clorinare pentru dezinfectia apei si asigurarea cantitatii de clor remanent in retelele de distributie.

Aductiuni:

- Extinderi / conducte noi de aductiune, pentru a facilita accesul la apa de calitate corespunzatoare pentru localitatile din nordul judetului:
  - o Tronson principal Ianca – Batogu – Ciresu;
  - o Tronson principal Batogu – Dudescu – Tataru;
  - o Tronson principal Faurei – Jirlau;
  - o Tronson principal Gropeni – Tufesti – Stancuta – Bertestii de Jos;

- o Tronson secundar Ciresu – Jugureanu;
  - o Tronson secundar (ramificatii din conducta principala) din Jirlau spre localitatile Satuc, Pantecani, Galbenu, Visani, Caineni-Bai, Plasoiu, Drogu si Zamfiresti;
  - o Tronson secundar Ciresu – Scarlatesti – Vultureni;
  - o Tronson secundar spre Cuza Voda (UAT Stancuta).
  - Reabilitari ale conductelor de aductiune care prezinta o stare de uzura avansata:
  - o Tronsonul Movila Miresii – Gemenele.
- Prin reabilitarea tronsonului de aductiune Movila Miresii – Gemenele se asigura alimentarea cu apa a sistemului Gemenele – Ramnicelu – Racovita, in conditii optime, eliminand astfel perioadele de intrerupere in alimentarea cu apa cauzate de numeroasele avarii inregistrate pe conducta de aductiune.

Statii de pompare

- Statie de pompare lanca, va asigura presiunea necesara in conducta de aductiune pentru zona se sud-vest a judetului, pe tronsonul lanca – Batogu;
- Statie de pompare Batogu, este prevazuta cu un grup de pompare care va asigura presiunea necesara in retelele de distributie ale satelor Batogu si Ionesti si un grup de pompare care va asigura presiunea necesara in conducta de aductiune;
- Statie de pompare Faurei, va asigura presiunea necesara in conducta de aductiune pe tronsonul Faurei - Jirlau;
- Statie de pompare Jirlau, va asigura presiunea necesara in conducta de aductiune pentru alimentarea rezervoarelor existente in localitatile din comunele Galbenu si Visani;
- Statie de pompare Gropeni, va asigura presiunea necesara pe tronsonul de conducta de aductiune Gropeni – Bertesti
- Statie de pompare Stancuta, prevazuta cu doua grupuri de pompare, va asigura presiunea necesara in retelele de distributie ale satelor din comuna Stancuta si presiunea necesara in conducta de aductiune spre Bertestii de Jos
- Statie de pompare Ciresu, pentru asigurarea presiunii in reseaua de distributie.

Statiile de pompare prevazute, vor asigura presiunea necesara pe traseul conductei de aductiune pana la ultima gospodarie de apa si, dupa caz, presiunea apei necesara la consumatori, in aceste situatii, statiile de pompare vor fi prevazute cu converizor de frecventa pentru a realiza o presiune constanta la un debit variabil si o valoare redusa a energiei consumate.

In cazurile in care in acelasi amplasament au fost necesare doua statii de pompare (pentru aductiune si pentru retea), s-a optat pentru varianta de a amplasa intr-o singura constructie doua grupuri de pompare echipate corespunzator.

Rezervoare de inmagazinare

- Rezervor inmagazinare la Batogu se va asigura alimentarea cu apa in conditii de siguranta (se vor asigura volumele de compensare, rezerva in caz de avarie si rezerva intangibila de incendiu) pentru locuitorii din localitatile Batogu si Ionesti si totodata se va asigura volumul tampon pentru statia de pompare de pe traseul aductiunii;
- Rezervor de inmagazinare la Ciresu;
- Rezervor inmagazinare pentru localitatea Jirlau, va suplimenta capacitatea de inmagazinare existenta la Jirlau si se va asigura volumul tampon pentru aspiratia pompelor din statia de pompare aflata in vecinatatea rezervorului;
- Rezervor inmagazinare pentru localitatea Stancuta, se va asigura alimentarea cu apa in conditii de siguranta (se vor asigura volumele de compensare, rezerva in caz de avarie si rezerva intangibila de incendiu) pentru toti locuitorii comunei Stancuta si totodata se va asigura volumul tampon pentru statia de pompare de pe traseul aductiunii;

Prin masura propusa se va asigura alimentarea cu apa in conditii de siguranta: se vor asigura volumele de compensare, rezerva in caz de avarie si rezerva intangibila de incendiu, pentru toti locuitorii din zona adiacenta investitiei propuse si, dupa caz, volume tampon pentru statiile de repompare de pe traseul aductiunii.

Retele de distributie a apei in localitati:

- Retele de distributie noi s-au prevazut in localitatite care nu beneficiaza in prezent de sisteme de alimentare cu apa: Ciresu, Batogu, Ionesti, Vultureni, Scarlatesti, Jugureanu, Stanca, Polizesti;
- Extinderi de retele de distributie s-au prevazut in localitatite in care reseaua existenta este insuficienta: Traian, Mircea Voda, Jirlau, Dudesti, Tataru, Stancuta, Cuza Voda (UAT Stancuta);
- Reabilitari ale retelei de distributie s-au prevazut in localitatile unde s-au identificat tronsoane realizate din material neadecvate (ex. azbo), vechime mare (peste 30 ani), unde s-au inregistrat avarii repetate cu intreruperi in alimentare cu apa si pierderi de apa: Gropeni, Movila Miresii, Jirlau, Galbenu, Drogu.

In prima etapa toate localitatile din zona de centru – est – vest – sud a judetului vor fi conectate la un sistem de alimentare cu apa potabila.

Etapa a II-a (2020-2044)

In etapa a II-a se vor realiza lucrari de reabilitare a obiectelor existente: rezervoare de inmagazinare, aductiuni, retele de distributie, inlocuiri de echipamente pentru statiile de clorinare si pompare, in functie de vechimea si uzura acestora.

Masuri de investitii in sistemele de canalizare

Avand in vedere deficientele si disfunctionalitatile din sistemele de canalizare descrise in capitolul 2.10, precum si lipsa de sisteme de canalizare dintr-un numar semnificativ de aglomerari, s-a propus un plan de masuri de investitii, care cuprinde lucrarile necesare colectarii si epurarii apelor uzate menajere din aglomerarile judetului Braila.

Aglomerarile sunt definite conform Directivei UE UWWD 91/271, Articolul 2(4). Densitatea populatiei si concentrarea activitatilor economice au fost cei mai importanti indicatori luati in calcul in alegerea intre solutiile centralizate si descentralizate. In documentul de referinta —Termeni si definitii ale Directivei urbane pentru apa uzata (91/271/EEC) se subliniaza cele mai importante criterii pentru definirea aglomerarii si caracteristicile acesteia.

Investitiile propuse in sistemele de canalizare cuprind:

- Lucrari de extindere a sistemelor de canalizare in zone fara acoperire sau cu acoperire insuficienta: retele de canalizare, statii de pompare ape uzate, conducte de refulare;
- Lucrari de reabilitare/inlocuire a componentelor existente ale sistemelor de canalizare cu risc important asupra sistemului, asupra sanatatii umane sau asupra mediului: retele de canalizare, statii depompare ape uzate, conducte de refulare;
- Lucrari necesare asigurarii unei epurari conforme a apelor uzate colectate din centrele populate (statei de epurare noua pentru aglomerarile din sudul judetului si sistem de eliminare a nutrientilor pentru SE Braila).

Solutiile propuse vor tine cont de particularitatile sistemului de canalizare:

- Marimea sistemului de canalizare;
- Tipul emisarului;
- Tehnologia de epurare;
- Siguranta proceselor din cadrul sistemului;
- Flexibilitatea proceselor;

- Conditii existente;
- Capabilitatea personalului de operare (pentru sisteme mici, izolate se prefera scheme si tehnologii cu grad mare de automatizare);
- Dimensiunea proceselor (scheme adaptate la marimea debitelor si implicit a sistemelor);
- Elemente de automatizare si control. SCADA;
- Compatibilitatea cu mediul inconjurator.

Investitiile propuse vizeaza aglomerarile care necesita imbunatatiri sau sisteme noi in sectorul apelor uzate, pentru a respecta termenele de conformare stipulate in Tratatul de Aderare (prin urmare, termenul de conformare pentru apele uzate este considerat parametru dominant in definirea ritmului programului de investitii).

Au fost investigate solutiile strategice privind colectarea si tratarea apelor uzate in sistem centralizat sau descentralizat pentru a se identifica alternativele cu cele mai mici costuri de investitii si operationale.

S-a optat pentru varianta de colectare centralizata a apelor uzate. Mai multe aglomerari au fost grupate intr-un cluster, deoarece in urma analizei tehnico-economice s-a ajuns la concluzia ca pentru o zona formata din mai multe aglomerari, din punct de vedere al costurilor de operare, este mai economic sa se colecteze si sa epureze apele uzate menajere intr-o singura statie de epurare.

In aglomerarile avand peste 10.000 L.E. acolo unde s-a impus (ex. mun. Braila), au fost prevazute doar masuri de extindere sau reabilitare a retelelor de canalizare si realizare a treptei de epurare terciara.

In aglomerarile cu mai mult de 2.000 L.E., avand termenul de conformare pana in anul 2018, se va realiza colectarea si epurarea apelor uzate.

Pentru celelalte aglomerari (sub 2000 l.e.) s-au luat in considerare doua variante pentru colectarea si epurarea apelor uzate:

- colectarea si preluarea apelor uzate de catre colectoarele principale si dirijarea acestora spre statii de epurare. Aceasta solutie se aplica aglomerarilor care sunt amplasate in vecinatatea colectoarelor sub-presiune si acolo unde statiile de epurare au capacitate de preluare a unor debite suplimentare;
- fose septice sau rezervoare de inmagazinare a apei uzate, aceasta fiind ulterior transportata cu vidanaje catre cea mai apropiata statie de epurare. Aceasta solutie a fost adoptata datorita numarului mic de locuitori aferenti unei aglomerari, a lipsei emisarului, a unor investitii costisitoare, cu costuri ridicate de operare in cazul in care s-ar fi optat pentru racordarea fiecărei aglomerari la colectoarele sub-presiune existente.

La stabilirea investitiilor in sectorul canalizare-epurare s-au avut in vedere: situatia actuala a sistemelor de canalizare din judet (dezvoltate cu precadere in zonele urbane si mai putin in zonele rurale), posibilitatile colectare, transport si epurare a apelor uzate pentru toate aglomerarile din judet, tipul/situatia potentialilor emisari, asigurarea unor facilitati in operare corelate cu experienta Operatorului si nu in cele din urma reducerea costurilor de intretinere si operare.

Prin varianta propusa de colectare centralizata a apelor uzate si tratarea acestora intr-un minim de statii de epurare s-a avut in vedere deficitul judetului in ceea ce priveste potentialii emisari si avantajul exploatarei si intretinerii unitare a sistemelor.

Astfel, s-au prevazut investitii, grupate pe clustere, dupa cum urmeaza:

Clusterul Braila cu statie de epurare la Braila, dupa finalizarea investitiilor prevazute prin POS Mediu (etapa 2007-2013) si dupa realizarea investitiilor propuse pentru etapa 2014-2020, va deservi un numar de 265.940 l.e., din aglomerarile Braila (Braila, statiunea Lacu Sarat, Varsatura, Baldovinsti), Chiscani, Gradistea (Gradistea, Ibrianu, Maraloiu), Sutesti, Movila Miresii, Cazasu si Vadeni.

Investitiile propuse prevad lucrari de infiintare/extindere/reabilitare sisteme de canalizare si preluare ape uzate din 6 aglomerari din clusterul Braila.

Clusterul Faurei cu statie de epurare la Faurei, dupa finalizarea investitiilor prevazute prin POS Mediu (etapa 2007-2013) si dupa realizarea investitiilor propuse pentru etapa 2014-2020, va deservi un numar de 25.413 locuitori echivalenti, din aglomerarile Faurei, lanca (lanca, Plopu si Perisoru), Mircea Voda (Mircea Voda si Filipesti), Surdila Gaiseanca, Jirlau si Visani.

Investitiile propuse prevad lucrari de infiintare/extindere/reabilitare sisteme de canalizare si preluare ape uzate din 5 aglomerari din clusterul Faurei.

Clusterul Insuratei cu statie de epurare la Insuratei, dupa finalizarea investitiilor prevazute prin POS Mediu (etapa 2007-2013) si dupa realizarea investitiilor propuse pentru etapa 2014-2020, va deservi un numar de 23.955 locuitori echivalenti din aglomerarile Insuratei, Tufesti, Viziru, Ulmu, Zavoia, Lanurile.

Investitiile propuse prevad lucrari de infiintare/extindere/reabilitare sisteme de canalizare si preluare ape uzate din 3 aglomerari din clusterul Insuratei.

Clusterul Gropeni cu statie de epurare la Gropeni, dupa realizarea investitiilor propuse pentru etapa 2014-2020, va deservi un numar de 7414 l.e. din aglomerarile Gropeni si Tichilesti.

Investitiile propuse prevad lucrari de infiintare/extindere/reabilitare sisteme de canalizare si preluarea apelor uzate din aglomerarile Gropeni si Tichilesti.

Comuna Bordei Verde, cu localitatile apartinatoare, Liscoteanca si Gabrielescu, va fi racordata la Sistemul Regional de alimentare cu apa Gropeni sud-vest care deserveste un numar de 10.420 locuitori

Clusterul Bertesti cu statie de epurare propusa la Bertesti, va cuprinde aglomerarile Ciocile, Coltea, Rosiori, Dudesti, Tataru, Baraganu, Victoria, Mihai Bravu, Bertestii de Sus, Bertestii de Jos, Stancuta, Stanca, Polizesti, Cuza Voda, Spiru Haret si Gura Calmatui.

Sistem de canalizare in Insula Mare Brailei, unde se vor realiza lucrari de colectare si tratare a apelor uzate in aglomerarilor situate in Insula Mare a Brailei, cu mai putin de 2000 l.e (aglomerarile apartinatoare UAT Marasu si Frecatei).

Total cost investitii in comuna Bordei Verde, conform Master Plan

Nr.	Sistem de alimentare cu apa / Cluster	Costuri totale	Etapa 1	Etapa 2
			2014-2020	Dupa 2020
1	Bordei Verde	2,149,640	0	2,149,640
	Alimentare cu apa - Constructii, echipamente si utilaje	437,500	0	437,500
	Apa uzata – Constructii, echipamente si utilaje	1,443,200	0	1,443,200
	Alte cheltuieli (proiectare, pregatire teren, asistenta tehnica, supervizare lucrari, publicitate, diverse si neprevazute)	268,940	0	268,940
2	Gabrielescu	1,389,317	0	1,389,317
	Alimentare cu apa - Constructii, echipamente si utilaje	157,500	0	157,500
	Apa uzata – Constructii, echipamente si utilaje	1,058,000	0	1,058,000
	Alte cheltuieli (proiectare, pregatire teren, asistenta tehnica, supervizare lucrari, publicitate, diverse si neprevazute)	173,817	0	173,817
3	Liscoteanca	1,468,183	0	1,468,183
	Alimentare cu apa - Constructii, echipamente si utilaje	282,500	0	282,500
	Apa uzata – Constructii, echipamente si utilaje	1,002,000	0	1,002,000
	Alte cheltuieli (proiectare, pregatire teren, asistenta tehnica, supervizare lucrari, publicitate, diverse si neprevazute)	183,683	0	183,683

Elaborator: **ReM Public Project SRL****JUDETUL: BRAILA****UAT: Bordei Verde****Aglomerarea: Bordei Verde****Planul de investitii pe termen lung: Alimentarea cu apa si apa uzata****Costurile de investitii pe etape si categorii de costuri (costuri specifice Caietului de Sarcini)**

Nr.	Articol	Descriere	Unitate	Cantitate	Cost unitar (Euro)	Costuri totale (Euro)	Etapa 1	Etapa 2	Sursa de finantare		
									2014-2020	2020-2044	2020-2044
									Fonduri de coeziune	Alte fonduri	Alte fonduri
1	Alimentare cu apa					437,500	0	437,500	0	0	437,500
1.1	Sursa de apa					0	0	0	0	0	0
1.2	Statie de tratare					0	0	0	0	0	0
1.3	Conducta de aductiune					0	0	0	0	0	0
1.4	Statie de pompare	Reabilitare statie de pompare	Ans	2	15,000	30,000	0	30,000	0	30,000	30,000
1.5	Retea de distributie	Reabilitare statie de distributie	M	8,500	45	382,500	0	382,500	0	382,500	382,500
1.6	Rezervoare	Reabilitare rezervor de inmagazinare	buc	1	25,000	25,000	0	25,000	0	25,000	25,000
2	Apa uzata					1,443,200	0	1,443,200	0	0	1,443,200
2.1	Statie de epurare	Epurarea apelor se va realiza in SE Faurei				0	0	0	0	0	0
2.2	Colector principal / Conducat de refulare	Apele uzate vor fi preluate de colectorul Bordei Verde – lanca				0	0	0	0	0	0
2.3	Statie de pompare					0	0	0	0	0	0
2.4	Retea de canalizare	Infiintare retea de canalizare	m	9,020	160	1,443,200	0	1,443,200	0	0	1,443,200
2.5	Tratarea namolurilor					0	0	0	0	0	0
	Total					1,880,700	0	1,880,700	0	0	1,880,700

JUDETUL: BRAILA
UAT: Bordei Verde
Aglomerarea: Gabrielescu

Planul de investitii pe termen lung – Alimentarea cu apa si apa uzata
Costurile de investitii pe etape si categorii de costuri (costuri specifice cerute de Caietul de sarcini)

Nr.	Articol	Descriere	Unitate	Cantitate	Cost unitar (Euro)	Costuri totale (Euro)	Etapa 1 2014-2020	Etapa 2 2020-2044	Sursa de finantare		
									2014-2020		2020-2044
									Fonduri de coeziune	Alte fonduri	Alte fonduri
1	Alimentare cu apa					157,500	0	157,500	0	0	157,500
1.1	Sursa de apa					0	0	0	0	0	0
1.2	Statie de tratare					0	0	0	0	0	0
1.3	Conducta de aductiune					0	0	0	0	0	0
1.4	Statie de pompare					0	0	0	0	0	0
1.5	Retea de distributie	Reabilitare retea de distributie	m	3,500	45	157,000	0	157,500	0	0	157,500
1.6	Rezervoare					0	0	0	0	0	0
2	Apa uzata					1,058,000	0	1,058,000	0	0	1,058,000
2.1	Statie de epurare	Fose septice	buc	13	6,000	78,000	0	78,000	0	0	78,000
2.2	Colector principal / Conducte de refulare						0		0	0	
2.3	Statie de pompare						0		0	0	
2.4	Retea de canalizare	Retea de canalizare, inclusiv racorduri	m	6,125	160	980,000	0	980,000	0	0	980,000
2.5	Tratarea namolurilor					0	0	0	0	0	0
	Total					1,215,500	0	1,215,500	0	0	1,215,500

JUDETUL: BRAILA
UAT: Bordei Verde
Aglomerarea: Liscoteanca

Planul de investitii pe termen lung – Alimentarea cu apa si apa uzata
Costurile de investitii pe etape si categorii de costuri (costuri specifice cerute de Caietul de sarcini)

Nr.	Articol	Descriere	Unitate	Cantitate	Cost unitar (Euro)	Costuri totale (Euro)	Etapa 1	Etapa 2	Sursa de finantare				
									2014-2020	2020-2044	2014-2020		2020-2044
											Fonduri de coeziune	Alte fonduri	Alte fonduri
1	Alimentare cu apa					282,500	0	282,500	0	0	282,500		
1.1	Sursa de apa					0	0	0	0	0	0		
1.2	Statie de tratare					0	0	0	0	0	0		
1.3	Conducta de aductiune					0	0	0	0	0	0		
1.4	Statie de pompare	Reabilitare statie de pompare	ans	1	15,000	15,000	0	15,000	0	0	15,000		
1.5	Retea de distributie	Reabilitare retea de distributie	m	5,500	45	247,500	0	247,500	0	0	247,500		
1.6	Rezervoare	Reabilitare rezervor de inmagazinare	buc	1	20,000	20,000	0	20,000	0	0	20,000		
2	Apa uzata					1,002,000	0	1,002,000	0	0	1,002,000		
2.1	Statie de epurare	Fose septice	buc	11	6,000	66,000	0	66,000	0	0	66,000		
2.2	Colector principal / Conducte de refulare						0		0	0			
2.3	Statie de pompare						0		0	0			
2.4	Retea de canalizare	Retea de canalizare, inclusiv racorduri	m	5,850	160	936,000	0	936,000	0	0	936,000		
2.5	Tratarea namolurilor					0	0	0	0	0	0		
	Total					1,284,500	0	1,284,500	0	0	1,284,500		

b) Infrastructura rutiera

Evoluția societății a impus un mod de viață accelerat, în care pot fi competitive doar acele țări care încurajează inovația, pe lângă o infrastructură rezilientă și o industrie durabilă. Infrastructura modernă este susținută de inovație pentru o industrie eficientă și durabilă. Promovarea industrializării necesită recunoașterea importanței „economiei bazate pe cunoaștere” pentru avantajul competitiv necesar.

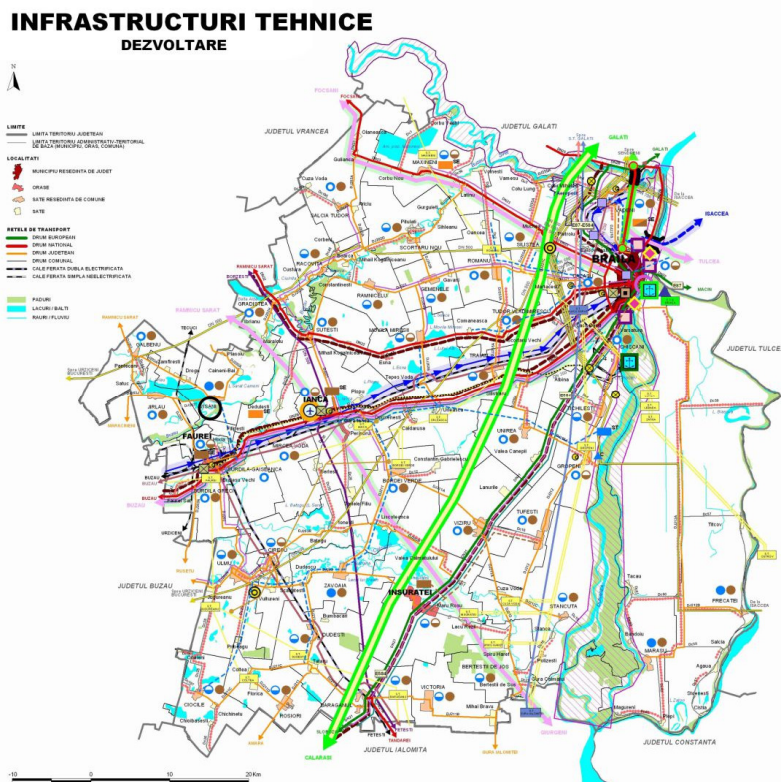
Dezvoltarea infrastructurii de transport între centrele urbane și a legăturilor cu zonele învecinate este o condiție esențială pentru realizarea obiectivelor coeziunii teritoriale la nivel european și ale Strategiei Lisabona privind creșterea economică și a gradului de ocupare a populației. La nivel național realizarea unei rețele moderne de transporturi reprezintă un factor vital pentru dezvoltarea județelor și a regiunilor, pentru localizarea companiilor, îmbunătățirea mediului de afaceri și încurajarea turismului.

Investitiile în modernizarea infrastructurii vor facilita mobilitatea persoanelor și bunurilor între regiuni și în interiorul acestora, reducerea costurilor de transport pentru marfuri și calatori, îmbunătățirea accesului pe pietele regionale, creșterea eficienței activităților economice, economisirea de energie și a timpilor de parcurs, creând condiții pentru extinderea schimburilor comerciale și a investițiilor productive.

Având în vedere nevoile specifice și nivelul de dezvoltare al regiunilor României, cu o infrastructura de transport insuficientă și slab competitivă, care nu corespunde cerințelor Pieței Unice a UE în condițiile globalizării, este de așteptat ca rentabilitatea, valoarea adăugată și efectul de antrenare ale investițiilor în infrastructura să fie considerabile.

Pentru județul Braila, situația căilor de comunicație este următoarea:

- rețeaua de drumuri cuprinde 6 trasee de drumuri naționale, DN 2B, DN 21, DN 21A, DN 22, DN 22B și DN 23 din care două trasee de drum europene E 87 și E584;
- 21 trasee de drumurile județene și 45 trasee de drumuri comunale.

Teritoriul comunei Bordei Verde este traversat de DJ211 si DJ211A, care strabat satul Bordei Verde, facand legatura cu: Ianca la N, Zavoia la S si Insuratei la SE.

Pe teritoriul comunei drumurile DJ211 si DJ211A sint asfaltate. Din punct de vedere al cailor de comunicatie, tranzitarea satului Bordei Verde de catre DJ211 si DJ211A reprezinta un inconvenient, acestea strabatand zona de locuinte. Latimea actuala a carosabilului drumului este de 8,00m.

Satul Bordei Verde este strabatut de DC12, care face legatura cu satul Gabrielescu, spre E. Lungimea pe teritoriul comunei este de 1km.

Drumurile de exploatare, comunale, judetene si nationale clasate impreuna cu rețeaua de strazi principale/secundare si ulite de pe teritoriul comunei constituie o rețea locala de circulatie cu o lungime totala de cca. 100km.

Starea cailor de comunicatie de pe teritoriul comunei este nesatisfacatoare din punct de vedere al profilului, imbracamintii sau a spatiilor de stationare destinate transportului in comun. Se impune o modernizare a traseelor existente si o re-proiectare a intersectiilor care ofera o vizibilitate redusa.

Analiza teritoriului intravilan al comunei permite identificare unor zone izolate, neconectate de restul teritoriului intravilan prin cai de comunicatie. Se impune astfel extinderea sistemului de cai de comunicatie pentru a mari accesibilitatea pentru toate terenurile incluse in intravilanul comunei.

Rețeaua zonală de căi de comunicație

Pe teritoriul comunei Bordei Verde se afla urmatoarele cai de transport rutier:

- DJ 211, cu directia nord-sud, strabate comuna Bordei Verde pe o lungime de 10,88 km.
- DJ 203R, cu directia est-vest se intersecteaza cu DJ 2011 in zona de sud a teritoriului administrativ al comunei Bordei Verde pe o lungime de 3,10 km.
- DJ 211A, cu directia nord-vest catre sud-est, face legatura intre satul Bordei Verde si satul Viziru. Pe teritoriul comunei Bordei Verde are o lungime de 2,85 km.
- DC 12, cu directia est-vest, face legatura intre satele Bordei Verde si Constantin Gabrielescu, avand o lungime de 5,0 km.

Toate drumurile judetene DJ 211, 211A si 203R sunt asfaltate.

Trama stradala a localitatilor este in general ordonata. Exceptie face zona veche a satului Bordei Verde (zona vistica) care detine o trama stradala haotica.

Densitatea rețelei de drumuri publice la nivelul jud. Brăila este una scăzută, în special datorită urbanizării reduse a județului. Cererea viitoare de trafic va impune prioritizarea dezvoltării infrastructurii rutiere, fluviale și feroviare, pe criterii de rentabilitate, și în strânsă corelație cu reglementările și programele de finantare-dezvoltare la nivel european, precum și în strânsă legătură cu programele și strategiile naționale.

Drumurile comunale si vicinale sunt asfaltate sau pietruite, asigurandu-se circulatia atat in interiorul, cat si in afara localitatii.

Rețele feroviare

Teritoriul studiat este deservit de următoarele sectoare de căi ferate:

1. magistrala 700 București – Urziceni – Brăila - Galați

cale ferată dublă electrificată:

- sectorul Făurei – Brăila – Galați –rețeaua TEN-F

cale ferată simplă neelectrificată:

- sectorul Făurei – Urziceni – București

2. magistrala 600 Făurei – Tecuci – Iași

cale ferată simplă neelectrificată:

- sectorul lim.județ Galați - Făurei Municipiul Brăila este nod de circulație pentru 5 din cele 6 trasee de drumuri naționale: DN 2B, DN 21, DN 22, DN 22B – drumuri principale și DN 23 – drum secundar. Singurul drum care nu intersectează orașul este DN 21A – drum secundar – dispus pe direcția vest-sud.

3. magistrala 702 – Buzău –Făurei – Fetești - rețeaua TEN-F cale ferată dublă electrificată:

- sectorul lim.județ Buzău - Făurei – lim. județ Ialomița

Din punct de vedere al numărului de trenuri magistrala 700 înregistrează valori medii de până la 60 trenuri/zi, iar linia 702 are valori mai ridicate de trafic. In ceea ce privește gradul de ocupare-în pasageri*km, procente cumulate- se prezintă astfel: tronson Buzău –Făurei 47,03%, tronson Făurei – Fetești 66,34% și tronson Făurei - Barboși 72,60% (conform Planului județean de transport durabil –IPTANA-2008)

Starea tehnică a rețelei de cale ferată este în general bună. Nivelul dotărilor și starea tehnică a liniilor nu permit viteze mai mari de 60 - 80 km/h .Lucrările de artă întâlnite pe rețeaua de căi ferate a zonei în studiu, sunt: viaductele, podurile cu deschideri mai mari de 10m și podețe cu deschideri între 0,5 -10m.

Comuna Bordei Verde nu este deservita de nici o linie de cale ferata, cea mai apropiată gară este Gara lanca situată la 6 km de satul Bordei Verde.

Pe baza analizei critice a situatiei existente, a disfuncționalităților constatate, s-au formulat următoarele propuneri prioritare privind îmbunătățirea circulației rutiere pe teritoriul localităților și în afara acestora:

- Modernizare, reabilitare drumuri județene – reparatii, refacere imbracaminte asfaltica, amenajare santuri de scurgere ape pluviale, amenajare trotuare, spatii verzi;
- Modernizare, reabilitare strazi (fundatie, imbracaminti, corectare elemente geometrice in profil transversal si longitudinal, amenajare santuri si trotuare, zone verzi)
- Realizarea unor strazi pe trasee noi, pentru deservirea zonelor destinate locuintelor sau altor functiuni,
- Amenajare modernizare intersectii (cu prioritate cele de pe drumurile județene),
- Lucrari de reabilitare, largire, amenajare, strazi locale subdimensionate sau degradate,
- Amenajare parcaje publice de zona si la principalele obiective publice,
- Amenajare, modernizare statii pentru mijloacele de transport in comun existente,
- Amenajare spatii verzi din cuprinsul arterelor de circulatie rutiera.

c) Iluminatul public

În vederea obținerii unui serviciu de iluminat public unitar, modern și eficient, în conformitate cu directivele Uniunii Europene, a fost adoptată Legea nr.230/2006 a serviciului de iluminat public, care stabilește cadrul juridic privind înființarea, organizarea, exploatarea, gestionarea, finanțarea și controlul funcționării serviciului public în comune, orașe și municipii.

Serviciul de iluminat public este organizat astfel încât să asigure respectarea indicatorilor de performanță a nivelurilor de iluminare și luminanță prevăzută de normativele specifice domeniului și ținând seama de următoarele:

- mărimea, gradul de dezvoltare și particularitățile economico-sociale ale localităților;
- starea sistemului de iluminat public existent;
- posibilitățile locale de finanțare a exploatării, întreținerii și dezvoltării serviciului și a infrastructurii tehnico-edilitare aferente.

Prezenta Strategie a autorităților administrației publice locale în comuna Bordei Verde urmărește cu prioritate realizarea următoarelor obiective:

- a) orientarea serviciului de iluminat public către utilizatori și beneficiari;
- b) asigurarea calității și performanțelor sistemelor de iluminat public, la nivel compatibil cu directivele Uniunii Europene;
- c) respectarea normelor privind serviciul de iluminat public stabilite de Comisia Internațională de Iluminat, la care România este afiliată, respectiv de Comitetul Național Român de Iluminat, denumit în continuare C.N.R.I.;
- d) asigurarea accesului nediscriminatoriu al tuturor membrilor comunității locale la serviciul de iluminat public;
- e) reducerea consumurilor specifice prin utilizarea unor corpuri de iluminat performante, a unor echipamente specializate și prin asigurarea unui iluminat public judicios;
- f) promovarea investițiilor, în scopul modernizării și extinderii sistemelor de iluminat public;
- g) asigurarea, la nivelul localității, a unui iluminat stradal și pietonal adecvat necesităților de confort și securitate, individuală și colectivă, prevăzute de normele în vigoare;
- h) asigurarea unui iluminat arhitectural, ornamental și ornamental-festiv, adecvat punerii în valoare a edificiilor de importanță publică și/sau culturală și marcării prin sisteme de iluminat corespunzătoare a evenimentelor festive și a sărbătorilor legale sau religioase;
- i) promovarea de soluții tehnice și tehnologice performante, cu costuri minime;
- j) promovarea mecanismelor specifice economiei de piață, prin crearea unui mediu concurențial de atragere a capitalului privat;
- k) instituirea evaluării comparative a indicatorilor de performanță a activității operatorilor și participarea cetățenilor și a asociațiilor reprezentative ale acestora la acest proces;
- l) promovarea formelor de gestiune delegată;
- m) promovarea metodelor moderne de management;
- n) promovarea profesionalismului, a eticii profesionale și a formării profesionale continue a personalului ce lucrează în domeniu.

Situația în comuna Bordei Verde

Sistemul de iluminat public este organizat și funcționează la nivelul S.C. Electrica SA, care în prezent deține infrastructura de alimentare, atât în mediul urban, cât și în mediul rural.

În mediul rural aceeași societate comercială deține infrastructura, iar serviciul de întreținere este asigurat de firme de specialitate, fiind zone unde numărul corpurilor de iluminat este insuficient, iar starea acestora este necorespunzătoare, iar în perioada anotimpului rece și în timpul furtunilor creează probleme în exploatare, intervenția fiind necesară mai ales cu privire la înlocuirea rețelelor uzate și a transformatoarelor care nu mai corespund din punct de vedere tehnic.

În comuna Bordei-Verde, toate cele trei sate: Bordei Verde, Constantin Gabrielescu și Liscoteanca sunt electrificate, cu un număr de 1053 de gospodării bransate la rețeaua de energie electrică. Alimentarea cu energie electrică este asigurată de SDFEE Muntenia Nord aparținând ENEL.

Alimentarea cu energie electrică se face din sistemul energetic național (SEN) prin liniile de 110 kV și 20 kV.

La limita vestică a localității Bordei Verde se află o stație de transformare ST 110/20 kV. Aceasta stație este alimentată în buclă din ST 110/20 lanca și ST 110/20 Urleasca.

Locuințele, unitățile economice și clădirile social-culturale sunt alimentate la $U = 220$ și 380 V, pe când echipamentele instalațiilor petrolifere din zona sunt alimentate la $U = 600$ V.

Pe teritoriul comunei Bordei Verde sunt in functiune 9 posturi de transformare (PT) cu o capacitate totala de 1,283 MVA (cu exceptia celor ce deservesc exclusiv instalatiile petrolifere).

Aceste posturi sunt repartizate astfel :

- Satul Bordei Verde :
  - PT1 = 63 kVA
  - PT2 = 160 kVA
  - PT3 = 100 kVA
  - PT4 = 160 KVA
  - Total = 483 kVA
- Satul Constantin Gabrielescu :
  - PT1 = 100 kVA
  - PT2 = 100 kVA
  - PT3 = 100 kVA
  - Total = 300 kVA
- Satul Liscoteanca :
  - PT1 = 250 kVA
  - PT2 = 250 kVA
  - Total = 500 kVA

Consumul specific de energie electrica are in vedere o echipare de confort mediu a locuintelor - 7,5 kw/loc. (putere absorbita = Pa).

Puterea medie a sursei de alimentare se determina cu relatia :

$P_{msa} = N \times k_s \times k_{s1} \times P_a$, in care :

N = numarul de locuinte.

k_s = coeficient simultaneitate pentru linia electrica ($k_s = 0,26$).

k_{s1} = coeficient simultaneitate pentru P.T ($K_{s1} = 0,35$). (conf.Normativ

PE132).

P_a = puterea absorbita de o locuinta (in wati).

Pentru fiecare sat situatia se prezinta astfel :

- Satul Bordei Verde :
 $P_{msa} = 557 \times 0,26 \times 0,35 \times 7500 = 380,15 \text{ kw/zi}$
- Satul Constantin Gabrielescu :
 $P_{msa} = 269 \times 0,26 \times 0,35 \times 7500 = 183,59 \text{ kw/zi}$
- Satul Liscoteanca:
 $P_{msa} = 221 \times 0,26 \times 0,35 \times 7500 = 150,83 \text{ kw/zi}$

Raportat la capacitatea posturilor trafo, rezulta :

- Satul Bordei verde : $380,15 \times 1,50 = 570,23 \text{ kVA}$
  - Satul C.Gabrielescu : $183,59 \times 1,50 = 275,39 \text{ kVA}$
  - Satul Liscoteanca : $150,83 \times 1,50 = 226,26 \text{ kVA}$
- retele de distributie de 0,4 kV au o lungime de :
- Satul Bordei Verde = 18,80 km
  - Satul C.Gabrielescu = 10,11 km
  - Satul Liscoteanca = 7,2 km.

Masuri propuse in perioada 2021-2027

- asigurarea accesului nediscriminatoriu si al tuturor membrilor comunitatii locale la serviciul de iluminat public;
- orientarea serviciului de iluminat public catre utilizatori si beneficiari prin promovarea metodelor moderne de management si mecanismelor specifice economiei de piata cu atragerea capitalului privat in investitii reprezentand modernizari si extinderi ale sistemului de iluminat public;

- promovarea formelor de gestiune delegata;
- promovarea profesionalismului, a eticii profesionale si formarii profesionale continue a personalului din domeniu prin instituirea evaluarii comparative a indicatorilor de performanta a activitatii operatorilor si participarea cetatenilor;
- asigurare la nivelul localitatilor a unui iluminat stradal si pietonal adecvat necesitatilor de confort si securitate, individuala si colectiva, prevazute in normele in vigoare, compatibil cu directivele UE;
- asigurarea unui iluminat architectural, ornamental si ornamental-festiv, adecvat punerii in valoare a edificiilor de importanta publica si/sau culturala si marcarii prin sisteme de iluminat corespunzatoare a evenimentelor festive si a sarbatorilor legale sau religioase ;
- promovarea de solutii tehnice si tehnologice performante, cu costuri minime prin prin reducerea consumurilor specifice ca urmare a utilizarii unor corpuri de iluminat performante, a unor echipamente specializate care sa asigure un iluminat public de calitate si performant;

d) Gestionarea deseurilor

Cadrul politicii și legislației europene privind deșeurile se trasează în contextul unor politici și programe comunitare mai ample, inclusiv Programul de acțiune pentru mediu 7, Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punct de vedere energetic și Inițiativa privind materiile prime.

Al 7-lea Programul de Acțiune pentru Mediu stabilește obiectivele prioritare în ceea ce privește politica UE în sectorul gestionării deșeurilor, respectiv:

- Reducerea cantităților de deșeuri generate
- Maximizarea reutilizării și reciclării
- Limitarea incinerării la materialele care nu sunt reciclabile
- Limitarea progresiva a depozitării la deșeuri care nu pot reciclate sau valorificate
- Asigurarea implementării depline a obiectivelor politicii privind deșeurile, în toate statele membre

Politica europeană și națională se bazează pe „ierarhia deșeurilor“, care stabilește prioritățile în ceea ce privește gestionarea deșeurilor la nivel operațional: se încurajează în primul rând prevenirea sau reducerea cantităților de deșeuri generate și reducerea gradului de pericolozitate al acestora și abia apoi valorificarea deșeurilor prin reciclare, reutilizare, recuperare sau orice alt proces ce are ca scop extracția materiilor prime secundare și eliminarea (care include depozitarea deșeurilor și incinerarea fără recuperarea energiei).

De asemenea, tranziția către o economie circulară reprezintă o prioritate la nivelul statelor membre. În cadrul economiei circulare valoarea produselor, a materialelor și a resurselor este menținută în economie cât mai mult timp posibil iar generarea deșeurilor este redusă la minim. Transformarea deșeurilor în resurse este unul din elementele principale care stau la baza economiei circulare.

Analiza SWOT a gestionarii deseurilor in tara

Puncte tari	Puncte slabe
<p>Transpunerea încă din perioada de preaderare a acquis-ului comunitar din domeniul gestionării deșeurilor;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Includerea în documentele programatice (SNGD, PNGD, planurile regionale de gestionare a deșeurilor) a necesității dezvoltării infrastructurii de colectare separată și a creșterii gradului de valorificare/reciclare a deșeurilor; 	<ul style="list-style-type: none"> ● Colectarea separată a deșeurilor municipale, deși în creștere, este la un nivel redus în comparație cu obiectivele stabilite de legislație sau cu performanța altor state membre UE; ● Înregistrarea de întârzieri în adoptarea instrumentelor de planificare relevante în ceea ce privește gestionarea deșeurilor. <p>Rata de depozitare a deșeurilor este cea mai mare</p>

<ul style="list-style-type: none"> ● Crearea de organizații de transfer de responsabilitate (OTR) pentru mai multe fluxuri de deșuri (ambalaje, DEEE, anvelope uzate, deșuri de baterii și acumulatori) cu generarea consecutivă a apariției de capacități moderne de tratare / reciclare deșuri (pentru PET, DEEE, deșuri de baterii și acumulatori); ● Eligibilitatea pentru finanțarea din fonduri europene a unei părți semnificative din investițiile în infrastructura de colectare separată; ● Înființarea Laboratorului Național pentru Managementul Deșeurilor, cu sedii la București, Galați, Bacău; ● Inițierea de proiecte pentru diseminarea obiectivelor strategice de politică publică în domeniul economiei circulare (ex. Programele zero deșuri derulate în Iași, București), precum și pentru a testa conceptul de simbioză industrială; ● Implicarea sectorului privat în identificarea de soluții la provocările economiei circulare, prin programele de responsabilitate socială corporativă (ex. program de reciclare a telefoanelor vechi – Vodafone România, programul de responsabilitate socială „Colectare Selectivă” al Coca-Cola HBC România); ● Organizarea de activități de educare a populației și de promovare a colectării selective a deșeurilor. 	<p>din UE (82% în 2013);</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Rolul semnificativ al sectorului informal în colectarea deșeurilor post-consum (în special în ceea ce privește ambalajele și deșeurile de echipamente electrice și electronice), din cauza lipsei infrastructurii și a impunerii obligațiilor legale, ● Legislația nu a stabilit, până la apariția OUG 74/2018, obiective minime de performanță pentru autoritățile locale/companiile de salubritate în ceea ce privește colectarea separată a deșeurilor. Este una din cauzele pentru care infrastructura de colectare separată și gradul de conștientizare al publicului cu privire la gestionarea corectă a deșeurilor necesită îmbunătățiri substanțiale. Chiar și după apariția acestui act normativ, rămâne deschisă problema criteriilor de performanță la colectare pentru anumite fluxuri de deșuri post consum (în mod special DEEE); ● Dintre cele 32 de Proiecte cu finanțare europeană nerambursabilă privind implementarea unor Sisteme de Management Integrat al Deșeurilor (SMID), la momentul realizării studiului, sunt declarate complet funcționale șase proiecte: cele din Bistrița-Năsăud, Covasna, Botoșani, Argeș, Sibiu și Bacău. 4 Proiecte au semnat contractele de operare și urmează să fie declarate funcționale în perioada imediat următoare. Alte 4 Proiecte finanțate integral din POS Mediu au infrastructura finalizată, având ca termen de operaționalizare finalul lunii martie 2019, acum fiind parțial funcționale. Pentru restul de 18 proiecte implementarea a fost continuată în cadrul POIM 2014-2020, stadiul de realizare a infrastructurii fiind avansat în cele mai multe cazuri, iar operarea acestora fiind parțială sau în curs de pregătire/contractare; ● Dintre cele 101 facilități de sortare existente, 93 sunt instalații de sortare propriu-zise (cu banda de sortare). Restul de 8 facilități (cu o capacitate totală de circa 150 000 tone/an) sunt amplasamente unde a fost autorizată sortarea deșeurilor din grămadă, de obicei ca o activitate secundară pe lângă activitatea principală autorizată (stocare temporară sau eliminarea deșeurilor în depozite neconforme) (PNGD, 2017, p. 30)
<p>Oportunitati</p>	<p>Amenintari</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● Potențialul de creștere rapidă și semnificativă a cantităților de deșuri colectate separat, ținând cont de faptul că se pleacă de la un nivel mai scăzut decât în alte state membre, dacă acest proces va fi accelerat în următoarea perioadă, lucru posibil prin finalizarea proiectelor SMID. ● Zona economiei circulare reprezintă pentru România o nouă nișă de dezvoltare, pentru zona de afaceri, în special IMM-uri. Dezvoltarea de noi modele de afaceri „circulare”, de noi proiecte de simbioză industrială reprezintă cheia optimizării resurselor disponibile; ● O economie mai circulară, axată pe reciclare, reutilizare, precum și pe utilizarea mai eficientă a resurselor, ar contribui la stimularea investițiilor și 	<ul style="list-style-type: none"> ● Tendințele demografice în scădere: scăderea constantă a populației este un fenomen de care trebuie să se țină cont la planificarea și dimensionarea investițiilor, mai ales că această tendință este una semnificativă (un declin mediu de 0,8% pe an). Un alt element ce atrage costuri mai mari în ceea ce privește managementul deșeurilor este densitatea relativ redusă a populației (83,4 loc/km², față de media europeană de 116,7 loc./km²), urbanizarea (în jur de 54%) și numărul redus al persoanelor dintr-o gospodărie (2,67). (PNGD, 2017, p.19) ● Predispoziția spre un consum exagerat și mai puțin spre acțiuni de creștere a productivității resurselor reprezintă o provocare atât pentru

<p>ar genera beneficii atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, pentru mediu, ocuparea forței de muncă și economie în ansamblu (Ecologic, 2017);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Încurajarea proiectelor de cercetare și dezvoltare va permite ca inovarea să ofere soluții tehnice pentru diferite tipuri de deșeuri în vederea optimizării consumului de resurse (de ex. extragerea materialelor prețioase din aparatele electrice, telefoane mobile, tablete etc., laboratoare mobile de dezmembrare a DEEE); • Inițierea de platforme online naționale, regionale, locale, după caz, pentru tranzacționarea diferitelor tipuri de deșeuri prin implicarea tuturor factorilor interesați. În acest sens, se pot folosi fondurile europene; • Creșterea gradului de conștientizare privind economia circulară în rândul autorităților locale prin inițierea de schimburi de bune practici cu state avansate în implementarea proiectelor de simbioză industrială; • Identificarea de inițiative legislative și fiscale pentru acordarea de facilități proiectelor de simbioză industrială de tipul celor care există pentru parcurile industriale (Legea 186/2013); • Îmbunătățirea cadrului legislativ actual prin analizarea oportunității dezvoltării unui plan național privind producția și consumul durabile, care să fie în congruență cu economia circulară și economia verde; • Inițierea de acțiuni în vederea creșterii transparenței în sectorul managementului deșeurilor, în special în zona informală (de ex. înregistrarea într-un registru special sau identificarea fiscală a persoanelor din această zonă); 	<p>protecția mediului, cât și pentru tendințele viitoare de dezvoltare a României (cât de competitivă vom fi în viitor într-o lume din ce în ce mai globalizată și orientată spre noi tehnologii și procese de producție cu o eficiență crescută?)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Întârzieri în punerea în aplicare a măsurilor de trecere la colectarea separată. • Lipsa de personal la nivelul autorităților de mediu centrale și locale (inclusiv Garda de Mediu) • Dificultăți în comunicarea cu mediul privat atât din lipsa de resurse (personal) a autorităților, cât și a actorilor privați. O mare parte a companiilor multinaționale au o coordonare la nivel central în ceea ce privește protecția mediului, structurile din România fiind relativ puțin implicate în dezvoltarea acesteia. • Lipsa de instrumente pentru planificarea strategică a procesului de luare a deciziilor, respectiv de implementare a soluțiilor pentru realizarea interoperabilității sistemelor de date la nivelul instituțiilor publice. • Un grad scăzut de conștientizare în rândul populației privind importanța unui model de consum durabil axat pe prevenirea, reutilizarea, reciclarea deșeurilor.
---	---

Proiectul „Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Braila” a fost finanțat de către Uniunea Europeană prin Fondul European de Dezvoltare Regională în cadrul POS Mediu - Axa prioritară 2 , Domeniul Major de Intervenție 1 și cofinanțat de la bugetul de stat și bugetul local, în condițiile legii.

Implementarea proiectului propus în județul Brăila ținteste atingerea următoarelor obiective:

- asigurarea unui grad de acoperire cu servicii de salubritate de 100%, atât în urban, cât și în mediul rural;
- atingerea țintelor de reciclare/valorificare a deșeurilor din ambalaje așa cum reiese din Tratatul de Aderare și legislația României;
- conformarea cu privire la Directiva UE privind depozitarea deșeurilor biodegradabile la nivelul anului 2013;
- reducerea impactului de mediu aferent depozitului neconform din lanca.

Proiectul se referă la implementarea unui sistem de management integrat al deșeurilor pe toată raza județului Brăila.

Ca urmare a Ordinului ministrului mediului și schimbărilor climatice nr. 1726/12.07.2013, în baza Notei Direcției Generale AM POS Mediu nr. 136887/28.06.2013 a fost încheiat Contractul de finanțare nr. 4476/RP/27.09.2013 între Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice și Consiliul Județean Băila, cu o valoare estimată totală de 117.510.033 lei

inclusiv TVA (27.052.358 Euro), modificată ulterior la valoarea de 116.714.570 lei inclusiv TVA (26.869.232 Euro).

Acesta modificare se datorează reducerii cheltuielilor neeligibile cu 183.126 euro, ca urmare a încadrării acestor cheltuieli în categoria cheltuielilor eligibile, potrivit ordinului 1612/23.09.2014, fără a crește valoarea estimată a cheltuielilor eligibile.

Conform Cererii de Finantare, prin proiect au fost prevazute realizarea urmatoarelor investitii:

- Stații transfer – 1 buc;
- Stații sortare – 2 buc;
- Stație tratare mecano-biologica -1 buc;
- Depozit ecologic – 1 buc;
- Inchidere depozit neconform-1 buc;
- Achiziționarea de echipamente pentru colectarea.

Componentele in cadrul carora s-a propus realizarea investitiilor mentionate au fost urmatoarele:

- **Construcția stației de sortare** cu o capacitate de 30.000 tone/an și a **unei stații MBT** cu o capacitate de 26.000 tone/an, pentru zona 1, lângă depozitul conform Muchea, situate pe amplasamentul comunei **Vădeni** cu o suprafata de 25.000 mp, identificat prin tarlăua 260, parcela 1799, langa depozitul conform Muchea;
- **Construcția unui depozit nou de deșeuri** (compus din 3 celule) în prima etapă se va realiza doar celula 1 cu o capacitate de 72.357 mc și a **unei stații de sortare** cu o capacitate de 5.000 tone/an, pentru zonele 2 și 3, situate pe amplasamentul orasului **lanca**, cu o suprafașă de 77 500 mp, identificat prin tarlăua 17, parcela 60/2;
- **Construcția unei stații de transfer** cu o capacitate toatala de 5.000 tone/an, pentru zona 3, situată pe amplasamentul orașului **Însuratei**, cu o suprafașă de 7000 mp, identificat prin tarlăua 101/1, parcela 733/1;
- **Închiderea depozitului de deșeuri neconform** situat pe amplasamentul orașului **lanca**, cu o suprafata de 11.600 mp; identificat prin tarlăua 71, parcela 478/1;
- **Achiziționarea de echipamente pentru colectarea** deșeurilor pentru toate localitățile din județul Brăila.

Urmare a întârzierilor înregistrate încă din momentul pregătirii aplicației de finanțare, în derularea procedurilor de achizitie pentru componentele proiectului cât și în derularea contractelor de lucrări și datorită unor evenimente neprevazute în timpul execuției și finalizării lucrărilor, s-a constatat necesitatea fazării proiectului.

Pentru finalizarea proiectului s-a impus continuarea lucrărilor și finalizarea componentelor proiectului în perioada de programare 2014-2020 prin POIM Axa prioritara 3.

Prin Cererea de fazare, aprobată de catre AM POS Mediu prin Nota nr. 61424/OA/18.07.2016, s-a solicitat COM la data de 30.07.2016 fazarea proiectului în doua etape de finantare:

- faza I, prin POS Mediu 2007-2013;
- faza II, în cadrul urmatoarei perioade de programare 2014-2020, prin Programul Operațional Infrastructura Mare (POIM), ca o continuare a activităților nefinalizate în faza I. Urmare aprobării fazării, Contractul de Finantare nr. 4476/RP/27.09.2013 a fost modificat prin Act adțional 4 dupa cum urmează:

Titlul proiectului	Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Brăila	Cod SMIS: 32942
Beneficiar	Consiliul Județean Brăila	
Program Operațional	POS Mediu	
Axa prioritara	2 „Sector managementul depurilor/reabilitarea terenurilor poluate	

	istoric".		
Fond Structural	Fondul European de Dezvoltare Regionala (FEDR)		
Contract finanțare	4476/RP/27.09.2013		
Data începere	27.09.2013		
Data terminare	31.07.2016		
Valoare contract Etapa I	67.499.536 lei	Din care FEDR și Buget stat 59.966.539 lei	Buget local: 7.532.997 lei

Pentru faza II, urmare a aprobării prin adresa MFE DGPIM 95292/06.12.2016 a cererii de finanțare, a fost încheiat Contractul de Finanțare POIM nr. 25/09.02.2017 între Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fonduri Europene și Unitatea Administrativ Teritorială Județul Băila.

Titlul proiectului	Fazarea proiectului Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Brăila	Cod SMIS 2014+ 103731
Beneficiar	Unitatea Administrativ Teritorială Județul Băila	
Program Operațional	POIM	
Axa prioritară	3 - Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condițiile de management eficient al resurselor	
Fond Structural	Fondul Coeziune (FC)	
Contract finanțare	25/09.02.2017	
Data începere	14.07.2014	
Data terminare	30.06.2020	
Valoare contract Etapa II	34.181.045 lei	Din care: FC :25.698.573 lei Buget stat:3.930.370lei
		Buget local: 4.552.102 lei

De menționat este faptul că, în faza a II-a a investiției, titlul proiectului s-a modificat, devenind „Fazarea proiectului Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în județul Brăila”, COD smis 2014+103731.

În faza I, prin POS Mediu 2007-2013 s-au realizat următoarele investiții:

- Stații sortare – 1 buc;
- Depozit ecologic – 1 buc;
- Închidere depozit neconform -1buc;
- Achiziționarea de echipamente pentru colectarea.

Investițiile prezentate s-au realizat în cadrul următoarele componente:

- **Construirea depozitului conform și Stației de sortare în localitatea lanca;**
Capacitatea totala a depozitului este de 285.805 tone, prin proiect s-a prevazut doar construirea celulei nr. 1 având o capacitatea de 83.211 tone/72.500 mc, cu o durată de expoatare de 7 ani.
Statia de sortare are o de capacitate de 5.000 tone/an.
Lucrarile au fost integral realizare si receptionate in faza 1. Depozitul conform si Statia de sortare sunt gata de a fi utilizate, urmand a deveni operationale la data atribuirii contractului de operare.
- **Construirea stației de transfer** cu o capacitate toatala de 5.000 tone/an– în faza I au fost realizate lucrările de împrejmuire și poarta acces și s-au achizitionat echipamentele de colectare;
- **Construirea Stației de sortare Vădeni și Construirea Stației TMB la Vădeni**– în faza I s-a realizat proiectarea celor doua obiective;
- **Inchiderea depozitului de deșeuri neconform** situat pe amplasamentul orasului lanca, cu o suprafata de 11.600 mp;
- **Achizitionarea de echipamente pentru colectarea** a deșeurilor pentru toate localitățile din județul Brăila;
Echipamentele de colectare au fost achiziționate și sunt gata de a fi utilizate,

urmând a deveni operaționale la data atribuirii contractului de colectare.

- **Achizitie echipamente** – camion lung curier (1 buc);
- **Achizitie echipamente** – containere 32 mc (11 buc) ;

Cele 11 containere și un camion lung curier sunt operaționale pentru soluția temporară de colectare a deșeurilor, până la momentul în care sistemul propus devine viabil, urmând ca aceste echipamente să fie integrate la stațiile de compost și sortare din proiect.

Faza II, prin Programul Operațional Infrastructura Mare (POIM), 2014-2020 prin Proiectul “Fazarea proiectului SMID Braila” vizează continuarea investițiilor în sectorul de gestionare a deșeurilor, începute prin proiectul aprobat și finanțat în cadrul POS Mediu 2007-2013.

În faza II, prin proiect s-au realizat următoarele investiții:

- Stații transfer – 1 buc;
- Stații sortare – 1 buc;
- Stație tratare mecano-biologica -1 buc;

Investițiile prezentate în faza II s-au realizat în cadrul următoarelor componente:

- ❖ **Construirea Stației de transfer de la Însurăței** cu o capacitate de 5.000 tone/an,
- ❖ **Construirea Stației de sortare Vădeni**, cu o capacitate de 30.000 tone/an și **Construirea Stației TMB la Vădeni**, având o capacitate de 26.000 tone/an;

Detalii privind obiectivele fizice și bugetul defalcat pe componente ale proiectului, precum și defalcarea pe faze sunt prezentate în **tabelul 1**.

2.2.1.2. Obiectivele fizice globale ale întregului proiect și fazat

Obiectiv investitii / Indicator	Denumire conform POS M	Indicator	UM	TOTAL	Phase 1	Phase 2
(1)	(1')		(2)	(3) = (4)+(5)	(4)	(5)
1.Recipienti de colectare						
	Urban					
	Pubela 120 l		buc	88.405	88.405	
	Pubela 240 l		buc	5.369	5.369	
	Container 1,1 mc		buc	8.251	8.251	
	Pubela 60 l		buc	0	0	
	Cos de gunoi de 50 litri pentru deseul stradal		buc	1.913	1.913	
	Pubela 240 l deseul stradal		buc	192	192	
	Container 18 mc pentru deseul „verde”		buc	3	3	
	Compostor individual		buc	0	0	
	Rural					
	Pubela 120 l		buc	1.767	1.767	
	Pubela 240 l		buc	1.260	1.260	
	Container 1,1 mc		buc	1.369	1.369	
	Pubela 60 l		buc	41.008	41.008	
	Cos de gunoi de 50 litri pentru deseul stradal		buc	895	895	
	Pubela 240 l deseul stradal		buc	456	456	
	Container 18 mc pentru deseul „verde”		buc	0	0	
	Compostor individual		buc	41.008	41.008	
2.Container pentru facilitati de transfer/sortare/tratare						
	Container metal 32 mc		buc	11	11	
	Container metal 18 mc pentru deseuri		buc	6	6	

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

Obiectiv investitii / Indicator	Denumire conform POS M	Indicator	UM	TOTAL	Phase 1	Phase 2
(1)	(1')		(2)	(3) = (4)+(5)	(4)	(5)
	voluminoase					
	Container metal 24 mc		buc	6	6	
3. Puncte de precolectare						
	Urban		buc	2,227	2,227	
	Rural		buc	419	419	
4.Vehicule lung curier						
	Mașini colectare deșeuri periculoase		buc	2	2	
Vehicule transfer lung curier	Vehicule transfer lung curier		buc	5	4	1
5. Stații /puncte transfer						
2S88 Stație de transfer	Stații/puncte de transfer		buc	1	0 (28.65%) - imprejmuire incinta si poarta acces - echipamente colectare	1 (71.35%) - Construirea Stației de transfer al deșeurilor si echipamente
6.Facilitati de tratare						
2S89 Stație de sortare	Facilitati de sortare		buc	2	- 1(Stație sortare lanca) - 0 (2.98% Stație sortare Vădeni) Proiectarea Stației de sortare Vădeni	1 (97.02% Stație sortare Vădeni) - Proiectare (Asistenta tehnica din partea proiectantului pe durata executiei lucrarilor); - Constructii civile pentru Statia de sortare si echipemnte (97.02%)
2S90 Stație tratare mecano biologica	Facilități compostare		buc	1	0 (2.98 %) Proiectarea Stației TMB	1 (97.02%) - Proiectare (Asistenta tehnica din partea proiectantului pe durata executiei lucrarilor); - Constructii civile pentru Statia de TMB si echipemnte (97.02%)
7.Depozitare						
	Depozit ecologic – 1 celula (lanca)		buc	1	1	
	Suprafata celula 1		ha	1,17	1,17	

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

Obiectiv investitii / Indicator	Denumire conform POS M	Indicator	UM	TOTAL	Phase 1	Phase 2
(1)	(1')		(2)	(3) = (4)+(5)	(4)	(5)
	Volum depozit ecologic (celula 1)	ecologic	M ³	72.500	72.500	
	Suprafata totala depozit ecologic		ha	7,75	7,75	
8.Închiderea depozitelor existente						
	Închiderea neconform lanca	depozit	depozit	1	1	

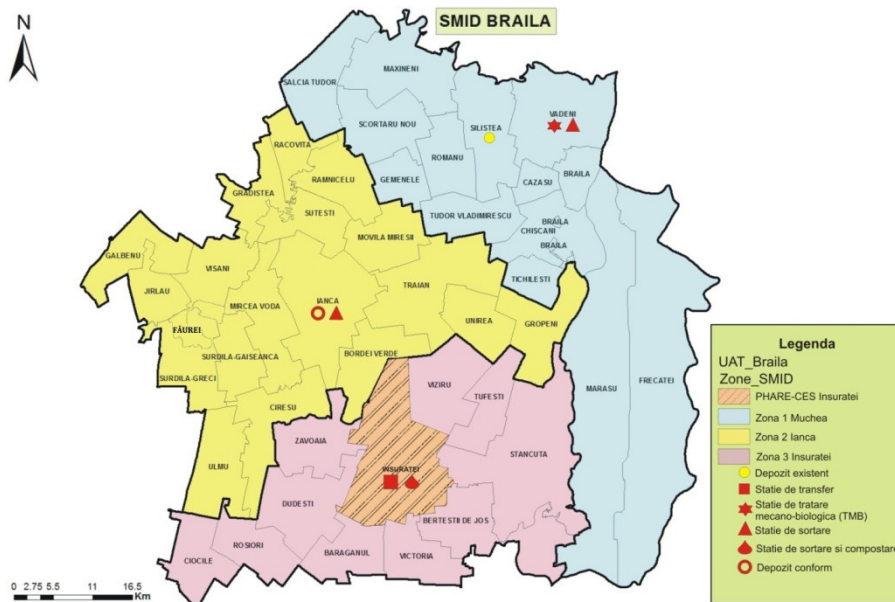
2.2.1.3. Descrierea funcțională a sistemului de management al deșeurilor

Din punct de vedere al operării, în scopul eficientizării activităților aferente managementului deșeurilor, în județul Brăila au fost stabilite **3 zone de colectare**, aferente facilităților de gestionare a deșeurilor existente sau care se vor face prin proiect și anume:

Zona 1 –MUCHEA - cuprinde municipiul Brăila (180.302 locuitori) și comunele (35.007 locuitori): Cazasu, Chișcani, Frecăței, Gemenele, Marasu, Măxineni, Romanu, Salcia Tudor, Scorțaru Nou, Siliștea, Tichilești, Tudor Valdimirescu, Vădeni

Zona 2 –IANCA cuprinde orasul lanca (10.343 locuitori), orașul Făurei (3592 locuitori) și comunele (48.576 locuitori): Bordei, Cireșu, Galbenu, Grădiștea, Gropeni, Jirlău, Mircea Vodă, Movila Miresii, Racoviță, Rîmnicelu, Surdilă Gaiseanca, Surdilă Greci, Sutești, Traian, Ulmu, Unirea, Vișani.

Zona 3 INSURATEI cuprinde orasul Însurăței (6.528 locuitori) și comunele (36.864 locuitori): Bărăganul, Berțeștii de Jos, Ciocile, Dudești, Roșiori, Stăncuța, Tufești, Victoria, Viziru, Zăvoaia.

Fig. 1. Zonele de colectare în județul Brăila, investițiile existente și cele care vor fi realizate prin POS Mediu.

Nota: Numarul de locuitori este conform recesamantului din 2011.

Infrastructura de deșeuri din județul Brăila este compusă din:
Instalații construite în cadrul SMID în Județul Brăila

Stații de transfer al deșeurilor

În cadrul stației de transfer Însurăței se va realiza atât preluarea deșeurilor reziduale, cât și a deșeurilor reciclabile; deșeurile reziduale vor fi compactate; deșeurile reciclabile nu vor fi compactate, sortarea fiind în acest fel mai ușoară în stația de sortare de la lanca ; Stația de transfer Însurăței va fi automată, cu o capacitate de 5.000 tone/an; deșeurile vor fi descarcate la partea superioara printr-o palnie de alimentare. Stația mai are în componența sa o linie de compactare cu cap fix de presare (90 mc/h). Sistemul de siftare este prevazut cu 3 containere și trei de rezerva. Operarea stației de transfer va fi asigurată de 6 angajați care vor lucra într-un singur schimb de 8 ore.

Stații de sortare a deșeurilor

Deșeurile reciclabile colectate pe trei fracții (hârtie/carton, plastic/metal și sticlă) de la populație și operatori economici, instituții publice vor fi sortate în cele două stații de sortare prevăzute a fi realizate în cadrul Proiectului:

a) Stația de sortare de la lanca – Stația de sortare lanca va gestiona deșeurile reciclabile generate în zona 2 și zona 3, având o capacitate de 5000 tone/an; aici vor fi sortate atât deșeurile reciclabile, precum și deșeurile voluminoase (în vederea valorificării în principal a lemnului); sortarea deșeurilor este în principal manuală, fiind prevăzut și un separator magnetic (pentru deșeurilor feroase); după sortare, deșeurile reciclabile sunt, după caz, balotate sau mărunțite (sticlă) în vederea valorificării în instalații autorizate;

Regimul de funcționare: - zile de funcționare - 260

-1 schimb de 8 ore din care 1 oră curățenie.

b) Stația de sortare de la Vădeni – cu capacitate de 30.000 tone/an; va gestiona deșeurile reciclabile generate în zona 1, aici vor fi sortate atât deșeurile reciclabile, precum și deșeurile voluminoase (în vederea valorificării în principal a lemnului); are 2 linii de sortare identice, grad mediu de mecanizare, sortarea deșeurilor este în principal manuală doar metalele se sortează magnetic fiind prevăzut un separator magnetic (pentru deșeurile feroase) și o instalație cu curenți Eddy (deșeurii neferoase); după sortare, deșeurile reciclabile sunt, după caz, balotate sau mărunțite (sticla) în vederea valorificării în instalații autorizate.

Regimul de funcționare: - zile de funcționare – 260;

- 1 schimb de 8 ore din care 1 oră curățenie.

Stații de tratare mecano-biologică a deșeurilor

În vederea asigurării obligației legale de reducere a cantităților de biodegradabile depozitate, prin proiectul de SMID Brăila, a fost asigurată tratarea deșeurilor biodegradabile într-o stație de tratare mecano-biologică (TMB), cu capacitate de 26.000 tone/an, amplasată în localitatea Vădeni.

Stația TMB va funcționa pe sistem de 6 biocelule acoperite, din care în 5 vor fi tratate deșeurile reziduale, cu obținerea unui material stabilizat, iar într-o biocelulă vor fi tratate deșeurile verzi și organice, cu obținerea unui compost pentru aplicare în agricultură.

Stația TMB va prelua deșeurile verzi din parcuri și grădini, și deșeurile din piețe, precum și deșeurile reziduale colectate de la populația și agenții economici, instituții publice (-60% din deșeurile reziduale prezintă fracția biodegradabilă care intră în stația de tratare mecano-biologică). Înaintea amplasării în biocelule, deșeurile vor fi mărunțite și sortate.

În stația de tratare mecano-biologică se realizează o descompunere aerobă a deșeurilor reziduale care vor intra în flux. Materialul biostabilizat va fi evacuat în depozitul de deșeurii unde poate fi utilizat la acoperirea zilnică a deșeurilor.

Dupa tratarea deșeurilor verzi în biocelula, materialul rezultat va fi supus maturării în cadrul platformei special amenajate în statia MBT Vădeni.

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

Compostarea deseului verde va fi de tip aerob, atat in faza tratarii in cadrul biocelulei cat si in faza ulterioara de maturare. Compostul obtinut din deșeurile verzi va fi valorificat direct de la Stație de tratare mecano-biologica.

Regimul de funcționare: - zile operationale pe an – 312;

- zile in care Statia MBT primeste deșeuri -260;

- 1 schimb de 6 ore.

Depozite conforme de deșeuri

Prin Proiectul SMID Brăila s-a realizat unui depozit conform de deșeuri la Ianca. Acest depozit a fost construit în conformitate cu prevederile Normativului Tehnic de depozitare a deșeurilor, aprobat prin Ordinul 757/2004, fiind obligat să respecte condițiile impuse prin Directiva 1999/31/CE privind depozitarea deșeurilor (transpusă în legislația română prin HG 349/2005, cu modificările ulterioare). Astfel, pe lângă celula de depozitare, impermeabilizată conform cerințelor legale, depozitul va beneficia de sistem de colectare a levigatului și gazului de depozit, precum și de stație de epurare a apelor uzate (inclusiv levigatul) pe bază de osmoză inversă, și instalație de ardere cu faclă a gazului de depozit colectat.

Depozitul Ianca va deservi populația din zona de colectare 2 și 3 având o capacitate proiectată de 285.805 tone/ 248.526 mc, din care prima celula 83.211 tone/72.500 mc. Suprafața primei celule 1,17 ha, suprafața totală de depozitare inclusiv stația de sortare 7,75 ha.

Regimul de funcționare: -zile de funcționare -260

-1 schimb de 8 ore din care 1 oră curățenie.

Investiții realizate din alte surse

Depozitul de deșeuri Muchea

În județul Brăila în prezent funcționează un depozit privat pentru gestionarea deșeurilor municipale, situat în localitatea Muchea, administrat de SC TRACON SRL Brăila. În Depozitul Ecologic Muchea se elimina doar deseuri menajere și asimilabile acestora din comerț, industrie și institutii. Depozitul conform de la Muchea va fi integrat în cadrul Sistemului de Management Integrat al Deșeurilor în județul Brăila. Depozitul Ecologic Muchea este compus din: celula ecologica nr. 1 pentru depozitarea gunoierului menajer și a celui asimilabil din comerț, industrie și institutii, o hala de intretinere, revizii și reparatii, baza dezinsectie roți autogunoiere, un depozit pentru combustibil, un bazin pentru rezerva de apă, un put forat, un corp administrativ, doua platforme de cântărire electronice capacitate de 60 tone, puturi pentru monitorizarea calitatii apelor subterane, un bazin pentru stocat lixiviat, utilități (alimentare cu energie electrica, post trafo, centrala termica, rețea de alimentare cu apă și hidranți exteriori, rețea de drenaj și evacuare a apelor, împrejmuiri, drum principal de acces, drumuri secundare). După ce prima celula a fost umplută cu deseuri, a fost etanșezată cu folie de polietilena și acoperită cu un strat de pământ de 1 metru, pe care s-a plantat vegetatie.

Capacitatea totală a depozitului Muchea este de 1.668.800 mc, funcționează din 2002, împărțit în 4 celule din care prima celulă cu capacitatea proiectată de 434000 mc și suprafața de 3,1 ha a fost exploatată până în 2010. Din trim III 2010 s-a dat în folosință celula nr 2. Depozitul este proiectat să funcționeze până în anul 2026.

Depozitul neconform situat în localitatea Făurei, administrat de Direcția Serviciilor Publice Făurei programat, a sistat depozitarea în anul 2017.

Situatia in comuna Bordei Verde

Chiar dacă gradul de acoperire a serviciilor de salubritate era ridicat și în perioada 2007-2013, gestionarea deșeurilor pe plan local reprezintă în continuare o prioritate, mai ales ca sistemul de management integrat al deșeurilor este încă în etapa de

pregatire, ceea ce contribuie din plin la pastrarea unui mediu curat si sanatos pentru locuitori, crescand, in acelasi timp, si gradul de disciplina ecologica si de constientizare a importantei pastrarii mediului curat pentru urmatoarele generatii.

Ultimii trei ani au inregistrat o crestere atat a ratei de colectare a deseurilor, cat si a taxei de salubritate, ceea ce inseamna o crestere a gradului de educatie ecologica a populatiei si de constientizare a importantei colectarii selective a deseurilor.

e)Alimentarea cu gaze naturale

Cererea de energiei este în continuă creștere la nivel global și numai prin eficientizarea și promovarea energiei regenerabile se poate face față nevoilor actuale și ale generațiilor viitoare. Sectorul energetic contribuie în mod esențial la dezvoltarea României prin influența profundă asupra competitivității economiei, a calității vieții și a mediului.

Pentru a susține pe termen lung așteptările consumatorilor, sectorul energetic românesc trebuie să devină mai robust din punct de vedere economic, mai avansat și mai flexibil din punct de vedere tehnologic și mai puțin poluant.

Printre acțiunile prioritare propuse de Strategia europeană a securității energetice se numără:

- construirea unei piețe interne a energiei complet integrate;
- diversificarea surselor externe de aprovizionare și a infrastructurii conexe;
- moderarea cererii de energie și creșterea producției de energie în UE;
- consolidarea mecanismelor de creștere a nivelului de securitate, solidaritate, încredere între state, precum și protejarea infrastructurii strategice/critice;
- coordonarea politicilor energetice naționale și transmiterea unui mesaj unitar în diplomația energetică externă.

Lansat în februarie 2015, proiectul Uniunii Energetice urmărește să crească gradul de integrare în sectorul energetic prin coordonarea statelor membre în cinci domenii interdependente, așa-numiții “piloni” ai Uniunii Energetice: securitate energetică, solidaritate și încredere; piață europeană a energiei pe deplin integrată; contribuția eficienței energetice la moderarea cererii de energie; decarbonarea economiei; cercetarea, inovarea și competitivitatea.

UE este un important finanțator al proiectelor energetice, în special al celor care vizează generarea de „energie curată” și interconectarea piețelor energetice.

România beneficiază de finanțare europeană pentru proiectul BRUA, gazoduct cu un traseu de 528 km pe ruta Bulgaria-România-Ungaria-Austria. Datorită importanței sale pentru securitatea energetică a Europei Centrale și de Sud-Est, BRUA are prioritate la nivel european și este finanțat, în primă fază, cu 179 mil €, prin intermediul Connecting Europe Facility (CE 2016h).

Gazele naturale au o pondere de aproximativ 30% din consumul intern de energie primară. Cota lor importantă se explică prin disponibilitatea relativ ridicată a resurselor autohtone, prin impactul redus asupra mediului înconjurător și prin capacitatea de a echilibra energia electrică produsă din SRE intermitente. Infrastructura existentă de extracție, transport, înmagazinare subterană și distribuție este extinsă pe întreg teritoriul țării.

Piața de gaze naturale este avantajată de poziția favorabilă a României față de capacitățile de transport în regiune și de posibilitatea de interconectare a SNT cu sistemele de transport central europene și cu resursele de gaze din Bazinul Caspic, din estul Mării Mediterane și din Orientul Mijlociu, prin Coridorul Sudic.

În 2017, consumul total de gaze naturale a fost de 129,7 TWh, din care producția internă a acoperit 89,4%, iar importul 10,6%. Structura consumului: consum casnic -

cca 33,4 TWh (25,73%), producători de energie electrică și termica – cca. 35,4TWh (27,27%), industria chimică – cca. 12,9 TWh (9,93%), sectorul comercial – cca. 8,5 TWh (6,59%) .

Producția de gaze naturale s-a stabilizat în ultimii ani, ca urmare a investițiilor în prelungirea duratei de viață a zăcămintelor existente și a dezvoltării unora noi. În 2017, producția internă a asigurat 89,4% din consumul intern, importul ajungând la 10,60%.

Resursele suplimentare de gaze naturale din zăcămintele onshore și offshore sunt prevăzute în mixul energetic al României în toate scenariile, cu excepția celui improbabil de menținere îndelungată a prețurilor joase, care nu justifică o continuare a investiției.

Exploatarea resurselor de hidrocarburi din Marea Neagră va avea o contribuție majoră la asigurarea securității energetice a României. Nivelurile cantitative cumulate din producția convențională onshore și offshore pot avea potențialul de a fi excedentare față de nivelul estimat în prezent al cererii de pe piața internă, relativ liniar.

România își propune creșterea consumului de gaze naturale în industria internă și exportul unor produse finite care utilizează ca materie primă și gazele naturale.

Finantari active in domeniul distributiei gazelor naturale pentru populatie

Accesul la rețeaua de gaze naturale pentru utilizatori casnici se poate realiza mai ușor prin Programul Operational Infrastructura Mare 2014-2020, Axa Prioritară 8 - Sisteme inteligente și sustenabile de transport al energiei electrice și gazelor naturale, Obiectivul Specific 8.2 Creșterea gradului de interconectare a Sistemului Național de Transport a gazelor naturale cu alte state vecine.

În cadrul apelului de proiecte "Dezvoltarea rețelelor inteligente de distribuție a gazelor naturale" este urmărită, ca principal rezultat "Creșterea nivelului de funcționalitate inteligentă a infrastructurii de distribuție de gaze naturale utilizate pentru realizarea serviciului comunitar de utilitate publică de alimentare cu gaze naturale a populației, în conformitate cu legislația în vigoare, prin îmbunătățirea flexibilității, siguranței, eficienței în operare, precum și prin integrarea activităților de transport, distribuție și consum final."

Activitățile vizate în cadrul acestor proiecte sunt:

- Construirea rețelelor inteligente de distribuție gaze naturale, inclusiv instalațiile, echipamentele și dotările aferente funcționalităților inteligente, în special, dar fără a fi limitate la:
  - o Instrumente inteligente în domeniul presiunii, debitelor, contorizării, inspecției interioare a conductelor, odorizare, protecție catodică, reacții anticipative, trasabilitate, senzori / detectoare, regulatoare de distribuție, robinete cu acționare de la distanță, robinete debit exces și deconectare de la distanță, contoare inteligente, căi de comunicație pentru controlul rețelei inteligente de gaze, dispecerate pentru operatorii de distribuție, aplicații SCADA, GIS, facturare inteligentă, etc);
  - o Tehnologii IT integrate care permit integrarea activităților participanților pe piața gazelor în procesele de transmitere, distribuție, stocarea și utilizarea gazelor prin participarea activă a utilizatorilor finali la creșterea eficienței rețelelor de gaz;
  - o Tehnologii care să asigure o fiabilitate sporită a aprovizionării cu gaze naturale, să asigure un acces continuu, sigur și rentabil la gaz și să ofere, de asemenea, capacități tehnice pentru a oferi clienților servicii noi care să optimizeze consumul de gaz.

- Construirea stațiilor de reglare, măsurare – predare a gazelor naturale și a racordului la Sistemul de Transport existent exclusiv în scopul alimentării unei rețele inteligente de distribuție propusă printr-un proiect.
- Construirea rețelelor interioare de distribuție a gazelor naturale pentru clădirile administrative publice branșate la rețeaua inteligentă distribuție a gazelor naturale propusă prin proiect (clădirea primăriei, centre sociale, școli, etc), în cadrul cărora se desfășoară activități non – economice.
- Construirea branșamentelor pentru consumatorii casnici până la limita proprietății publice.

Proiectele vor contribui la dezvoltarea unei infrastructuri tehnico-edilitare adecvate, aflate în proprietatea și în aria de responsabilitate a autorităților administrației publice locale, pentru satisfacerea nevoilor esențiale de utilitate și interes public în ceea ce privește alimentarea cu gaze naturale a unor colectivități locale.

V.8. Mediul antreprenorial

Dezvoltarea rurală presupune o abordare a problemei rurale dincolo de ceea ce ar părea să fie privind lucrurile superficial sau concentrând atenția strict pe sectorul agricol. Dezvoltarea rurală se concentrează pe întregul sistem cu potențial productiv: de la utilizarea resurselor de apă, inclusiv managementul apelor uzate, până la irigații și îmbunătățiri funciare. Agricultură, silvicultură și creșterea animalelor sunt considerate nu izolat, ci părți ale unui sistem, integrându-le cu dezvoltarea capitalului uman, cu dezvoltarea infrastructurii și cu dezvoltarea socială.

Potrivit datelor prezentate de Direcția Generală pentru Întreprinderi și Industrie din cadrul Comisiei Europene, în Uniunea Europeană (UE) există aproximativ 20 de milioane de întreprinderi mici și mijlocii (IMM). Marea majoritate (90%) sunt microîntreprinderi care angajează mai puțin de 10 persoane, multe dintre acestea fiind localizate în mediul rural.

Încurajarea dezvoltării antreprenoriatului rural poate contribui la creșterea productivității în zonele rurale și, pe această bază, la creșterea standardului de viață al locuitorilor din zonele rurale. Mai buna valorificare a oportunităților existente în zonele rurale poate crește ratele profiturilor pentru activitățile economice de aici. Chiar dacă nu există o rețetă universal aplicabilă pentru antreprenoriatul rural, există însă multe cazuri de succes. În multe zone ale lumii, în țări cu diferite grade de dezvoltare economică și instituțională, se pot identifica bune practici și abordări diferite ale antreprenoriatului rural.

Sunt multe exemple de bune practici și antreprenoriat rural de succes. Diversificarea utilizării neagricole a resurselor disponibile prin combinații antreprenoriale a luat diferite forme, de la turism, oferirea de condiții pentru sport și recreere până la activități comerciale, servicii de consultanță, prelucrarea materiilor prime de bază și obținerea de produse din carne, lapte, lemn etc.

Programele guvernamentale care urmăresc dezvoltarea zonelor rurale pot avea cel puțin două obiective majore. Primul obiectiv poate fi susținerea și accelerarea creșterii sectorului privat prin implicarea lui în dezvoltarea infrastructurii din zonele rurale și accentuarea creșterii capitalului uman. Al doilea obiectiv poate fi creșterea productivității în agricultură și în industriile bazate pe agricultură.

Complexitatea activității de întreprinzător este o problemă de interes general și reprezintă o preocupare pentru factorii decizionali. Subiectul tinde să capete importanță pe agenda politică în perioade marcate de dificultăți economice.

Necesitatea de a încuraja spiritul antreprenorial a apărut ca urmare a înțelegerii faptului că acesta generează afaceri profitabile și cu mare capacitate de adaptabilitate la nevoile economiei. Antreprenoriatul este un factor major de creștere economică, inovare, competitivitate, ocupare a forței de muncă și integrare socială, fiind de mult timp susținut la

nivel european. În prezent, promovarea și dezvoltarea antreprenoriatului reprezintă una dintre direcțiile principale ale Strategiei Europa 2020, care își propune, pentru următorii șapte ani, să creeze mai multe locuri de muncă și să asigure condiții de viață mai bune pentru populația din UE.

Totodată, promovarea și consolidarea antreprenoriatului reprezintă una dintre cele mai importante metode de abordare a problemelor economice ale comunităților rurale și o soluție pentru recenta încetinire a creșterii economice înregistrată în multe state membre ale UE.

Noul Plan National de Redresare si Rezilienta stipuleaza in mod clar ca România trebuie să își consolideze industria agroalimentară pentru a avea un sector agroalimentar durabil și competitiv, având în vedere potențialul agricol pe care îl are. Dar mediul antreprenorial în mediul rural nu înseamnă neapărat numai domeniul agricol, ci și alte activități prin care să fie încurajată inițiativa privată care să producă impact în plan comunitar. Acest lucru duce, din nou, la nevoia de forță de muncă calificată, cu competențe specifice și digitale relevante. Recomandările specifice de țară (2019) subliniază necesitatea îmbunătățirii competențelor, inclusiv a competențelor digitale, în special prin sporirea relevanței pe piața forței de muncă a educației și formării profesionale și a învățământului. Pandemia a evidențiat neajunsurile procesului de educație și formare profesională. De aceea, precondiția esențială pentru furnizarea unor servicii educaționale și de formare profesională de calitate, incluzive și atractive constă în modernizarea infrastructurii educaționale. Dezvoltarea competențelor necesare parcurgerii etapelor de tranziție ecologică și digitală în cadrul noilor locuri de muncă depinde în special de infrastructura primară și de dotările utilizate în procesele educaționale și de formare profesională. Prin forme de parteneriat public-privat, administrația comunei Bordei-Verde poate pune la dispoziția tinerilor și a celor care doresc să se instruiască forme de educație non-formală, care să faciliteze atât integrarea pe piața muncii, cât și inițiativa privată.

Probleme specifice antreprenoriatului rural:

1. Succesul antreprenorilor din mediul rural depinde de competențele deținute, de abilitățile în conducerea unei afaceri, de capacitatea de a fi creativi și de a-și asuma riscul afacerii;
2. Întreprinzătorii din mediul rural, atât cei existenți, cât și cei potențiali, au nevoie de sprijin suplimentar pentru consolidarea și dezvoltarea afacerilor chiar dacă dețin competențele necesare desfășurării/demarării unei afaceri;
3. Grupurile țintă principale pentru consolidarea spiritului antreprenorial în mediul rural sunt: tinerii, femeile și micii fermieri deținători de ferme de subzistență și semi-subzistență;
4. Sectoarele țintă pentru consolidarea antreprenoriatului rural sunt: agricultura, procesarea produselor agricole, serviciile de bază, turismul;
5. Zona rurală favorizează apariția de noi întreprinderi, dar este un mediu antreprenorial vulnerabil, ce depinde în egală măsură de factori externi (infrastructura locală, mediul social, mediul economic, mediul cultural, tradiții etc.), cât și de factori interni (capacitatea, aptitudinile și competențele antreprenorului).

În același timp, există un număr de provocări pentru antreprenorii din mediul rural, dar în considerare cele mai importante:

1. Politicile și reglementările. Pentru toate tipurile de activități desfășurate de antreprenorii rurali, această provocare este văzută ca factor al unei birocrății excesive, mai ales când afacerea este un start-up sau o microîntreprindere care dorește să își dezvolte activitatea;
2. Factorii culturali și sociali. Pentru startup-uri și afacerile existente în mediul rural această provocare este legată în special de scăderea densității populației, ceea ce conduce la o informare dificilă a actorilor locali sau regionali.

3. Factorii economici. Pentru start-up-uri și afaceri existente, această provocare este legată de lipsa resurselor financiare proprii și accesul dificil pe piața de capital (credite, împrumuturi și garanții) ale antreprenorilor din mediul rural.

4. Factorii naturali și de mediu reprezintă și ei o provocare pentru dezvoltarea antreprenoriatului rural.

Nevoi ale antreprenoriatului din mediul rural

- Facilitarea accesului la finanțare la nivel local, respectiv, cât mai aproape de locul unde se desfășoară activitatea economică, pentru a răspunde mai bine și mai eficient nevoilor mediului de afaceri;
- Reducerea birocrăției, simplificarea procedurilor de accesare a fondurilor europene pentru dezvoltare rurală și, implicit, îmbunătățirea relațiilor dintre autoritățile implicate în programele de dezvoltare rurală și aplicanți;
- Schimbarea de atitudine a instituțiilor de pe piața de capital, în special a instituțiilor financiar-bancare, care asociază un grad ridicat de risc majorității întreprinzătorilor din zona rurală, respectiv tinerilor întreprinzători, tinerilor fermieri, micilor fermieri, mai ales afacerilor nou înființate;
- Nevoia creării unor produse specializate de creditare pentru tinerii antreprenori rurali, care să completeze efortul financiar susținut din fonduri naționale și europene;
- Valorificarea cunoștințelor locale în elaborarea și implementarea politicilor și programelor de dezvoltare rurală;
- Sincronizarea aprobării contractelor de finanțare, avizării documentațiilor și plății proiectelor cu graficul de realizare a afacerilor propuse prin proiecte;
- Crearea, la nivelul comunităților locale, a unui climat de înțelegere a problemelor cu care se confruntă întreprinzătorii din mediul rural, precum și susținerea inițiativelor antreprenoriale de către autoritățile locale;
- Comunicarea mai bună între actorii naționali, regionali și locali privind nevoile antreprenorilor rurali.

Oportunitati de finanțare pentru antreprenorii din mediul rural prin Programul National de Dezvoltare Rurala

La nivel european, sprijinirea inițiativelor antreprenoriale ale tinerilor reprezintă una dintre prioritățile **Politicii Agricole Comune (PAC)** pentru perioada 2014-2020. Astfel, două dintre cele șase priorități ale politicii de dezvoltare rurală în următoarea perioadă de programare sunt:

- „promovarea competitivității tuturor tipurilor de agricultură și a viabilității exploatațiilor agricole”, incluzând sprijinul acordat noilor generații de fermieri;
- „promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale”, incluzând sprijinul acordat tinerilor pentru dezvoltarea de activități non-agricole în mediul rural.

Noua arhitectură a PAC, oferă statelor membre un instrument de programare, prin care acestea pot prioritiza mai bine nevoile tinerilor din mediul rural. Astfel, un pachet de măsuri pentru sprijinirea tinerilor din mediul rural, poate include:

- subvenții pentru instalare (până la 70 000 de euro);
- servicii gratuite de pregătire profesională și consiliere;
- plata suplimentară pe suprafața agricolă utilizată

V. 9. Turism

România a ratificat Protocolul privind turismul durabil la Convenția-cadru privind protecția și Dezvoltarea Durabilă a Carpaților. Un obiectiv asumat în cadrul Convenției Carpatice, și realizat la Brașov, este Centrul România – Platforma pentru Turism Durabil.

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

Se află în implementare Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007-2026, care are în vedere: utilizarea optimă a resurselor de mediu, care constituie un element cheie în dezvoltarea turismului, menținând procesele ecologice esențiale și contribuind la conservarea patrimoniului natural și a biodiversității; respectarea autenticității socio- culturale a comunităților gazdă, conservarea patrimoniului construit, a vieții culturale și a valorilor tradiționale contribuind la înțelegerea interculturală și toleranță; asigurarea operațiunilor economice viabile, pe termen lung, care să ofere beneficii socio-economice pentru toate părțile interesate, fiind distribuite corect, inclusiv locuri de muncă stabile și oportunități de a câștiga venituri și servicii sociale pentru comunități contribuind la reducerea sărăciei.

De asemenea este elaborată Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului în România și au fost aprobate „Criteriile pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice”, până în prezent fiind declarate destinații ecoturistice: zona Mara-Cosău-Creasta Cocoșului – Maramureș, zona Țara Hațegului-Retezat și zona Ținutul Zimbrului.

Situatia la nivelul UAT Bordei Verde

Între motivațiile de bază ale oricărui turist, patrimoniul (natural sau antropic, material sau imaterial) reprezintă suportul care susține atractivitatea, credibilitatea și importanța destinației.

Tocmai de aceea, comuna Bordei Verde poate beneficia de o dezvoltare economica bazata pe turism, fiind avantajata de un mediu natural deosebit si de traditii care pot fi reinviate si transformate in element de plus valoare al dezvoltarii locale.

Analiza SWOT a sectorului turistic din comuna Bordei Verde

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> -Patrimoniul material și imaterial divers (natura, traditii, cladiri) -Nivel scazut al infractionalitatii -Evenimente culturale care pot deveni brand al localitatii 	<ul style="list-style-type: none"> - Unele obiective turistice nu sunt valorificate la adevarata lor valoare -Lipsa unui spatiu multifunctional care sa permita organizarea unor evenimente de amploare -Lipsa unei infrastructuri de transport care sa ajute venirea turistilor (parcari pentru autoturisme si autocare), -Lipsa unui Centru de informare turistica -Vizibilitate scazuta a comunei in spatiul real si virtual -Specificul gastronomic este foarte slab valorificat -Lipsa unitatilor de cazare si de alimentatie publica -Lipsa unor locatii de unde ar putea fi achizitionate suveniruri, obiecte personalizate pentru comuna, harti ale comunei, pliante sau brosure de prezentare -Lipsa unor trasee turistice organizate care sa cuprinda si o serie de activitati -Lipsa informatiilor turistice de pe site-ul Primariei - nivel redus de implicare participativă a comunității în cunoașterea, conștientizarea și promovarea unitară a identității turistice a comunei --Nevoia de diversificare a ofertei turistice cu noi posibilități de agrement și refacere, lipsa unor pachete turistice
Oportunitati	Amenintari
<ul style="list-style-type: none"> -Proiect in pregatire de construire si dotare a Caminului Cultural Bordei Verde - spiritul și identitatea locală pot fi valorificate prin activități de agrement și animație turistică (atât în spații interioare cât și exterioare) 	<ul style="list-style-type: none"> - colaborare redusă între actorii implicați în activitatea turistică, precum și între aceștia și instituțiile publice -locuitorii comunei nu isi cunosc localitatea din punct de vedere turistic

<ul style="list-style-type: none"> - poziționarea geografică permite realizarea de trasee și itinerarii turistice - serviciile de poliție turistică existente în destinațiile europene care poziționează prioritar turismul ca activitate economică generatoare de venituri și îl protejează, reprezintă o bună practică ce poate fi implementată și în Bordei Verde -gastronomia locală poate reprezenta un element de identitate din punct de vedere turistic pentru Bordei Verde -Diversificarea produselor turistice, prin turismul activ: turism ecvestru, cicloturism, drumeție, activități disponibile în diverse forme de organizare - dezvoltarea mijloacelor CIT permite îmbunătățirea gradului de informare a vizitatorilor asupra oportunităților turistice pe care municipiul le oferă. Este fezabilă dezvoltarea unor aplicații de realitate augmentată, a unor ghiduri turistice audio sau a unor platforme informatice care să încorporeze întreaga ofertă turistică; 	<ul style="list-style-type: none"> - indicatorii statistici pentru turism care lipsesc, precum și un sistem de urmărire a activității turistice, - nu există o instituție sau un departament care să-și asume conturarea identității turistice precum și promovarea responsabilă a acesteia
--	---

Prin modul de organizare și prin facilitățile oferite turiștilor, comuna Bordei Verde nu poate fi considerată un loc prietenos cu turiștii, în special cu cei străini. Lipsa centrelor de informare turistică în punctele de intrare și ieșire din localitate, inexistența unei zone centrale cu funcționalitate turistică definită clar, prezența unor obiective turistice nevalorificate sau aflate în stare de degradare, efectuarea unor lucrări de reamenajare/renovare în sezonul turistic sau gradul redus de interactivitate cu vizitatorii afectează în sens negativ experiența turistică. În plus, infrastructura de transport nu este orientată și spre turiști: nu există un loc special amenajat în centrul comunei pentru ca autocarele să poată debarca și îmbarca turiștii, nu sunt disponibile informații într-o limbă de circulație internațională, foarte puțini dintre locuitori cunosc o limbă de circulație internațională etc.

Pe de altă parte, valorificarea redusă a specificului gastronomic local și național, a activităților de agrement cu accentuarea identității locale (muzică, dansuri tradiționale etc.), inexistența unor puncte permanente de desfacere pentru mesterii artizani (meșteșugurile lor reprezintă o atracție turistică cât și o sursă de promovare a identității socio-culturale în fața turiștilor străini) îngreunează și mai mult realizarea unei oferte turistice integrate.

Nu există definită o identitate din punct de vedere turistic, pe care fiecare membru al comunității să și-o asume și să o promoveze de fiecare dată când are ocazia. Fiecare locuitor al comunei trebuie să fie un ambasador al acesteia, oriunde merge, fie în țară, fie în străinătate. Mai mult, faptul că participarea la târgurile de turism din străinătate nu reprezintă o activitate continuă, iar informațiile publicate în ghidurile de specialitate sunt reduse cantitativ și calitativ, nu oferă posibilitatea conturării unei alte imagini turismului din Bordei Verde.

Directii de actiune in dezvoltarea potentialului turistic al UAT Comuna Bordei Verde

Avand in vedere ca in apropierea teritoriului UAT Comuna Bordei Verde exista doua arii protejate, Strategia prezenta trebuie sa tina cont de faptul ca activitățile turistice într-o arie naturală protejată trebuie să fie în concordanță cu capacitatea de încărcare ecologică și cu particularitățile ecosistemelor existente. Amenajarea și valorificarea turistică adecvată și prudentă, ca și gestionarea eficace trebuie să devină punctul forte pentru păstrarea integrității ecologice a unor astfel de resurse.

Principiul director al dezvoltării turismului într-o astfel de zonă protejată trebuie să fie acela de exploatare echilibrată a tuturor resurselor naturale, umane și culturale, într-un mod care

să asigure satisfacții deosebite turiștilor și posibilități de dezvoltare echilibrată și durabilă a așezărilor turistice aferente. Deși la prima vedere activitățile turistice sunt poate cel mai puțin poluante, totuși în timp ele conduc treptat și la poluarea mediului înconjurător.

Principalele masuri pentru promovarea turismului la nivelul UAT Comuna Bordei Verde Masurile prevazute în prezenta Strategie vizeaza în principal *valorificarea sustenabila a patrimoniului cultural și a resurselor naturale cu potential turistic* precum și îmbunătățirea calitatii infrastructurii turistice de cazare și agrement în vederea creșterii atractivității regiunilor, dezvoltării economiilor locale (comert, construcții, transporturi, alimentație publică, industria mică și artizanat) și creării de noi locuri de munca. În acest fel, localitatea își identifică și consolidează o identitate proprie și își îmbunătățește avantajele competitive în sectoare cu valoare adăugată mare și conținut calitativ și cognitiv ridicat, atât pe pietele tradiționale cât și pe cele noi, în formare. O parte însemnată a locurilor de munca nou create oferă oportunități sporite pentru ocuparea forței de munca feminine și a unor categorii defavorizate.

Rolul strategic pe care Autoritatea Publică trebuie să și-l asume este acela de agregator de informații și susținător al acestui sector de activitate și totodată a unui partener ce oferă o platformă comună și deschisă tuturor entităților interesate. Acest rol strategic trebuie să fie orientat spre facilitarea și îmbunătățirea cadrului în care se desfășoară activitatea de turism precum și instituționalizarea și elaborarea unui set de reguli, proceduri și chiar hotărâri cu impact major asupra întregii comunități, contribuind în final la îmbunătățirea experienței turiștilor.

Printre principalele direcții de acțiune, se numără:

- Crearea, dezvoltarea și modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea sustenabilă a resurselor naturale și pentru creșterea calitatii serviciilor turistice prin: amenajarea obiectivelor turistice naturale cu potențial turistic în condițiile monitorizării permanente a presiunii asupra mediului în conformitate cu planurile de management pentru ariile naturale protejate; crearea, modernizarea și extinderea structurilor de cazare și de agrement precum și ale utilitatilor aferente.
- Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare în scopul creșterii atractivității comunei UAT Comuna Bordei Verde ca destinație turistică, definirea și promovarea brandului turistic local, dezvoltarea activităților de marketing specifice, inclusiv prin realizarea unui sistem unitar de informare și statistică turistică on-line.
- Reabilitarea zonelor, monumentelor, clădirilor de interes turistic și modernizarea infrastructurii.
- Susținerea inițiativei private în crearea și dezvoltarea de unități turistice, cu servicii la standarde internaționale.
- Amenajarea zonelor cu potențial etnografic, cultural și peisagistic deosebit, în scopul dezvoltării turismului.
- Atragerea unui număr sporit de turiști prin acțiuni promoționale în țară și în străinătate.
- Restaurarea monumentelor și a altor puncte de interes turistic pentru a organiza circuite de o zi;
- Protejarea drumurilor pitorești și a circuitelor turistice împotriva unor amenajări inadecvate și neatractive;
- Îmbunătățirea materialelor oferite spre vânzare turiștilor în muzee, identificarea vestigiilor arheologice, marcarea, explicitarea și prezentarea lor în documente adecvate;
- Organizarea unor companii de informare și promovare a agroturismului și a turismului rural;
- Crearea și promovarea produselor turistice cu specific regional;
- Existența unor meșteri populari capabili să transmită cunoștințele lor tinerilor;

- Infrățirile cu comunele din regiuni si cu cele din alte țări;
- Crearea unor facilități pentru localnici și tinerele familii pentru a nu părăsi zona rurală;
- Renovarea unor clădiri tradiționale din zonele rurale și introducerea lor în circuitul turistic;
- Includerea patrimoniului turistic rural în programe și circuite turistice alături de alte obiective naturale și culturale de interes turistic;
- Dezvoltarea posibilităților de agrement specific în mediul rural cu participarea la activități agricole ușoare, ateliere artizanale, sporturi de vară. plimbări cu căruța și sania, concursuri locale etc.;
- Susținerea artizanatului și a atelierelor meșterilor locali, acordarea de diplome pentru măiestria artistică, numirea ca cetățeni de onoare în localitățile din care fac parte și sprijinirea participării lor la târguri de turism, naționale și internaționale;
- Valorificarea resurselor agricole locale, ecologice și naturale, pentru consumul turistic și în comercializarea lor pe piața județului sau în cele învecinate;
- Diversificarea produsului turistic rural prin includerea de manifestări folclorice -interpreți de muzică populară, instrumentiști, dansatori și posibilitatea ca turiștii să învețe câte ceva din aceste acțiuni folclorice tradiționale;
- Manifestări folclorice locale (manifestări de genul „Fii satului“), festivaluri locale;
- Crearea unui ghid turistic audio, disponibil în limba română precum și în mai multe limbi de circulație internațională (cel puțin engleză, franceză, germană, spaniolă, italiană)
- infiintarea traseelor cicloturistice, de vizitare a localitatii si a imprejurimilor

CALITATEA VIETII

V.10. Demografie

Evaluarea corectă a stării capitalului uman și a tendințelor de evoluție pe termen mediu și lung este de o importanță fundamentală pentru proiectarea realistă a perspectivelor unui model sustenabil de dezvoltare în toate componentele sale esențiale: economic, socio-cultural și de mediu. În ultimă instanță, întrebarea la care prezenta Strategie încearcă să dea un răspuns rezonabil este: Cu cine și pentru cine se va realiza dezvoltarea durabilă a României?

Pentru o apreciere obiectivă a situației, studiile recente (Indexul European al Capitalului Uman, Consiliul Lisabona, 2007) iau în calcul elemente precum: stocul de capital uman (investiția per capita pentru educația și formarea profesională a populației ocupate, compoziția capitalului uman în funcție de tipul și nivelul de educație, starea de sănătate), utilizarea acestuia (rata de ocupare, rata șomajului, rata conectării la rețele de comunicare multimedia, participarea la activități producătoare de venit sau valoare), productivitatea (contribuția capitalului uman raportată la valoarea adăugată creată, calitatea educației și formării profesionale, angajabilitatea pe parcursul întregii vieți, investiții în cercetare-dezvoltare) și demografia (spor sau declin, trenduri migratoare, impactul calculat asupra pieței muncii).

România nu constituie o excepție. Trei realități si-au pus amprenta pe această evoluție: criza economică și socială care a dominat cea mai mare parte a acestei perioade, dobândirea dreptului la libera circulație și urmările politicilor demografice aberante ale guvernărilor din deceniile 7, 8 și 9 ale secolului trecut. Măsurile excesive luate de regimul comunist, în octombrie 1966, în privința dreptului la întreruperea sarcinii și la contracepție, mergând până la «planificarea» nivelului natalității, legislația extrem de restrictivă privind divorțul și penalizarea financiară a persoanelor fără copii au avut drept rezultat o creștere mare a natalității în anii 1967 și 1968, la un nivel peste valorile medii europene. Reversul acestei evoluții temporare s-a exprimat în creșterea mortalității infantile și menținerea ei la cote ridicate, în cea mai mare mortalitate maternă din Europa și în proporțiile alarmante

ale copiilor născuți cu malformații congenitale precum și ale celor abandonați după naștere.

Datele privind activitatea economică și condițiile de viață ale populației rurale indică grade de dezvoltare diferite pentru mediul rural. Multe dintre localitățile rurale aflate în apropierea marilor orașe s-au dezvoltat, în ultimii ani, în zone rezidențiale și au profitat din plin de pe urma investițiilor ce s-au concentrat în aceste zone, dezvoltându-se într-un ritm accelerat, lucru ce s-a reflectat și în nivelul de trai al populației. Totodată, în urma acestor transformări, profilul sociodemografic al populației s-a modificat, ca urmare a creșterii atractivității locuirii în aceste localități, ceea ce a generat imigrație (în special dinspre urban spre rural).

La celălalt pol se situează localitățile aflate la mare distanță de centre urbane importante, sau localitățile izolate geografic sau lipsite de infrastructură modernă. Aceste zone par, pe multe dimensiuni ale vieții socioeconomice, ca fiind uitate de istorie. Starea de subdezvoltare a localităților reflectându-se atât asupra nivelului vieții economice și sociale, asupra nivelului de trai al populației, cât și asupra efectivului numeric și a coordonatelor demografice ale populației (în aceste zone întâlnim populație îmbătrânită și feminizată, mortalitate și morbiditate ridicate etc.). Acestea reprezintă, practic, sate care mor.

După revoluția din 1989, ruralul românesc a intrat într-o nouă etapă de evoluție, caracterizată prin dificultăți economice și prin creșterea eterogenității rurale. Transformările economice din perioada de tranziție au determinat, cel puțin pentru primul deceniu de după 1990, un proces de reruralizare a țării, în sensul în care mediul rural și agricultura au jucat rolul de plasă de siguranță pentru segmentele din populație afectate de restructurarea economiei. Transformările socio-economice recente au făcut ca ruralul românesc să evolueze în mod diferențiat, procesul de dezvoltare inegală devenind o realitate a societății românești contemporane

Conform datelor statistice, în anul 2011, comuna Bordei Verde înregistra un număr de 2864 locuitori (1420 femei și 1444 bărbați). De la data ultimului Recensământ, comuna a început să piardă constant locuitori, așa cum se întâmpla, de altfel, în întregul județ. Se înregistrează un acut fenomen al îmbătrânirii populației sau, mai grav, al depopulării unor comunități. Cele mai recente informații reflectă clar această realitate, comuna având în 2017 un număr de 2629 de locuitori, în 2018, 2587 de locuitori, iar în 2019, 2542 de locuitori. Datele anului 2020 indică aceeași tendință de regres, cu 2349 de locuitori.

Ingrijorator este și faptul că numărul de nașteri este depășit de cel al deceselor (14 nașteri în 2016 și o medie de 50 de decese înregistrate anual din 2016 până în 2020), ceea ce duce la spor negativ anual. Acest fenomen nu este specific doar comunei Bordei Verde, ci întregii regiuni și țării, cauzele fiind de cele mai multe ori de natura economică și socială.

Evoluția demografică în Bordei Verde a prezentat din 1977 până în prezent un spor natural pozitiv însă cu variații destul de largi fiind mult influențat de situația economică zonală (creșteri între 5%-10%). Această fluctuație a populației analizate pe o perioadă de 30 de ani este în strânsă corelație cu variațiile economice pe care România le-a înregistrat în acest timp; astfel ca în perioada comunistă când economia era axată pe o puternică industrializare mare parte din populația rurală a migrat către orașe existând în acest sens o mare cerere de forță de muncă. În perioada postdecembristă odată cu declinul economic migrația către orașe s-a oprit, în paralel fiind urmat de o scădere a sporului natural, acest lucru menținându-se până în prezent dar cu o tendință foarte mică. Astfel ca în prezent, din punct de vedere al numărului de locuitori, populația are o tendință de ușoară creștere, acest fapt nefiind produs însă de sporul natural care se menține la valori foarte scăzute ci din fluxul de migrație al populației.

Efectul migrației prezintă două componente principale, ambele având cauze și efecte diferite după cum urmează

Migrația din localitate

Este cauzată de nivelul de trai scăzut și lipsa locurilor de muncă, astfel ca o parte din populația activă a localității pleacă spre zone dezvoltate pentru a se angaja. Acest fapt reiese din indicatorul "Indicele de stabilire de reședință" și demonstrează că populația deși își mută reședința, în schimb nu renunță la domiciliu.

Se observă în anii 1990-2007 că migrarea din localitate către alte țări din UE sau non UE, avea ca fundament și motivație, castigurile salariale ridicate, față de ceea ce putea oferi România la aceeași dată. De aceea migrarea era percepută ca o migrație temporară cu intenția de a reveni în momentul când situația economică a familiei se va îmbunătăți.

Însă, după 12 ani de la aderarea în UE, deși fluxul migrator este mai redus în 2019, motivele plecării sunt altele. Deprivarea materială rămâne un factor important în decizia migrației, însă de-a lungul timpului s-au adăugat și altele, cum ar fi: reintregirea familiilor (cele care deja s-au stabilit, au dobândit cetățenie în țara gazdă sau beneficiază de drepturi de sedere în condiții avantajoase prin căsătorii mixte sau prin nașterea de copii în țara gazdă), reintregirea relațiilor sociale și căutarea orașelor cu țesut social activ (persoane care migrează din România la chemarea prietenilor, rudelor, ale căror relații sociale sunt mai dense și active în țara gazdă decât în România), studiile (din ce în ce mai mulți tineri se hotărăsc să urmeze diferite forme de educație în țări din UE, rămânând după finalizarea acestora să lucreze în țara respectivă).

În aceste condiții intenția de revenire în țară a celor care au emigrat este foarte redusă fiind în acest sens, mai eficientă o strategie axată pe dezvoltarea unor programe de stimulare a natalității și de diminuare a fenomenului migrator decât pentru atragerea populației stabilite în afara țării.

Până în anul 2019, din comuna Bordei Verde au plecat aproape 200 de persoane din motivele invocate mai sus.

Migrația către localitate

Fenomenul migrației către Bordei Verde este prezent într-o pondere mai mică decât cel al plecărilor, iar cei care își stabilesc reședința în localitate sunt mai puțini decât cei care își mută reședința (observații obținute prin analizarea corelării indicatorilor: indicele de stabilire a domiciliului și indicele de stabilire de reședință). Acest fenomen își are originea în valul de migrație a anilor '90 când o mare parte din populația de la oraș s-a mutat în mediul rural în urma retrocedării fondului funciar, dar și din raționamente social-economice. Este de notorietate faptul că majoritatea celor care se stabileau în mediul rural alegeau această variantă obligată fiind de instabilitatea economică și a valurilor de scumpiri în mediul urban, ei renunțând la confort în schimbul protecției economice pe care o ofereau satele. La nivelul unității teritoriale administrative Bordei Verde se simte acest tip de migrație fiind o localitate rurală. În prezent această formă de migrație a început să fie înlocuită și de migrația cu domiciliul a agenților economici care își desfășoară activitatea în mediul rural sau care derulează investiții în zonă iar pe viitor, odată cu creșterea economică va începe să se canalizeze în zonă și familii din mediul urban ce doresc să aibă o casă de odihnă la țară. Diminuarea activității de extracție a țiteiului și a gazelor naturale a dus și ea la plecarea locuitorilor, în special a celor mai tineri, care au puterea și posibilitatea de a începe și de a se adapta la o nouă viață în altă parte.

Este interesant de observat comportamentul locuitorilor atunci când vine vorba de legătura afectivă cu această comună. Din răspunsurile date la chestionarele de analiză, foarte mulți au afirmat că nu sunt interesați să părăsească localitatea deoarece le-ar fi dor de cei dragi și ar pierde liniștea specifică vieții de la țară. Un lucru îmbucurător îl constituie sentimentul

de mandrie locala care ii caracterizeaza si increderea in potentialul de dezvoltare a localitatii.

Toate acestea creeaza premisele unei comunitati sigure si prospere, suficient de atractive pentru cei care vor sa isi stabileasca resedinta / domiciliul aici.

V. 11. Familia

Fără a-și diminua importanța ca instituție socială, familia nu mai reprezintă o instituție conservatoare, ci una tot mai adaptată transformărilor de la nivelul societății, democratică și deschisă. Familia este tot mai integrată în dinamica societății, tot mai mult condiționată de schimbările economice și sociale, influențând, la rândul ei, evoluția de ansamblu.

Schimbările din ultimele decenii din societatea occidentală au născut ideea că ne aflăm în fața unei noi civilizații, diferită de cea industrială și denumită postindustrială, postmodernă, a doua modernitate sau modernitate reflexivă, modernitate târzie, înaltă, radicalizată, modernitate lichidă (Bauman, 2000). Instituțiile care se dezvoltaseră încă din modernitate au continuat să preia tot mai mult din funcțiile care odinioară erau asigurate de familia tradițională: educativă, economică, culturală, chiar și cea de solidaritate. Dezvoltarea sferei serviciilor a promovat în comuna Bordei Verde activitatea multor femei în afara domiciliului și a favorizat emanciparea lor atât în plan social cât și familial. Individualizarea, independența economică și autonomia personală au determinat indivizii și în special femeia să fie tot mai puțin dispuși să se sacrifice pentru unitatea familiei.

A) Rolul femeii in comunitate si familie – Egalitatea de gen

Pe langa domeniile cunoscute, actuala strategie aduce in prim-plan si problema egalitatii intre sexe, mai exact, rolul ocupat de fete si femei in dezvoltarea locala. Aplicarea unei politici centrate pe egalitate de gen si tineret va duce, inevitabil, si la indeplinirea obiectivelor de dezvoltare durabila.

Egalitatea dintre femei si barbati reprezinta o conditie sine-qua-non a dezvoltarii. Chiar daca s-au inregistrat progrese in ultimii ani, inca exista discrepante in societate, mai ales intr-o comunitate restransa asa cum este comuna Bordei Verde, unde se inregistreaza un numar mai redus de femei decat barbati care sunt angajate sau beneficiaza de pensie de munca. Majoritatea muncilor neplatite sunt efectuate de catre femei, asa cum sunt cresterea copiilor sau sarcinile gospodaresti, simtindu-se nevoia unui echilibru intre viata de familie si cea profesionala.

Mai mult decat atat, femeile, desi mai numeroase, sunt slab reprezentate in pozitii de conducere din cadrul aparatului administrativ al localitatii, inca existand prejudecata conform careia deciziile luate de catre femei, luate si pe fond emotional, nu sunt mereu cele mai corecte si eficiente pentru comunitate.

Integrarea femeilor pe piata muncii atrage dupa sine o viata mai buna oferita copiilor si integrarea ulterioara a acestora pe piata muncii. Cazul fetelor care se casatoresc de la varsta adolescentei sau imediat ce devin majore poate fi din ce in ce mai rar intalnit, in locul lor aparand femeile ce pot sa administreze cu succes familia, dar si sarcinile de serviciu, fara a exista riscul pierderii rolului de mama. Astfel, consilierea profesionala si sanitara a fetelor si femeilor poate oferi comunitatii exemple de succes, contribuind la dezvoltarea locala. Cercetarile sustin ca, daca pana in anul 2025, tuturor femeilor li s-ar permite sa isi utilizeze intregul potential in viata profesionala, valoarea adaugata economiei mondiale ar creste cu 25%. Pentru a se ajunge la acest nivel, femeile si fetele sunt incurajate sa urmeze forme diferite de instruire, de la educatia obligatorie pana la cea vocationala, beneficiind, in acelasi timp, de servicii sanitare si sociale. Aceste lucruri duc la cresterea varstei de casatorie, cand fetele sunt suficient de mature si independente financiar pentru a-si asuma rolul de sotie si mama si pentru a oferi copiilor o viata mai buna.

Egalitatea de gen se manifesta si prin lupta impotriva violentei asupra femeilor, fenomen care, din pacate, inca este prezent in societate. Exista un cerc vicios in care femeile sunt prinse intr-un mod fatal: lipsa educatiei duce la dependenta financiara fata de un partener care este brutal si violent si care stie exact ca el este cel care ofera familiei cele necesare traiului si ca cei abuzati de el nu pot sa plece nicaieri. Procentul mare de femei care au experimentat cel putin o data in viata violenta domestica este un reper nedorit atunci cand vorbim de mentalitati si comportamente bazate pe vechi cutume. De aici si pana la traficarea fetelor si femeilor nu este decat un pas, insemnand un important factor de regres al societatii.

Oferirea de sanse femeilor trebuie sa stea la baza oricarei strategii de dezvoltare, incepand cu reforme sustinute legislativ care sa vizeze independenta financiara a femeilor, accesul la informare si consiliere / instruire, accesul la educatie in detrimentul casatoriei la varste cat mai tinere, promovarea fetelor si femeilor cu abilitati de leadership.

Echilibrul dintre viata profesionala si cea de familie presupune si schimbarea mentalitatii masculine care considera degradanta pentru un barbat implicarea in cresterea si educarea copiilor. Impartirea sarcinilor gospodaresti dintre parteneri / sotii este una din modalitatile de crestere personala si a intregii familii. In acest fel, femeile si fetele pot contribui din plin la dezvoltarea comunitatii, oferindu-si intregul potential in slujba acesteia ca si in slujba familiei. Mai mult decat atat, salarizarea egala intre femei si barbati reprezinta un element de plus-valoare in societatea contemporana, intrucat femeile vor deveni mult mai motivate pentru a asigura bunastarea familiilor si copiilor lor, provocandu-se permanent sa se autodepaseasca.

Propuneri de masuri in comuna Bordei Verde

a) Femei-leader

Masurile vizeaza participarea egala a femeilor cu barbati pe piata muncii, echilibrul dintre viata de familie si cea profesionala, precum si salarizarea echitabila. Aceste masuri sunt in concordanta cu reformele europene legiferate prin directive si tratate. Scopul lor este de a promova femei in pozitii de top management, atat in mediul public, cat si cel privat, de a incuraja femeile sa participe la procesul decizional de la nivelul comunitatii si de a crea conditiile optime pentru indeplinirea sarcinilor profesionale si de familie.

Aceste masuri se pot realiza prin programe de instruire / educatie formala si non-formala, in parteneriate cu ONG-uri sau public-private, astfel incat fetele si femeile sa aiba sansa de a-si fructifica potentialul.

b) Combaterea violentei impotriva fetelor si femeilor

Societatea, administratia locala pot identifica cele mai bune masuri de eradicare a acestui fenomen, prin infiintarea centrelor destinate femeilor abuzate si prin crearea cadrului legislativ adecvat. Mai ales atunci cand vine vorba de abuzurile sexuale si traficarea femeilor si fetelor, se pot derula proiecte de instruire si consiliere psihologica a victimelor, de infiintare a unor centre destinate unor astfel de persoane, precum si de supraveghere si sprijin permanent. In acelasi timp, se pot derula campanii de informare si prevenire a traficului de persoane, la care sa aiba acces un numar cat mai mare de persoane.

c) Sanse egale de educatie

Infiintarea unor centre de instruire / consiliere profesionala a tinerelor care au renuntat la scoala, sau a femeilor care vor sa intre pe piata muncii, poate reprezenta un punct de pornire in accesul la educatie al acestora. Cu ajutorul fondurilor europene, se pot derula programe de "invatare pe parcursul vietii" sau de "scoala dupa scoala", astfel incat femeile sa aiba o sansa reala de a fi incluse in viata socio-economica a comunitatii lor.

d)Centru comunitar pentru promovarea femeilor

Un centru in care acestea sa poata derula activitati si proiecte prin care sa-si fructifice potentialul reprezinta un element de plusvaloare in localitate. Femeile au nevoie de sprijin

in a deveni o voce pertinenta in comunitate, care pot produce schimbari pozitive. In parteneriat cu administratia locala si ONG-uri, centrul comunitar poate deveni un pol de initiativa si educatie a femeilor si fetelor din localitate.

B) Familia in comuna Bordei Verde

Ca si in restul Europei, problema depopularii si a imbatranirii populatiei este una de actualitate, careia trebuie sa i se ofere solutii de lunga durata. La acesta se adauga si scaderea natalitatii, ceea ce va duce in timp la nevoia relocarii oamenilor, multi plecand din comunitatile sarace si depopulate spre orasele apropiate si mai prospere. Dar acest lucru poate crea presiune pe piata muncii din aceste localitati, precum si unele probleme de mediu.

Solutia la fenomenul migratiei din localitatile rurale o reprezinta schimbarea modului de viata al locuitorilor, in sensul trecerii la e-economie, adica la practicarea turismului ecologic si fructificarea atuurilor naturale locale.

Desi familia este inca una din valorile de baza in localitatea Bordei Verde, ea a suferit oarece transformari in ultimii ani, atat din punct de vedere structural, cat si al modului de viata. Fata de anii trecuti, fenomenul divortialitatii a devenit din ce in ce mai des intalnit, ca urmare a migratiei, ca si cel al familiilor multigenerationale care sunt din ce in ce mai rar intalnite. In acest context, atentia administratiei trebuie sa fie indreptata spre siguranta emotionala a copiilor care sunt nevoiti sa asiste uneori la disolutia propriilor familii. Lipsa unui echilibru sanatos intre viata de familie si cea profesionala poate duce la tensiuni in societate, creand anxietate si distantare intre membrii ei. Este nevoie, asadar, de pastrarea unei balante echitabile, de implicare a capitalului uman in procesul de dezvoltare a comunitatii, de mentinere a productivitatii acestuia prin investirea in instruirea lui permanenta. Dezvoltarea abilitatilor si competentelor angajatilor se dovedeste a fi solutia pentru cresterea durabila, iar acest lucru este posibil prin programe de pregatire atat pentru angajatori, cat si pentru angajati, prin motivarea celor din urma si promovarea celor mai buni, astfel incat acestia sa nu fie tentati a pleca in alte parti.

Este de la sine inteles ca o comunitate sanatoasa economic este, in primul rand, o comunitate educata, de aceea investitia in educatia formala si non-formala a copiilor / tinerilor / adultilor trebuie sa fie o prioritate pentru administratie. Pe de alta parte, sustinerea parintilor antreprenori, prin diferite proiecte, poate duce incurajarea stabilirii familiilor in comunitate si descurajarea migratiei. Infiintarea de crese sau gradinite cu program prelungit este de real folos parintilor care isi cresc copiii de varste foarte mici, ca si modificarea programului sau modului de lucru (part-time, telemunca etc).

Dezvoltarea zonelor metropolitane prin cooperare urban-rural ar putea duce la stabilirea in aceste zone rurale mai prospere a unor familii de tineri care vad proximitatea fata de oras ca pe o oportunitate, fara a fi nevoiti sa locuiasca intr-un mediu mai aglomerat si mai poluat asa cum este orasul. Facilitatile mediului urban, dar cu linistea si costurile mai mici din mediul rural, pot fi suficient de atractive pentru dezvoltarea acestei forme de organizare teritoriala. Un alt argument ar fi si rezultatele studiilor sociologice si economice care afirma ca un judet este cu atat mai sarac cu cat are mai multe localitati rurale. Saracia rurala este mult mai pregnantă decât cea urbana.

Caracteristici familiale

Rata nupțialității în nivelul localității Bordei Verde se înscrie în media națională de: 6,79 la mie de locuitori, în 2016. După cea mai scăzută valoare de 5,85 la mie atinsă în 2001, nupțialitatea se află într-o tendință ascendentă constantă în ultimii ani.

Vârsta medie la prima căsătorie este de 25,2 ani pentru femei și 28,5 ani pentru bărbați.

Divorțialitatea se caracterizează printr-o mare stabilitate în timp și se situează la un nivel mediu: aproximativ 1,5 divorțuri la mia de locuitori. Durata medie a căsătoriei până la divorț, de 10,5 ani.

Vârsta medie la prima naștere este de 25 de ani, dar rămânând în continuare o rată scăzută față de nivelul urban.

Trei sferturi dintre gospodăriile din localitatea Bordei Verde cuprind cupluri căsătorite, iar cuplurile în coabitare dețin o pondere destul de scăzută, la distanțe mari față de mediul urban. Familiile monoparentale dețin o pondere medie în contextul național.

Conform datelor de la Recensământul din 2012, dimensiunea medie a gospodăriei în localitatea Bordei Verde este de 2,35 persoane. Modelul familial cel mai răspândit este cel al cuplurilor cu un copil, peste jumătate dintre familii fiind de acest tip. Numărul mediu de copii pe familie este de 1,21 (1,71 pentru familiile cu copii).

Calcularea gradului de sărăcie

Fenomenul „sărăciei” constituie un subiect important, dar suficient de controversat și de multe ori disputat chiar și de specialiștii în domeniu. Sărăcia se referă la un element cantitativ (nivelul obținut al veniturilor comparat cu cel al subzistenței), dar și la un aspect calitativ, fiind o mărime interpretată în funcție de un anumit nivel al veniturilor.

Pentru comuna Bordei Verde s-a ales ca metoda de calculare a gradului de sărăcie cea de comparare a unui nivel etalon cu valoarea veniturilor cuantificate.

Măsurarea se va efectua pe baza unui sistem de indicatori, corelațiile între ei dând semnificație analizei fenomenului.

Cuantificarea gradului de sărăcie și fixarea tarifelor în funcție de acest indicator vizează mai mult potențialul financiar al cotizanților și mai puțin gradul de deprivare relativă (cât de săraci se simt în raport cu X, unde X poate fi un bun, stil de viață, persoană, etc)

Măsurarea sărăciei se face pe baza pragului de sărăcie calculat, care funcționează ca un etalon în raport cu care orice măsură a fenomenului capătă sens.

Dintre indicatorii astfel utilizați pe cei mai importanți și relevanți în prezentul studiu sunt:

Incidența sărăciei se evidențiază cu ajutorul Ratei sărăciei RS (head count ratio), care determină proporțiile săraci în totalul populației. Acest indicator măsoară amploarea fenomenului.

$$RS = \frac{q}{n}$$

unde:

n = mărimea populației;

q = nr. de persoane/gospodării ale căror venituri sau cheltuieli “yi” sunt mai mici decât pragul de sărăcie z.

Calcularea pragului de sărăcie extremă este dat de limita minimă a cosului zilnic stabilită la 1 dolar pe zi de persoană adică 90 de lei pe lună iar gradul de sărăcie severă este cuantificat luând în considerare indicatorii sociali, economici zonali dar și cei ai deprinderii relative

În cazul nostru limita sărăciei severe este de 500 lei lunar de persoană corespunzând cu cheltuielile lunare pentru nevoile de bază.

Venitul pe cap de locuitor în comuna Bordei Verde prezintă diferențe în funcție de domeniul de activitate și pregătirea profesională astfel avem:

Domeniu de activitate / surse de finanțare	Venit anual mediu RON	Nr. de pers din categoria de venituri
Agricultura /zootehnie	30,000	214

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

Angajati in alte domenii	24,000	93
Ajutor social/someri	6,000	88
Pensii	84,000	383
Functionari /cadre didactice	48,000	60
Casnice+copii+persoane fara capacitate de munca	12,000	325

Rezulta ca **RS=796 / 2542= 0,31**, rata de saracie se afla sub media nationala sau judeteana.

Deficitul de venit al populatiei sărace (income gap): se referă la suma necesară pentru ca fiecare individ sărac să ajungă la nivelul pragului de sărăcie.

Suma veniturilor suplimentare (VS): necesare indivizilor aflati sub pragul sărăciei pentru a iesi din această stare este

$$VS = \sum_{i=1}^q (z - y_i) = (z - \bar{y})q$$

y este venitul mediu al indivizilor săraci si reprezintă costul minim al eliminării sărăciei.

$$VS = (1800 - 1041,08)1110 = 842.401,2 \text{ RON/ anual}$$

Indicele deficitului mediu de venit (income gap index) este

$$I_{\Delta V} = \frac{(z - \bar{y})}{z} = 0,42$$

Deși calculul gradului de saracie poate conduce Autoritatea Locala catre generarea de proiecte cu caracter social totuși o distributie corecta a saraciei in localitatea Bordei Verde este destul de greu de cuantificat precum și valorile necesare de atins pentru eradicarea saraciei și asta pentru ca in calcularea saraciei contribuie și o serie de indicatori variabili in functie de educatia, cultura și legislatie astfel:

- condițiile de locuit (apă curentă, apă caldă, electricitate, grup sanitar cu apă curentă, baie, încălzire centrală, suprafață locuibilă pe persoană, gaze la bucătărie);
- posesia de bunuri de folosință îndelungată (aragaz, frigider, mașină de spălat rufe, aspirator, tv, telefon, deținerea de proprietăți);
- cheltuielile totale de consum; de tip cauză (arată riscul de a deveni sărac; exprimă sărăcia potențială):
- nivelul de educatie al capului familiei;
- sexul capului familiei;
- existenta cel puțin a unui somer în famili

Pentru definirea bunăstării s-au dat multe definitii și concepte, dar specialistii consideră trei dintre ele mai importante:

- Sărăcia definită în termeni de resurse sau abilități suficiente pentru satisfacerea trebuintelor curente (această definiție se bazează pe compararea veniturilor, consumului, educatiei etc. între indivizi/gospodării, cu stabilirea unui prag sub care indivizii sunt considerati săraci);
- Inegalitatea în distributia venitului, consumului etc.(se bazează pe premisa că pozitia relativă a individului/gospodăriei în societate este un aspect important al bunăstării sociale);
- Vulnerabilitatea (definită ca probabilitatea sau riscul de a fi sărac sau de a ajunge sărac în viitor).

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

Deprivarea relativa se refera la sentimentele si conditiile de deprivare resimțite de un individ în raportarea sa la un anumit cadru de referința, fiind efectul discrepantei dintre aspirațiile si posibilitățile individului în cauza. O persoana (A) simte lipsa unui bun (X), fiind deprivat relativ de el, daca: i) nu are X; ii) vede o persoana sau mai multe care au X (inclusiv pe el însusi în trecut, viitor sau în abstract); iii) vrea sa aiba X; iv) vede ca plauzibila eventualitatea de a avea X, v) se simte îndreptățit sa aiba X; vi) nu simte nici o responsabilitate personala de a nu avea X; vii) nu simte nici o discrepanța a dorinței de a avea X față de asteptarile trecute”.

Gospodariile din esantionul ales in cadrul comunei Bordei Verde au fost, astfel, rugate sa specifice în ce masura au acces la bunuri si servicii din 11 domenii diferite: alimentație, îmbracaminte, combustibil si lumina, locuința si dotarile ei, mediul înconjurator imediat, calitatea locului de munca, integrarea familiala, calitatea petrecerii timpului liber, educație, sanatate, relații sociale (integrarea în comunitate).

Printre cei 60 de indicatori de deprivare folosiți au fost: „prezența în gospodaria a unui frigider”, „accesul locuinței la o baie individuala”, „petrecerea a cel puțin unei vacanțe în afara localității în ultimele 12 luni”, „consumul de mâncare gatita la majoritatea meselor” etc.

Pentru fiecare gospodarie, a fost calculat un scor de deprivare, având valorile între 0 si 60, în funcție de numarul de itemi care lipseau din gospodaria în cauza. Absența fiecarui item adauga un punct la scorul de deprivare.

Itemi BOP-FSD folositi in Romania pentru stabilirea indicelui de deprivare (au fost folositi si pentru Bordei Verde)

Deprivare asociata cu nevoile de baza	<ul style="list-style-type: none"> • cumpararea sau producerea zilnica a pâinii necesare • masa cu carne sau peste cel puțin o data pe saptamâna <ul style="list-style-type: none"> • hainele calduroase necesare iarna • încălzirea locuinței • plățile la timp pentru întreținerea locuinței (apa, curent etc.) • cumpararea medicamentelor necesare 	Deprivare asociata cu lipsa bunurilor de folosința îndelungata	<ul style="list-style-type: none"> • masina de spalat automata • autoturism • telefon fix • telefon mobil • congelator/ lada frigorifica • televizor color
Deprivare asociata cu nevoi secundare	<ul style="list-style-type: none"> • petrecerea unui concediu în afara localității <ul style="list-style-type: none"> • înlocuirea mobilei uzate • invitarea unor prieteni la masa cel puțin odata pe luna • cumparare de haine noi, nu dintre cele refolosite (second hand) <ul style="list-style-type: none"> • doua perechi de încălțăminte solida • economisirea cu regularitate a unei părți din veniturile dvs. 	Itemi similari nefolositi în analiza comunei Bordei Verde	<ul style="list-style-type: none"> - cuptor cu microunde - cablu/antena parabolică - DVD player - computer - acces la Internet - să aveți zilnic un ziar (cumpărat sau prin abonament)

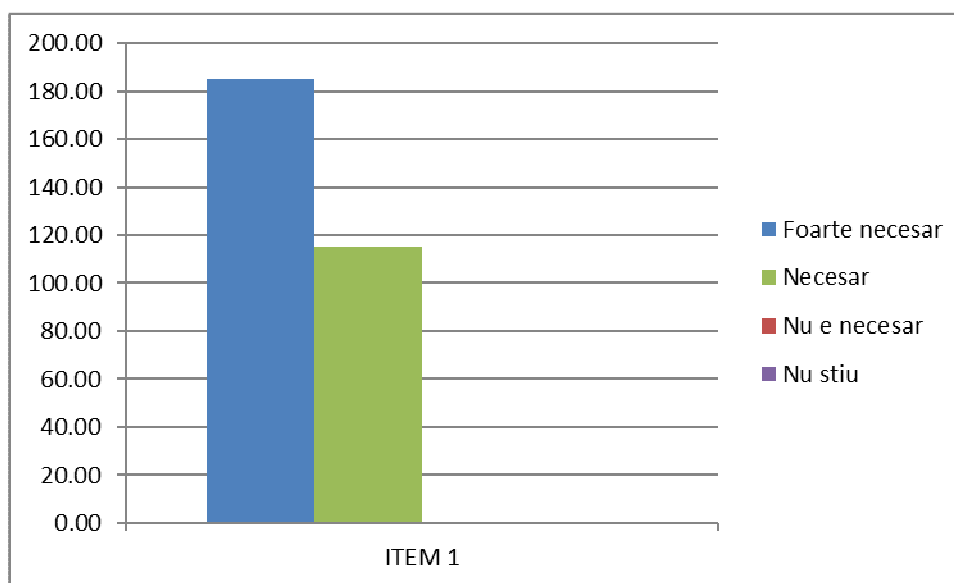
Rezultatele studiului

	Foarte necesar	Necesar	Nu e necesar	Nu stiu
cumpararea sau producerea zilnica a pâinii necesare <ul style="list-style-type: none"> • masa cu carne sau peste cel puțin o data pe saptamâna <ul style="list-style-type: none"> • hainele calduroase necesare iarna • încălzirea locuinței • plățile la timp pentru întreținerea locuinței (apa, curent etc.) • cumpararea medicamentelor necesare 	62,66%	37,33%	0	0

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

<ul style="list-style-type: none"> • petrecerea unui concediu în afara localității <ul style="list-style-type: none"> • înlocuirea mobilei uzate • invitarea unor prieteni la masa cel puțin odata pe luna • cumparare de haine noi, nu dintre cele refolosite (second hand) <ul style="list-style-type: none"> • doua perechi de încălțăminte solida • economisirea cu regularitate a unei părți din veniturile dvs. 	11,48%	63,21%	25,12%	0,19%
<ul style="list-style-type: none"> • masina de spalat automata <ul style="list-style-type: none"> • autoturism • telefon fix • telefon mobil • congelator/ lada frigorifica <ul style="list-style-type: none"> • televizor color 	13%	75,65%	11,35%	0

Se observa ca un numar foarte mare de respondenti resimt fenomenul de deprivare relativa asociata cu nevoile de baza insa comparativ cu alte zone ale tarii mai sarace, in cadrul localitatii Bordei Verde deprivarea relativa asociata cu nevoile secundare sau chiar cu bunurile de folosinta indelungata se manifesta intr-un procent mai mare, crescand astfel limita pragului de saracie severa. Acest lucru arata faptul ca localnicii din Bordei Verde nu mai sunt foarte ingrijorati de asigurarea traiului de subzistenta, ei incepand astfel sa considere prioritati asociate cu nevoi secundare.

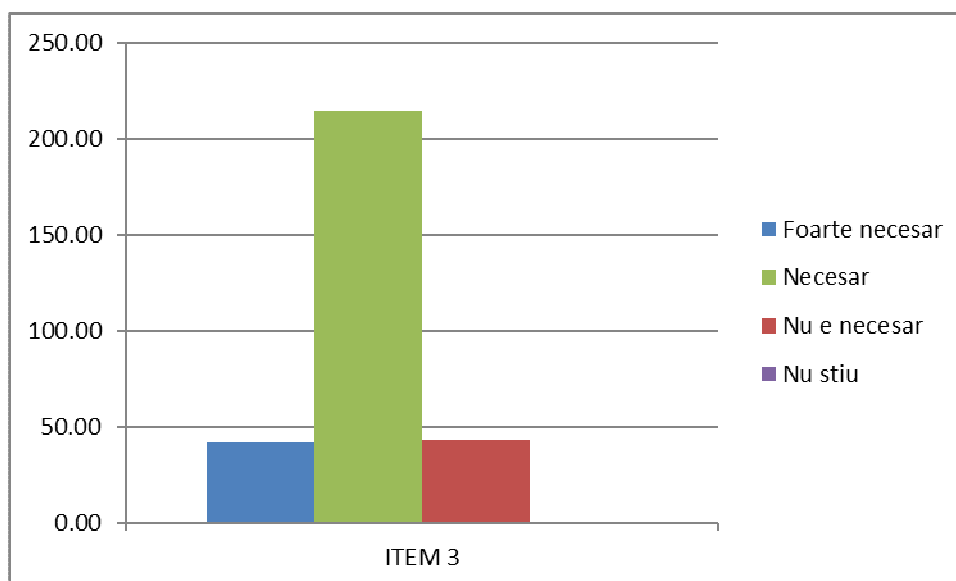

Grafic: Cat de necesara este plata la timp a facturilor?

Unanimitate s-a inregistrat si atunci cand s-a pus problema platii facturilor, absolut toti respondentii sustinand ca plata facturilor este "foarte necesara/necesara", ceea ce indica preocuparea acestora pentru securitatea financiara a familiei, pentru asigurarea utilitatilor si a problemelor cauzate de intarzierea sau evitarea platilor. In ciuda veniturilor relativ scazute pe membru de familie, grija pentru plata facturilor evidentiaza un grad ridicat de responsabilitate si maturitate a locuitorilor comunei Bordei Verde.

Tot la articolele "foarte necesare / necesare" sunt incluse obiecte precum masina de spalat, apreciata de 85,66% dintre respondenti pentru confortul pe care il creeaza. Acest lucru reliefeaza faptul ca, in urma contactelor cu mediul urban si al patrunderii tehnologiei

in localitate, a migratiei externe, locuitorii comunei Bordei Verde manifesta deschidere spre noile tehnologii care sa le usureze viata si sa pregateasca localitatea pentru un viitor profil agroturistic, a caror prezenta a fost evaluate conform graficului urmator:

Grafic: Cat de necesara considerati ca e masina de spalat in gospodarie?

In acelasi timp, pentru fie din cauza desuetudinii sau a tehnologiei prea avansate, unele articole nu mai intra in optiunile respondentilor. Astfel, DVD playerul este considerat “foarte necesar / necesar” de 0%, iar ziarul de hartie de 54 %.

Reprezentand principala cale de informare si entertainment, televizorul este considerat “foarte necesar / necesar” de absolut toti respondentii.

Stabilirea gradului de saracie a populatiei, precum si a modului in care se raporteaza locuitorii comunei Bordei Verde la aspectele ce tin de sanatatea economica a familiilor si, implicit, a comunitatii sunt prezentate mai detaliat in cap. 8 al prezentei Strategii de Dezvoltare Durabila, “Analiza esantionului”.

V.12. Sanatate publica

Sanatatea este parte integranta a conceptului dezvoltarea durabila, dar a fost, si mai este inca privita, ca un domeniu separat, de multi dintre cei care se ocupa cu formularea si, respectiv, implementarea strategiilor de dezvoltare durabila si a politicilor promovate in acest scop.

Starea de sanatate a populatiei este determinata pe de-o parte de accesul la sanatate, dat de factorii genetici, de mediu, de dezvoltare economica sau socio-culturali, iar pe de alta parte de accesul la serviciile de sanatate, care depinde aproape in totalitate de infrastructura sanitară. Disparitățile în accesul la serviciile sanitare apar din cauza diferențelor etnice, economice (co-plăți, costurile tratamentelor și transportului, timpii de așteptare, etc.), de așezare geografică (distanța față de unitățile medicale) și de calitate inegală a serviciilor de același tip.

Starea de sanatate a populatiei a devenit o componentă de seamă a capitalului uman care, la rândul său, produce un impact puternic atât asupra calității resurselor de muncă și bunăstării oamenilor, cât și în privința eficienței activităților economico-sociale. Pentru țările rămase în urmă din punct de vedere economic și social, interdependența dintre sănătate și economie se transformă într-un cerc vicios: starea precară a condițiilor de viață și sănătate conduce la progrese nesemnificative ale economiei, iar acestea perpetuează condițiile economico-sociale ale vieții oamenilor și stării lor de sănătate.

Agenda de la Johannesburg a reflectat o modificare majora care s-a produs in viziunea legata de rolul sanatatii in reducerea saraciei si pentru dezvoltare, anume ca, sanatatea este de departe mai importanta, inclusiv pentru combaterea saraciei, si ca acest lucru ar trebui sa modeleze politicile la nivel national si global.

In ultimii ani, problematica sanatatii a castigat un teren fara precedent, sanatatea fiind considerata principalul vehicul al progresului socio-economic. S-a stabilit o stransa interdependenta intre starea de sanatate si cea de stabilitate sau chiar prosperitate economica in sensul ca saracia contribuie la o stare proasta de sanatate, iar starea proasta de sanatate atrage dupa sine saracia. O sanatate mai buna permite oamenilor sa iasa din saracie si sa cheltuiasca veniturile obtinute pentru altceva decat pentru boala.

In ultimii ani, problematica sanatatii a castigat un teren fara precedent, sanatatea fiind considerata principalul vehicul al progresului socio-economic. Saracia contribuie la o stare proasta de sanatate, iar starea proasta de sanatate atrage dupa sine saracia. O sanatate mai buna permite oamenilor sa iasa din saracie si sa cheltuiasca veniturile obtinute pentru altceva decat pentru boala. Obiectivele de dezvoltare ale mileniului (Millenium Development Goals – MDGs), document al carui scop a fost acela de a promova ideea reducerii saraciei pornind de la radacina cauzelor care o genereaza, reflecta aceasta dubla relatie. Cateva dintre aceste obiective sunt axate direct pe actiuni de imbunatatire a sanatatii la nivel global.

In plus fata de cele mentionate mai sus, legate de mutarea de accent pe sanatatea umana in cadrul strategiilor de dezvoltare la nivel global, se contureaza tot mai mult o miscare in aceeasi directie legata de multiplicarea si intensificarea riscurilor pentru sanatatea publica la nivel global, regional sau local. Astfel, asa cum se arata in raportul OMS pe anul 2017, mobilitatea ridicata, faptul ca lumea de astazi este interdependenta si interconectata ofera multiple oportunitati de raspandire rapida a bolilor infectioase, de aparitie a altor riscuri majore pentru sanatatea oamenilor. Bolile infectioase nu numai ca se raspandesc mai rapid (ca urmare a cresterii mobilitatii), ci se manifesta la intervale mai scurte. Potrivit evaluarilor Organizatiei Mondiale a Sanatatii (OMS), lumea de astazi se confrunta cu urmatoarele categorii mari de riscuri pentru sanatate, generate de alte zone de activitate, precum:

- epidemii de anvergura, unele cunoscute anterior, precum holera, febra galbena, meningita etc., care necesita eforturi mari de preventie si tratament iar altele fiind noi, precum sindromul respirator acut sever (Severe Acute Respiratory Syndrome – SARS) si gripa aviara la oameni, COVID 19, mai nou, care ingrijoreaza comunitatea internationala, inclusiv cea stiintifica, sau alte noi boli virale, precum Ebola, febra hemoragica Marburg sau virusul Nipah; problema exploziei bolilor infectioase este legata si de raspandirea rezistentei la medicamente, o atentie speciala fiind acordata rezistentei mari la tratamentul tuberculozei sau al bolilor infectioase ale aparatului respirator;
- boli generate de produsele alimentare; produsele alimentare, tot mai sofisticate si raspandite pe plan international, contin riscul de a fi contaminate cu microbi, substante chimice sau toxine; comerțul cu astfel de produse amplifica riscul imbolnavirilor;
- boli raspandite accidental sau deliberat care sunt generate de evenimente nedorite in activitatea economica sau in natura, precum:
  - intoxicatii cu substante chimice toxice (intoxicatii generate de raspandirea – deliberata sau nu – de astfel de substante);
  - accidente radionucleare (de exemplu, cazul Cernobil – 1986 care a necesitat evacuarea a 336.000 de oameni);
  - dezastre naturale generate, de exemplu, de modificarile climatice fara precedent din ultima perioada.

Principalele obiective ale Strategiei nationale privind incluziunea sociala si reducerea saraciei pentru perioada 2015-2020 in domeniul sanatatii populatiei sunt, dupa cum urmeaza:

- Promovarea echitatii in materie de sanatate si protectie financiara
  - Crearea unui sistem de finantare care raspunde necesitatilor specifice ale grupurilor vulnerabile
  - Asigurarea protectiei financiare a grupurilor sarace sau vulnerabile
- Imbunatatirea furnizarii de servicii de sanatate in arii de interventie relevante pentru grupurile sarace sau vulnerabile
  - Sanatatea reproducerii
  - Alimentatia mamei si a copilului
  - Bolile infectioase, in special tuberculoza (TB) si HIV/SIDA ce sunt deosebit de raspandite in randul grupurilor vulnerabile, inclusiv al romilor
  - Bolile cronice
- Cresterea accesului grupurilor vulnerabile la servicii de asistenta medicala primara de buna calitate
  - Consolidarea si cresterea calitatii serviciilor de asistenta medicala primara
  - Dezvoltarea retelei nationale emergente de personal care sa lucreze in domeniul asistentei medicale

Accesul la servicii de sanatate adecvate este inca limitat pentru anumite parti ale populatiei, in special pentru gospodariile sarace sau vulnerabile, cu un acces redus la asigurarile de sanatate si un nivel scazut de educatie si informare.

O mare parte a populatiei de etnie roma este expusa acestor riscuri similare, situatia acesteia fiind agravata de atitudinea discriminatorie a personalului medical, in contextul solicitarii accesului la serviciile de specialitate.

Masurile de prevenire a imbolnavirilor contribuie la imbunatatirea starii de sanatate a populatiei. Acestea se pot aplica prin programe de preventie primara si depistare precoce a bolilor cronice. Asistenta medicala comunitara este considerata a fi un domeniu de importanta majora, pentru asigurarea serviciilor destinate cresterii accesului echitabil al tuturor cetatenilor la servicii de sanatate centrate pe preventie si in special, al celor apartinand grupurilor vulnerabile.

Furnizarea asistentei medico-sanitare integrate la nivel comunitar si promovarea educatiei pentru sanatate, pot contribui semnificativ la imbunatatirea starii generale de sanatate a populatiei, prin reducerea numarului de boli transmisibile si identificarea principalilor factori de risc, preventia fiind un aspect extrem de important in acest sens. Spre exemplu, un demers important ar putea fi educatia pentru o nutritie adecvata a gravidei si copilului, promovarea importantei alimentatiei naturale a nou-nascutilor si a unei diete echilibrate din punct de vedere caloric in primii ani de viata pot preveni aparitia obezitatii, a diabetului si a bolilor cardiovasculare, boli in expansiune in randul copiilor, in societatea moderna.

La nivel local, asistenta medicala comunitara preventive se desfasoara cu precadere in comunitatile marginalizate. Este necesar ca acestea sa fie completate cu servicii de reabilitare si recuperare, precum si cu ingrijiri paliative destinate pacientilor cu afectiuni incurabile.

In comuna Bordei Verde exista persoane adulte cu risc de excluziune sociala, persoane care nu au un loc de munca stabil, nu inregistreaza venituri stabile, persoane cu dizabilitati si varstnici care necesita sprijin si diferite forme de asistenta. Se impune asadar, cu prioritate, interventia integrata a institutiilor furnizoare de servicii sociale si medicale, pentru evaluarea acestor persoane, pentru furnizarea unor servicii adaptate nevoilor identificate, in vederea cresterii gradului de incluziune sociala a grupurilor marginalizate social.

Comuna Bordei Verde beneficiaza de serviciile medicale ale unui medic de familie care, din pacate, nu poate oferi decat serviciile de baza, fara a reusi sa deruleze programe de depistare si preventie a anumitor boli. Totusi, tinand cont ca Bordei Verde se afla la o distanta relativ redusa de orasul Ianca, se poate spune ca locuitorii pot beneficia de alte servicii medicale de calitate superioara, daca nu e vorba de urgente sau cazuri complicate care necesita deplasarea la municipiul Braila.

Nu se pune accentul pe servicii de asigurarea sanatatii mamei si copilului, servicii de ingrijiri la domiciliu pentru pacientii dependenti, servicii de monitorizare a pacientilor cu diabet etc. Nu s-au derulat campanii de depistare a anumitor tipuri de cancer sau hepatita, un procent din populatie resimtind nevoia de sănătate nesatisfăcută (examinare sau tratament) pentru motive care includ atat probleme de acces (nu-și poate permite, listă de asteptare, distanta pana la unitatile sanitare din Municipiul Braila) cat și aspecte care reflecta adecvarea ofertei de servicii în raport cu nevoile și asteptarile beneficiarilor legate de disponibilitate, dimensiunea inter-personala (lipsa timpului, teamă, neîncredere etc). Activitatea cabinetului medical nu este foarte intensa, acesta beneficiind de vizita a aproximativ 670 persoane / an, ceea ce indica o medie de mai putin de 2 persoane zilnic. O explicatie ar fi si existenta cabinetelor medicale specializate si a centrului de analize medicale din orasul Ianca, ce suplinesc necesarul de servicii medicale.

In acelasi timp, mediul rural in care se desfasoara actul medical rezinta anumite particularitati. Astfel, tinand cont ca la nivelul comunei Bordei Verde populatia se afla in plin proces de imbatranire, sporul natural fiind unul negativ in ultimii ani, iar migratia din localitate pastrand un ritm constant crescator, principalele preocupari in ceea ce priveste sanatatea populatiei sunt cu privire la bolile specifice batranetii si mediului socio-economic. Aceste lucruri inseamna, mai exact, scăderea fertilității, creșterea mortalității generale, scăderea populației active și creșterea sarcinilor care îi revin pentru întreținerea unui număr mai mare de locuitori, cresterea numarului de boli respiratorii, TBC, diabet, cancer, in special asociate cu varsta inaintata, precum si a « bolilor profesionale », afectiuni ale aparatului musculo-scheletal, cauzate de munca grea in calitate de agricultor sau mecanic agricol.

Pe de alta parte, resursele financiare mult limitate ale populatiei fac ca principala forma de colaborare a acesteia cu medicul de familie sa se limiteze doar in primirea de consultatii care nu mai pot fi amanate si tratamente gratuite.

Nevoia de medicamente a locuitorilor comunei este satisfacuta de prezenta unei farmacii in care lucreaza farmacisti si asistenti de farmacie. Totusi, aceasta isi completeaza oferta de produse intr-un mod oarecum corect, lasand cererea sa regleze piata, iar oamenii sa aiba oportunitatea de a gasi medicamentele necesare.

La aceasta infrastructura se adauga si prezenta asistentilor comunitari care realizeaza interfata dintre cetateni si medici, insa intr-o proportie destul de redusa fata de necesarul de educatie sanitara al intregii comune.

Strategia Europeana de Sanatate "Health 2020" considera sanatatea populatiei ca una dintre cele mai importante resurse ale unei societati, intrucat ea este esentiala pentru dezvoltarea economica si sociala a unei comunitati. Pe langa cheltuielile aferente de la bugetul de stat, o sanatate precara a populatiei duce la pierderea potentialului de munca si creatie al locuitorilor, creandu-se presiune pe sistemul administrativ.

Tocmai de aceea nu se poate discuta despre sistemul de sanatate al comunei Bordei Verde fara a se mentiona si implicatiile sociale ale acestuia, grija fata de comunitate manifestandu-se atat din punct de vedere al sanatatii fizice si mentale, cat si al capacitatii tuturor locuitorilor de a se integra si contribui la prosperitatea comunitatii.

Prezenta asistentilor comunitari, la o comuna de marimea Bordei Verde, face ca intreaga activitate a cabinetului medical individual sa aiba un caracter reactiv, de constatare a

problemelor de sanatate a populatiei, fara a se pune accentul si pe activitatile de preventie, indrumare, educatie sanitara si de nutritie a locuitorilor.

Totuși, apropierea relativa de lanca reprezinta un avantaj pentru comuna deoarece locuitorii ei au acces mai usor si rapid la servicii de calitate oferite de unitatile medicale din acest oras.

Sistemul de asistenta comunitara reprezinta cel mai puternic element egalizator din cadrul sistemului national de sanatate. In cadrul Strategiei Nationale se mentioneaza faptul ca programul de asistente medicale comunitare si mediatori sanitari romi, care a fost initiat de catre Guvernul Romaniei inca din anul 2002, a inregistrat rezultate promitatoare pentru viitor, avandu-se in vedere urmatoarele:

- investitia in dezvoltarea profesionala (prin revizuirea fiselor postului si furnizarea de formare periodica pentru lucratorii comunitari din domeniul sanatatii);
- investitia in echipamentul de baza necesar;
- imbunatatirea rolului jucat de Directiile de Sanatate Publica (DSP) si cresterea capacitatii acestora;
- adoptarea unei abordari integrate in furnizarea serviciilor sociale, prin infiintarea echipelor comunitare de interventie integrata;
- acordarea finantarii adecvate si clarificarea prevederilor privind cheltuielile operationale si costurile auxiliare ale furnizarii de servicii de sanatate comunitare.

Principalele directii de actiune in domeniul sanatatii publice in UAT Bordei Verde

Strategia europeană în domeniul sănătății plasează problemele sanitare în centrul ansamblului politicilor comunitare, pentru a-i proteja mai mult pe cetățenii europeni și pentru a le îmbunătăți starea de sănătate. Se impune, în mod deosebit, combaterea unor probleme tot mai acute și a unor riscuri majore la adresa sănătății, cum ar fi pandemiile și bioterorismul.

« În conformitate cu acțiunile menționate la articolul 2 alineatul (2) din Decizia privind programul și cu angajamentul cuprins în Strategia UE în domeniul sănătății (2) în favoarea unei acțiuni intersectoriale pentru îmbunătățirea sănătății, vor fi privilegiate proiectele care aduc o puternică valoare adăugată la nivel european în următoarele domenii:

Contribuția la:

- îmbunătățirea sănătății cetățenilor europeni, măsurată, dacă este posibil, prin indicatori corespunzători, inclusiv indicatorul privind anii de viață sănătoasă;
- reducerea inegalităților în materie de sănătate în interiorul statelor membre și regiunilor UE și între acestea;
- consolidarea capacității pentru dezvoltarea și punerea în aplicare a unor politici eficiente privind sănătatea publică, în special în domeniile în care această necesitate este extrem de acută.
- Implicarea noilor actori (netradiționali) în favoarea sănătății în acțiuni durabile de cooperare conforme cu etica, atât la nivel regional sau local, cât și între țările participante. Aceștia pot proveni din sectorul public, din sectorul privat și din rândul părților interesate din societatea civilă în sens mai larg, ale căror obiective primare nu se limitează la sănătatea publică (de exemplu, din rândul tinerilor, al grupurilor etnice și al altor sfere de interes public, cum ar fi mediul înconjurător și sportul)»

În acest mod, strategia stabilește obiective și priorități care oferă un răspuns principalelor provocări din domeniul sănătății. Consolidează, de asemenea, cooperarea comunitară în acele domenii în care statele membre nu pot acționa singure și contribuie la difuzarea cunoștințelor și informațiilor. Nu în ultimul rând, sprijină cercetarea, îndeosebi cu ajutorul noilor tehnologii, pentru a îmbunătăți prevenirea bolilor și siguranța pacienților.

În perioada 2021 – 2027, la nivelul comunei Bordei Verde se are în vedere implementarea la nivel local a următoarelor tinte vizând sistemul de sănătate, așa cum au fost ele prevăzute și în Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României Orizonturi 2013 – 2020 – 2030:

(a) Creșterea accesibilității la serviciile medicale:

(i) Implementarea de programe naționale de sănătate care să răspundă problemelor de sănătate publică prioritare și nevoilor grupurilor vulnerabile prin:

- Dezvoltarea capacității de reacție rapidă la amenințările la adresa sănătății prin eficientizarea structurii existente de supraveghere și răspuns în privința bolilor transmisibile, cu o capacitate de notificare și verificare imediată, 24 ore pe zi, în tot cursul anului;
- Reducerea impactului asupra sănătății publice a bolilor transmisibile cu impact major (HIV, tuberculoza, infecții cu transmitere sexuală, infecții nosocomiale) precum și a bolilor cronice; focalizarea acțiunilor preventive și de asigurare de servicii de bază către populațiile aflate în situație de risc crescut; stabilirea unor pachetele minime de îngrijiri medicale asigurate pentru grupurile vulnerabile; introducerea unor sisteme de raportare standardizate și de evaluare periodică pe baza unor indicatori specifici;
- Promovarea unor intervenții asupra determinantilor stării de sănătate prin ierarhizarea factorilor de risc pe diferite grupuri de populație; instituirea unor programe de educație pentru sănătate și de informare asupra riscurilor, inclusiv în privința sedentarismului, nutriției, consumului de tutun, alcool și droguri psihotrope, nivelului de igienă și igienă în locuințe, siguranței alimentare; evaluarea eficacității campaniilor de conștientizare și ajustarea lor în vederea creșterii impactului pe termen lung;
- Deplasarea accentului către serviciile preventive de sănătate;

(ii) Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii furnizorilor de servicii medicale și dotarea acestora cu aparatură, echipamente și mijloace de transport specifice.

(iii) Dezvoltarea resurselor umane prin identificarea unor facilități pentru atragerea personalului medical.

(b) Creșterea calității serviciilor medicale:

- Asigurarea continuității actului medical prin creșterea ponderii îngrijirilor la domiciliu, asistenței medicale primare și serviciilor de specialitate acordate în ambulator.

(c) Descentralizarea sistemului sanitar prin transferul de competențe, atribuții și responsabilități către administrația publică locală; preluarea de către autoritățile locale a activităților de promovare și educație pentru sănătate, a competențelor legate de recrutarea, formarea și evaluarea activității mediatorilor sanitari și asistentilor comunitari precum și a celor legate de asistența medicală, inclusiv de medicina dentară, în unitățile de învățământ.

Pandemia de COVID-19

Apariția bolilor epidemice coincide cu declanșarea revoluției agricole prin transferul bacteriilor și virusurilor de la animalele domestice la om, proces facilitat și de creșterea comunităților umane sedentare, a căror densitate a crescut datorită îmbunătățirii tehnologiilor agricole (Diamond, 1998). De exemplu, rujeola a apărut în urma domesticirii câinilor, în timp ce variola se pare că a trecut de la vite la om (Dobson, Carper, 1996). Progresul tehnologic a venit, așadar, cu dezavantajul rapidității transmiterii factorilor

patogeni, accelerat o dată cu creșterea densității așezărilor umane și a legăturilor dintre acestea. Trecerea barierei dintre specii a expus oamenii unor bacterii și virusuri față de care nu exista imunitate, ceea ce a dus la început la o rată ridicată de infectare și la un număr considerabil de decese.

Gripa continuă să afecteze societățile contemporane provocând uneori un număr mare de îmbolnăviri la nivel mondial. Conform Programului Global de Monitorizare a Gripei al Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) „o pandemie apare atunci când un virus gripal care nu a circulat anterior printre oameni și la care majoritatea nu au imunitate, apare și se transmite printre oameni (WHO, 2018). Circulația virusului din 2009 în populație a condus în timp la transformarea sa în virus sezonier (idem). Conform OMS, 650.000 de oameni mor anual din cauza afecțiunilor respiratorii asociate gripelor sezoniere. Comparativ, se estimează că în fiecare apar în lume până la 4 milioane de cazuri de holeră dintre care 143.000 de decese

Transmiterea gripei este controlată prin vaccinare anuală, revaccinarea fiind necesară din cauza mutațiilor pe care virusul gripal le suferă de la un an la altul. Vaccinarea antigripala este recomandată în special categoriilor predispuse la complicații asociate în cazul îmbolnăvirii cu virusul gripal: femei însărcinate, persoane peste 65 de ani, copii cu vârste între 6 luni și 5 ani sau persoane cu antecedente medicale cronice (WHO, 2018).

Impactul principal în plan demografic, la care ne putem gândi când vorbim de o pandemie, este legat de mortalitate și morbiditate, îmbolnăvirile și decesele remodelând volumul și structura populației. Impactul real este însă mult mai amplu, în caz de epidemie existând nu numai victime și supraviețuitori direcți, în rândul celor care au dezvoltat boala și au supraviețuit. Dincolo de aceștia există o categorie mult mai numeroasă, cea a supraviețuitorilor colaterali, persoane ale căror vieți au fost afectate de criza sanitară, precum și de efectele în plan social și economic ale acestei crize (Stone, 2020): criza sanitară, criza economică, distanțarea socială și restricțiile de circulație.

Ratele de mortalitate prin COVID19 diferă de la o țară europeană la alta, iar factorii determinanți care pot explica aceste diferențe, arată un studiu recent realizat de către Universitatea John Hopkins (2020), sunt structura diferită a populației infectate (mortalitatea mai mare în țările europene în care proporția persoanelor cu vârsta mai mare de 65 ani infectate a fost mai mare), de diferențele în numărul testelor făcute, în scopul cunoașterii cât mai apropiate a ratei reale de infectare în rândul populației (atâta timp cât un procent dintre cei cu COVID19 sunt asimptomatici), dar și de caracteristici ale sistemelor de sănătate (mortalitatea poate crește pe măsură ce spitalele devin copleșite de numărul de cazuri și au mai puține resurse), de asemenea alți factori, care pot rămâne încă necunoscuți. (John Hopkins University and Medicine, 2020).

În România, ca și în celelalte țări europene, mortalitatea este ridicată în rândul celor peste 60 ani, precum și în rândul celor cu comorbidități asociate. Un procent de 73.5% dintre decese a fost din grupa peste 60 ani, iar 86.4% din decese aveau comorbidități asociate, 64.4% din decese au fost la bărbați, 1 din 7 infecții era în rândul personalului sanitar la data de 26.04.2020. Printre comorbiditățile cu factor crescut de risc se numără afecțiunile cardiovasculare, diabetul, afecțiunile renale, pulmonare, cancerul, obezitatea (INSP, 2020b). Structura pe vârste pentru cazurile confirmate ne arată că 26% dintre cei testați pozitiv au vârsta peste 60 de ani. Proporția mare a populației de vârstă activă 20-60 ani (68%) în totalul cazurilor de infecții confirmate poate reprezenta o explicație pentru numărul relativ redus de internări ATI și mortalitatea redusă față de alte țări europene, Belgia, Franța și Marea Britanie raportând peste 15 decese la mia de locuitori prin COVID. Un alt grup de risc pentru complicații în urma infectării cu COVID19 îl reprezintă bolnavii de cancer. În România, în 2018, au fost înregistrate 46.417 cazuri noi de cancer (incidența fiind de 317,5 la 100.000 de locuitori) (INSP, 2019). Analizând incidența prin cancer în funcție de vârstă în România în perioada 2007-2016, se constată valori mari ale ratelor

incidenței la grupa de vârstă 65+, față de celelalte grupe de vârstă. Pacienții cu cancer prezintă un risc mult mai mare (de 4 până la 5 ori) de a dezvolta foarte rapid complicații respiratorii severe, care pot duce la deces, îndeosebi dacă au suferit intervenții chirurgicale sau au primit chimioterapie în săptămânile precedente. Se poate aprecia că în prezent pacienții oncologici sunt în risc vital atât din cauza afecțiunii de fond cât și din cauza amenințării infectării COVID19.

Bolnavii de tuberculoză pot dezvolta forme severe în urma infectării cu COVID19. În continuare, România rămâne în topul țărilor din Uniunea Europeană în ceea ce privește numărul cazurilor de tuberculoză. În anul 2018, potrivit datelor Programului Național de Supraveghere și Control al Tuberculozei, în țara noastră au fost înregistrate 11.630 de cazuri de tuberculoză, la adulți. Dintre acestea, 9.818 au fost cazuri noi, iar 1.812 au fost recidive (MS, 2020)

Deși este greu de estimat la ora actuală impactul real al pandemiei asupra volumului populației, deoarece cele mai multe decese apar în rândul celor care au și alte comorbidități și nu poate fi decelată în totalitate cauza deceselor prin COVID19 de celelalte afecțiuni, numărul deceselor a crescut în luna aprilie 2020, în comparație cu media pe aceeași luna a anilor 2016- 2019, în județele care raportează numărul cel mai mare de infecții COVID19, adică Suceava, Arad, Hunedoara și Mureș (Voinea, Dalcea, 2020).

Retragerea în condiții optime a măsurilor de izolare necesită un mix de politici constând în măsuri de însoțire care să fie pertinente pentru toate statele membre. UE acționează pentru a sprijini toate aceste măsuri.

- Colectarea datelor și crearea unui sistem solid de raportare. Pentru o mai bună gestionare a măsurilor, este esențială armonizarea colectării și a schimbului de date la nivel național și subnațional de către autoritățile din sectorul sănătății publice.
- Crearea unui cadru de depistare a contactilor și de avertizare cu ajutorul aplicațiilor pentru dispozitive mobile care să respecte confidențialitatea datelor.
- Trebuie să se extindă și să se armonizeze capacitățile de testare. Testarea rapidă și fiabilă este esențială pentru asigurarea unei diagnosticări rapide și pentru a măsura imunitatea dobândită de care se bucură populația. Comisia a prezentat orientările privind testele de depistare a coronavirusului.
- Ar trebui să se consolideze capacitatea și reziliența sistemelor de sănătate. Trebuie să se aibă în vedere îndeosebi necesitatea de a răspunde creșterii prevăzute a numărului de infecții care va avea loc odată ce vor fi ridicate măsurile de izolare. Bugetul UE a fost mobilizat pentru a furniza ajutor în acest sens.
- Ar trebui să se pună la dispoziție mai multe echipamente medicale și echipamente individuale de protecție. Comisia sprijină statele membre constituind rezerve și distribuind materiale și echipamente prin intermediul rescEU și al achizițiilor publice comune.
- Elaborarea vaccinurilor, a tratamentelor și a medicamentelor și accelerarea introducerii acestora. Elaborarea unui vaccin sigur și eficace ar schimba radical situația și ar avea o contribuție determinantă la încercările de eradicare a pandemiei cauzate de coronavirus.

Recomandările prezentate în continuare ar trebui să orienteze procesele de reflecție desfășurate în statele membre cu privire la modul în care se pot ridica treptat măsurile de izolare:

- Se va acționa pas cu pas. Măsurile vor fi ridicate treptat și ar trebui să se lase suficient timp (de exemplu, o lună) între diferitele etape ale acestui proces, deoarece efectul acestora nu poate fi măsurat decât în timp.

- Măsurile generale ar trebui să se fie transformate treptat în măsuri specifice. În felul acesta, situația ar reveni treptat la normal și, în același timp, populația UE ar urma să fie protejată în continuare de virus. De exemplu:
    1. grupurile cele mai vulnerabile ar trebui să fie protejate pe o perioadă mai îndelungată;
    2. persoanele diagnosticate ar trebui să rămână în carantină și să beneficieze de tratamentul adecvat, pentru a se reduce riscurile de transmitere;
    3. măsurile de interdicție generală în vigoare ar trebui să fie înlocuite cu alternative sigure și precis direcționate;
    4. regimurile de stare generală de urgență ar trebui să fie înlocuite treptat cu intervenții mai precis direcționate din partea guvernelor. În modul acesta, s-ar asigura responsabilitatea democratică în ceea ce privește măsurile luate, precum și acceptarea pe scară largă a acestor măsuri de către populație.
  - Ridicarea măsurilor ar trebui să înceapă cu cele cu impact local și să fie extinsă treptat la măsuri cu acoperire geografică mai largă, luându-se în considerare particularitățile naționale. Acest lucru ar permite acțiuni eficiente și adaptate fiecărei situații, precum și reintroducerea rapidă a măsurilor de izolare în cazul unei noi creșteri a numărului de infecții.
  - O abordare în etape a deschiderii frontierelor interne și externe pentru a permite circulația lucrătorilor esențiali și a mărfurilor esențiale.
    1. Controalele la frontierele interne ar trebui eliminate în mod coordonat. Reducerea restricțiilor de călătorie ar trebui să aibă loc mai întâi între zonele identificate ca prezentând un risc scăzut. Statele membre învecinate ar trebui să rămână în strânsă legătură pentru a facilita aceste demersuri.
    2. Într-o a doua etapă, frontierele externe permite din nou accesul rezidenților din afara UE, ținând seama de răspândirea coronavirusului în afara UE. Restricțiile impuse asupra călătoriilor neesențiale către UE trebuie revizuite în permanență.
  - Reluarea activității economice ar trebui să aibă loc în mod treptat, astfel încât autoritățile și întreprinderile să se poată adapta în mod adecvat la intensificarea activităților în condiții de siguranță. Este indicat să se evite situația în care întreaga populație ar reveni la locul de muncă în același timp, iar distanțarea socială ar trebui să se aplice în continuare. Este necesar să se încurajeze activitatea în regim de telemuncă. La locul de muncă, trebuie respectate normele privind sănătatea și siguranța la locul de muncă.
  - Ar trebui să se autorizeze treptat adunările de persoane. În cadrul procesului de reflecție desfășurat pentru a stabili care este ordinea optimă a diferitelor etape, statele membre ar trebui să se concentreze asupra specificului diferitelor categorii de activități, cum ar fi:
    1. școlile și universitățile;
    2. activitatea comercială (de exemplu, comerțul cu amănuntul), eventual graduând măsurile;
    3. activități sociale (restaurante, cafenele, centre sportive), eventual graduând măsurile;
    4. adunări de persoane în masă.
  - Eforturile de prevenire a răspândirii virusului trebuie susținute prin campanii de sensibilizare prin care populația să fie încurajată să continue practicile de igienă și de distanțare socială impuse.
  - Măsurile ar trebui să fie monitorizate în mod constant și ar trebui să se asigure un anumit grad de pregătire, deoarece există un risc puternic de recrudescență și de revenire la măsuri stricte de izolare. Acest aspect este deosebit de important pentru sistemele de sănătate.
- Pe măsură ce se iese treptat din izolare, este necesar să se planifice strategic redresarea, să se revitalizeze economia și să se revină la o creștere durabilă. Aceasta include

facilitarea dublei tranziții către o societate digitală și totodată mai verde și valorificarea învățămintelor desprinse din criza actuală pentru pregătirea și reziliența UE. Comisia va elabora un plan de redresare bazat pe o propunere revizuită privind următorul buget pe termen lung al UE (cadrul financiar multianual) și care va include programul de lucru actualizat al Comisiei pentru 2020.

Ca și oportunități create de pandemie, trebuie să menționăm stimularea sectorului de cercetare-inovare. Începând cu iulie 2020, Agenția Europeană a Medicamentului a început demersurile cu producătorii a 35 de posibile vaccinuri și 144 de posibile tratamente, incluzând antivirale, imunomodulatori sau stimulatori de imunitate. În același timp, pandemia a relevat faptul că sectorul cercetării încă are nevoie de finanțare susținută pentru a putea oferi soluții prompte la problemele lumii actuale. Demararea campaniei de vaccinare în luna decembrie reprezintă un real succes și un motiv de speranță pentru reluarea treptată a activităților desfasurate înainte de pandemie.

Telemunca din această perioadă a dovedit importanța digitalizării, precum și necesitatea unei administrări etice a inteligenței artificiale (IA). Adaptarea la noile condiții a dus la apariția unor produse noi pe piața oferite de companii cu obiecte de activitate similare. De exemplu, Chanel, Prada și alte case de modă au început fabricarea măștilor chirurgicale și a manusilor, Christian Dior, Absolut Vodka și Brewdog și-au schimbat liniile de producție pentru dezinfectante de mâini, în timp ce Mercedes Benz și Tesla au început fabricarea ventilatoarelor. Mai mult decât atât, investițiile în softuri și baze de date sunt din ce în ce mai necesare, ducând la o dezvoltare fără precedent a sectorului IT, atât pentru monitorizarea răspândirii coronavirusului, cât și pentru administrarea online a afacerilor și activităților din administrație.

Ca și propuneri de reformă în domeniul sănătății, ce pot fi implementate și la nivelul UAT Bordei Verde, Planul Național pentru Redresare și Reziliență amintește:

- Creșterea accesului la servicii de prevenție, de diagnostic și tratament precoce (prin parteneriat încheiat cu cabinetul medical din localitate)
- Înființarea unui centru de planificare familială,
- Instruirea personalului medical din localitate,
- Derularea unor campanii de informare privind anumite tipuri de boli și detectarea precoce a acestora etc,
- Încheierea unui parteneriat cu Primăria Bordei Verde și școala din localitate pentru inițierea și derularea unor campanii de educație sanitară a copiilor.

V. 13. Acces la locuințe

Importanța unei locuințe accesibile și adecvate

Accesibilitatea și calitatea adecvată a unei locuințe, la costuri suportabile, reprezintă condiții de bază ale unei vieți decente, relevante pentru toți indivizii, indiferent de vârstă și de statutul socioeconomic. Accesul la o locuință este recunoscut în Declarația Universală a Drepturilor Omului (Articolul 25) ca unul dintre drepturile fundamentale ale indivizilor. Deficitul de locuire are consecințe în celelalte sfere ale vieții, exemple enumerate frecvent fiind incapacitatea copiilor de a desfășura activități educaționale la domiciliu din cauza aglomerării și inadecvării spațiului locuit sau problemele de sănătate ale membrilor gospodăriei ca urmare a încălzirii inadecvate, iluminării proaste, lipsei de acces la sursele de apă sau lipsa calității acestora, lipsa canalizării etc. Pentru persoanele aflate în sărăcie sau cu un nivel precar de bunăstare, costurile alocate pentru alimentație, precum și pentru procurarea și întreținerea locuinței pot monopoliza cea mai mare parte a resurselor economice sau chiar să depășească nivelul veniturilor, declanșând o traiectorie de sărăcire pe termen lung. Alocarea prioritara a cheltuielilor pentru nevoile de bază, între care cele legate de locuință, conduce la minimizarea altor tipuri de cheltuieli, în mod tipic

investiția în resursele de dezvoltare ale membrilor gospodăriei, cum ar fi educația și formarea profesională, prevenirea problemelor de sănătate sau accesul la bunuri și servicii culturale. Chiar și alimentația poate fi afectată de costurile exagerate, raportate la resurse, ale locuirii. Restrângerea consumului gospodăriilor la cheltuielile de baza conduce, astfel, la crearea unei capcane a sărăciei în care generațiile tinere devin captive deficitului acumulat de generațiile anterioare. În cazul sărăciei extreme, lipsa unui adăpost sau traiul în condiții de locuire precare sau improvizate devin repere vizuale ale stigmei sociale care înconjoară persoanele afectate de acest fenomen, fie că vorbim despre „oamenii străzii” sau despre zonele cu sărăcie extremă concentrată teritorial: mahalale, ghetouri, locuințe improvizate pe gropi de gunoi și alte tipuri de locuire precară în zone segregate spațial. Chiar și zonele de locuințe sociale, care ar trebui să fie spații destinate incluziunii sociale, devin ținte ale acestei stigme.

Asigurarea accesului la serviciile de locuire, în special pentru persoanele fără adăpost și pentru alte persoane care nu își pot permite o locuință, este unul din obiectivele stabilite în strategiile la nivel european și național. Creșterea accesului la locuințe reprezintă unul dintre factorii cheie în atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020, cu privire la scăderea numărului de persoane cu risc de sărăcie sau de excluziune socială. Există numeroase grupuri vulnerabile care se confruntă cu sărăcia extremă, cum ar fi oamenii străzii și persoanele care locuiesc în condiții inadecvate, iar programele de sprijin în domeniul locuirii au o acoperire insuficientă a populației vulnerabile pe această dimensiune, ori nu sunt furnizate în mod integrat pentru sprijinirea grupurilor vulnerabile conform paletii complexe de nevoi sociale, în vederea depășirii situației de risc și vulnerabilitate socială.

Politicile de locuire sunt afectate, de regulă, de o controversă ideologică perpetuă privind gradul în care statul ar trebui să se implice, dat fiind că sectorul se află la limita dintre sfera bunăstării individuale și mecanismele macroeconomice. Această dezbatere poate fi observată la nivel european, context în care reapare constant. La nivel național, responsabilitatea pentru calitatea locuinței este plasată aproape exclusiv în sarcina indivizilor, în timp ce politicile de locuințe sociale sunt delegate în sarcina autorităților locale, lipsite de resursele necesare pentru a dezvolta programele costisitoare pe care le presupun politicile de profil. Privatizarea masivă a fondului de locuințe după 1989 a avut rolul, simbolic, de recunoaștere firească a dreptului privat asupra locuințelor, dar a fost percepută și ca o măsură care consfințea sistarea responsabilității publice în domeniul locuirii. Descentralizarea a consolidat tendința de retragere a sistemului administrativ central din rolul de furnizor de bunăstare pe dimensiunea locuirii și la abandonarea aproape completă a strategiilor în domeniu.

La sfârșitul anului 2015, conform publicației INS "Fondul de locuințe", numărul locuințelor a fost de 8.882,1 mii. Dimensiunea locuinței medii din punct de vedere al suprafeței utile variază teritorial, astfel s-a constatat că suprafața utilă medie este mai mare în județele Ilfov, Timiș, Satu Mare și Constanța (52-66 m² pe locuință); suprafețele utile medii cele mai mici sunt înregistrate în județele Brăila, Călărași, Vaslui, Teleorman și Mehedinți (39-41 m² pe locuință).

În Bordei Verde, gospodăriile au dimensiuni ușor reduse față de media în județ cu o suprafață de aproximativ 800 mp, suprafața acoperită cu locuințe mai puțin spațioasă decât în mediul rural într-un procent de peste 45% din totalul locuințelor. În acest fel, se poate conchizi că, la nivelul fiecărei gospodării, există nevoia crescută de spațiu personal, camere individuale pentru copii până în 12 ani, tineri sau adulți, în contextul familiilor multigenerationale. Supraaglomerarea se simte, în special, în familiile cu venituri reduse care nu pot asigura spațiu suficient pentru fiecare membru și nici racordare la servicii de utilități publice.

Media numărului de membri în gospodărie a fost în toată perioada 2011–2019 de 2,7 față de media nationala de 2,7 iar in ceea ce priveste suprafata medie a locuintelor este de 56,9 mp.

Problema locuintelor vacante

Starea economica a familiilor le impiedica sa isi construiasca locuinte mai mari si mai confortabile, in comuna inregistrandu-se un numar scazut de locuinte cladite in perioada 2017-2019.

Un fenomen ingrijorator este cel al inmultirii locuintelor vacante (goale) care pare sa devina permanent. Imbatranirea populatiei si migrarea familiilor tinere a facut ca satul sa resimta un proces de depopulare, ceea ce duce la necesitatea identificarii si aplicarii celor mai bune metode de a incuraja stabilirea aici a cat mai multor familii. Infiintarea unor mici centre de afaceri sau a unor centre de educatie permanenta pentru tineri si adulti sunt posibile solutii pentru dezvoltarea comunitatii locale. In acelasi timp, printr-un parteneriat public-privat, incheiat intre administratia publica locala si familiile / succesorii / mostenitorii acestor case nelocuite ar putea duce la transformarea acestora in spatii comunitare, muzee, centre educationale etc. Oferindu-li-se o alta destinatie, aceste case ar putea reprezenta un punct de inceput pentru o viitoare dezvoltare locala.

Modelul gospodăriilor multigeneraționale este din ce in ce mai puțin intalnit in comuna Bordei Verde, ca o consecinta a fragmentarii societatii din ultimii ani. Odata casatoriti, tinerii parasesc familiile in care doresc sa traiasca doar alaturi de copiii lor, persoanele in varsta ramanand in casele vechi. Tocmai de aceea, se naste drama seniorilor care traiesc sentimentele de insingurare si vulnerabilitate, confruntandu-se cu boli specifice varstei. Lipsa fizica a nepotilor care traiesc fie in alta locuinta, fie in alta localitate, ii face pe batrani sa se simta inutili, tocmai de aceea administratie locala, impreuna cu ONG si alte organisme de profil, trebuie sa identifice si sa aplice proiecte de integrare a seniorilor in comunitate si de valorizare a experientei lor de viata.

Vârsta medie la prima căsătorie a crescut cu cinci ani, în medie, din 1990, ajungând la 27 de ani pentru femei și 30,1 pentru bărbați în 2019 (Comisia Economică a Națiunilor Unite); în parte, această evoluție se explică, de asemenea, prin modificarea modelelor culturale. Vârsta medie la prima naștere a femeilor a crescut de la 22,4 ani în 1990 (Comisia Economică a Națiunilor Unite) la 28,1 de ani, în 2019 (Eurostat).

Costurile asociate cu locuința in comuna Bordei Verde

Cheltuielile asociate cu locuința reprezintă o povară excesivă pentru multe dintre gospodăriile din Bordei Verde: ponderea costurilor locuinței în venitul disponibil al gospodăriilor a crescut de la 14,5% în 2011 la 25,1% în 2019.

Conform unor estimări ale Institutului de Cercetare a Calității Vieții (ICCV), liberalizarea completă a prețurilor energiei și alinierea lor la prețurilor stabilite de piața liberă europeană va produce un șoc economic. La aceasta, se adauga si racordarea la investitiile de apa si deseuri care s-au facut in ultimii ani, si care trebuie amortizate in parte si din taxele pe care beneficiarii finali trebuie sa le suporte odata cu utilizarea lor. În 2021, cheltuielile asociate cu locuința vor creste substantial, conform acestor estimări, la aproape 30% din totalul cheltuielilor de consum, punând presiune pe resursele disponibile pentru alte tipuri de cheltuieli.

Un procent de 14,9% dintre gospodării alocă deja, în 2019, mai mult de 40% din buget doar pentru cheltuielile legate de locuire, ceea ce conduce probabil, în cazul populației sărace, la raționalizarea la maxim sau acoperirea precară

In acest moment in comuna Bordei Verde 39,2% dintre persoanele expuse riscului de sărăcie relativă se confrunta cu fenomenul de supraîncărcare a costurilor asociate cu

locuința. O parte dintre aceste gospodării acumulează constant datorii și se confruntă cu riscul deconectării de la rețelele de utilități.

În ceea ce privește locuirea, Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2015-2020, prezintă o serie de priorități conform cărora vom putea trasa obiectivele strategiei comunei Bordei Verde, ținând cont de problematica existentă la nivel local.

Așadar, Dezvoltarea sectorului locuirii sociale este unul dintre principiile strategiei naționale, având ca punct de pornire Rezoluția Parlamentului European din 11 iunie 2013 referitoare la locuințele sociale, prin care se reamintește statelor membre ale Uniunii Europene, autorităților locale și regionale, că subvenționarea sectorului locuințelor sociale constituie o garantare a drepturilor fundamentale ale omului și este totodată, un răspuns la nevoile sociale acute, actuale. Îmbunătățirea condițiilor de locuire constituie în același timp o investiție socială strategică, având în vedere efectele de ameliorare a stării de sănătate a populației și creșterea bunăstării sociale a acesteia, prin accesul la piața muncii și prin împuternicirea persoanelor, pentru a duce o viață independentă.

Strategia națională găsește ca fiind prioritară nevoia unei evaluări la nivel național a necesarului de locuințe sociale pentru toate grupurile vulnerabile (tineri care părăsesc sistemul de protecție, persoanele fără adăpost, foști deținuți, victime ale violenței domestice, persoane evacuate din locuințe restituite foștilor proprietari, persoane dependente de droguri), stabilirea unui cadru strategic național pentru politica privind locuințele sociale implicând coordonarea intersectorială și cooperarea între autoritățile centrale și locale.

O altă prioritate a strategiei este asigurarea sprijinului de urgență și creșterea capacității de prevenție timpurie pentru persoanele fără adăpost, cu specificarea faptului că nu există o evaluare exactă a numărului și situației acestor persoane în România. Conform datelor recensământului din 2011, marea majoritate a acestora (aproape 90%) trăiesc în mediul urban, iar mai mult de unul dintre zece oameni ai străzii sunt copii, comuna Bordei Verde neavând în acest moment astfel de cazuri. Acest lucru se explică și prin imposibilitatea mediului rural de a asigura mijloacele de subsistență primare pe care oamenii străzii le găsesc la oraș. Pe de altă parte, influența culturală încă își spune cuvântul, în sensul că în mediul rural persoanele fără adăpost sunt aproape inexistente, comunitățile mici și relativ conservatoare găsind propriile mecanisme de reglare a acestor disfuncționalități. Apropierea umană este mai evidentă în mediul rural, exemplul liderilor informali (consilieri, profesori, preot) este mai puternic, astfel încât societatea găsește resurse umane și materiale ca să aibă grijă de persoanele cu risc de excluziune socială.

Strategia națională menționată propune câteva măsuri decisive în viitorul apropiat, printre care:

- eradicarea fenomenului copiilor străzii;
- evaluarea dimensiunii populației fără adăpost din toate marile orașe;
- creșterea numărului și capacității adăposturilor;
- îmbunătățirea capacității intervențiilor de urgență pe stradă în vederea asigurării nevoilor de bază cu privire la alimentație și asistență medicală pentru persoanele nevoiașe;
- prevenirea și stoparea evacuărilor ilegale;
- adoptarea politicilor de prevenire pentru persoanele cu risc de a rămâne fără adăpost, inclusiv persoanele eliberate din detenție, din instituțiile de îngrijire a copiilor, centre rezidențiale și spitale, victimele violenței domestice, persoanele dependente de droguri și persoanele vârstnice singure și vulnerabile.

În ceea ce privește situația locuirii sociale la nivelul comunei Bordei Verde, facem observația că nu există locuințe sociale și nici nu se are în vedere construcția unor astfel de locuințe.

Există însă o preocupare a autorității publice locale care a înțeles importanța acestui domeniu atât de sensibil al asistenței sociale, sprijinind categoriile cele mai expuse

marginalizarii dar si cei care doresc intemeierea unei familii prin facilitarea accesului la terenuri gratuite in vederea construirii de locuinte.

Alte probleme cu care se confruntă locuitorii acestor facilitati și care acutizează nevoia lor de servicii și de intervenții sociale integrate, le constituie veniturile scăzute și inconstante (multe dintre acestea ocazionale), accesul redus pe piața muncii cauzat de un nivel precar de educație și de lipsa calificării profesionale, eșecul și abandonul școlar în rândul copiilor proveniți din familiile numeroase și fără posibilități materiale, dar și un nivel înalt al infraționalității înregistrat în direcția consumului de substanțe și alcool, al traficului de persoane, toate acestea constituind factori suplimentari de risc.

În concluzie, intervențiile integrate destinate sprijinirii populației rezidente în comuna Bordei Verde din punct de vedere educațional, dar și al ocupării și locuirii, completate cu abordarea nevoilor psiho-sociale și medicale, pot determina reducerea marginalizării sociale, creșterea integrării pe piața muncii și a calității vieții cetățenilor proveniți din grupurile vulnerabile.

Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunitatii locale este o prioritate a UE și implicit a statelor membre, iar responsabilitatea implicării și sprijinirii grupurilor marginalizate prin intervenții complexe și diversificate care să vizeze inclusiv componenta locuirii sociale, aparține atât autorităților publice cât și societății civile.

V.14. Educatie preuniversitara

Educația este considerată un „drept fundamental în sine și una dintre cheile exercitării altor drepturi inerente naturii umane. Ca un drept care contribuie la autonomia individului, educația este principalul instrument care permite adulților și copiilor marginalizați din punct de vedere economic și social să iasă din sărăcie și să obțină mijlocul de a participa, din plin, la viața comunității lor” (Hénaire, 2001).

În acest context, dreptul la educație trebuie înțeles ca dreptul fiecărui individ de a-și însuși deprinderile, abilitățile, cunoștințele necesare găsirii unui loc de muncă, care să-i aducă un venit și care să-i permită integrarea deplină în viața socială, economică, culturală, politică etc. a societății.

Ținând cont de importanța pe care o au educația și formarea profesională pentru individ și, în același timp, pentru societate, excluderea individului din sistemul de învățământ nu mai constituie doar o problemă a școlii, ci și a societății.

Elevii excluși din sistemul educațional nu sunt considerați doar victime ale inegalităților sociale, educaționale, ci și tineri costisitori pentru societate, datorită cheltuielilor pe care le presupune pregătirea și integrarea profesională, susținerea lor prin mecanismele de asistență socială. Fenomenul de excludere a individului din sistemul de învățământ, și apoi, din viața socială constituie o preocupare a tuturor statelor europene.

Tendinte si provocari: imbatranirea populatiei, calitatea si accesibilitatea sistemului educational

Ca peste tot in lume, prima componenta de valoare a capitalului uman o reprezinta educatia in cadrul scolii, dar nu trebuie minimizata si importanta familiei in educatia oferita copilului in primii ani de viata.

Aceste componente trebuie intarite prin investitii in educatia de primara, secundara, vocationala si superioara, precum si in educatia informala din societate. Noul context al secolului al XXI-lea cere imbunatatirea continua a abilitatilor si competentelor pe tot parcursul vietii profesionale a unui adult, precum si instruirea la locul de munca. O atentie deosebita trebuie acordata educatiei prescolare, deoarece aceasta este varsta in care se formeaza personalitatea creatoare a unui individ, iar implicarea parintilor este la cel mai ridicat nivel din viata unui elev.

Productivitatea si creativitatea capitalului uman trebuie incurajate prin diferite forme de invatamant, dar si prin metode alternative, cum ar fi institutiile de cultura, atelierele de diferite tipuri, cluburile elevilor, bibliotecile etc.

In concordanta cu acumularea de competente specifice si calificari, care determina abilitatea individului de a se integra apoi pe piata muncii, educatia mai inseamna, de asemenea, dezvoltarea talentelor personale, a inteligentei emotionale si sociale si a personalitatii. Ca urmare a acestui lucru, putem afirma ca educatia la toate categoriile de varsta reprezinta o conditie preliminara a dezvoltarii societatii.

Dintre provocarile sistemului educational actual putem mentiona scaderea populatiei scolare ca urmare a descresterii demografice (conform analizelor Bancii Mondiale, pana in 2025, populatia scolara va scadea cu 25%, in timp ce numarul studentilor va scadea cu 40%), inegalitatea veniturilor familiilor in cadrul aceleiasi localitati sau intre regiuni diferite, precum si incapacitatea sistemului educational de a include toti copiii de varsta scolare, inca existand scoli speciale pentru copii cu diferite dizabilitati sau scoli reprezentative pentru minoritati etnice. Pe langa toate acestea, sistemul educational nu reuseste sa tina pasul cu piata muncii si sa ofere acesteia specialisti in domeniile care apar, in timp ce competitivitatea societatii rezida tocmai din aceasta legatura stransa dintre scoala si piata muncii. Astfel, atat sistemul educational, cat si angajatorii, trebuie sa promoveze si sa implementeze cu succes acest concept de "invatare pe parcursul vietii" care trebuie sa devina o forma de motivare si nu o sarcina neplacuta. Cea mai mare parte a cunostintelor acumulate provine din anii de scoala, in timp ce instruirea si perfectionarea la locul de munca se face mai putin.

Una din provocarile secolului al XXI-lea il reprezinta utilizarea eficienta a resurselor umane si materiale din sistemul educational la nivel local si nu numai, conformandu-se in acelasi timp cu cerintele economiei globale si cu presiunea tendintelor demografice si cu dezvoltarea capitalului uman, in termeni de competente, inteligenta emotionala, creativitate etc.

Prioritati / Directii pe termen lung

1. Acces la educatie si schimbari in organizarea procesului educational – Managementul actului educational trebuie sa includa toti factorii implicati, atat elevii, cat si parintii, personalul didactic, institutiile de educatie, rolul Ministerului fiind, in acest fel, unul de coordonare si nu unul de comanda.

Masuri / Propuneri de proiecte:

- Sistem de finantare / ajutor financiar pentru educatie – fie sub forma de burse, fie sub alta forma de sprijin financiar pentru elevii din invatamantul de baza (prescolar – liceal),
- Proiecte de conservare a scolilor rurale de mici dimensiuni – se pot comasa clase, introduce invatamantul online, identifica cele mai potrivite mijloace de pastrare a scolilor mici, in special atunci cand e vorba de copii de varsta scolare mica.
- Internationalizarea institutiilor de invatamant – prin crearea de parteneriate cu scoli din alte tari care sa duca la schimburi de know-how si personal pentru imbunatatirea actului didactic.

2. Scoala ca centru de socializare – Institutiile de invatamant si cele culturale trebuie sa devina centre de socializare, de creare a unor parteneriate intre parinti, personalul didactic, elevi, precum si cu comunitatea locala, antreprenori, ONG-uri etc. Un rol important le revine parintilor care trebuie sa inteleaga faptul ca educatia unui copil incepe de acasa, altfel, pe viitor, societatea va suferi degradarea morala cauzata de lipsa unor

valori de baza primite in sanul familiei. In acest fel, scoala devine parte integranta din societate si un factor al schimbarilor pozitive, si nu o institutie separata.

Masuri / Propuneri de proiecte:

- Implicarea parintilor in procesul educational – prin organizarea de intalniri, cursuri pentru parinti, ateliere de lucru, amenajarea unor "cabinete ale parintilor" in cadrul scolilor etc,
- Infiintarea grupurilor de lucru – in care sa fie invitati toti participantii la procesul educational, parintii, elevii, comunitatea locala, pentru identificarea celor mai bune solutii la problemele ce apar pe moment,
- Programe de mentorat pe baza de voluntariat – persoanele fara o pregatire pedagogica anume, la cerere, pot oferi servicii de mentorat copiilor care au nevoie de ajutor in efectuarea temelor sau invatarea unor lectii. Acest program se adreseaza in special persoanelor in varsta, pensionarilor, care isi pot petrece timpul punandu-si cunostintele in slujba copiilor, dobandind, in acelasi timp, sentimentul de utilitate si de implinire sufleteasca. Aceasta este o alta modalitate eficienta de creare a unei stranse legaturi intre generatii si de evitare a izolarii seniorilor.
- Accesul la retelele serviciilor sociale – in unele tari deja scolile, bibliotecile si chiar si bisericile s-au transformat in centre care ofera servicii sociale, ajutand copiii sa se integreze mai bine in societate. In mediul real sau virtual, copiii cu nevoi speciale pot beneficia de consiliere, relatii de prietenie, comunicare oferite atat de institutiile de stat, cat si ONG-urile de profil.

3. Educatia adaptata la context si schimbari in statutul de profesor – Adaptarea educatiei la procesele economice si sociale care se deruleaza va aduce, ca o consecinta, si o modificare in modul in care profesorii indeplinesc actul didactic. Aceasta inseamna ca nu va mai fi vorba de o transmitere a unor informatii, ci de o abordare pragmatica in care primeaza achizitia de competente. In special in scoala primara, profesorul trebuie sa aiba o personalitate creatoare, deschisa, talentata care ajuta, inspira, coopereaza, abordeaza domenii diferite, consiliaza si organizeaza activitatea elevilor sai. Acest lucru este cu atat mai necesar in mediul rural, unde exista rscul inchiderii scolilor. Bineinteles, astfel de profesori dedicati educatiei trebuie sa fie motivati, astfel incat sa poata oferi un act educational de calitate. Instruirea permanenta a profesorilor reprezinta o conditie esentiala pentru dezvoltarea unui invatamant de calitate.

Masuri / Propuneri de proiecte:

- Educatie si ingrijire de calitate in invatamantul prescolar – este necesara elaborarea unei strategii dedicate acestei grupe scolare, care sa cuprinda si modalitati de calificare si pregatire a educatorilor, invatatorilor si a intregului personal didactic, pe langa modalitatile de implicare a parintilor,
- Programe de ucenicie si practica – derulate in stransa cooperare cu mediul antreprenorial, pentru a se obtine o instruire de calitate, care sa permita ucenicilor integrarea cat mai rapida pe piata muncii.
- Integrarea programelor de antreprenoriat – sunt necesare, intrucat elevii nu trebuie sa fie instruiti doar pentru a deveni buni angajati, ci si pentru a putea opta spre cariera de antreprenor, accentul fiind pus pe gandire creativa si management.
- Dezvoltarea gandirii creative in procesul de invatare – in locul reproducerii de informatii, sistemul educational trebuie sa ajute elevii sa-si dezvolte creativitatea de la varste cat mai mici. Doar un individ educat in acest sens poate sa creeze produse cu valoare adaugata, sa utilizeze energii alternative si tehnologii moderne.

4. E-scoala si utilizarea tehnologiei informatice – "Iesirea din clasa" gratie noilor tehnologii poate reprezenta un element de noutate si de maxim interes pentru copii. Integrand elemente de invatare la distanta in procesul de invatare poate avea ca rezultat nu doar

achiziția de conținut interactiv și interesant, dar și identificarea unor noi modalități de diversificare și organizare a studiului, de exemplu acolo unde o parte din ore se vor desfășura în mediul real, iar materialele de studiu suplimentare vor fi parcurse în mediul virtual.

Măsuri / Propuneri de proiecte:

- Digitalizarea școlilor și a bibliotecilor – acest proces este necesar atât în procesul de învățare, cât și cel de cercetare și informare, mai ales atunci când ele se desfășoară la distanță.
- E-lectiile – predarea, mai ales în instituțiile de învățământ superior, se poate face utilizându-se mediul virtual, oferind posibilitatea multor studenți să participe fără a fi necesară prezența fizică.
- E-books – materialele și cărțile electronice trebuie să fie disponibile în mod gratuit pentru toți cei care doresc să le acceseze.

5. Educația pe parcursul vieții – Prezența din ce în ce mai numeroasă a adulților (cu vârstă de peste 23 de ani) în instituțiile de învățământ superior sau vocational demonstrează preocuparea și deschiderea acestei categorii spre noi forme de instruire, ca necesitate de adaptare pe noua piață a muncii. În acest scop, instituțiile de învățământ superior și vocational trebuie să încheie parteneriate cu mediul antreprenorial, astfel încât să existe o congruență între oferta educațională și necesitățile profesionale actuale.

Măsuri / Propuneri de proiecte:

- Universitatea Deschisă – unul din cele mai cunoscute exemple de succes este Open University din Marea Britanie care, oferă o bibliotecă virtuală și centre regionale. Studenții au posibilitatea de a-și alege cursurile și de a avea alături mentori, de regulă absolvenții Universității, care îi pot ajuta în studiu. În prezent, Open University din Marea Britanie are 150 000 de studenți, din care 25 000 nu sunt din Marea Britanie, iar 10 000 sunt persoane cu dizabilități.
- Integrarea educației pe parcursul vieții în sistemul formal de educație – acest lucru reprezintă o formă de recunoaștere a cunoștințelor, abilităților și competențelor pe care o persoană le dobândește într-un mod informal. Cea mai bună formă de monetizare a acestor abilități este piața muncii atât de flexibilă, unde o persoană se poate integra mult mai ușor.

Cât privește localitatea Bordei Verde ca de altfel în întreg sistemul de învățământ românesc principalul efect al stării socioeconomice actuale asupra sistemului educațional îl constituie accentuarea inegalităților de șanse în educație, care, pe termen lung, conduce la excluderea socială a grupurilor cu risc școlar.

Deși este un fenomen național, subfinanțarea sistemului educațional nu se regăsește în totalitate în comuna Bordei Verde, unde Școala Gimnazială a beneficiat lucrări de reabilitare și înnoire a mobilierului.

Școala din localitatea Bordei Verde funcționează ca instituție de sine stătătoare începând cu data de 22 ianuarie 1860.

Până la această dată copiii puștinilor locuitori ai satului învățau împreună cu copiii din satele vecine la Școala din satul Filii, sat dispărut astăzi, aflat la o distanță de 10 km spre sud, informație pe care o aflăm dintr-un registru din anul 1855 aflat la Arhivele Statului Brăila.

La început Școala a funcționat numai cu ciclul primar și cu un singur învățător, în casele unor localnici mai înstăriți. Treptat Școala s-a dezvoltat și s-au construit localurile de care dispune și în prezent.

Primul local al Școlii a fost construit în anul 1903, dispunea de 2 săli de clasă și o cancelarie, spații care nu mai sunt folosite de 30 de ani, fiind astăzi închiriate diverșilor agenți economici pentru a nu se degrada.

Localul în care funcționează Școala astăzi a fost construit în anul 1922 cu 2 săli de clasă, o cancelarie și casa directorului de Școală. În 1969-1970 i s-au adăugat alte 4 săli de clasă și câteva mici încăperi, folosite ca spații pentru arhivă, material didactic, bibliotecă.

În perioada interbelică, coloniștii veniți din județul Buzău, au înființat în apropierea satului Bordei Verde satul Vintilești în care au pus bazele unei Școli primara care a funcționat independent față de Școala de centru din Bordei Verde până în anul 2001 când cele două școli s-au unit sub denumirea actuală de ȘCOALA GIMNAZIALA BORDEI VERDE.

În perioada 1983-1991 școala Bordei Verde a avut în organizarea sa și treapta I de liceu (clasele IX-X) cu profil agro-industrial, apoi cu profilul petrol.

Începând cu anul școlar 2001-2002 la școala Bordei Verde sunt școlarizați și elevii de ciclu gimnazial de la Gabrielescu, transportați cu un microbuz școlar primit în dotare de la MEC, iar de la 1 septembrie 2007 și ciclul gimnazial de la școala Lișcoteanca a fost comasat la școala Bordei Verde, transportați cu un al doilea microbuz școlar.

Odată cu nominalizarea județului Brăila ca județ pilot pentru implementarea noului sistem de finanțare și administrare a unităților de învățământ preuniversitar și cu reorganizarea rețelei școlare din județ, Școala gimnaziala Bordei Verde a căpătat personalitate juridică, în componența ei intrând următoarele structuri:

- Școala gimnaziala Bordei Verde, cu personalitate juridică;
- Școala primara Lișcoteanca, - structură;
- Școala primara Constantin Gabrielescu, - structură;
- Grădinița cu program normal Bordei Verde, - structură;
- Grădinița cu program normal Lișcoteanca, - structură;
- Grădinița cu program normal Constantin Gabrielescu, - structură.

Incepand cu anul scolar 2001-2002 respectiv 2007, la scoala Bordei Verde sunt scolarizati și elevii de ciclu gimnazial de la Gabrielescu si Liscoteanca, transportati cu microbuze scolare primite in dotare de la MECTS.

Comuna Bordei-Verde este asezata in centrul judetului Braila si este alcatuita din satele Bordei-Verde, Liscoteanca si Gabrielescu. Satele pendinte sunt asezate la o distanta dew 7-8 km fata de resedinta comunei si sunt legate de aceasta prin drumuri destul de bune asfaltate sau pietruite.

Dacă acum 15-20 de ani locuitorii comunei erau angajați în cea mai mare parte ca salariați în industria petrolului, mecanizarea agriculturii, drumuri și poduri, fabrica de zahăr lanca precum și în legumicultură și în zootehnie, domenii profitabile, în prezent numărul salariaților și câștigurile realizate de aceștia au scăzut dramatic.

Locuitorii rămași fără serviciu au început să lucreze pământul, în suprafețe mici (1-3 ha) și să crească animale, dar aceste îndeletniciri nu le asigură decât subzistența. Deși la nivelul satului nu sunt înregistrați decât 7- 8 șomeri, numărul celor care nu au surse de venit este mult mai mare. Starea de sănătate a populației, relativ bună, a fost totuși influențată negativ de transformările economice care au afectat în primul rând pe cei care și-au pierdut vechile poziții.

A crescut consumul de alcool, tutun, numărul familiilor aflate sub pragul de sărăcie, subnutrite și cu condiții igienico-sanitare precare. Așezarea localității în plin Bărăgan, într-o zonă bogată doar în soluri fertile și cu ariditate foarte mare, determină un declin accentuat al vieții economice în ultimii ani.

Ca sat reședință de comună în Bordei Verde se află sediul Primăriei, Poliției, C.E.B. școlar, Dispensarul uman.

În cadrul localității au organizații locale principalele partide politice din țară, cele parlamentare fiind și cele care au reprezentanți în Consiliul Local al comunei.

Principalele nevoi și probleme cu care se confruntă comunitatea sunt: lipsa locurilor de muncă (ce afectează mai ales tineretul sub 25 de ani); slaba dotare a agricultorilor cu

mijloace tehnice; lipsa fondurilor necesare practicării unei agriculturi de performanță; lipsa oricărei forme de organizare a producătorilor agricoli.

Școala, ca instituție, este o prezență activă în cadrul comunității, reflectată și de faptul că din totalul cadrelor didactice, doar trei sunt navetiste, restul având domiciliul stabil în comuna. Ca urmare Școala se străduiește să vină în întâmpinarea cerințelor comunității, apreciind că sunt satisfăcute nevoile educaționale ale acesteia.

Sărăcia și lipsa tradițiilor, datorată vechimii mici a localităților și eterogenității populației, determină existența unor minime resurse educaționale pe care le poate oferi comunitatea școlii.

Restricțiile impuse de pandemia de coronavirus au reliefat și decalajul tehnologic al Școlii Bordei Verde, dar și nevoia însușirii unor abilități digitale, atât din partea elevilor, cât și a profesorilor. Existența a 6 copii cu CES reprezintă o provocare pentru colectivul didactic, dar și pentru comunitatea care trebuie să se mobilizeze pentru integrarea acestora.

Incapacitatea familiei de a suporta toate cheltuielile aferente educației copiilor, sporul natural negativ și fenomenul de îmbătrânire a populației sunt evidențiate de diferența de efectiv școlar între ciclurile primar și gimnazial la Școala gimnazială Bordei Verde, în sensul că efectivul de elevi scade după primele patru clase primare (din 104 de elevi din clasele I-IV, Școala Gimnazială a înregistrat numai 67 la clasele V-VIII). Pe termen lung, abandonul școlar are efecte negative în plan socio-economic la nivelul întregii comunități, lipsa educației ducând la incapacitatea de a găsi un loc de muncă mai bine plătit.

De aceea este necesară identificarea celor mai bune soluții de stopare a fenomenului de abandon școlar, de o mai strânsă colaborare între școală, familie și administrație publică.

Schimbările socio-economice și demografice din ultimii ani au dus la o minimizare a rolului dascălului în societatea românească, în special în spațiul rural, unde copiii trebuie să-și împartă timpul între școală și muncile agricole, situație mai puțin sau deloc întâlnită în mediul urban. Acest lucru duce la apariția fenomenului de abandon școlar, în special după absolvirea claselor primare, atunci când copilul mai crește și devine un membru de nădejde în gospodărie, când susținerea lui financiară devine mai greu de suportat de către familie, iar cunostintele acumulate în cei patru ani sunt considerate suficiente pentru a "se descurca în viață".

Navetismul nu este considerat o problemă, în cadrul localității Bordei Verde. Fiind o localitate aflată la 50 de km de municipiul reședință de județ, sunt și cadre didactice care locuiesc în comuna, așa că numai trei fac naveta de la Braila, ceea ce asigură activitatea didactică în mod coerent.

O atenție deosebită o necesită și tinerii vulnerabili, care se afla la vârsta de 16-24 de ani și încă nu sunt încadrați în nicio formă de învățământ sau pe piața muncii. Pentru aceștia, administrația locală trebuie să identifice un sistem de servicii oferite de entități publice sau private prin care să se realizeze mult mai ușor corectarea acestor neconcordanțe.

Proiectele se pot finanța din **Fondul Social European** prin **Programul Operațional Capital Uman**.

V.15. Protecție și incluziune socială

Locuirea și activitatea în mediul rural oferă o serie de elemente de atracție, dar sunt supuse și unor servituți importante și chiar unor riscuri vitale, prin fenomene distructive în condițiile precare de amenajare a teritoriului și gestionare a situațiilor de urgență care pot să apară (spre exemplu calamitățile naturale).

Între neajunsurile locuirii în mediul rural românesc trebuie menționate: izolarea unor așezări umane datorită situării în spațiu greu accesibil, drumurilor deteriorate, lipsei

mijloacelor de transport, ceea ce conduce la depopularea unor arii întinse situate cu precădere în zone colinare și de munte; lipsa/precaritatea resurselor de existență în general, dar cu precădere în așezările mici sau anumite comunități, între care și populațiile de romi cu atât mai mult cu cât aceștia din urmă nu dispun de proprietăți agricole și/sau forestiere cu posibilități extrem de reduse de ocupare într-o activitate aducătoare de venit, cel mai adesea datorită neîndeplinirii criteriilor de școlaritate și calificare; neajunsuri majore în asigurarea accesului la utilitățile publice; slaba acoperire cu servicii sociale a unor zone privind serviciile de educație, de îngrijire a sănătății și de asistență socială etc. Una din problemele lumii contemporane o reprezintă incluziunea sociala prin care administratia, factorii de decizie, societatea civila si mediul educational se straduiesc sa ofere un nivel decent de viata tuturor cetatenilor. Cauzele sau, mai degraba factorii de risc ce pot duce la aceasta, sunt de naturi diferite, incepand cu accesul redus la educatie, locuirea inadecvata, lipsa resurselor materiale, pana la boala, infractiuni, dependenta de substante etc.

De aceea, strategia de dezvoltare durabila trebuie sa includa si masurile de incluziune sociala, penru ca aceasta reprezinta unul din factorii de progres. Sentimentul apartenentei la o comunitate ii determina pe membrii acesteia sa se implice in buna ei guvernare, sa contribuie cu abilitatile si cunostintele lor la dezvoltarea ei si sa nu adere prea usor la ideea emigrarii.

Analiza SWOT privind incluziunea sociala in comuna Bordei Verde

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> -Existenta, in cadrul Primariei Bordei Verde, a Serviciului Public de Asistenta Sociala, -Existenta cadrului legislativ, romanesc si european, pentru elaborarea si implementarea politicilor de incluziune sociala, -Instrumente de politici publice nationale care pot fi fructificate in programele sociale locale (mediere sanitara si școlara, forme de educatie scolara menite sa sustina invatarea pe tot parcursul vietii, unitati economice protejate, forme cooperativiste de economie sociala, protectia copilului, servicii medicale comunitare, locuinte sociale etc), -Practici bune in ceea ce priveste programele pilot dedicate grupurilor vulnerabile, -Implicarea autoritatilor locale si societatii civile in accesarea fondurilor europene in acest sector 	<ul style="list-style-type: none"> -Lipsa fondurilor suficiente pentru derularea de proiecte dedicate persoanelor dezavantajate, -Necesitatea coordonarii activitatii compartimentului din cadrul Primariei cu celelalte departamente, referitor la prevenirea si combaterea marginalizarii sociale, -Aparenta apatie a locuitorilor comunitatii, lipsa de implicare sociala, -Forme inechitabile de consultare si participare cetateneasca, -Acces redus al copiilor apartinand unor familii defavorizate la programul "scoala dupa scoala" sau la activitati de instruire, culturale sau sportive,
Oportunitati	Amenintari
<ul style="list-style-type: none"> -Adoptarea incluziunii sociale, ca factor de dezvoltare, in domenii precum multiculturalism, democratie participativa, planificare spatiala etc, -Dorinta societatii civile si a comunitatii locale de a se implica in programe si proiecte de promovare a relatiilor interculturale, de combatere a rasismului, de incluziune a persoanelor dezavantajate etc. 	<ul style="list-style-type: none"> -Lipsa unei coerente legislative in ceea ce priveste utilizarea fondurilor europene in domeniul incluziunii sociale, -Tergiversarea, din diferite motive, a implementarii programelor de incluziune sociala, -Procentul redus din PIB alocat educatiei si incluziunii sociale, -Instabilitatea politica

Administratia comunei Bordei Verde isi propune masuri concrete de imbunatatire a conditiilor de viata pentru persoanele dezavantajate, de la acordarea ajutorului social, pana la initierea si derularea de proiecte dedicate copiilor si tinerilor cu risc social si batranilor aflati in pericolul izolarii si singuratatii. Se bine intelege importanta incluziunii sociale ce duce la o crestere bazata pe sansa pe care o primesc toti cetatenii de a participa la dezvoltarea locala (indiferent de apartenenta lor religioasa, de gen, etnica, de

varsta sau de conditiile de invaliditate / dizabilitate), ca si pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor social-economice al persoanelor vulnerabile, grupurilor dezavantajate si a comunitatilor marginalizate.

Cele mai potrivite masuri de combatere a saraciei si, implicit a excluziunii sociale, o reprezinta accesul la educatie si accesul pe piata muncii, in special atunci cand e vorba de femei, tineri, persoane cu dizabilitati sau seniori. Tocmai de aceea, accesul la invatamantul superior este una din prioritati, incurajand tinerii sa obtina cel mai inalt grad de calificare adecvat varstei lor. De asemenea, companiilor care angajeaza tineri sau persoane cu dizabilitati, li se pot oferi stimulente financiare ca sa se incurajeze aceste practici. Principiul "Nu ramane nimeni in urma", asa cum a fost stipulat de politicile europene, poate fi pus in practica prin incurajarea invatamantului profesional si vocational care ofera tinerilor sansa de a-si fructifica abilitatile si talentele native.

In afara de educatie si acces pe piata muncii, asigurarea unei stari bune de sanatate este un alt deziderat al politicilor de incluziune sociala. Infiintarea centrelor de permanenta, unde cetatenii pot beneficia de servicii medicale diversificate si la un program prelungit, este un pas important spre coeziunea sociala.

Tendinte si provocari: inegalitate structurala, risc crescut de saracie si aparitia clasei mijlocii

Inechitatea sociala, pe termen lung, poate reduce substantial potentialul economic si oportunitatile de dezvoltare ale capitalului uman, cea mai importanta resursa a statului. Prin urmare, una din principalele provocari ale administratiei comunei Bordei Verde este reducerea inechitatilor sociale si a riscului de saracie, promovandu-se incluziunea sociala si formarea clasei de mijloc.

Datele statistice arata ca, pana in anul 2030, economia globala se va dubla, in timp ce fenomenul saraciei extreme va fi redus. Clasa de mijloc va beneficia de suficiente venituri pentru a obtine acces la educatie de nivel mondial si sa consume bunuri si servicii de calitate superioara. In acelasi timp, riscul pierderii locului de munca va fi si el prezent, astfel incat oamenii vor privi educatia si implicarea in viata socio-economica si culturala a societatii ca pe o sansa pe piata muncii.

Caderea comunismului in Europa Centrala si de Est a dus la aparitia unei "noi clase de mijloc" care se dezvolta rapid, prin accesul la o noua piata a muncii si la noi servicii, odata cu integrarea in Uniunea Europeana. Paradoxal, a crescut si fenomenul saraciei in randul copiilor si tinerilor, ceea ce duce inevitabil la excluziunea lor sociala.

Inceputul formarii clasei de mijloc (ca si restructurarea de clasa, în general) a fost determinata de unele schimbari care au avut loc în societate:

- formarea, extinderea si consolidarea proprietatii private: daca în perioada comunista erau esențiale socializarea proprietății si rolul important al capitalului politic, capitalul economic fiind marginalizat, în postcomunism are loc dezinstituționalizarea capitalului politic si reevaluarea capitalului economic; proprietatea privata determina formarea unor noi clase sau a unor segmente de clasa, precum si schimbarea caracteristicilor vechilor clase (clasa muncitoare si țaranimea);

- schimbări în statutul profesional;
- modificările structurii populatiei ocupate;
- formarea unor noi inegalitati economice;

Principalele avantaje oferite de evolutia clasei de mijloc, pentru care au fost luate in considerare si in elaborarea acestei investitii sunt:

- este cel mai insemnat grup platitor de taxe, deci sursa esentiala de venituri sociale destinate redistributiei la nivel national.

- reprezinta o sursa importanta de resurse financiare destinate investirii, alimentand cresterea durabila a societatii. Punerea in pericol a profitului potential al clasei de mijloc este ultimul efect dorit de cei care decid politicile economice.

- in randurile acestei clase se regasesc majoritatea celor care se preocupa de dezvoltarea fortei de munca a intregii natiuni (educatori in sensul cel mai bogat al cuvantului, personal medical calificat, oameni de stiinta, oameni de cultura si de mass-media). Vocea lor este decisiva nu doar pentru ca stiu sa se exprime, ci pentru ca stiu si cum, si au si posibilitati sa influenteze opinia publica.

Avand in vedere aceste aspecte, administratia publica ar trebui sa asigure egalitatea sociala nu numai in baza principiului tolerantei, cat si prin implementarea unui sistem de servicii sociale puse la dispozitia celor ce se apropie sau au intrat in zona saraciei extreme. In acest fel, statul are acces la potentialul creator al fiecarui locuitor al sau care nu mai devine povara sociala.

Directii de actiune pe termen lung

a) Acces la educatie si protectia de inalta calitate oferita copiilor

Studiile au demonstrat ca oportunitatile de viata si cariera ale tinerilor sunt cel mai mult influentate de cunostintele, experienta, capitalul psiho-emotional acumulate pana la varsta de 20 de ani, aici un rol hotarator avandu-l familia si scoala. Pana sa mearga la scoala, copiii au niveluri diferite de invatare si acest lucru este o consecinta a mediului de familie din care provin. De aceea, educatia prescolara de calitate poate fi considerata ca un start promitator in dezvoltarea ulterioara a copilului.

Masuri / propuneri de proiecte:

1. Infiintarea de centre pentru parintii cu copii de pana la 6 ani – aici copiii primesc educatie, dar au si acces la evenimente culturale si artistice adecvate varstei, precum si intreceri sportive. Acest lucru contribuie la anulara segregarii sociale, la cresterea gradului de coeziune in comunitate si de dezvoltarea psiho-emotionala si fizica a copiilor.

2. Infiintarea centrelor de ingrijire a copiilor pe baza de voluntariat – pentru ca, de cele mai multe ori, tinerele mame sunt ajutate in cresterea copiilor de catre propriile mame sau bunici, un astfel de centru, cu asistente profesioniste si suficient de experimentate pentru a creste bine copiii, reprezinta o modalitate moderna de asigurare a sprijinului in cresterea copiilor.

b) Accesul la resurse

Saracia este reprezentata si de accesul scazut la resurse. De exemplu, urmare a unei forme de invatamant, liceal sau superior, inseamna, de multe ori, si un oarecare efort financiar din partea familiei. De aceea, rolul administratiei publice este de corectare a acestor inechitati si de sprijinire a educatiei si calificarii potrivite pentru fiecare membru al comunitatii. Exista diferite forme de sprijin financiar pentru astfel de persoane care au nevoie de acces la educatie si la piata muncii inalt calificate, incepand cu burse si incheind cu diferite depozite bancare.

Masuri / propuneri de proiecte:

1. Depozitele pentru dezvoltare individuala – pentru cei care nu au acces la educatie, dar isi doresc acest lucru, statul poate veni in sprijin alocand o suma de bani egala cu un depozit pe care persoanele vizate il fac in banca in cadrul acestui program.

2. Fondurile de investitie pentru copii – sunt forme de economisire pe termen lung, in depozite facute imediat dupa nasterea copiilor. Depozitele sunt administrate de parinti sau rude si predate beneficiarilor de drept atunci cand acestia ating varsta de 16 ani sau varsta

majoratului. Bani din aceste depozite pot fi utilizati de tineri pentru plata studiilor sau pentru inceperea unei afaceri.

c) Acces la piata muncii si reducerea discriminarii

Fructificarea potentialului capitalului uman nu se poate realiza in conditii de discriminare (de orice fel ar fi aceasta, de gen, de varsta, de etnie sau dizabilitati). Dimpotriva, discriminarea este un element de regres care, in timp, duce la scaderea veniturilor atat la nivel comunitar, cat si individual. O consecinta fireasca a acestui lucru il reprezinta scaderea nivelului de viata si compromiterea viitorului noilor generatii.

Masuri / propuneri de proiecte:

- 1) Sprijin oferit companiilor si ONG-urilor care demonstreaza respectarea masurilor anti-discriminatorii - Acest sprijin poate fi simbolic, prin atasarea denumirii de "Companie anti-discriminatorie" sau unul de ordin financiar, prin oferirea de facilitati fiscale si sprijin in obtinerea cat mai rapida a documentatiei in derularea activitatilor, fara multa birocratie.
- 2) Informarea comunitatii locale cu privire la diversitatea sociala si anti-discriminare – aceasta informare se poate realiza prin programe educationale formale, dar si intr-un mod informal, prin seminarii, mese rotunde, conferinte.

d) Diminuarea grupurilor cu risc de saracie temporara si permanenta

Este necesara cooperarea intre institutii abilitate pentru a se reduce riscul de saracie in randul populatiei. Pentru ca persoanele dezavantajate sa iasa de sub spectrul saraciei, administratia publica trebuie sa identifice grupurile aflate in aceasta situatie si sa aplice mecanismele cele mai potrivite de securitate sociala. Una din cele mai importante preconditii de eradicare a fenomenului saraciei in comunitate o reprezinta identificarea persoanelor / grupurilor care se afla in cel mai mare grad de saracie si aplicarea masurilor de securitate si protectie sociala.

Masuri / propuneri de proiecte:

- 1) Programe de scurta durata privind asistenta sociala - intrucat saracia este un fenomen complex, solutiile trebuie cautate in mod integrat, nu individual si nici sectorial.
- 2) Programe sociale pentru grupuri de cetateni expusi riscului de saracie severa si de excluziune sociala – grupurile aflate in situatie critica sunt familiile monoparentale (in special cand vorbim de femei cu copii), pensionari (mai ales cei singuri), cetateni apartinand diferitelor minoritati etnice sau cei cu dizabilitati.
- 3) Programe de instruire si socializare dedicate persoanelor aflate la varsta pensionarii sau a pre-pensionarii – pe langa programe de invatare pe parcursul vietii sau de accesare a unui nivel superior de calificare, este la fel de important pentru seniori sa-si insuseasca abilitatile de utilizare a tehnologiei moderne, de invatare a diferitelor instrumente moderne de comunicare si lucru, astfel incat, la pensionare, sa poata fi in continuare utili societatii, prin voluntariat.
- 4) Acces la informatie si mediu pentru persoanele cu dizabilitati functionale – Una din preocuparile administratiei locale din comuna Bordei Verde o reprezinta sprijinirea persoanelor cu dizabilitati functionale, astfel incat acestea sa poata duce o viata independenta si cu rost, implicandu-se in societate la fel ca toti ceilalti. Astfel, usurarea accesului se poate face prin construirea de rampe in cladiri, pe strada sau in mijloacele de transport, precum si in scoli, institutii medicale etc. In acelasi timp, pe langa rampe, se ofera persoanelor cu dizabilitati posibilitatea de a folosi obiecte amplasate la inaltimi reduse, precum chiuvete la baie sau toaleta.

e) Programe destinate pregătirii forței de muncă pentru angajare

Măsuri / propuneri de proiecte:

- 1) Flexibilitate și securitate pe piața muncii – utilizarea telemuncii sau a schemelor part-time, precum și introducerea sistemului flexibil de angajare au un rol important în contextul economiei creative și a păstrării echilibrului dintre viața de familie și cea profesională. În acest fel, pot fi angajate persoanele tinere sau cele cu dizabilități, persoanele în vârstă și alte categorii de oameni ce pot reprezenta un capital important pe piața muncii și în viața economică a societății.
- 2) Programe de prevenire a discriminării din cauza vârstei – implicarea seniorilor în dezvoltarea comunităților, prin păstrarea lor pe piața muncii, reprezintă un element de plus-valoare, eliminându-se presiunea pusă pe sistemul de pensii.
- 3) Incurajarea inițiativei personale – se pot derula programe de finanțare a start-up-urilor sau de acces la educație, pentru a se încuraja inițiativa privată.

Alte obiective / direcții de acțiune:

- 1) Crearea condițiilor favorabile aplicării politicilor de incluziune socială, care să faciliteze angajarea persoanelor cu risc de excluziune în locuri de muncă decente
- 2) crearea condițiilor de infrastructură, resurse umane și competente profesionale adecvate asigurării accesului la servicii publice de calitate al persoanelor și grupurilor dezavantajate
- 3) crearea și furnizarea unor servicii specializate către grupurile și persoanele vulnerabile

Munca decentă este strâns legată de dialog între angajator și angajat. Sindicatele, patronatele și asociațiile profesionale au rolul de a facilita acest dialog care, prin actul asocierii bazat pe premiza că „nimeni nu este lăsat în urmă”, permite crearea cadrului necesar pentru îmbunătățirea locurilor de muncă.

O altă formă de dialog este între stat și mediul privat. Un prim pas în normalizarea relației mediu de afaceri – autorități de control, bazată pe încredere, informare – educare, conformare colaborativă și emancipare a actului de control a fost realizată prin adoptarea Legii prevenirii la data de 29 noiembrie 2017. Prin această lege s-a prevăzut crearea unui portal dedicat informării publicului, iar autoritățile cu atribuții de control, constatare și sancționare a contravențiilor au și ele obligația să elaboreze și să difuzeze materiale documentare și ghiduri care cuprind drepturile și obligațiile părților implicate.

Dezvoltarea capitalului uman implică activități care să aibă ca principal scop îmbunătățirea capacităților indivizilor de a munci eficient, de a-și dezvolta competențele, crescând în acest fel productivitatea muncii, oportunitățile în carieră și potențialul la angajare. Detinatorii capitalului uman sunt indivizii și angajatorii care trebuie să ajungă la un acord privind folosirea acestui capital și împartirea profitului generat de acesta. Prin urmare, trebuie identificate soluțiile prin care să fie motivați toți cei care doresc să-și dezvolte propriul capital uman, precum și competitivitatea pe piața muncii.

Măsurile și programele orientate spre îmbunătățirea calității și productivității capitalului uman trebuie să aibă la bază soluții instituționale pentru partenerii sociali. Astfel, dezvoltarea conceptului de „învățare pe parcursul vieții”, educația adulților, îmbunătățirea propriilor abilități și competențe, trebuie să devină premise ale creșterii productivității și competitivității resurselor umane, oferind angajaților mai prost plătiți șansa de a ieși din acest cerc vicios al veniturilor scăzute și al sărăciei.

Incluziunea persoanelor varstnice și schimbările în viața de familie. Copiii aflați în risc de abandon școlar – rolul instituțiilor publice

Asa cum s-a mentionat mai devreme, cea de-a doua componenta a educatiei copiilor, pe langa scoala, este familia. Disparitia treptata a familiilor multigenerationale si, prin urmare, a bunicilor care cresc nepoti, presiunea pe parinti a devenit din ce in ce mai mare, intrucat acestia nu au timpul necesar pentru a se ocupa de copii asa cum trebuie. In acest context, rolul institutiilor publice este unul foarte important, deoarece ele pot oferi alternative, prin servicii de tip "after school" sau gradinite cu program prelungit sau invatamant non-formal unde copiii isi pot dezvolta abilitatile in cadrul unor activitati care sa ii pregateasca pentru viata: gradinarit, agricultura, artizanat, incurajarea talentelor native etc. Acest lucru este cu atat mai necesar cu cat transmiterea unor cunostinte de baza de la o generatie la alta este din ce in ce mai dificil de realizat, intrucat noul model de familie presupune doar parintii si copilul copiii, fara o bunica sau bunic prin apropiere care sa ii invete pe nepoti. De aici, reiese o alta problema si anume drama bunicilor care nu au mereu pe cineva care sa-i ingrijeasca, dar si a copiilor care se afla in risc de abandon scolar tocmai pentru ca nu are cine sa-i supravegheze.

O atentie sporita trebuie oferita copiilor care provin din familii cu violenta domestica, abuzati fizic sau psihic, care au nevoie de terapie sau consiliere. Lipsa afectiunii parintilor prea ocupati sau plecati in alte tari, sau a bunicilor deveniti neputinciosi fizic, reprezinta traume pe care acesti copii le vor suporta in subconstient toata viata.

De aceea, administratia publica locala se poate implica in derularea unor proiecte care sa vizeze infiintarea de centre multifunctionale, parcuri tematice, biblioteci, centre pentru seniori., centre de tip "after school", unde toti cei vizati, atat copii cat si seniori sa primeasca atentie si sentimentul apartenentei la comunitate.

Dezvoltarea si imbunatatirea capitalului uman – propuneri de actiuni

- 1) Sprijin oferit angajatorilor in identificarea si aplicarea celor mai bune strategii de business orientate spre cresterea capitalului uman
- 2) Infiintarea unor centre dedicate unor anumite competente sectoriale
- 3) Stabilirea unui cadru national de calificare
- 4) Stabilirea unei legaturi eficiente intre sistemul de plata a taxelor de catre angajatori si beneficiile obtinute de acestia de la angajati
- 5) Conturi dedicate dezvoltarii indjivduale
- 6) Sistem eficient de informare pe piata muncii

Accesul la servicii medicale si sociale de calitate – propuneri de actiuni

- 1) Stabilirea unor criterii nationale de sustenabilitate
- 2) Infiintarea intreprinderilor sociale si sprijinirea dezvoltarii afacerilor sociale
- 3) Finantari pentru protectia sociala individuala

Reducerea riscurilor depopularii – propuneri de actiuni

- 1) Realizarea strategiilor de crestere demografica – aceste documente programatice trebuie sa aiba in vedere aspecte precum accesul la educatia, formele noi de gospodarii, obligatiile financiare ale familiilor, mijloacele de transport, accesul la servicii etc
- 2) Implementarea politicilor de incurajare a imigrarii – dedicate celor care vor sa se intoarca in localitate

Incluziunea copiilor proveniti din familii dezavantajate – propuneri de actiuni

- 1) Infiintarea centrelor comunitare in care copiii sa aiba acces si unde sa poata fi implicati in diferite activitati alturi de ceilalti

- 2) Oferirea de consiliere profesionala, psihologica acelor copii care se afla in risc de abandon scolar sau provin din familii unde se inregistreaza fenomenul de violenta domestica
- 3) Incurajarea copiilor de a participa la diferite programe de tip "after school" sau "scoala dupa scoala", tocmai pentru a beneficia de educatie formala si non-formala, de dezvoltare a propriilor abilitati si cunostinte, pentru a se putea integra mai bine in societate
- 4) Asigurarea de locuri la internate pe parcursul saptamanii pentru copii scolari din familii dezavantajate, copii neglijati sau expusi unor abuzuri, inclusiv violenta domestica;
- 5) Imbunatatirea activitatilor de prevenire, raportare si interventie in situatii de abuz, neglijare si exploatare a copiilor;
- 6) Accesul copiilor cu dizabilitati motorii la servicii medico- psiho-pedagogice terapeutice si recuperatorii;
- 7) Servicii pentru adolescentii cu tulburari de comportament si pentru cei care au comis infractiuni;
- 8) Activitati comune ale copiilor din scoli de masa si ale celor din scolile speciale.

Persoanele cu dizabilitati – propuneri de actiuni

- 1) Programe de incluziune a copiilor cu dizabilitati, astfel incat acestia sa aiba acces la educatie de toate tipurile, dar si sa primeasca sansa de a isi exprima liber opiniile, in raport cu varsta si nevoile lor,
- 2) Crearea conditiilor fizice necesare persoanelor cu dizabilitati, inclusiv in mediul fizic, in transport sau mijloace de comunicare
- 3) Campanii de instruire si informare privind drepturile persoanelor cu dizabilitati si implicarea acestora in dezvoltarea locala
- 4) Proiecte derulate in parteneriat cu organisme internationale dedicate incluziunii persoanelor cu dizabilitati.

Finantarea proiectelor se poate realiza din **Fondul Social European** prin **Programul Operational Capital Uman**, dar exista multe surse de finantare oferite de diverse entitati private care sustin proiecte de incluziune sociala. Programe precum "Europa pentru cetateni", Granturile Norvegiene, Active Citizens Fund sau diferite programe guvernamentale vizeaza nudoar integrarea persoanelor dezavantajate in comunitate, ci si dezvoltarea locala prin ridicarea standardului de viata al fiecarui locuitor.

V.16. Tineret – proiecte si programe dedicate acestei categorii de vârsta

Programele dedicate tinerilor sunt extrem de importante, deoarece le ofera posibilitatea de implicare in procesul educational si de participare la viata socio-economica a comunitatii. Acest lucru se traduce prin sprijinirea tinerilor, oferirea de spatiu si timp pentru exprimarea ideilor si transformarea lor in participanti activi si implicati la viata comunitatii care trebuie sa tina cont si de nevoile si aspiratiile lor. Tinerii sunt principalii agenti, beneficiari, dar si victime ale schimbarilor sociale si economice majore ale societatii, iar in ciuda existentei unui sistem politic si educational prea puternic centralizat, deciziile luate la nivel local pot avea cel mai mare impact asupra vietii lor cotidiene.

Responsabilizarea tinerilor inseamna crearea contextului in care sa poata lua decizii pentru ei insisi, pentru altii si pentru comunitate, la fel de bine cu a invata unii de la ceilalti. Participarea propriu-zisa la viata comunitatii nu se poate realiza decat daca tinerilor le sunt oferite conditiile favorabile cresterii si dezvoltarii lor. Tocmai de aceea este foarte important ca administratia locala sa isi asume un rol important in identificarea nevoilor si

aspiratiilor lor, asigurandu-le in același timp o implicare activa pe plan economic, civic, social si cultural.

Tinerii sunt dornici sa isi ia în maini propriile destine, sa stabileasca relatii cu ceilalti si sa le acorde sprijin. Atunci cand isi iau in maini propriile destine, acestia se confrunta cu o serie de tranziții tipice in vietile lor personale si in mediul lor: de la educatie la munca, trecerea la un mod de viata autonom, stabilirea de parteneriate sau intemeierea unei familii.

Multi dintre ei se confrunta cu incertitudini legate de viitorul lor, ca urmare a globalizarii si a schimbarilor climatice, a schimbarilor tehnologice, a tendintelor demografice si socioeconomice, a populismului, a discriminarii, a excluziunii sociale si a stirilor false, ale caror efecte asupra locurilor de munca sau a abilitatilor nu sunt inca cunoscute. De aceea, sprijinul acordat tinerilor este vital, iar educatia reprezinta un cerinta obligatorie in acest context.

Noile tendinte mondiale ne indreapta catre o educatie interdisciplinara, cum ar fi studierea dezvoltarii durabile, a cetateniei globale, a egalitatii de gen. Aceste domenii ajuta pe tineri sa analizeze mai bine contextul actual si sa preia sarcini, responsabilitati si decizii perfect adaptate lumii contemporane. Unele tari deja au introdus dreptul de vot al tinerilor incepand cu varsta de 16 ani, tocmai pentru ca acestia sa-si poata face auzite vocea si constiinta, implicandu-se activ in procesul decizional.

Vietile tinerilor sunt influentate de politici ancorate in domenii de politica diferite si cu diferite niveluri de punere in aplicare. Prin urmare, numai prin integrarea tineretului ca element prioritar in diferitele domenii de politica se naste certitudinea ca nevoile specifice ale tinerilor sau efectele asupra acestora sunt luate in considerare in politicile sau programele prevazute. Pentru a oferi un model de urmat, la nivelul UE ar trebui urmarita in continuare o abordare intersectoriala drept baza fundamentala. De asemenea, integrarea aspectelor legate de tineret poate fi eficace numai atunci cand garanteaza, de asemenea, ca tinerii au un cuvânt de spus in toate domeniile de politica ce ii afecteaza.

Cooperarea intersectoriala ar trebui intarită la toate nivelurile procesului decizional, urmărind sinergii si complementaritati intre actiuni si incluzand o mai mare implicare a tinerilor.

In ceea ce priveste situatia tinerilor din tara noastra, se poate observa un paradox: in ciuda proiectelor si a programelor existente si a activitatilor din ce in ce mai complexe, destinate implicarii lor active in procesele de dezvoltare si coordonare ale societatii, tinerii pot manifesta un anumit grad de detasare, delasare, dezinteres fata de formele traditionale de participare la viata publica. Dezamagiti de modul in care se iau deciziile sau de viata politica actuala, unii dintre acesti tineri prefera sa migreze sau sa stea departe de viata comunitatii, afirmand ca nu se regasesc in politicile publice concepute pentru si de catre ceilalti cetateni mai in varsta. In acelasi timp, situatia economica a multora nu le permite sa se desprinda de familiile parintilor, pozitia lor in societatea contemporana este intr-o continua schimbare, traseele individuale in viata devin din ce in ce mai putin lineare, accesul la un loc de munca si casa, masina proprie (autonomie si mobilitate) este plasat la o varsta din ce in ce mai tarzie si ei sunt fortati sa supravietuiasca intr-un sistem social, politic si economic in cadrul caruia devine din ce in ce mai greu sa-si gaseasca rolul.

Economia actuala a Romaniei, situatia politica, numarul redus al oportunitatilor economice oferite de scoala sau universitate, creeaza o mare presiune pe capacitatea de adaptare a tinerilor care se refugiază intr-o atitudine pasiva, de expectativa, in defavoarea unei strategii proactive. O parte din acesti tineri dau dovada de oarece indiferenta sau individualism, desi majoritatea isi doresc totusi implicarea in viata comunitatii si influentarea politicilor si deciziilor care ii privesc direct. Ei insa nu reusesc sa gaseasca mijloacele adecvate pentru a-si exprima aceste dorinte in cadrul ONG-urilor sau institutiilor

menite sa-i reprezinte si devin vocali in spatiul virtual care, din pacate, nu reprezinta un instrument credibil de persuasiune.

Analiza SWOT a situatiei tinerilor in comuna Bordei Verde

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> -Existenta, in comuna si in judet, a facilitatilor de studiu gratuit la nivel primar si liceal. -Existenta, in judet a ONG-urilor de tineret, -Existenta programelor destinate tineretului ("Tineret in actiune, Erasmus +) 	<ul style="list-style-type: none"> -Fenomenul de underemployment in randul tinerilor - Activitatea organizatiilor de tineret nu acopera toate domeniile de activitate si nici toate categoriile de varsta - Nivelul redus de participare reala si empowerment al tinerilor la viața comunitatii - Vizibilitate si oportunitati reduse pentru tinerii cu nevoi speciale - Consumul crescut de tigari, alcool si droguri in randul tinerilor -Numarul redus de actori ce pot oferi sprijin tinerilor (consiliere profesionala, personala, psihologica) -Facilitati reduse pentru incurajarea antreprenoriatului in randul tinerilor - Lipsa unor studii, cercetari, analiza, strategii cu privire la nevoile si asteptarile tinerilor - Fenomenul de brain-drain sau "migrarea creierelor", cu referire la tinerii care aleg sa isi dezvolte o cariera in strainatate, dupa absolvirea studiilor in tara -Lipsa monitorizarii efectelor politicilor publice -Lipsa programelor de cultura locala in curriculum scolar -Lipsa unor activitati derulate pe plan local cu implicarea exclusiva a tinerilor - Lipsa unui parteneriat real intre administratia locala si tinerii din localitate
Oportunitati	Amenintari
<ul style="list-style-type: none"> -Existenta programelor de finantare pentru activitati de tineret (Tineret in actiune, Erasmus+, Start-Up Nation, Europa pentru cetateni, Corpul european de solidaritate, Garantia pentru tineret) - Vară caldă - perioada aprilie-octombrie este optima pentru activitati în aer liber, sportive sau recreative -Existenta unor consultanti care pot oferi cunostinte, expertiza in domeniul tineretului 	<ul style="list-style-type: none"> -Criza economica generata de pandemia de coronavirus care poate lovi bugetele destinate activitatilor culturale si de tineret, precum si salarii mici -Cresterea discrepantei dintre specialitatile in care sunt instruiti tinerii si cererea de pe piata fortei de munca -Continuarea fenomenului de brain-drain - Migrarea din localitate -Lipsa unui sistem de securitate sociala activa pentru tineri

Principii directoare

Politica de tineret europeana, precum si toate actiunile intreprinse in cadrul Strategiei Uniunii Europene pentru tineret pentru perioada 2019-2027 ar trebui sa fie ferm ancorate in sistemul international al drepturilor omului. Urmatoarele principii ar trebui puse in aplicare in cadrul tuturor politicilor si activitatilor privind tinerii:

a) Egalitatea si nediscriminarea - combaterea tuturor formelor de discriminare si promovarea egalitatii de gen, recunoasterea faptului ca tinerii sunt expusi riscului unor forme multiple de discriminare, inclusiv discriminarii bazate pe varsta, si respectarea principiilor recunoscute, printre altele, la articolele 21 și 23 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

b) Incluziunea - recunoscând ca tinerii nu reprezinta un grup omogen si, prin urmare, au nevoi, situatii de viata si interese diferite si provin din medii diferite, Strategia UE pentru tineret ar trebui sa promoveze activitati si politici care sa ii includă pe toti tinerii, in special pe cei care au mai putine oportunitati si/sau cei ale caror voci ar putea sa nu fie auzite.

c) Participarea - recunoscand ca toti tinerii reprezinta o resursa pentru societate, toate politicile si activitatile privind tinerii ar trebui sa respecte dreptul tinerilor de a participa la dezvoltarea, punerea in aplicare si actiunile ulterioare ale politicilor care ii afecteaza prin mijloace de participare semnificativa a tinerilor si a organizatiilor de tineret. In acest context, politicile ar trebui elaborate pe baza recunoasterii schimbarilor cauzate de impactul comunicarii digitale asupra participarii democratice si civice.

d) Dimensiunea globala, europeana, nationala, regionala si locala - pentru a asigura un impact durabil asupra tinerilor, este important ca politica de tineret a UE sa fie pusa in aplicare tinand cont de interconexiunile cu nivelul regional si local si sa fie desfasurate activitati pentru a sprijini politicile de tineret la nivel local. In acelasi timp, ideile tinerilor ar trebui sa fie luate in considerare de fiecare data cand se abordeaza chestiuni globale.

e) Abordarea duala - Politicile care urmaresc imbunatatirea vietilor tinerilor nu pot fi niciodata limitate la domeniul tineretului in sine. Prin urmare, abordarea duala asupra careia s-a convenit in cadrul de cooperare anterior pentru perioada 2010-2018 ramane indispensabila, avand in vedere ca are drept obiectiv abordarea chestiunilor legate de tineret prin integrarea initiativelor in diferitele domenii de politica, pe de o parte, si prin initiative specifice in sectorul tineretului, pe de alta parte.

Obiectivele europene pentru tineret

Actualele obiective europene pentru tineret ofera o viziune noua, reflectand dorinta multor tineri de a contribui la adoptarea directiei in care ar trebui sa se indrepte societatea europeana.

Atingerea acestor obiective va avea ca rezultate principale:

— sa le permita tinerilor sa fie arhitectii propriilor vietii, sa sprijine dezvoltarea lor personala si cresterea catre autonomie, sa consolideze rezilienta acestora si sa ii inzestreze cu deprinderile de viata necesare pentru a face fata unei lumi în schimbare;

— sa incurajeze tinerii si sa ii inzestreze cu resursele necesare pentru a deveni cetateni activi, agenti ai solidaritatii si ai schimbarilor pozitive, inspirati de valorile UE si de o identitate europeana;

— sa imbunatateasca deciziile de politica in ceea ce priveste impactul acestora asupra tinerilor in toate sectoarele, indeosebi ocuparea fortei de munca, educatia, sanatatea si incluziunea sociala;

— sa contribuie la eradicarea saraciei in randul tinerilor si a tuturor formelor de discriminare si sa promoveze incluziunea sociala a tinerilor.

Tinand seama in mod corespunzator de principiul subsidiaritatii, obiectivele europene pentru tineret ar trebui tratate in conformitate cu legislatia nationala si cea a Uniunii, precum si cu circumstantele nationale, fara a constitui un obiectiv obligatoriu din punct de vedere juridic.

Obiective:

- 1) Intarirea sentimentului de apartenenta al tinerilor la proiectul european si construirea unei punti intre UE si tineri pentru redobandirea increderii si sporirea gradului de participare,
- 2) Asigurarea egalitatii tuturor, indiferent de gen, precum si a abordarilor care iau in considerare dimensiunea de gen in toate domeniile vietii tinerilor,
- 3) Facilitarea si asigurarea incluziunii tuturor tinerilor in societate,

- 4) Asigurarea imbunatatirii accesului tinerilor la informatii fiabile, sprijinirea capacitatii acestora de a evalua informatiile in mod critic, precum si de a se implica in dialoguri participative si constructive,
- 5) Atingerea unui sistem imbunatatit de confort mintal si eliminarea stigmatizarii problemelor de sanatate mintala, promovand astfel incluziunea sociala a tuturor tinerilor,
- 6) Sprijinirea tinerilor din zonele rurale, crearea conditiilor care sa le permita sa isi indeplineasca potentialul,
- 7) Garantarea unei pietete a muncii accesibile, cu oportunitatile care sa duca la locuri de munca de calitate pentru toti tinerii
- 8) Integrarea si imbunatatirea diferitelor forme de invatare, pentru a-i pregati pe tineri pentru provocarile unei vieti in perpetua schimbare in secolul XXI,
- 9) Consolidarea participarii democratice a tinerilor si a autonomiei acestora, precum si punerea la dispozitie a spatiilor dedicate tinerilor in toate sferile societatii,
- 10) Sa se ajunga la o societate in care toti tinerii sa fie activi din punct de vedere ecologic, informati si capabili sa produca o schimbare prin actiunile lor cotidiene,
- 11) Asigurarea accesului egal pentru toti tinerii in cadrul organizatiilor de tineret si al programelor europene de tineret, construind o societate bazata pe valorile europene si pe identitatea europeana.

Propuneri de actiuni / proiecte destinate tineretului in comuna Bordei Verde

Fondurile europene si cele guvernamentale sunt mai mult decat generoase pentru aceasta categorie de cetateni, insa e nevoie de o corelare a obiectivelor cu realitatea si, mai ales, cu impactul asteptat in societate.

"Tineret in actiune", "Erasmus +", "Europa pentru cetateni", Granturile norvegiene, pe langa finantarile organismelor publice si private de la noi din tara, sunt cateva din sursele de finantare pentru astfel de initiative.

Propuneri de proiecte

- Infiintarea unui centru pentru tineret cu responsabilitate directa in atragerea fondurilor comunitare, cu implementarea de proiecte startegice pe domeniul tineret si in oferirea de consultanta si informare pentru tineret,
- Organizarea de campanii de informare asupra importantei recunoasterii tinerilor drept o resursa a societatii in dezvoltarea acesteia,
- Crearea unor parteneriate intre organizatiile de tineret si administratia publica locala si centrala,
- Crearea unor spatii de recreere, spatii verzi si spatii pentru activitati sportive si modernizarea si facilitarea accesului la cele existente,
- Crearea si dezvoltarea unor mecanisme de sustinere si asigurare a suportului social pentru familiile tinere,
- Derularea activitatilor de tineret specifice minoritatilor nationale.

V.17. Persoanele vârstnice – modalitati de incluziune sociala

Imbatranirea populatiei are un impact major asupra vietii socio-economice a unei comunitati, in special in sectorul seviciilor sociale si de sanatate. In timp, vor creste cazurile in care spitale sau clinici de pediatrie vor fi redirectionate catre populatia in varsta, din cauza natalitatii din ce in ce mai scazute. In acest scop, strategia va viza, in special, investitiile care se vor face in domeniul sanatatii, farmaciei, expertizei, precum si in promovarea unui mod sanatos de viata, totul pentru dezvoltarea asa-zisei "economii de argint", care ii are pe seniori in centrul atentiei.

Cresterea sperantei de viata, rata scazuta a fertilitatii, afluxul redus de tineri in localitate, contribuie din plin la obtinerea acestor date care se inscriu, de fapt, intr-un trend general al timpurilor moderne.

Nevoile psiho-fizice ale persoanelor varstice sunt speciale, ei nemaiputand avea grija de ei insisi de cele mai multe ori, traind sentimentul de abandonare din partea familiei, izolandu-se si insingurandu-se. Pe de alta parte, disparitia treptata a familiilor multigenerationale duce la indepartarea bunicilor de nepoti, de pierderea sensului in viata. Atunci cand ei inca se mai simt utili si activi, seniorii isi canalizeaza toata atentia si efortul asupra sarcinilor pe care le au de facut, indiferent ca e vorba de un loc de munca, de voluntariat sau de cresterea nepotilor. Legatura afectiva dintre aceste doua generatii pastreaza sanatatea psiho-emotionala a amandurora.

In acelasi timp, exista si seniori care trebuie sa creasca si sa educe nepotii lasati in grija atunci cand parintii acestora decid sa emigreze. Limitarile fizice ale bunicilor transforma aceste sarcini in adevarata corvoada, ei fiind constienti de responsabilitatea pe care o au fata de educatia celor mici. Problema se complica în mediul rural unde infrastructura și gradul de dezvoltare al serviciilor în general, și al asistenței sociale și de sănătate în special, se situează cu mult sub cele ale unui sistem european de protecție socială.

Tocmai de aceea, seniorii au nevoie de proiecte si actiuni dedicate lor exclusiv, care sa raspunda nevoilor lor, ajutandu-i sa se integreze in comunitatea locala, fara a trai insingurarea care, de multe ori, le poate fi fatala.

Bolile asociate varstei (dementa, Alzheimer, diabetul, osteoporoza) ii fac de multe ori pe seniori dependenti de ingrijire, precum si de atentia celorlalti.

Consecințele fenomenului de îmbătrânire a populației sunt următoarele:

1. consecințe demografice:

- sunt amenințate sporul natural și creșterea demografică;
- se accentuează tendința de depopulare a zonelor rurale (prin migrarea tinerilor către mediul urban sau către străinătate);
- se accentuează tendința de îmbătrânire a forței de muncă;
- se adâncesc dezechilibrele dintre generații, prin scăderea ponderii tinerilor și adulților în favoarea vârstnicilor;
- sporește populația vârstnică feminină prin creșterea mortalității în rândul bărbaților;

2. consecințe economice:

- se diminuează veniturile odată cu pensionarea;
- apare riscul de pierdere a independenței financiare a persoanei vârstnice;
- se accentuează creșterea deficitelor la fondul asigurărilor sociale;

3. consecințe sociale:

- apar dificultăți în asigurarea unei protecții sociale adecvate (se întâmpină mari greutăți în asigurarea pensiilor prin scăderea numărului salariaților);
- crește riscul de marginalizare a persoanelor vârstnice care și-au încetat activitatea profesională,
- se accentuează sentimentul de inutilitate al persoanelor vârstnice prin pierderea poziției și rolului jucat în propria familie și comunitate,
- scade capacitatea de adaptare socială a vârstnicilor;
- sporește numărul de persoane vârstnice cu probleme de adaptare socială.

4. consecințe medicale și medico-sociale:

- se constată o creștere a nevoilor de îngrijiri complexe, datorită polipatologiei specifice vârstei a treia și, implicit, a cheltuielilor cu sănătatea;
- crește gradul de dependență a persoanelor vârstnice;
- apar multiple stări de invaliditate severă, care determină situații de dependență ce creează probleme deosebite persoanei în cauză, familiei și comunității, necesitând un

număr mare de servicii medico-sociale, cât și creșterea solicitărilor pentru instituționalizare în centre speciale;

- apar probleme în menținerea și îngrijirea persoanelor vârstnice la domiciliu pentru că se impune dezvoltarea unor forme specializate de supraveghere și îngrijire, având în vedere nu numai avantajele unor costuri mai reduse decât într-o instituție, dar și impactul familiei indus de existența unei persoane dependente (de cele mai multe ori, unul din membrii familiei renunță la locul de muncă pentru a asigura îngrijirile necesare vârstnicului dependent; cei mai mulți îngrijitori sunt soțiile/soții persoanelor vârstnice dependente, iar starea lor proprie de sănătate se poate altera, în timp ce, la îngrijitorii de vârste mai tinere, apar frecvent simptome de depresie accentuate).

- se constată o creștere a cheltuielilor cu asistența și asigurările sociale;

- cresc solicitările de internare în unități de îngrijire și asistență socială, iar numărul de locuri din acestea devine insuficient;

Masuri / propuneri de proiecte ce se pot implementa in comuna Bordei Verde

- 1) Dezvoltarea rețelei de îngrijire la domiciliu, prin înființarea unei echipe specializate in acest scop, aflata in subordinea Primariei
- 2) Derularea de activitati comune pentru seniori si tineri in egala masura
- 3) Infiintarea centrelor / cluburilor pentru seniori, unde sa se poata intalni, socializa si face schimb de cunostinte
- 4) Campanii de informare si instruire asupra combaterii violentei si abuzurilor savarsite impotriva seniorilor, indiferent daca acestia au sau nu aparținatori,
- 5) Infiinatrea unui serviciu specializat pentru persoanele varstnice cu dementa sau Alzheimer,
- 6) Dezvoltarea serviciilor de terapie ocupationala prin antrenarea beneficiarilor la activitati care să le satisfaca nevoile precum: muzica, dansul, literatura, turismul social, terapia prin joc (table, șah, scrabble, remy, sudoku, rebus, integrale etc);
- 7) Dezvoltarea rețelei de servicii pentru vârstnici prin parteneriat public-public și public-privat;
- 8) Organizarea de intreceri sportive intre seniori, implicarea lor in evenimente locale de natura culturala, sportiva etc.

Propuneri de schimbari in politica serviciilor publice si sociale destinate seniorilor

a) Centre multifunctionale pentru parinti cu copii – se pot realiza cu ajutorul ONG-urilor sau al parteneriatelor public-private pentru a oferi parintilor si bunicilor care inca lucreaza sprijin si servicii in conformitate cu nevoile lor.

b) Proiecte privind sprijinul oferit locuintelor mici – astfel de locuinte, eficiente energetic, pot fi potrivite penru 1-2 persoane.

c) Programe de consultanta, instruire si sprijin psihologic pentru parinti si bunici – programele sunt centrate pe oferirea de sprijin parintilor sau bunicilor care au nevoie de stabilire a unei modalitati eficiente de comunicare cu copiii si nepotii lor, astfel incat timpul utilizat in acest scop sa fie pe deplin fructificat, iar copiii sa poata primi educatie centrata pe atentie si grija.

d) Organizarea a cat mai multe evenimente de ordin civic si social, al carui scop sa fie implicarea persoanelor in etate ca parte a vietii active a comunei.

e) Infiintarea mai multor cluburi de pensionari la nivelul localitatii care sa includa o paleta mai larga de activitati atat vocationale, cat si tehnice si de petrecere a timpului liber.

f) Derularea mai multor proiecte directionate spre persoanele varstnice

g) Informarea despre campaniile si programele de intrajutorare adresata batranilor

V. 18. Sport – activitati sportive locale

În contextul economic actual este recunoscută pe plan mondial tendința de creștere a timpului liber în dauna timpului de muncă, de transport, de odihnă. Astfel, apare nevoia firească a populației de a beneficia de servicii de agrement tot mai diversificate, pentru a le satisface într-un mod cât mai complex dorințele și aspirațiile.

În categoria serviciilor de agrement, un loc tot mai important îl ocupă cele sportive, în strânsă concordanță cu conștientizarea pe scară largă a rolului pozitiv pe care îl au mișcarea și sportul în dezvoltarea armonioasă a individului. În țările dezvoltate (din toate punctele de vedere) există un adevărat cult în această privință în rândul maselor largi ale populației, iar activități ca jogging-ul, cross-urile populare (alergări cu participare largă), mersul pe bicicletă, înotul se constituie în adevărate fenomene de masă.

În țara noastră, aceste activități nu au luat o asemenea amploare, deși este în general recunoscută importanța pe care o are sportul în asigurarea stării de sănătate a populației. A început și în România să se practice jogging-ul (alergarea de dimineață sau de seară), se merge cu bicicleta, se practică diferite sporturi. Între acestea din urmă, un loc special îl ocupă fotbalul, ai cărui practicanți depășesc probabil ca număr amatorii tuturor celorlalte sporturi care se pot practica în mod organizat. Pe locurile următoare se situează basketul, care câștigă tot mai mulți adepti și tenisul.

În ceea ce privește baza tehnico-materială la nivel național, situația s-a deteriorat pe măsura trecerii timpului, în condițiile în care proprietarii acestor baze (aflate în marea lor majoritate în proprietatea statului, reprezentat fie prin Direcțiile Județene pentru Tineret.

Strategia de ameliorare a eficacității conducerii acțiunilor sportive în localitatea Bordei Verde

Intrucât duce lipsa de facilitati sportive pentru tineri, comuna Bordei Verde nu exceleaza in ceea ce priveste manifestarile de acest gen.

Intrucât sportul nu doar formeaza caractere, ci si coeziune in randul comunitatii, administratia publica locala depune eforturi prin planurile de actiune in urmatorul exercitiu bugetar sa asigure celor care vor sa faca sport tot ce este necesr in acest scop. Este recomandabila amenajarea unui teren de sport, pe care sa se practice mai multe sporturi (fotbal, tenis etc), precum si a unei Sali functionale in perioada rece a anului. Chiar daca populatia comunei nu este una seminificativa, nevoia de miscare si mentinere a unui tonus bun fizic si psihic recomanda gasirea unor solutii viabile pentru a rezolva acesta necesitate a comunitatii.

Sportul ca factor de educatie

Educația este considerată un „drept fundamental în sine și una dintre cheile exercitării altor drepturi inerente naturii umane. Ca un drept care contribuie la autonomia individului, educația este principalul instrument care permite adulților și copiilor marginalizați din punct de vedere economic și social să iasă din sărăcie și să obțină mijlocul de a participa, din plin, la viața comunității lor”. În acest context, dreptul la educație trebuie înțeles ca dreptul fiecărui individ de a-și însuși deprinderile, abilitățile, cunoștințele necesare găsirii unui loc de muncă, care să-i aducă un venit și care să-i permită integrarea deplină în viața socială, economică, culturală, politică etc. a societății.

In contextul cresterii numarului de copii in scoli, la nivel national, sistemul educational obligatoriu trebuie sa se adapteze la noile cerinte de spatii si standarde de calitate impuse atat de situatia sociala a populatiei cat si de normativele in domeniul infrastructurii educationale. Cresterea numarului de copii precum si cresterea cerintelor calitative ale

actului educational determina necesitatea majora de noi si moderne spatii educationale, de o infrastructura adecvata.

Performantele educationale ale elevilor sunt determinate intr-o mare masura si de situatia infrastructurii scolilor unde acestia invata de existenta unei baze materiale moderne, a unor dotari ce corespund nevoilor atat elevilor cat si profesorilor pentru a obtine rezultate bune, beneficiile unei infrastructuri care sa corespunda numarului de elevi si necesitatilor socio-educationale ale acestora.

Sanatate prin sport

Mutatiile din plan social, economic si politic la nivel mondial au descoperit demodarea ideologiilor si conceptelor traditionale care au fondat diferitele continuturi, metode si finalitati ale educatiei fizice si sportului si care acum se dovedesc a fi neadaptate realitatilor contemporane. Aceste mutatii in continua schimbare reclama de urgenta reforme apte sa raspunda problemelor majore care ingradesc domeniul educatiei fizice si sportului.

Incepand cu Conferinta generala a UNESCO, de la Paris din 1952, s-a decis inscrierea sportului in programul organizatiei, ca ax central, prin care dimensiunea educativa, sa fie intarita si garantata. Continuand in acelasi sens conferintele internationale ale ministrilor, responsabili domeniului educatiei fizice si sportului (MINEPS, iar mai tarziu CIGEPS) au militat pentru un rol mai important si mai complet educatiei fizice si sportului. Iata care au fost principalele directii de actionare ale domeniului :

- dezvoltarea sportului scolar si universitar;
- promovarea sportului pentru toti;
- sustinerea disciplinelor stiintifice care au ca obiect de studiu sportul;
- difuzarea si largirea informatiilor stiintifice si tehnice;
- protectia valorilor etice inerente sportului;
- intarirea cooperarii internationale si largirea acesteia prin adoptarea de noi parteneri, in speta, Organizatia Mondiala a Sanatatii;
- punerea in relief a contributiei pe care activitatea fizica si sportul, practicate rational, o aduc in pastrarea sanatatii.

Valoarea acordata sportului de Uniunea Europeana

In urma sintezelor si a mai multor dezbateri, s-a subliniat dubla functie a sportului in masura in care el este valoare – in sens etic – si in care el are o valoare – in sens economic – propunandu-se o cooperare intre OMS si UNESCO si lansandu-se invitatia de colaborare a acestora cu CIO si UNICEF, in vederea elaborarii de programe comune ce vizeaza promovarea sanatatii prin sport si dezvoltarea sportului pentru toti. Ca atare, Consiliul Consultativ permanent al UNESCO recomanda, printre altele:

- realizarea unor programe interguvernamentale pliate pe necesitatile si realitatile care franeaza politica programelor de educatie fizica;
- definirea prioritatilor in functie de nevoile si realitatile identificate pentru fiecare regiune in parte;

In urma numeroaselor consultari dintre Comitetul Olimpic International, Comitetele Olimpice Europene, Federatiile Internationale, s-a insistat asupra necesitatii de a aparare a rolului social, educativ si cultural pe care sportul il joaca in societatea europeana moderna si s-a adoptat un text in cadrul Constitutiei Uniunii Europene, care confera acestuia o valoare deosebita.

Adoptarea acestui text arata determinarea tuturor partilor in a sublinia competenta si autonomia federatiilor sportive de a conferi sportului si valorilor solide pe care acesta le difuzeaza o pozitie cheie in discutiile europene unde are deja o greutate economica.

Am selectat cateva probleme din textul adoptat:

- incurajarea mobilitatilor studentilor si profesorilor din domeniu
- promovarea cooperarii intre instituttele educationale;
- dezvoltarea schimburilor de informatii si experienta;
- incurajarea dezvoltarii schimburilor intre tineri ;
- incurajarea invatamantului la distanta;
- dezvoltarea dimensiunii europene in sport.

Sportul pentru sanatate educatie si recreere

Se spune adesea ca sportul este ca o oglinda a culturii si a societatii in care traim, dar in realitate el este mai mult de atat deoarece el nu numai ca reflecta societatea, dar este si purtator al sperantelor si perspectivelor sale.

Termenul sport tinde sa inglobeze toate activitatile de competitie cu dominanta educativa, recreativa, sau cu orientare comerciala si profesionista.

Sportul, devenit lupta pentru glorie si bani, se indeparteaza de valorile fundamentale ale educatiei fizice si sportului: sanatate, educatie si recreere.

Sportul pentru toti este "activitatea sociala de interes national, bazata pe libera alegere de practicare a activitatilor fizice-sportive de catre orice persoana, intr-un mediu curat si sigur, in cadru organizat sau independent, in functie de nevoile, capacitatile si preferintele fiecaruia, al carui rezultat final trebuie sa fie sanatatea si starea de bine"

In viziunea Consiliului Europei, sportul are, in primul rand, un rol de promovare a sanatatii si starii de bine, in al doilea rand, un rol de integrare sociala a cetatenilor, abia in al treilea rand, este aceea de a castiga celebritatea si bani din aceasta activitate.

V.19. Obiective culturale si culte

Cultura reprezintă unul dintre cele mai importante domenii în care se manifestă spiritual uman. Tocmai ca urmare a acestui adevăr, de-a lungul timpului, diferiti gânditori au încercat să definească acest domeniu al activității umane. Nicolae Iorga spunea despre cultură că "e suflet omenesc în vesnică acțiune, tot mai departe și mai sus". Victor Hugo este și mai explicit în privința culturii: "Cresterea intelectuală și morală nu este mai puțin necesară decât bunăstarea materială. A ști este o nevoie vitală, a gândi este o necesitate, adevărul este hrană, ca și pâinea. O minte năhrănită cu știință și cu înțelepciune slăbește. Să ne fie milă de spiritele înfometate, cum ne e de trupurile neprihănite. Dacă există ceva mai sfâșietor decât un trup care se prăpădește din lipsă de pâine, e un suflet care stinge din lipsă de lumină".

Cultura, în sensul ei cel mai larg poate fi definită ca fiind o serie de caracteristici distincte ale societății sau ale unui grup social, în termeni materiali, spirituali, intelectuali sau emoționali. Ea include nu numai arta și literatura, ci și modele de viață, tradiții, credințe etc. Cultura este mecanismul prin care ne definim identitatea ca indivizi, comunități sau națiuni; ea este un element esențial al dezvoltării economice și al regenerării sociale și reprezintă un indicator al calității și bunăstării individuale.

Există multiple definiții ale culturii. În definirea strategiilor culturale ale comunelor, abordarea culturii s-a schimbat de-a lungul anilor. În prezent, cultura este un element esențial al dezvoltării sociale și al regenerării urbane, dar și rurale în egala măsură. Ea reprezintă un indicator al calității vieții și bunăstării individuale și colective. De aceea în definirea

Strategiei de dezvoltare durabilă a comunei Bordei Verde pentru 2021-2027, cultura – în special prin vitalitatea și potențialul demonstrate deja de sectorul cultural brailean - trebuie văzută ca unul dintre pilonii centrali ai dezvoltării localității.

Prin cultură și prin procesele pe care cultura le catalizează, comuna poate oferi locuitorilor noi perspective de participare la viața publică, poate dezvolta noi mecanisme de

solidaritate și incluziune, poate revitaliza și da culoare zonelor sale periferice, își poate dezvolta infrastructura, poate să primească o mai largă deschidere europeană și poate genera colaborări și parteneriate care să aducă beneficii economice și sociale întregii comunități.

Cultura include arta și toate formele de expresie artistică, și, mai mult, include modurile prin care ne definim identitatea ca indivizi și comunități. Conform UNESCO, definim cultura ca un set de trăsături spirituale, materiale, intelectuale și afective distincte ale unei societăți sau ale unui grup social și cuprinde, pe lângă arte vizuale, muzică, teatru, dans, literatură, arhitectură etc și elemente definitorii pentru stilul de viață, sistemul de valori, tradițiile și credința respectivului grup.

La nivel european există un curent în creștere legat de poziționarea culturii ca factor de dezvoltare socială și economică. Acest curent este consolidat prin adoptarea, în 2007, de către instituțiile Uniunii Europene a unui document strategic „O agendă europeană pentru cultură într-o lume în curs de globalizare”. Documentul atribuie culturii o misiune-cheie în dezvoltarea europeană și recunoaște în special rolul diversității culturale și dialogului intercultural, al culturii drept catalizator al creativității și inovării, și al culturii ca o componentă importantă a relațiilor externe ale UE. Operaționalizarea principiilor acestui document este realizată prin metoda de coordonare deschisă (open method of coordination), fiind create trei platforme de colaborare între instituțiile europene și operatorii culturali. Teme majore în care aceste platforme oferă recomandări sunt: Europa interculturală, acces la cultură și industrii culturale și creative.

Analizând tendințele dezvoltării politicilor culturale la nivel național, o observație este necesară. În spiritul Agendei 21, Uniunea Europeană pune accent în programele sale (ex. Europa Creativă) pe stimularea creativității și competitivității prin cultură, aspecte preluate în documente strategice naționale prin măsuri de încurajare și sprijinire a industriilor creative sau priorități în cadrul programelor de finanțare AFCN. În lipsa unor strategii pentru domeniul culturii în sine, acest tip de preluare ridică probleme, deoarece direcționează resursele deja limitate ale sectorului cultural către zona economică adiacentă. Sursa erorii în acest caz este că nu se are în vedere că dezvoltarea culturii este tratată la nivel european pe baza principiului subsidiarității – autoritățile naționale, regionale și locale fiind responsabile de crearea de strategii și alocarea de resurse în sfera artei și culturii. Politicile și programele europene au doar rol complementar și vin să accentueze dimensiunea cooperării internaționale, a mobilității artiștilor și a produselor culturale la nivel comunitar și să promoveze industriile culturale ca unul dintre avantajele competitive europene.

În discuțiile și sesiunile de lucru care au condus la elaborarea acestui document, definirea și asumarea la nivelul comunei Bordei Verde a unui nou rol al culturii a fost subliniată ca misiunea centrală a procesului de planificare strategică. Prin acest document, dorim să creăm cadrul pentru ca la Bordei Verde cultura să poată acționa ca un catalizator pentru transformarea socială și regenerarea locală. Să fie un factor care generează dezvoltare economică, realizare spirituală, incluziune, participare și un sentiment de împlinire prin apartenența la comunitate și prin co-participarea la crearea bunăstării ei.

Ca factor fundamental al vieții sociale, cultura:

- dezvoltă potențialul intelectual la nivel național și capitalul uman în special;
- creează, prin afirmarea diversității culturale, o societate deschisă și conștientă de valoarea celuilalt;
- este mediu al integrării sociale;
- este esență a identității naționale;
- este fundamentală pentru cooperarea și comunicarea interumană;
- este mediu al transformării sociale (mentalitate);

- reduce disparitățile economice între diferitele categorii sociale;
- este o dimensiune a civilizației și civilizației.

În același timp, cultura reprezintă și un factor esențial al dezvoltării economice determinând:

- creșterea calității vieții și atragerea de investiții;
- dezvoltarea activităților turistice;
- crearea unor noi piețe de muncă;
- crearea unor industrii culturale;
- dezvoltarea economică prin relația sa cu capitalul social;
- definirea funcțiilor economice ale unor regiuni sau orașe;
- favorizarea migrației capitalului uman spre diferite regiuni economice

Analiza SWOT a vieții culturale din Bordei Verde

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Construirea și dotarea unui cămin cultural - Existența unor obiceiuri locale cu potențial cultural - deschiderea autorităților locale și județene – față de operatorii culturali - programe locale – la nivel municipal și județean – de finanțare a proiectelor culturale - existența unor situri arheologice pe teritoriul comunei 	<ul style="list-style-type: none"> - Nivelul redus de sprijin economic alocat actului cultural din resurse locale; - Probleme în ceea ce privește conservarea sau reabilitarea unor monumente, clădiri cu valoare artistică deosebită; - Lipsa de inițiative în susținerea tinerilor creatori; - Interesul redus al unei părți a societății pentru evenimentele culturale - modul de socializare și educare a tinerelor generații pentru cultură – nivelul scăzut de educație culturală, preferința pentru cultura de masă, - cultura în capătul listei de priorități politice - cadrul legislativ și normativ defectuos
Oportunitati	Amenințari
<ul style="list-style-type: none"> Realizarea unor parteneriate internaționale, prin care se poate promova cultura locală și atragerea de evenimente artistice; - Promovarea tradițiilor și a culturii locale prin diferite evenimente sau festivaluri locale; - Aplicarea pentru obținerea de fonduri europene pentru sprijinirea și dezvoltarea culturii; - Promovarea noului tip de artă, street-art, prin realizarea unor concursuri sau crearea de spații special în care se pot realiza asemenea lucrări, - fondurile europene – 2014-2020 – Europa Creativă și fondurile structurale 	<ul style="list-style-type: none"> - Deteriorarea unor clădiri și monumente culturale; - Nealocarea de fonduri bugetare suficiente pentru desfășurarea unor evenimente, activități, precum și pentru întreținerea instituțiilor culturale. - lipsa de sustenabilitate a sectorului/ precaritatea operatorilor culturali – resursele financiare limitate, discontinuitatea sprijinului, capacitatea scăzută de angajare a sistemului, tendința de autoexploatare, lipsa unui sistem de protecție socială pentru artiștii independenți etc - fragilitatea sectorului în fața deciziei politice - incoerența în implementarea politicilor culturale - adâncirea izolării sectorului cultural față de cel politic și economic - abordările preponderent tactice din sector – conturarea dificilă a unei direcții strategice - fondurile europene – lipsa cofinanțării

Analiza datelor pentru indicele vieții culturale

În continuare vom prezenta rezultatele analizelor. Am analizat datele primare în felul următor. Pentru fiecare sub-indice menționat mai sus variabilele incluse au fost re-scalate pe un interval de la 0 la 100. Pentru Indicele general al Vieții Culturale, scorurile pentru fiecare item din cei trei sub-indici vor fi aduse la o medie și apoi exprimate, ca indice de dezvoltare, având ca punct de reper anul 2019 (valoarea inițială = 100).

Indicele Vieții Culturale:

- Indicele general al Vieții Culturale are o tendință constantă pentru localitatea Bordei Verde, în ciuda amplasării comunei la distanță de polul urban. Infrastructura culturală este deficitară (lipsește cinematografele, salile de teatru etc), comuna ducând lipsa de tradiții bogate tocmai din cauza perioadei relative scurte de la atestarea sa istorică.
- Principala cauză pentru această tendință este legată de sub-indicii discutați anterior. Un grafic comparativ al celor 3 sub-indici, împreună cu evoluția Indicelui Vieții Culturale arată care dintre aceștia a avut o dinamică crescătoare sau descrescătoare.
- Evident, indicele infrastructurii culturale și indicele participării culturale au o tendință descrescătoare în perioada analizată, la fel ca tendința Indicelui general al Vieții Culturale, de unde rezultă corelația pozitivă (aceștia cresc și descresc împreună). Indicele producției culturale, care a crescut în această perioadă este corelat negativ cu tendința generală a indicelui mare:
- Presupunând faptul că cei trei sub-indici ar putea fi incluși într-un model cauzal pentru Indicele Vieții Culturale ca variabilă dependentă, o analiză ipotetică (și forțată) poate fi formulată după cum urmează:
  1. Toți cei trei predictorii pot influența pozitiv evoluția indicelui principal (care poate să contrazică corelația negativă între acesta și indicele producției culturale).
  2. Puterea acestora într-un model cauzal linear este diferită pentru fiecare dintre ei. O descriere a fiecărui sub-indice ca fiind predictor urmează în continuare.
  3. Un model cauzal de acest fel, totuși, ar trebui privit cu rețineră, din moment ce semnificația acestuia este dincolo de limita $p < 0.05$.

Ca și pondere a surselor de cultură în comuna Bordei Verde, ca și în alte zone rurale, principala formă de consum cultural o reprezintă televiziunea urmată de radio, biserica având de asemenea un impact mare în viața culturală din mediul rural. Diferența între cele două rezidă din faptul că, dacă biserica are rol moralizator, fiind din cele mai vechi timpuri un lider de opinie în cadrul comunității, bucurându-se de respectul cetățenilor, radioul și televiziunea sunt principalele modalități de informare și entertainment, oamenii preferându-le în detrimentul lecturii sau socializării. O altă marcă a vremurilor moderne și a situației socio-economice dificile cu care se confruntă comunitatea o reprezintă renunțarea din ce în ce mai des la socializare, în favoarea urmării programelor TV și radio în sanul familiei. De aceea, evenimentele locale, tradițiile, festivalurile folclorice sunt văzute ca principala formă de schimburi de idei și opinii, de interrelaționare și promovare a valorilor locale.

Date privind participarea la cultură

Cele mai frecventate activități culturale sunt vizionarea programelor de televiziune, ascultarea muzicii și vizionarea filmelor. Cele mai puțin frecventate activități sunt lectura cărților de specialitate, a celor de literatură și folosirea internetului (poziția geografică a comunei nu ajută foarte mult la stabilirea conexiunilor internet)

În ceea ce privește frecvența participării la evenimente în spațiul public, 67% dintre respondenți declară că participă la activități culturale/spectacole în spațiul public și 83% dintre respondenți au participat în ultimul an la sărbătorile organizate de Primărie.

Sărăcia și subdezvoltarea culturală la nivelul localității Bordei Verde

Sărăcia și subdezvoltarea culturală sunt fenomene sociale aflate într-o profundă corelație și interacțiune, în sensul că sărăcia determină subdezvoltarea culturală, iar aceasta, la rândul ei, adâncește sărăcia. Dialectica raporturilor dintre ele nu este, desigur, liniară, ci mult mai complexă, sărăcia neavând întotdeauna ca efect automat subdezvoltarea culturală, după cum nici subdezvoltarea culturală nu se asociază automat numai cu sărăcia. Analizele sociologice efectuate la nivelul comunei Bordei Verde au demonstrat că

sunt indivizi, grupuri și chiar comunități care deși simt și trăiesc puternic sărăcia încearcă s-o depășească, prin cultură, învățatură, știință de carte și informare continuă, după cum sunt indivizi, grupuri și comunități umane cu înalte standarde economice, dar fără preocupări și nevoi culturale, pentru acestea valorile fundamentale fiind acumularea de bunuri materiale, bani și avuție sub diferite forme.

Sărăcia ca stare economică, socială și morală sub-umană generează și sărăcie sau subdezvoltare culturală, intelectuală. Subdezvoltarea culturală se exprimă în apatie, neparticipare la viața culturală și artistică a comunității de viață, lipsă de încredere, sentiment de inutilitate, abandon școlar, devalorizare a școlii și a menirii ei sociale. Pe un asemenea fond social și psiho-moral, dominat de lipsuri, frustrări, neîmpliniri, este dificil să se descifreze aspecte identitare individuale sau grupale creatoare, inovatoare specifice manifestării etno-culturale pozitive, pentru că sărăcia – așa cum demonstrează cercetările de teren – este limitativă, coercitivă, tinde să diminueze șansa manifestării capacităților umane.

Dar și factorii exogeni, precum integrarea, regionalizarea, globalizarea, influențează puternic viața popoarelor, identitatea națională, cultura, contribuind fie la îmbogățirea lor cu aspecte noi, altoite pe cele vechi, într-o benefică simbioză și convergență, fie la sărăcirea și uniformizarea lor, minimalizându-le aportul în construirea pe baze valorice a identității naționale a individului și comunității. Odată cu extinderea procesului de globalizare a apărut și reacția națiunilor ai căror promotori pledează cauza popoarelor și a identității lor naționale. Adepții globalizării vor susține, în virtutea intereselor marilor trusturi și concerne transfrontaliere, necesitatea depășirii granițelor sau frontierelor naționale devenite prea strâmte, chiar frâne, pentru libera circulație a mărfurilor, capitalurilor, serviciilor și oamenilor, pe când susținătorii națiunilor și ai identității naționale vor milita pentru păstrarea acestora ca garanții ale infinitei diversități și bogății de manifestare a spiritului uman, fără să împiedice, totuși, cea mai largă universalizare a bunăstării materiale și spirituale a membrilor națiunilor.

Obiective si activitati culturale din comuna Bordei Verde

Cele mai vechi urme de cultură materială cunoscute până în prezent pe teritoriul județului Brăila, ca de altfel și pe raza comunei Bordei Verde aparțin culturii BOIAN II (faza Giulești). În punctul cunoscut sub numele "la Moș Filon" situat la vestul satului Lișcoteanca, pe un bot de terasa de lunca, au fost descoperite vestigii ale unor așezări neolitice precum și morminte sarmatice și pecinege din timpul marilor migrații.

Pe teritoriul satului Lișcoteanca au fost cercetate patru așezări neolitice. Cercetările arheologice au fost efectuate de un colectiv format din Nicolae Harțușche, Florian Anastasiu, Valeriu Sirbu și Ion T. Dragomir (o perioadă scurtă):

-Lișcoteanca - "Movila Olarului". Așezarea este situată pe o Popină aflată în lunca Călmățuiului, la vest de Balta Lișcoteanca. Au fost identificate două niveluri de locuire, atribuite fazelor Gumelnița A1 și Gumelnița A2.

- Lișcoteanca - "Moș Filon". Așezarea a fost identificată pe un pinden de terasă înconjurat de fosta Baltă Lișcoteanca. Cercetările au evidențiat două niveluri culturale, primul aparținând culturii Boian - faza Giulești, iar cel de al doilea culturii Gumelnița. Nivelul cultural gumelnițean era format din două niveluri de locuire atribuite fazelor Gumelnița A1 și Gumelnița A2.

- Lișcoteanca - "Movila din Baltă". Așezare edificată pe o popină situată în mijlocul luncii Călmățuiului. Cercetările au evidențiat două niveluri culturale, unul aparținând culturii Boian și celălalt aparținând culturii Gumelnița. Nivelul cultural gumelnițean era format din două niveluri de locuire atribuite fazelor Gumelnița A1 și Gumelnița A2.

- Lișcoteanca - "Satnoieni". Așezare situată pe un pinten de terasă ce înainta în Balta Lișcoteanca; au fost identificate două niveluri culturale, unul aparținând culturii Boian - faza Giulești și al doilea aparținând fazei Gumelnița A1.

Strategie

Misiunea și direcțiile prezentei strategii au fost elaborate în urma unui amplu proces consultativ, în care au fost analizate oportunitățile și riscurile din mediul extern, punctele tari și punctele slabe ale mediului intern. Astfel, în urma analizei răspunsurilor primite la chestionarele oferite populației spre completare, au rezultat câteva direcții strategice importante: stimularea participării cetățenilor la actul cultural, prin asigurarea unui mediu cultural de calitate; susținerea afirmării unei vieți culturale diversificate; păstrarea și valorificarea patrimoniului și a tradiției culturale; integrarea culturii locale în circuitul național de valori.

Strategia culturală a UAT Bordei Verde constă în proiectarea unui sistem de acțiuni care asigură realizarea obiectivelor pe termen mediu și lung. Eficiența strategiei depinde de concordanța între obiective și resursele existente. În acest sens, strategia culturală presupune o mai bună repartizare a responsabilităților între indivizi, colectivități, grupuri asociative și structurile autorităților publice.

Stabilirea direcțiilor de acțiune pentru dezvoltarea dimensiunii culturale a UAT Bordei Verde, identificarea și atingerea obiectivelor cuprinse în prezenta Strategie vor contribui la obținerea unor rezultate palpabile, precum: formarea, informarea și educarea publicului participant la actul cultural; condiții optime afirmării artistului și a operei sale; înscrierea localității ca o prezentă activă pe harta culturală județeană și națională; definirea rolului important pe care îl are cultura în dezvoltarea comunei; posibilitatea cuantificării impactului actului cultural.

Obiectivele propuse în prezenta strategie au fost definite și prioritizate plecând de la concluziile obținute în urma cercetării sociologice aplicate asupra populației comunei pentru identificarea consumului cultural, precum și în urma analizei și armonizării cu propunerile de dezvoltare viitoare ale entităților culturale participante la procesul strategic, așa cum au fost ele definite în planurile de acțiune ale acestora.

Obiectivul strategic 1.

Cresterea participării locuitorilor la acțiunile culturale care au loc în comuna Bordei Verde. Prin acest obiectiv, autoritatea locală își propune să asigure cadrul adecvat care să determine creșterea participării la actul cultural și artistic ca deziderat major și motivant pentru sprijinirea dezvoltării vieții culturale locale. Promovarea participării dă accesibilitate fiecărui cetățean, în mod egal, să participe la viața culturală.

Promovarea culturii prin activitățile artistice extrascolare, voluntare, care oferă tinerilor posibilitatea să activeze în domenii culturale și artistice variate precum teatrul, muzica, dansul, patrimoniul, fotografia etc pentru încurajarea exprimării personale; informarea corectă, la timp și completă privind oferta culturală; confortul fizic care trebuie asigurat astfel încât publicul să se bucure de prezenta în spațiile culturale și accesul tuturor cetățenilor la actul cultural, sunt considerate a fi modalități importante care trebuie să amplifice impactul ofertei culturale și să determine o viață culturală activă în UAT Comuna Bordei Verde.

Obiectivul strategic 2.

Păstrarea, conservarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural local.

Cercetarea sociologică a demonstrat că cetățenii comunei pretuiesc și se mândresc cu valorile de patrimoniu care definesc localitatea. Intervenția minimă a statului în protejarea

si conservarea patrimoniului vine însă uneori prea târziu sau deloc, ceea ce a dus la deteriorarea unor edificii si a determinat, implicit, excluderea lor din circuitele turistice judetene si nationale. În acest context, autoritățile locale si reprezentantii societății civile manifestă interes si trebuie să initieze politici si practici locale de salvare si protejare a patrimoniului cultural, tangibil si intangibil, mobil si imobil, ca simbol definitoriu al caracteristicilor socio-istorice de dezvoltare ale UAT Comuna Bordei Verde.

Obiectiv strategic 3

Promovarea culturii locale în circuitul judetean si national.

Încurajarea schimburilor culturale la nivel national si international - atât prin fonduri alocate direct acestor schimburi, cât si prin parteneriatele culturale semnate în acest scop cu alte autorități locale sau institutii, pleacă de la principiul că acestea încurajează dialogul între culturi, că ele reprezintă mijloace utile pentru promovarea unei imaginii atractive a orasului, cultura depășind granițele geografice, politice, economice sau sociale care ne despart.

Obiectivele prezentate își propun identificarea si implementarea acelor măsuri active care să contribuie, în fapt, la definirea unei politici culturale locale care să armonizeze, în egală măsură, atât cerintele culturale ale locuitorilor UAT Comuna Bordei Verde, cât si diversele nevoi de exprimare artistică si culturală ale entităților ce generează viața culturală.

Proiectele care vor fi depuse spre finantare vor fi elaborate ca răspuns al obiectivelor propuse de strategie, urmând să fie evaluate în cadrul unui process transparent care să țină cont de indicatori precum: relevanta, performantele, impactul, vizibilitatea, singularitatea si noutatea lor.

ELEMENTE DE DEZVOLTARE DURABILA

V.20.Mediul inconjurator – politici locale de protectie a mediului

Impactul schimbărilor climatice, inclusiv schimbarea tiparelor climei, creșterea nivelului mării și a evenimentelor meteorologice extreme afectează România de astăzi. Dacă nu se iau în continuare măsuri de adaptare și diminuare a efectelor acestora, amenințările actuale, cum ar fi siguranța alimentară și deficitul de apă, pot lua amploare.

Schimbările climatice aduc două mari provocări: reducerea drastică a emisiilor de gaze cu efect de seră și adaptarea, prin dezvoltare durabilă, cu trecerea la o economie decuplată de carbon care să asigure, în același timp, o calitate bună a vieții cetățenilor și o protecție eficientă a vieții și proprietății lor, în cazul noilor vulnerabilități și riscuri de dezastre naturale.

Politica integrată a UE privind schimbările climatice și energia are ca țintă globală menținerea creșterii temperaturii medii globale sub 2°C (preferabil sub 1,5°C) în comparație cu nivelurile perioadei preindustriale. În cazul depășirii limitei de 2°C (sau chiar a pragului de 1,5°C), riscurile sunt numeroase, periculoase și imprevizibile, determinând o creștere exponențială a costurilor adaptării comparativ cu cheltuielile pentru intervenția și încetinirea acestui fenomen. În România, temperatura medie anuală la nivelul perioadei 1981–2010 a înregistrat o creștere cu 0,5°C față de perioada climatică 1961-1990.

Cel mai cald an înregistrat a fost 2015, iar în perioada 2012-2017, abaterile termice anuale au fost mai mari de 1,5°C raportat la media multianuală în perioadei 1961-1990. Această tendință de creștere a temperaturii sezoniere este prezentă pe aproape tot teritoriul României în primăvară și vară. Iarna, se manifestă tendințe crescătoare semnificative ale temperaturii aerului în regiuni din sudul, centrul și nordul României. Începând din 1961, durata valurilor de căldură este în creștere semnificativă în sudul și vestul României.

De asemenea, din 1901 până în prezent, România a avut în fiecare deceniu de la unul până la patru ani extremi de secetoși/ploioși, un număr tot mai mare de secete fiind identificate după anul 1981. Evoluția intensității arșiței din România, în perioada 1961 – 2010, a arătat o tendință de creștere, mai ales după anul 1981.

Sub aspect pluviometric, tendințe de creștere ale cantităților de precipitații sezoniere sunt prezente în mare parte a țării în anotimpul de toamnă. Iarna, primăvara și vara au fost identificate tendințe semnificative de descreștere a cantității de precipitații în unele regiuni din estul și sud-vestul țării, alternate de episoade cu precipitații zilnice peste 20 litri/mp care generează la nivel local viituri rapide, care sunt din ce în ce mai frecvente, pe fondul creșterii ratei intensității ploii în intervale scurte de timp.

Schimbările climatice afectează din ce în ce mai mult sectoare precum energia, transportul, mediul urban, resursele de apă, agricultura și silvicultura, dezvoltarea rurală.

Agricultura și dezvoltarea rurală sunt foarte vulnerabile la impactul schimbării climatice, iar riscurile asociate nu sunt egal distribuite. Există diferențieri regionale atât în probabilitatea de producere a fenomenelor extreme, cum sunt seceta și episoadele cu precipitații abundente, cât și în vulnerabilitatea, reziliența și capacitatea adaptivă a comunităților rurale la schimbarea climei. Diferențele sunt accentuate, mai departe, de polarizarea în dimensiunile fermelor agricole, caracteristică României. Cea mai afectată categorie este și va fi cea a fermierilor care practică agricultura de subsistență și de semi-subsistență.

Din punct de vedere al rezilienței și capacității de adaptare, localitățile au nevoie acută de planificare atentă pentru a face față impactului schimbărilor climatice, amplificate de insulele de căldură ale localității și de impermeabilizare a solului.

Impactul schimbării climatice va accentua și dezechilibrul dintre cererea și furnizarea de resursă de apă la nivelul bazinelor de alimentare, ceea ce va face necesare fie măsuri de reducere a cererii, fie identificarea unor noi surse în România următoarelor decenii.

Adaptarea trebuie să reprezinte un element important al politicii naționale, deoarece reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră într-un orizont de timp apropiat reprezintă un proces complex, ținând seama de creșterea evidentă a frecvenței și intensității fenomenelor meteorologice extreme. Capacitatea de adaptare cuprinde totalitatea instrumentelor, resurselor și structurilor instituționale necesare implementării în mod eficient a măsurilor de adaptare. Creșterea capacității de adaptare a României la efectele actuale și potențiale ale schimbărilor climatice, presupune monitorizarea impactului provocat de schimbările climatice, precum și a vulnerabilității socioeconomice asociate; integrarea măsurilor de adaptare la efectele schimbărilor climatice în strategiile și politicile de dezvoltare sectorială și armonizarea lor intersectorială prin dezvoltarea de sinergii; identificarea măsurilor speciale privind adaptarea sectoarelor critice din punct de vedere al vulnerabilității la schimbările climatice.

România s-a aflat printre primele state care au semnat Protocolul de la Kyoto, din 2001 și au ratificat Acordul de la Paris privind Schimbările Climatice. În 2012 s-a adoptat Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013-2020. În anul 2016 prin HG nr. 739/2016 au fost aprobate Strategia națională privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon pentru perioada 2016 - 2020 și Planul național de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon pentru perioada 2016 – 2020.

Cadrul natural al comunei Bordei Verde

Pe teritoriul administrativ al comunei Bordei Verde se găsesc un Sit Natura 2000 - ROSCI0259 Valea Călmățuiului și o Arie de protecție specială avifaunistică - ROSPA145 Valea Călmățuiului. Suprafața aflată pe teritoriul comunei a celor două arii protejate este de 583 de hectare, reprezentând circa 7% din suprafața lor totală.

Ariile protejate conservă două tipuri de habitate naturale: Cursuri de apă din zonele de câmpie, cu vegetație din *Ranunculus fluitans* și *Callitriche-Batrachion* și Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice și protejază specii importante din fauna și ihtiofauna Câmpiei Călmățuiului.

Probleme de mediu – Disfuncționalități, priorități

Protecția mediului natural și construit (aer, apă, sol, subsol, vegetație terestră și acvatică, rezervații și monumente ale naturii, așezări umane și bunuri materiale create de om), reprezintă un obiectiv de importanță majoră în dezvoltarea durabilă a societății.

Aspecte privind spațiile verzi în comuna Bordei Verde

Dezvoltarea durabilă este urmărită în toate acțiunile prevăzute în Strategie pentru că protecția mediului înconjurător reprezintă o problemă fundamentală. Acțiunile prevăzute a fi implementate conform prezentei Strategii au o contribuție semnificativă la dezvoltarea durabilă a UAT Comuna Bordei Verde și a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, din care face parte.

Deși condițiile pedoclimatice sunt favorabile dezvoltării unei vegetații abundente la nivelul comunei Bordei Verde, totuși se observă cu tristete scăderea ariilor ocupate de aceasta, din cauza activităților umane derulate nu doar la nivel local, ci și județean. Astfel, traficul din ce în ce mai intens de pe drumurile comunale și județene a dus la dispariția plantațiilor de aliniament, ceea ce duce la rezultate dramatice în timpul iernii, în special, când absența perdelelor forestiere și a parapezilor duc la înzăpezirea aproape totală a drumurilor și izolarea comunităților umane. Mai mult ca niciodată, schimbările climatice își fac simțita prezența și în timpul verii, prin perioade de secetă prelungită cauzate din nou de absența pădurilor, alunecări de teren sau degradarea constantă a solului.

Totodată, spațiile verzi se referă și la vegetația din cimitir și din gospodăriile oamenilor, categoria din urmă fiind reprezentată de pomi fructiferi și flori.

Importanța spațiilor verzi a depășit nevoia trăirilor romantice, în mijlocul naturii; este dovedit științific rolul important pe care-l au în menținerea echilibrului psihic și fizic al locuitorilor aglomerărilor urbane și rurale. Desigur, spațiile verzi „nu pot restabili condițiile naturale în oraș / sat“, dar, prin funcțiile lor ecologice, sanitare-igienice și recreativ-estetice reprezintă aliatul nostru în lupta cotidiană împotriva agresiunilor vieții moderne, determinând în bună măsură gradul de civilizație și confort urban; ele dau expresivitate artistică peisajelor arhitecturale, calitate și pitoresc. Denumite „plamâni ai orașelor“, spațiile verzi echilibrează temperatura și intensitatea luminii ambientale, acționează ca un ecran absorbant al zgomotului, purifică aerul. Un hectar de vegetație/pădure furnizează într-o zi 220 kg de oxigen, consumând, în schimb, 280 kg de bioxid de carbon; captează cel puțin 50% din praful atmosferic.

În acest sens, perdelele forestiere de protecție constituie o resursă naturală importantă care întreținute aduc beneficii nouă și generațiilor următoare. Prin procesul de fotosinteză perdelele au o contribuție importantă în regenerarea rezervei de oxigen la nivel local.

În zonele de câmpie, ca cea în care este situată comuna Bordei Verde, cu suprafețe reduse de pădure, perdelele de protecție au o influență deosebit de favorabilă asupra mediului înconjurător, au rol de protecție climatică. Acestea reduc viteza vântului pe o distanță egală cu 5 până la 10 ori lățimea lor. Astfel vântul suferă o reducere a vitezei și unele modificări locale ale direcției, în special în apropierea solului și a perdelei.

Reducerea vitezei vântului are loc în partea din vânt începând de la o distanță de 25-30 de ori în lățimea perdelei și unghiul pe care îl face direcția vântului cu perdeaua (efectul este maxim când vântul bate perpendicular pe perdeaua).

Perdelele determina retinerea si repartizarea uniforma a zapezii pe suprafata terenurilor, marind astfel rezerva de apa a solului, îmbunătătesc temperatura prin reducerea amplitudinilor zilnice, si combat efectul inundatiilor prin scaderea nivelului apei freatică.

Perdelele forestiere protejeaza localitatile, caile de comunicatii, culturile agricole si sunt surse de material lemnos într-o regiune în care padurile sunt rare.

Totodata, au rol depoluant. Referitor la fenomenul de poluare chimica se mentioneaza ca un curent de aer poluat cu bioxid de sulf în concentratie de 0,1 mg/m³ poate fi complet depoluat prin traversarea sa lenta peste un ha de padure. Ele realizeaza si o epurare microbiana în special perdelele care au în componenta lor conifere.

Perdelele forestiere de protectie au rol de recreere pentru populatia limitrofa, ofera un mediu prielnic pentru dezvoltarea faunei, ofera conditii de cuibarire pasarilor folositoare, creeaza un microclimat favorabil în timpul verilor cu temperaturi ridicate.

Perdelele forestiere de protectie sunt surse de produse industriale si alimentare (fructe, ciuperci, produse medicinale si apicole), amelioreaza conditiile de viata, purifica aerul, îndulcesc clima, înfrumuseteaza peisajul si amelioreaza regimul apelor.

Perdelele de protectie pentru protectia localitatilor sunt o cauza de utilitate publica, fundamentate pe baza unor studii întocmite de organe de specialitate, înfiintarea, finantarea si gospodarirea lor fiind reglementata prin Legea nr.289/15 mai 2002.

În afara de beneficiile ecologice (epurarea aerului, moderarea climatului urban / rural, atenuarea poluarii fonice), spatiile verzi aduc si beneficii sociale (parcurile sunt importante puncte de socializare pentru persoane de varste diferite, locuri de recreere si miscare pentru pastrarea sanatatii psiho-fizice a populatiei), economice (spatiile verzi atat din mediul urban cat si rural devin atractii turistice, daca sunt bine intretinute si promovate).

Masuri de protectie si marire a suprafetelor spatiilor verzi

Conceptul peisagistic întregeste Planul Urbanistic General al comunei Bordei Verde, fiind propuse masuri de reabilitare, protectie si conservare a mediului, prin reabilitarea parcurilor si scuarurilor existente, precum si amenajarea unor noi spatii verzi, tinând seama de stilul arhitectonic al comunei si de specificul locuintelor individuale.

În vederea dezvoltarii spatiilor verzi si de agrement în comuna Bordei Verde se vor avea în vedere urmatoarele masuri:

- mentinerea, protejarea si revitalizarea zonelor verzi existente;
- cresterea suprafetelor verzi din localitate;
- reglementarea juridica a proprietatii terenurilor;
- inventarierea terenurilor virane, identificarea proprietarilor si obligarea acestora de a le împrejmuji si salubritiza;
- continuarea crearii perdelei de protectie în jurul localitatii;
- continuarea inventarierii societatilor comerciale poluatoare si obligarea acestora de a se dota cu aparatura necesara pentru diminuarea si /sau stoparea poluarii;
- sensibilizarea cetatenilor pentru formarea unei constiinte ecologice prin intermediul massmedia, afisaje, pliante; derularea unor programe de educatie ecologica si de protectia mediului în parteneriat cu ONG-uri, având drept scop sensibilizarea tinerilor din institutiile de învățământ;
- îndeplinirea obiectivelor de ridicare a calitatii mediului rural de catre autoritatea publica locala prin atragerea de surse financiare extrabugetare si prin integrarea în programe comunitare la nivel european;
- identificarea si implementarea unor mecanisme economice pentru încurajarea persoanelor fizice si juridice în realizarea de spatii verzi, împaduriri, plantatii si managementul acestora;
- prelucrarea societatilor comerciale ce presteaza lucrari edilitare pentru a limita distrugerile materialului dendrologic;

- refacerea spatiilor verzi prin nivelare si gazonare în urma lucrarilor edilitar-gospodaresti;
- limitarea la nivel local a aprobarilor de modificare a planurilor de amenajare a teritoriului;
- reglementarea conditiilor în care se desfasoara activitatile de agrement;
- cresterea interesului pentru dezvoltarea zonelor de agrement prin atragerea agentilor economici;

Aspecte privind deseurile

Impactul deseurilor asupra diferitelor sectoare:

a) impact asupra apelor și agriculturii

Obiceiurile de consum și de comportament, reflectate în aruncarea deșeurilor la întâmplare au ca efect contaminarea cu microplastice determinând colmatarea râurilor, inundații și poluarea solului. Aceste acțiuni, în combinație cu efectele generate de schimbările climatice, aduc în prim plan necesitatea existenței strategiilor de adaptare la efectele schimbărilor climatice, respectiv pentru realizarea unui sistem de gestionare a crizelor cauzate de dezastrele naturale.

Deșeurile care pot fi compostate sunt cele provenite din grădini și parcuri, fracția biodegradabilă din deșeurile menajere și asimilabile (resturi de fructe și legume, coji de ouă și alte resturi alimentare); resturile biodegradabile din industria alimentară; nămolul rezultat din stațiile de epurare; deșeurile provenite din complexe zootehnice, etc.

O altă opțiune ar fi utilizarea îngrășămintelor minerale și a celor organice (de tipul gunoiului de grajd) în agricultură, dar în acest caz se acumulează cantități importante de azot în sol. Prezența unor concentrații ridicate de nitrați poate avea un impact negativ asupra mediului, în special asupra solului, al apelor de suprafață și freatice. Reutilizarea apei în agricultură trebuie să fie sigură și să nu aducă prejudicii sănătății umane (ex. cazurile de E.coli).

b) impact asupra solului - deșeuri miniere

Deșeurile miniere au un statut special în funcție de categoria pe care o reprezintă (periculoase sau nepericuloase). Tipurile de tratare la care pot fi supuse sunt diferite (proces mecanic, fizic, biologic, termic sau chimic sau o combinație de procese aplicate resurselor minerale). Dat fiind volumul acestor tipuri de deșeuri și impactul asupra mediului, considerăm că acestea au un potențial mare de a fi promovate în contextul economiei circulare. În acest sens, poate fi menționat faptul că pentru a se obține 2-5 grame de aur necesare pentru conectorii de rețea ar fi nevoie de activități de exploatare, respectiv de prelucrare a haldelor de steril relocate. Compania APPLE a recuperat în 2014 aproape 40 de milioane de dolari ca valoare în aur de pe urma gadget-urilor reciclate, iar în prezent implementează un sistem pe bază de roboți pentru a recupera din iPhone-uri materiile prime prețioase.

c) impact asupra biodiversității

Impactul deșeurilor asupra biodiversității este de multe ori greu de identificat nefiind atât de vizibil față de alte zone de intervenție. În ultimii ani, s-au constatat o serie de comportamente atipice la nivelul păsărilor. În acest sens, gunoiul din gropile de gunoi a ajuns să reprezinte o sursă de hrană pentru păsările migratoare. S-a constatat schimbarea comportamentului păsărilor, care în loc să-și continue ciclul migrator, preferă să consume resturi alimentare din gropile de gunoi (de ex. berzele „Ciconia ciconia”, a se vedea Bawden, 2016). Conform studiului realizat de un grup de cercetători britanici din cadrul „Commonwealth Scientific and Industrial Research Organisation” (CSIRO) și Imperial College London aproximativ 60% dintre păsările marine au în intestine fragmente de pungi, capace de plastic și îmbrăcăminte sintetică, iar mai mult, 90% au ingerat la un

moment dat fragmente plastice. Cercetătorii estimează că până în 2050, populația păsărilor marine va fi afectată în proporție de 99% (Wilcox et al., 2015).

d) impact asupra sănătății umane

În 2015 s-au identificat în China materiale plastice în sare, dar și în produsele cosmetice. Investigațiile au continuat, iar cercetătorii Universității Putra Malaezia (Allen, 2017) au descoperit că în cele 16 branduri de sare provenite din Australia, Franța, Iran, Japonia, Malaezia, Noua Zeelandă, Portugalia și Africa de Sud s-au găsit în total 72 de particule de contaminanți de tipul microplasticelor, dar și a pigmentilor (sarea din Franța a fost singura necontaminată).

e) impact asupra sectorului energiei regenerabile

La nivel național, România folosește în mod tradițional biomasa pentru energie (în special pentru încălzire), datorită faptului că cca. 40% din populație locuiește în zone rurale lângă surse de biomasă - în special de proveniență forestieră sau agricolă. Cu toate că tehnologiile moderne de utilizare a biomasei pentru generarea de căldură și energie sunt încă în stadiu incipient (centralele de cogenerare sunt rare pe piața internă), contribuția actuală a biomasei ca sursă de energie regenerabilă – SRE în România este una ridicată, datorită utilizării masive a lemnului de foc în sobe tradiționale rurale. În timp ce alte tehnologii de energie regenerabilă și-au consolidat poziția pe piață (sisteme hidroelectrice, respectiv fotovoltaice) sau se remarcă printr-un progres ireversibil (biocarburanți, energie eoliană), tehnologiile moderne de producere a căldurii și a energiei din biomasă sunt încă în fază incipientă de acceptare și/sau promovare.

f) impact asupra proiectării produselor pentru creșterea gradului de reciclabilitate vs. creșterea eficienței energetice

În ultimii ani, inovația pentru proiectarea ecologică a produselor a vizat în special zona eficienței energetice. În urma adoptării Pachetului privind economia circulară aria s-a extins în zona creșterii gradului de reciclabilitate al produselor devenite deșeuri. O abordare nouă care va trebui să fie armonios integrată în cerințele tehnice ale produselor, ca parte a eforturilor comune de a reduce impactul asupra mediului.

Prioritati strategice si pe termen mediu in domeniul protectiei mediului

- Implementarea de noi standarde pentru cladiri si infrastructura durabile, conform economiei circulare si conceptului de rezilienta climatica
- Introducerea stimulentei financiare pentru afacerile care aplica tehnologie prietenoasa cu mediul
- Dezvoltarea standardelor de utilizare a compostului obtinut din deseuri organice
- Elaborarea cadrului legislativ pentru productia de biometan (gaz verde) din deseuri organice si utilizarea lui ulterioara.
- Investitii pentru reutilizarea apei reziduale in irigatii sau in industrie
- Infiintarea "Centrelor Verzi" la nivel local unde sa se incurajeze reparatiile, reutilizarea, schimbul sau instruirea in procesele de reparatii sau refolosire
- Implementarea noilor modele de business bazate pe reciclare si prelungirea duratei de viata a produselor,

COLABORARE CU POLITIA LOCALA

V.21. Siguranta cetateanului

Pentru cetățenii Uniunii Europene, securitatea constituie una dintre prioritățile majore. Programele de lucru multianuale ale UE au furnizat deja o bază pragmatică adecvată

pentru consolidarea cooperării operaționale, dar în prezent este nevoie de un consens mai larg cu privire la viziunea, valorile și obiectivele care stau la baza securității interne a UE.

Principalele riscuri și amenințări infracționale cu care se confruntă în prezent Europa, și anume terorismul, formele grave de criminalitate, criminalitatea organizată, traficul de droguri, criminalitatea informatică, traficul de ființe umane, exploatarea sexuală a minorilor și pornografia infantilă, infracționalitatea economică și corupția, traficul de armament și criminalitatea transfrontalieră, se adaptează extrem de rapid la schimbările științifice și tehnologice, în încercarea de a exploata în mod ilegal și de a submina valorile și prosperitatea societăților noastre deschise.

În ultimii ani, România și-a definitivat progresele în ceea ce privește alinierea la standardele europene în materia prevenirii și combaterii traficului de persoane, având în prezent reglementări naționale conforme cu standardele europene și internaționale.

Valorile comune în domeniul ordinii publice susțin întreaga activitate de zi cu zi și oferă coordonatele în care aceasta se dezvoltă, precum și mijloacele prin care se realizează, astfel:

- legalitate - politicile în domeniul ordinii publice se constituie strict cu respectarea drepturilor și libertăților fundamentale și a supremației legii;
- profesionalism - presupune specializarea și diversificarea metodelor și mijloacelor de acțiune, o poliție științifică, flexibilitate instituțională, implementarea unui management proactiv și, în special, prin fundamentarea deciziilor pe bază de analiză;
- dialog - construirea unei relații de încredere cu cetățeanul, prin transparentă și comunicare, în conformitate cu principiile toleranței, respectului și libertății de exprimare;
- integritate profesională - responsabilitate în cheltuirea banului public și desfășurarea întregii activități în domeniul ordinii publice, după normele statuate în Codul de etică și deontologie profesională;
- parteneriat - cooperarea împotriva criminalității, atât cu cetățenii, cât și cu instituțiile de aplicare a legii, la nivel național și internațional, precum și cu alte organizații publice sau private, pentru consolidarea interoperabilității și focalizarea resurselor către securitatea publică și individuală;
- operativitate și solidaritate - receptarea mesajelor cetățenilor și identificarea modalităților optime de răspuns la acestea și acționarea cu promptitudine și eficacitate în desfășurarea prestațiilor efectuate în folosul membrilor comunității, precum și participarea la acțiuni concrete în beneficiul țărilor din Uniunea Europeană.

Securitatea sociala

În ceea ce privește reprezentarea instituțiilor administrației publice și instituțiilor de ordine și siguranță publică, la nivelul conștiinței colective se remarcă faptul că, la nivel de societate, gradul de încredere al populației în instituțiile statului este în scădere. Acest fapt se datorează cazurilor de corupție mediatizate.

Pe de altă parte, traficul și consumul de droguri, la nivel local reprezintă o problemă socială ce solicită un interes deosebit. Așadar, trebuie remarcat faptul că în timp ce vârsta de debut în consum este în scădere, vârsta medie este de 13-24 de ani, substanțele cele mai des întâlnite fiind cunoscute (eronat) în concepția comună ca etnobotanice, urmate de cannabis, ecstasy și amfetamine. Totodată, consecințele prezenței drogurilor la nivel local, se remarcă prin extinderea mediilor de consum, care nu se limitează doar la locuințe proprii și petreceri private, ci pot fi întâlnite și în cluburi, baruri sau parcuri. De remarcat că pericolul cel mai mare îl reprezintă folosirea de droguri sintetice de multe ori asociate cu medicamentația.

Factori de risc și vulnerabilități care ar putea fi exploatate: manifestările stradale, deficiențele infrastructurii rutiere, proasta integrare a populației pe piața muncii,

delincvența juvenilă, furtul din buzunare/poșete, cerșetoria, vagabondajul, prostituția, consumul de droguri, neîncrederea în instituțiile statului.

Măsuri eficiente de prevenire:

- sprijinirea investițiilor pentru crearea de locuri de muncă în toate domeniile, în special în ariile de activitate cu cea mai mare rată a șomajului;
- realizarea unui număr mai mare de acțiuni de prevenire a infracțiunilor;
- răspunderea cu profesionalism și transparență la situațiile și provocările la adresa securității.
- elaborarea și implementarea unei strategii locale antidrog, cât și a unui plan local de combatere a fenomenelor de trafic și consum de droguri;
- acțiuni realizate de administrația locală în parteneriat cu Poliția locală, ONG-uri și comunitatea locală.

Securitatea economica

Securitatea economică este dată de posibilitatea ca piața globală să crească inegalitățile economice; riscul ca globalizarea economică, ce duce la diminuarea funcțiilor economice ale statului, să genereze efecte nedorite sub forma economiilor subterane, comerțului ilicit, traficului cu tehnologie, afectarea mediului înconjurător; riscul ca economia locală să intre în criză datorită unui leadership politic slab și a unui climat local nepropice dezvoltării economice.

Factori de risc: sărăcirea unui număr tot mai mare de cetățeni ca urmare a crizei economice; pierderea locurilor de muncă datorată închiderii unor facilități economice locale; pierderea unor facilități economice emblematice pentru comuna Bordei Verde.

Măsuri eficiente de prevenire:

- Încurajarea întreprinzătorilor mici și mijlocii.
- O mai bună cooperare între instituțiile statului de pe plan local și județean,
- Proiectele publice trebuie să fie coerente, continue, consecvente viziunii și fără sincope. Pentru atingerea acestui nivel ar trebui investit mai mult în discuții, idei, dezbateri, evaluări și calitatea proiectelor.
- Susținerea unor investiții care să ducă la reabilitarea economică a localității

Securitatea ecologica

Prin securitate de mediu/ecologică se înțelege dereglarea ecosistemului prin forme de eroziune a solului; poluarea de orice fel; forme de poluare datorate producției și distribuției de energie (petrol, nuclear, produse chimice); creșterea populației peste capacitatea de suport a sistemului natural, epidemii, boli, declinul alfabetismului, migrație de masă; criză alimentară, supraconsum și bolile asociate; distrugerii de terenuri agricole și surse de apă; protecția unor economii poluante; distrugerea mediului înconjurător.

Măsuri eficiente de prevenire:

- Realizarea de controale pentru a identifica autovehiculele care depășesc limita admisă a noxelor eliberate.
- Realizarea și sprijinirea campaniilor privind conștientizarea socială a efectelor poluării.
- Realizarea de centre de colectare și reciclare a deșeurilor de diferite categorii
- Demararea de proiecte de conservare a zonelor verzi și de oprire a schimbării destinației acestora;
- Adoptarea de hotărâri de interzicere a distrugerii zonelor verzi din imediata vecinătate a localității.

CAP 6. PORTOFOLIUL DE PROIECTE PRIORITARE PENTRU PERIOADA 2021-2027

VI.1. Proiecte identificate

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

Denumire proiect	Valoarea aproximativa (euro)	Stadiul de realizare	Perioada aproximativa de implementare	Sursa de finantare
ADMINISTRATIE PUBLICA				
Dezvoltarea infrastructurii IT a Primariei / Eficientizarea celei existente in vederea implementarii procedurilor de e-guvernare-proiecte de digitalizare	150.000	-	2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Reabilitarea, modernizarea si dotarea cladirilor aflate in patrimoniul comunei	1.500.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Amenajarea arhivei- inclusiv arhivare electronica	250.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
ECONOMIE LOCALA				
Infiintare cluster pt promovarea produselor si a producatorilor locali (alimentare, artizanat etc)	250.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Valorificarea resurselor agricole locale, ecologice și naturale	100.000			
Refacere si extindere sisteme de irigatii	3.000.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Infiintare parc fotovoltaic/eolian	-	-	2021-2027	PPP/concesiune
INFRASTRUCTURA SI UTILITATI				
Infiintarea sistemului de distributie gaze naturale	4.000.000		2020-2023	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Infiintare centre civice in localitati	2.000.000		2020-2023	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Extindere retea electrica si de iluminat	400.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Extindere retea de alimentare cu apa	500.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Modernizare trotuare	750.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Executia de accese pietonale si auto pentru strazile modernizate	450.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Dezvoltare retea de supraveghere video la nivelul intregii comune	300.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
TRANSPORT				
Modernizare, reabilitare strazi (fundatie, imbracaminti, corectare elemente geometrice in profil transversal si longitudinal, amenajare santuri si trotuare, zone verzi)	4.500.000	Exista DALI	2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Realizarea unor strazi pe trasee noi inclusiv drumuri agricole, pentru deservirea zonelor destinate locuintelor sau altor functiuni,	1.500.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Amenajare parcaje publice de zona si la principalele obiective publice,	350.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Amenajare spatii verzi din cuprinsul arterelor de circulatie rutiera.	450.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

Denumire proiect	Valoarea aproximativa (euro)	Stadiul de realizare	Perioada aproximativa de implementare	Sursa de finantare
TURISM				
Reabilitarea si dotarea caminelor culturale	1.500.000		2021-2027	Buget de Stat, Buget local
Reabilitarea zonelor, monumentelor, clădirilor de interes turistic și modernizarea infrastructurii	500.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
CULTE				
Reabilitare biserici	1.000.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Construire capele pentru bisericile din localitate	500.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
EDUCATIE				
Incheierea de parteneriate cu scoli din alte tari care sa duca la schimburi de know-how si personal pentru imbunatatirea actului didactic	150.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Infiintare centru tip "after school"	350.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Reabilitarea si dotarea scolilor	650.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Digitalizarea scolii si a bibliotecii locale	50.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Construire terenuri noi de sport precum si reabilitarea celor existente	500.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Construire spatiu de joaca	150.000			Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
INCLUZIUNE SOCIALA SI SANATATE				
Reabilitarea si dotare a dispensarelor umane si structurilor sanitare si comuna	500.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Infiintare Centru comunitar pentru persoane aflate in risc de excluziune sociala sau cu dizabilitati	600.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
VARSTNICI				
Infiintare Club pentru seniori	150.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Dezvoltarea retelei de ingrijire la domiciliu	100.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
MEDIU				
Infiintare spatii verzi/parcuri	200.000		2021-2027	Fonduri UE (GAL), Buget de Stat, Buget local
Infiintare paduri si perdele forestiere	600.000		2021-2027	Fonduri UE (GAL), Buget de Stat, Buget local
Constructie platforme de deseuri	350.000		2021-2027	Fonduri UE, Buget de Stat, Buget local
Achizitii de utilaje specifice ISU	350.000		2021-2027	Fonduri UE (GAL), Buget de

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

Denumire proiect	Valoarea aproximativa (euro)	Stadiul de realizare	Perioada aproximativa de implementare	Sursa de finantare
				Stat, Buget local

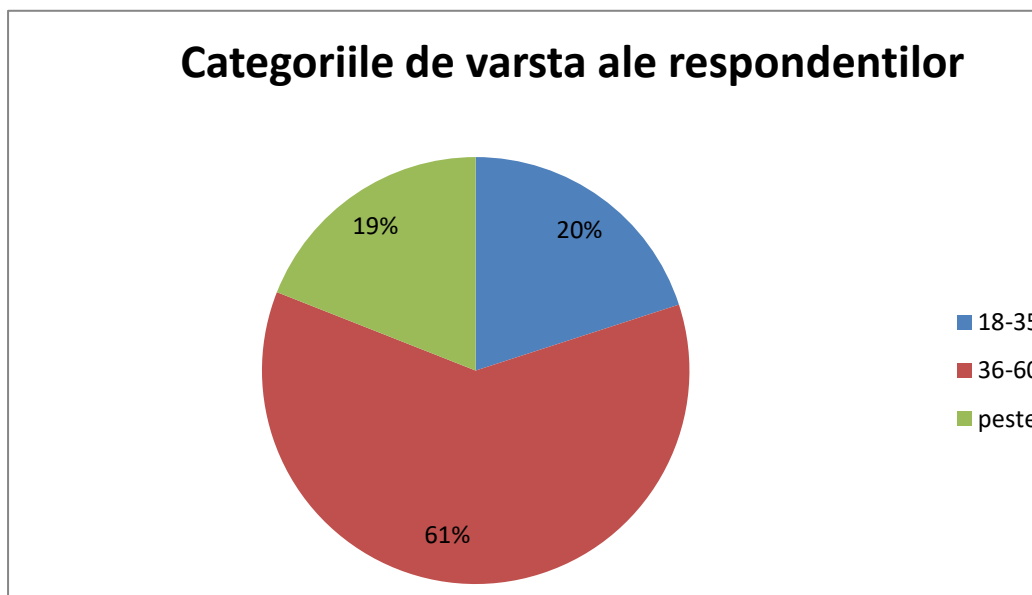
CAP 7 ANALIZA ESANTIONULUI

VII. Analiza chestionarelor

La completarea chestionarelor, a participat un esantion construit in mod aleatoriu din 70 de persoane (36 de barbati si 34 de femei) provenind din toate localitatile componente ale comunei Bordei Verde. Intrucât Strategia de Dezvoltare Durabila a localitatii reprezinta un important document de planificare pentru urmatoorii 7 ani, implicarea cetatenilor in completarea acestor chestionare releva preocuparea acestora pentru bunastarea comunitatii pe termen mediu si lung.

Chestionarul incearca sa acopere principalele aspecte ale vietii socio-economice a localitatii si cetatenilor sai si cuprinde intrebari cu variabile independente, precum si cu variante pre-definite de raspuns pentru o analiza mai riguroasa a rezultatelor. Variabilele independente au fost introduse în chestionar din dorința de a afla câteva caracteristici ale populației localitatii și implicit ale persoanelor care manifestă un interes direct în dezvoltarea localitatii. Am considerat relevante mai multe variabile : sexul respondentilor, varsta, studiile absolvite, numarul membrilor intr-o familie si venitul lunar.

La fel ca si in Strategia de dezvoltare 2014-2020, ponderea cea mai insemnata a respondentilor este cea cu varsta cuprinsa intre 36-60 de ani (61,42%), ceea ce indica preocuparea populatiei relativ tinere si active pentru viitorul comunitatii. In acelasi timp, urmatoarea grupa de respondenti, ca si reprezentativitate, este constituita din tineri cu varsta cuprinsa intre 18-35 de ani, simtindu-se, asadar, o schimbare de mentalitate intre generatii, tinerii dorind sa se implice mai mult in viata comunitatii, incurajati de noile politici de sustenabilitate, in timp ce seniorii de peste 61 de ani prefera doar rolul de martori ai schimbarilor.

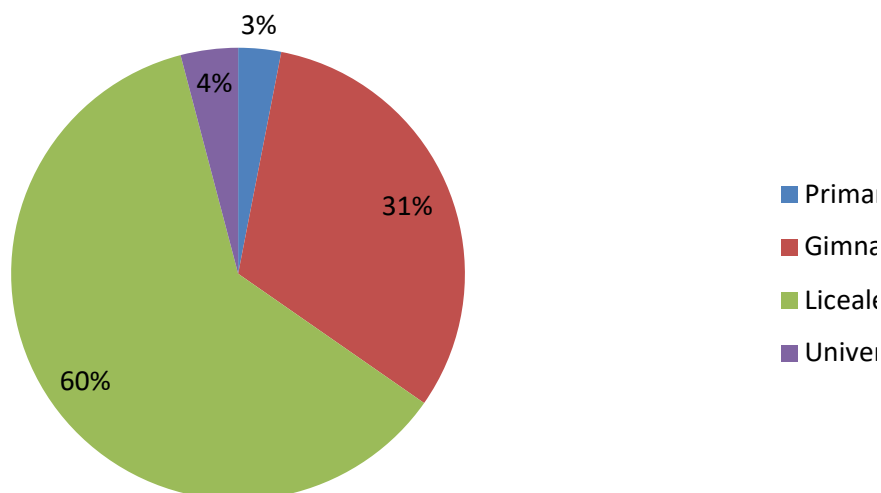

Chestionarul a respectat distribuția generală, la nivel național, a populației pe sexe, așa încât : 51% din repondenți sunt persoane de sex masculin și restul de 49% aparțin persoanelor de sex feminin. Așa cum se poate constata din corelarea grupelor de vârstă cu variabila sex, s-au păstrat proporții echilibrate ale celor două categorii de populație astfel încât nu putem afirma preponderența bărbaților sau femeilor, în mod special, în interesul lor față de calitatea vietii comunitatii în care trăiesc.

Din punct de vedere al studiilor absolvite, se remarca o vizibila disproportie in avantajul net al celor care au terminat doar studiile liceale (60% dintre respondenti). Urmatoarea grupa este alcatuita din cei care au doar scoala gimnaziala absolvita (31%) si numai 6% sunt absolventi de studii universitare. Acest lucru se rasfrange atat in mentalitatea, cat si in modul de viata al participantilor la sondaj. Este bine stiut ca standardul de viata si de asteptari este mai ridicat la cei cu studii superioare fata de cei care au absolvit doar liceul sau o scoala profesionala. Mediul rural nu este inca foarte ofertant pentru cei cu studii medii, acestia neavand oportunitati de a primi un job mai bine platit. Agricultura ramane domeniul in care acestia pot activa, dar fara sa o poata face la nivel mare, ci doar de subzistenta. Alte domenii unde ei pot activa sunt micile servicii, precum comertul sau coafura / frizerie, croitorie, micul artizanat etc, acestea neputind sa ofere plusvaloare nici in plan personal, nici la nivelul comunitatii. Incapacitatea de a profesa in cadrul unui loc de munca mai bine platit atrage dupa sine venituri reduse pentru fiecare membru de familie si, de aici, fie tendinta de emigrare, fie blazarea si lipsa de viziune si obiective sustenabile pentru sine. Astfel, 76% dintre respondenti au un venit de pana la 1500 de lei / membru de familie / luna si numai cei cu studii superioare castiga mai mult de 2500 de lei / membru de familie / luna. Acest lucru duce si la cresterea presiunii pe departamentul de servicii sociale din cadrul Primariei care trebuie sa gaseasca solutii pentru a preintampina fenomenele de excluziune sociala, de abandon scolar si de violenta in familie provocate de lipsurile materiale. Se constata ca femeile si tinerele sunt cele mai amenintate de neplacerile cauzate de veniturile mici, ele fiind nevoite fie sa se marite pentru a usura familia parintilor, fie sa fie traficate, fie sa recurga ele insele la metode mai putin morale pentru a-i putea intretine pe toti ai casei. Toate aceste aspecte indica necesitatea imperioasa de a se asigura nu doar imbunatatirea infrastructurii editate din comuna, ci, mai important, cresterea nivelului de constientizare si implicare a locuitorilor prin oferirea de servicii sociale si educationale superioare calitativ.

Din aceste cauze, structura familiei a suferit modificari semnificative fata de acum sapte ani, in sensul ca familiile tind sa devina din ce in ce mai atomizate, mai restranse din punct de vedere al numarului membrilor, alcatuite din parinti si copii. Cel mai mare procent (27%) il constituie familiile formate din 4 membri, urmate apoi de familiile alcatuite din 3 membri (24%), 2 membri (20%) si chiar 1 membru (16%). Familiile alcatuite din 5 sau mai mult de 5 membri sunt intr-un procent de doar 13%, ceea ce se poate vorbi de disparitia familiilor multigenerationale in care parintii, copiii si bunicii locuiesc impreuna. Emigrarea populatiei tinere fie la oras, fie in alta tara a dus la insingurarea seniorilor si modificarea notiunii de familie. Daca la aceste aspecte adaugam si problema veniturilor reduse, putem contura imaginea unei comunitati care are nevoie de sprijin, de proiecte care sa aduca schimbari benefice si, mai ales, sa determine tinerii sa ramana aici.

Nivelul de studii absolvite de respondenti

Investitiile realizate in perioada 2014-2020 sunt apreciate de catre locuitorii comunei, reflectand clar cresterea standardului de viata si a gradului de satisfactie. Mentionam ca s-au acordat note de la 1 la 5, nota 1 fiind echivalenta cu "Foarte prost", iar nota 5 cu "Foarte bine"

Starea drumurilor a fost notata majorita cu notele 4 (33%) si 5 (34%), ceea ce denota ca proiectele de modernizare a drumurilor si-au atins scopul, populatia fiind multumita de ceea ce s-a realizat in comuna in acest domeniu. Prezenta notelor de 0 (ceea ce indica inexistenta serviciului sau infrastructurii respective), 1, 2 si 3 indica totusi faptul ca satisfactia nu este deplina, ca ar fi loc de mai mult sau de mai bine, oamenii percepend drumurile ca pe unul din principalele instrumente de comunicare si mobilitate. Tocmai de aceea, mai mult de jumatate (61%) dintre ei au apreciat ca investitiile in infrastructura rutiera a comunei sunt cele mai importante, in comparatie cu alte tipuri de proiecte.

Alimentarea cu apa si racordarea la sistemul de canalizare sunt echivalente cu standarde europene de viata si confort. Daca la capitolul "Calitatea apei" raspunsurile au fost preponderent satisfacatoare, in ceea ce priveste importanta modernizarii retelei de apa, raspunsurile date au fost exclusiv de 3, 4 si 5, procentul cel mai mare (73%) fiind reprezentat de nota 5, adica de gradul cel mai mare de importanta pe care oamenii il acorda unei retele moderne de alimentare cu apa.

Acelasi lucru se observa si atunci cand vine vorba de sistemul de canalizare, unde o majoritate covarsitoare, 87%, au afirmat ca sunt dispusi sa plateasca o taxa in plus numai pentru a fi bransati la sistemul de canalizare, ceea ce indica dorinta de emancipare a locuitorilor comunei si de a beneficia de alte conditii mai bune de trai. Chiar daca multi au déjà montate fose septice, necesitatea infrastructurii de canalizare, ca si de cea de apa potabila, deriva din necesitatea alinierii localitatii la standardele europene. Faptul ca multi dintre ei déjà traiesc de ani in alte tari unde standardele de viata sunt superioare, ii determina sa isi doreasca si ei aceleasi conditii, intelegand si faptul ca aceste servicii nu sunt gratuite si ca trebuie platite. Tocmai de aceea 64,5% din respondenti au considerat finalizarea investitiei in sistemul de canalizare drept "Foarte importanta", ca o minima cerinta de baza spre un mod de trai normal in sec. al XXI-lea.

Investitiile in iluminatul stradal au primit si ele aprecierile locuitorilor care sunt mult mai multumiti de acest serviciu in anul 2020 (aproape 100% au acordat note de 4 si 5) fata de perioada 2014-2020, cand 72% au acordat nota 3, lasand sa se inteleaga nevoia de imbunatatire a acestuia.

Gestionarea deseurilor pe plan local pare sa dea rezultatele asteptate in sensul satisfactiei beneficiarilor finali, adica a locuitorilor comunei. Totusi exista un procent insemnat si de respondenti nemultumiti, ceea ce solicita implicarea mai sustinuta atat a autoritatii publice locale, cat si a populatiei insasi. Schimbarea modului in care se efectueaza colectarea deseurilor atrage dupa sine nevoia de schimbare la nivel mental al locuitorilor care trebuie sa invete cat mai mult despre colectarea selectiva corecta a deseurilor, despre avantajele acesteia, despre efectele negative ale poluarii mediului si despre necesitatea constientizarii si implicarii directe in actiuni cu caracter comunitar. Noile surse de finantare trebuie fructificate in proiecte destinate dezvoltarii si implementarii principiilor economiei circulare si dezvoltarii durabile.

Lipsa spatiilor verzi intr-o suprafata totala suficienta pentru localitate este resimtita de respondentii care si-au declarat nemulțumirea in raspunsurile date. Chiar daca este vorba despre spatiul rural si aparent localitatea poate fi inconjurata de mai multa verdeata decat de un centru urban, locuitorii comunei doresc spatii verzi si din punctul de vedere peisagistic. E nevoie de o regandire, la nivel de comuna, a modului in care vor fi amenajate spatiile verzi cu caracter ornamental, posibile parcuri, pietete, locuri de joaca. Gradinile si livezile care exista oricum intr-o localitate rurala nu sunt considerate "spatii verzi" de catre respondentii care si-au manifestat in acest fel dorinta de a locui intr-o comuna cu adevarat europeana din toate punctele de vedere : edilitar, peisagistic, social si comunitar. Administratia locala, impreuna cu ONG-urile de profil, pot accesa fonduri dedicate rezolvării unor probleme punctuale ale comunei, precum amenajarea unor spatii verzi, impadurirea unor suprafete, infiintarea unor spatii de recreere sau joaca in mijlocul naturii.

Totusi, in ciuda unor suprafete insuficiente de spatii verzi, locuitorii comunei Bordei Verde sunt multumiti de calitatea aerului, semn ca dorinta acestora de a avea mai multe spatii verzi nu provine din motive de sanatate, ci din ratiuni estetice, din simpla placere de a locui intr-o comuna frumoasa, estetica, atractiva.

Poate tocmai de aceea o majoritate insemnata (89%) afirma ca nu ia in calcul varianta de a se muta din localitate in urmatoorii 5 ani, chiar daca nu crede ca Bordei Verde este superioara celorlalte comune ale judetului. Totusi, in mod paradoxal, respondentii au raspuns afirmativ in procent insemnat (77%) la intrebarea "Credeti ca localitatea dumneavoastra are potential de dezvoltare?" Acest lucru indica faptul ca locuitorii nu percep in acest moment, in prezent, punctele tari prin care comuna lor se poate deosebi de restul judetului, dar au incredere in viitor si, mai ales, au asteptari. Incapacitatea de a "vedea" acele trasaturi pozitive ale localitatii este poate data de contextul actual, de criza economica provenita din cea sanitara generata de pandemia de coronavirus. Cu toate acestea, oamenii au incredere in viitor, fara sa constientizeze inca importanta propriei implicari la bunastarea comuna. Optimismul se reflecta si in certitudinea ca peste 5 ani vor fi "mai fericiti", desi actuala situatie sanitara i-a determinat sa raspunda in numar mare ca, peste 5 ani, vor fi "mai bolnavi". Stresul, accesul redus la serviciile medicale, mai ales in aceasta perioada de pandemie, imbatranirea populatiei, inmultirea nevoilor sociale si emotionale, hrana procesata si lipsa socializarii si a comunicarii dintre ei, toate acestea i-au determinat pe oameni sa fie mai pesimisti atunci cand vine vorba de viitoarea lor stare de sanatate. Aceeasi ingrijorare se manifesta si in certitudinea respondentilor ca, peste 5 ani, vor fi "mai saraci" ca acum, populatia din mediul rural simtind cel mai acut fragilitatile economiei nationale si locale. O cauza este, asa cum am mentionat si anterior, lipsa unei

educatii adecvate care, iata, isi lasa amprenta si asupra modului de viata. Aspectul este cu atat mai ingrijorator cu cat patru cincimi din participantii la sondaj sunt cu varste peste 36 de ani, ceea ce peste 5 ani se va traduce intr-un grad mai mare de dependenta a acestor oameni fata de serviciile sociale ale Primariei sau printr-un exod accentuat.

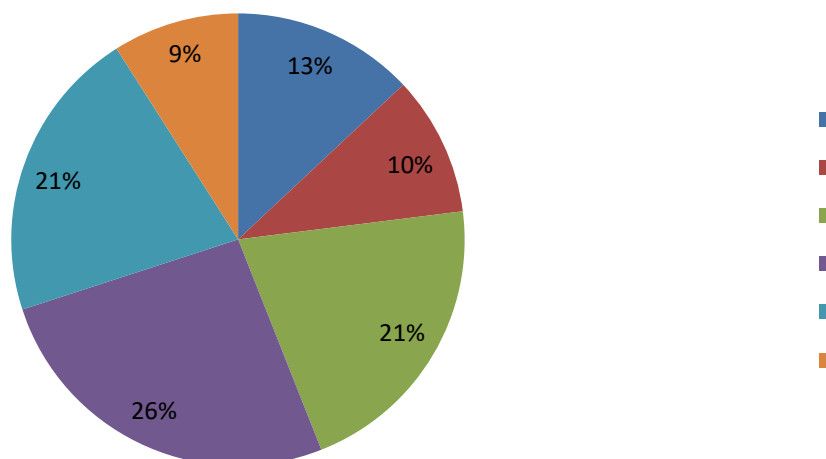
Legatura afectiva cu mediul natural si uman, sentimentul de apartenenta si coeziunea grupului sunt factori care trebuie fructificati de administratia locala, intrucat ei reflecta intregul potential afectiv al locuitorilor comunei. Aproape jumatate din respondentii la sonda jar mentionat "Despartirea de oamenii dragi" drept principalul motiv care i-ar impiedica sa paraseasca localitatea. Acesti locuitori se vor implica mult mai repede si mai mult in dezvoltarea localitatii lor deoarece sentimentul de prietenie intre ei este unul inca destul de puternic. Acest lucru trebuie, insa, cultivat de administratia locala si de societatea civila reprezentata de comitete cetatenesti, grupuri de initiativa care ar avea misiunea de a incuraja si dezvolta initiativele personale cu impact comunitar. Desi familiile sunt formate acum din putini membri, totusi apartenenta la comunitate a ramas foarte mare, iar acest lucru este unul din factorii cei mai importanti de succes. Administratia are nevoie de tact si putere de a aduna toti oamenii in jurul unor proiecte durabile.

Un alt motiv pentru respondenti de a ramane in comuna este "Viata linistita de la tara", aglomerarile urbane fiind asociate cu zgomotul, agitatia si pierderea sentimentului de pace. Viata de la tara nu mai este sinonima cu agricultura, ci cu linistea sufleteasca atat de necesara intr-o lume din ce in ce mai agitata. Chiar daca un singur respondent a invocat si "oportunitatea de a demara o afacere" ca motiv de a ramane in Bordei Verde, acesta este un semnal ca, la nivel teoretic, in comuna poate exista oricand un antreprenor. Administratia locala trebuie sa ofere sprijin unor astfel de persoane care pot crea nu numai locuri de munca, ci si impact semnificativ in comunitate. In acelasi timp, printr-un parteneriat public-privat, un astfel de antreprenor isi poate califica angajatii prin cursuri de specializare, astfel incat valoarea fortei de munca sa creasca.

In ceea ce priveste serviciile sociale din comuna Bordei Verde, se observa aprecierea locuitorilor fata de modul in care acestea sunt gestionate, dar majoritatea raspunsurilor (41%) au nota 3, ceea ce arata un grad nu foarte mare de satisfactie. Ca si posibile cauze ale acestui fapt, se pot enumera nivelul mediu de educatie care atrage un nivel scazut de salarizare, problema familiilor tinere care emigreaza lasand copiii in grija bunicilor sau a altor rude, numarul crescut de seniori ramasi singuri si devenind dependenti de serviciile de asistenta sociala, lipsa initiativei private si a unei minime educatii antreprenoriale pentru cei de varste tinere. In acest sens, este recomandat ca administratia locala sa inceapa, in parteneriat cu ONG-uri si voluntari, un program de educatie financiara si antreprenoriala pentru a incuraja tinerii din comuna sa demareze propriile afaceri. Totodata, e necesara atentie sporita fata de familiile si indivizii aflati in risc de excluziune sociala, fata de copiii aflati in situatia de abandon scolar sau de batranii singuri. Integrarea acestora si incurajarea de a se implica in viata comunitatii se poate face prin centrele sociale in care ei pot desfasura activitati diferite, de la pregatirea lectiilor, invatare non-formala, pana la activitati hand-made, organizare de evenimente comunitare etc. (IDEE DE PROIECT : CENTRUL SOCIAL PENTRU ADULTII SI COPIII CU RISC DE EXCLUZIUNE)

Atunci cand vine vorba de serviciile medicale primite in cabinetele locale, mai mult de jumatate din respondenti si-au afirmat aprecierea si au sustinut ca acestea sunt prima optiune in cazul unor probleme de sanatate. Acest lucru indica un grad ridicat de incredere si o premisele dezvoltarii ulterioare ale acestor servicii cu sprijinul comunitatii. Astfel, se pot intia si dezvolta proiecte comune ale medicului de familie, asistentii comunitari si locuitorii comunei pentru informarea corecta si preventia unor afectiuni. Increderea respondentilor trebuie privita ca un element de plus valoare in construirea viitoarei structuri de servicii medicale din localitate, centrate pe nevoile cetateanului si pe caracterul preventiv, cu implicatii pe termen mediu si lung.

Gradul de satisfactie al locuitorilor din Bordei Verde fata de serviciile medicale

Un element ingrijorator il constituie insatisfactia locuitorilor comunei fata de oferta culturala care administratia locala o pune la dispozitia oamenilor. Prezenta Caminului Cultural trebuie fructificata in sensul implicarii locuitorilor in organizarea unor evenimente care sa contribuie la inocularea sentimentului de mandrie locala si de apartenenta la comunitate. Pe langa factorul economic, oamenii au nevoie si de evenimente culturale ca ocazii de a iesi din cotidian. In lipsa unor preocupari individuale sau de grup menite sa aduca plusvaloare propriei existente, oamenii inca asteapta ca cineva sa le ofere o alternativa de entertainment fata de banalizatele deja gadgeturi. Cultura poate insemna si efortul de revitalizare a traditiilor locale, de redescoperire a artizanatului reprezentativ al zonei / localitatii, de reinviere a unor obiceiuri, de organizare a unor evenimente cu semnificatie pentru istoria locala. Administratia locala, prin departamentul de Cultura – Biblioteca, poate recurge la voluntari (femeile fiind cele mai active in acest sens) pentru a organiza activitati cu caracter periodic in care sa fie implicata cat mai multa lume, indiferent de varsta. Caminul cultural poate deveni un mic centru expozitional de broderie, traforaj, tesut, ceramica, gastronomie locala etc, astfel incat elementul cultural sa se transforme treptat in atractie turistica.

Din punct de vedere al infractionalitatii, locuitorii comunei isi manifesta ingrijorarea fata de gradul relativ ridicat al infractionalitatii, generat de instabilitatea economica si de revenirea oarecum fortata in tara din cauza pandemiei de coronavirus. Aceasta crestere a lipsei de incredere in siguranta publica este alarmanta, necesitand o mai buna colaborare intre institutiile locale si organele de politie. Veniturile mici ale locuitorilor comunei atrag dupa sine si probleme de natura infractionala, acestia fiind tentati a savarsi fapte penale pentru a-si imbunatati nivelul de trai. In acelasi timp, ultimii ani au adus cu sine si alte tipuri de infractiuni, de la cele fizice pana la cele savarsite in cyberspace, care au atras persoane dornice de venituri dobandite usor. Lipsa de educatie si de perspective in familii determina o parte din locuitorii comunei, mai ales cei tineri, sa savarseasca infractiuni. Tocmai de aceea este nevoie de proiecte de consiliere profesionala a acestei categorii de varsta, de calificare in diferite meserii, de antreprenariat, pentru a oferi o alternativa sanatoasa si

viabila infractiunilor. Programele de finantare pentru dezvoltarea resurselor umane sunt centrate exact pe aceste persoane care au nevoie de indrumare si calificare. In acelasi timp, este nevoie de proiecte care sa vizeze diminuarea, poate chiar anihilarea fenomenului de violenta in familie, creandu-se centre pentru femeile sau copiii abuzati sau pentru persoanele aflate in risc de excluziune sociala.

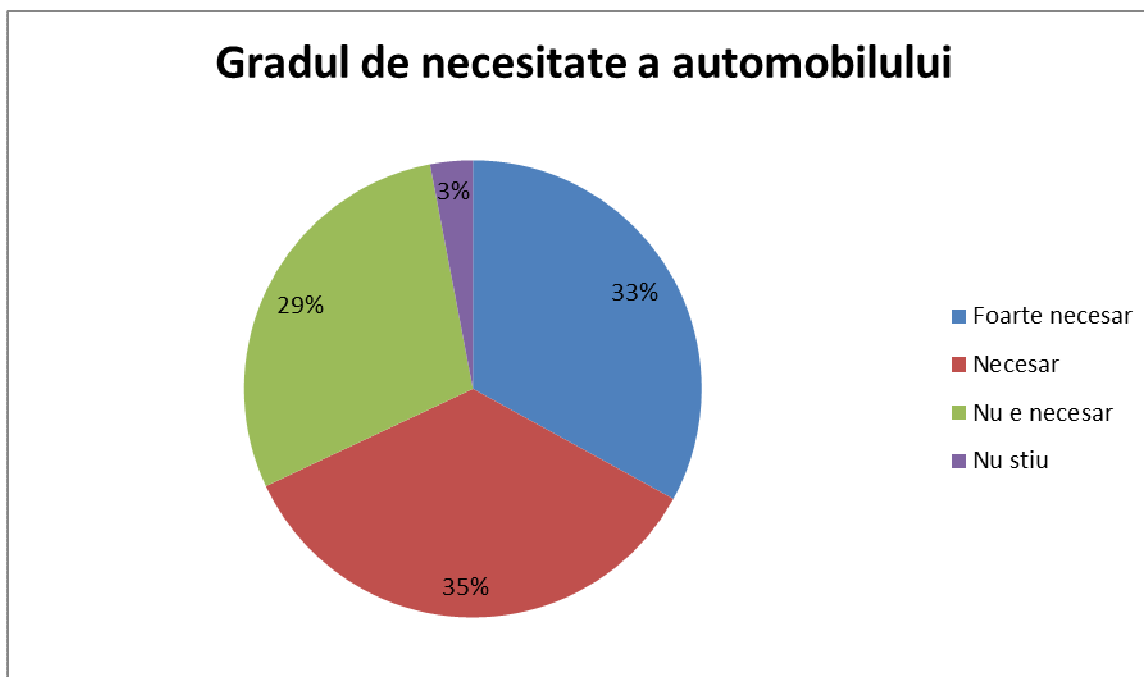
Ideea de "siguranta zilei de maine" este reflectata in comportamentul financiar al respondentilor, marcat profund de criza economica a ultimilor ani. Astfel, 85% dintre cei care au raspuns chestionarelor considera ca economisirea de bani este "foarte necesara / necesara", pentru a evita cazurile de impas financiar.

Situatia financiara precare din ultima perioada, instabilitatea economica de la nivel mondial si national cauzate de pandemia de coronavirus se resimt si in alegerile facute de cetatenii comunei Bordei Verde, atunci cand e vorba de lucruri / obiecte necesare vietii decente. In unanimitate, respondentii au afirmat ca asigurarea resurselor primare de trai (hrana, haine calduroase, cumpararea medicamentelor si plata facturilor) este "foarte necesara" sau "necesara". Din dorinta de economisire si satisfacere a nevoilor primare, oamenii sunt dispusi sa renunte la categorii de bunuri / servicii care nu sunt urgente si a caror lipsa nu le afecteaza viata prea mult. Astfel, un procent destul de mare de respondenti, 89%, au considerat ca petrecerea concediului in afara localitatii, inlocuirea mobilei uzate sau achizitionarea de haine noi (nu second hand) nu sunt necesare, sau, mai exact, "mai pot astepta" pana la un moment mai favorabil.

O schimbare surprinzatoare o inregistreaza raspunsul la intrebarea "Cat de necesara este invitarea unor prieteni la masa cel putin o data pe luna?": 60,41% din respondenti au raspuns ca nu e necesara, in totala contradictie cu raspunsurile oferite in Strategia precedenta, unde aproape toata lumea considera intalnirea periodica foarte necesara / necesara. Acest fapt poate avea doua interpretari: apartinand unei comunitati relativ mici, de sub 2000 de locuitori, oamenii din Bordei Verde se intalnesc frecvent si in alte contexte, nu doar o data pe luna. Biserica, piata, scoala, Centrul comunei inca reprezinta locuri de socializare si intalnire, fara a se simti nevoia vreunei formalizari. Pe de alta parte, poate ca o consecinta a distantarii sociale impuse de pandemia de COVID-19, oamenii nu mai simt nevoia intalnirilor programate, preferand socializarea in mediul virtual, pe retelele de socializare, acolo unde fiecare se simte mai liber sa se exprime.

Desi intrate pana nu demult in categoria produselor de lux, aparatele electrocasnice sunt considerate la fel de necesare, in special cele care usureaza viata in gospodarie, comunicarea si mobilitatea. In acest sens, lucruri precum masina de spalat, congelatorul, au obtinut cele mai multe voturi din partea participantilor la chestionar, reflectand nevoia de confort a populatiei, pe langa cea de siguranta a vietii. Astfel, masina de spalat a fost considerata "foarte necesara / necesara" de 90% dintre respondenti, congelatorul de 96%, iar telefonul mobil de 94% dintre participantii la sondaj. Desi traim in era tehnologiei wireless, in comuna Bordei Verde telefonul fix inca este considerat "foarte necesar / necesar" de 77% dintre locuitori, acestia apartinand categoriei de varsta + 61 de ani, care sunt mai tributari vechilor modalitati de comunicare si care nu se deplaseaza atat de mult ca cei tineri. Pe de alta parte, telefonul fix ramane in preferintele populatiei din cauza faptului ca, in unele zone rurale, telefonia mobila este ineficienta din cauza lipsei de acoperire.

In mod surprinzator, autoturismul nu mai este considerat un lucru inutil ca in anterioara Strategie, ci a devenit un mijloc modern de mobilitate. Modernizarea drumurilor in comuna, ca si cresterea veniturilor din ultimii ani au atras dupa sine si aprecierea autoturismului, semn al inlocuirii treptate a vehiculelor hipo.

Tot in categoria obiectelor neimportante se incadreaza DVD playerul (“neimportant” pentru 62,5% dintre respondenti), cuptorul cu microunde, (“neimportant” pentru 44% dintre participantii la sondaj) si ziarul de hartie achizitionat zilnic (“neimportant” pentru 44% dintre cetatenii din esantion). Produsul din urma, ziarul de hartie achizitionat zilnic, pierde teren in fata televiziunii prin cablu si a internetului care devin principalele surse de informare si entertainment. Pe langa faptul ca reprezinta o cheltuiala in plus, renuntarea la lectura zilnica in favoarea programelor tv si a navigarii pe internet reflecta optiunea mai comoda a locuitorilor comunei de a se distra si a se informa. Televizorul color este “foarte necesar / necesar” pentru 85% dintre respondenti, iar televiziunea prin cablu este “foarte necesara / necesara” pentru 83%. Dezvoltarea internetului face ca formele clasice de entertainment si informare, precum televizorul si ziarul, sa piarda teren. Mai mult decat atat, telefonul mobil este considerat “necesar / foarte necesar” de 93,75%, in defavoarea computerului, lucru de altfel firesc tinand cont de versatilitatea telefonului, care asigura si comunicarea, dar si accesul la internet, unde se pot plati facturi, trimite documente, totul in dimensiuni din ce in ce mai reduse ale gadgetului.

Instabilitatea financiara a populatiei afectate de criza de coronavirus din anul 2020 este redata si de importanta pe care aceasta o acorda economiilor in bani. Se poate spune ca, dupa perioada din anii 2015-2019, cand consumul a fost incurajat, comportamentul locuitorilor comunei Bordei Verde s-a schimbat, in sensul ca acum se pune accentul mai putin pe consum si mai mult pe economisire.

Aceste lucruri vor determina autoritatile locale ale comunei Bordei Verde sa puna accent pe dezvoltarea durabila a localitatii, orientandu-se spre crearea locurilor de munca, atragerea investitorilor si demararea proiectelor sustenabile cu impact social.

Analiza aspectelor socio-economice ale comunei Bordei Verde, jud. Braila reflecta existenta unor premise favorabile demararii unui program de dezvoltare durabila a localitatii pe termen mediu si lung (dorinta de implicare a populatiei tinere in actiuni si proiecte cu impact social, economic si de protectia mediului, dorinta de informare prin mijloace tehnologice moderne, deschiderea spre nou, existenta unei infrastructuri favorabile investitiilor, distanta relativ scurta pana la principalele aglomerari urbane din judet).

Elaborator: **ReM Public Project SRL**

Actuala Strategie de dezvoltare durabila are in vedere toate aceste aspecte pe care le valorifica in mod sustenabil, ducand la rezultate pozitive pentru viata comunitatii in urmtorii 7 ani.

Utilizarea eficienta a fondurilor europene, demararea de parteneriate public-private, incurajarea investitiilor pe teritoriul comunei Bordei Verde, folosirea experientei acumulate in perioada 2014 – 2020, toate acestea constituie o baza solida pe care se va cladi efortul autoritatii publice locale de a crea o comunitate puternica si de a transforma comuna intr-un exemplu de succes la nivel judetean si regional.